

**ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНЕЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА»
(М. БАХМУТ)
ДОНБАСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА
АРХІТЕКТУРИ
(М. КРАМАТОРСЬК)
ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. Т.ШЕВЧЕНКА
(М. СТАРОБІЛЬСЬК)
ПРИАЗОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(М. МАРІУПОЛЬ)**

**Соціально-економічні та правові аспекти транс-
формації суспільства**

Матеріали

**XXII Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів,
аспірантів і молодих вчених**

17 травня 2018 року

Частина I

м. Бахмут

УДК 330.111.66:34(477)

ББК 65.012.2

С 69

Соціально-економічні та правові аспекти трансформації суспільства: матеріали XXII Всеукр. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів і молодих вчених (м. Бахмут, 17 травня 2018 р.). – Бахмут : ДонУЕП, 2018. – 167 с.

Оргкомітет конференції:

Берсуцька С.Я. – голова оргкомітету, ректор Донецького університету економіки та права, к.е.н. доцент;

Краснощок С.О. – співголова оргкомітету, проректор з навчальної роботи Донецького університету економіки та права, к.е.н.;

Ракітіна О.А. – співголова оргкомітету, директор Інституту економіки та фінансів Донецького університету економіки та права;

Агапова І.Л. – завідувач кафедри державно-правових, адміністративно-правових та кримінально-правових дисциплін;

Лазарева М.Г. – завідувач кафедри економіки та підприємництва, д.е.н., доцент;

Любимов І.М. – доцент кафедри господарського і цивільного права та процесу, к.ю.н.;

Мосяженко В.Ю. – доцент кафедри державно-правових, адміністративно-правових та кримінально-правових дисциплін, к.ю.н.;

Хаджинова О.В. – декан економічного факультету Приазовського державного технічного університету, д.е.н. доцент;

Чеботарьов В.А. – завідувач кафедри економічної теорії, маркетингу та підприємництва Луганського національного університету ім. Т.Шевченка, д.е.н. професор;

Фесіна М.С. – відповідальний секретар, завідувач навчального відділу.

THE EFFECTS OF GLOBALIZATION ON THE UKRAINIAN ECONOMY

Francisco F. R. Ramos, Professor of Marketing and Research Methods, Department of Marketing, Coimbra Business School, Portugal;

Olena O.R. Ramos, PhD, Student at Faculty of Letters, University of Porto, Portugal.

We argue that a free market economy that is integrated in the rest of the world offers the best prospect for improving the standard of living of ordinary citizens, provided the Ukrainian government puts in place the right supporting policies. Most of international organizations, like the European Commission, the IMF and the World Bank, believe that globalization has long been a force for good—helping to deliver better living conditions for billions of people around the world. But we need to recognize the risks and costs that come with increased globalization of markets [3].

1. Globalization promotes economic growth. The theoretical case for free trade is that it permits countries to concentrate on activities in which they enjoy a comparative advantage and subjects firms to the healthy discipline of foreign competition. This means higher productivity and increased living standards, while consumers enjoy a wider variety of goods and services at lower costs. This is true not only in theory, it is true also in practice: World prosperity in the past fifty years is based in large part on the rapid expansion of international trade in goods and services, which year after year has grown more rapidly than production.
2. Economic growth through globalization can benefit the poor. Empirical data confirm that economic growth through globalization helps the poor. Some very successful countries that followed an export-led growth strategy such as South Korea and Chile prove this beyond a doubt. A recent study by the World Bank covering 80 countries over 4 decades demonstrates that the standard pro-growth policies championed by the advocates of globalization raise the average incomes of the poor without increasing inequality. Another recent study led by the UN concluded that the percentage of the population living in absolute poverty has declined and that longevity has increased in major parts of the world after a decade of globalization. The exception is the countries of the former Soviet Union. And the problem in those countries, it can be argued, is not too much but too little globalization. These findings should not come as a surprise. After all, it is much easier to obtain a larger piece if the cake itself is expanding. Economic growth is the single most important source of poverty reduction. Economic growth is therefore often a crucial condition for raising the standard of living. Still, progress in reducing poverty has been too slow in many countries. Poverty reduction could and should have come faster. One reason is that globalization will not automatically eliminate poverty which is caused also by war, disease, corruption, and the hard fact that in many poor countries the rich steal from the poor. And the poor do not share automatically in the increased wealth created by globalization, only if the right supporting policies are implemented [7].
3. Which policies are needed for improving the workings of the mar-

ket economy? They fall into three broad categories: institution building; judicious regulation of markets; and social policies in the government budget [4]. Only the well-functioning market economy will capture the benefits of globalization. Only such economies are likely to generate the high-quality investment that is so important for strong economic growth and sustained improvement in standards of living. Ukraine can attract foreign direct investment by creating well-functioning markets. A well-established legal and institutional infrastructure to support market transactions is crucial to reduce the risks that might otherwise deter investors. Failure to honor contracts is one of the most widespread complaints about the business climate in Ukraine. Most of international financial and economic institutions and organizations do not advocate a laissez faire economy. Markets should be supervised. Judicious regulation can help conserve the environment, protect consumers and workers, and prevent monopoly power by encouraging competition. Well-conceived regulation helps win social acceptance for the market economy. Two areas in particular are of interest to Ukraine. First, the development of a market economy requires overall financial stability and sound macroeconomic policies. The importance of price stability is a precondition for sustained investment and economic growth. Ukraine has learned the hard way that inflation is a false cure. A second area where regulatory oversight is compelling is the financial sector. Prudential safeguards are needed to protect the health of the financial system and to stave off the risk of large scale deposit withdrawal in a run on commercial banks with potentially severe macroeconomic consequences.

4. The benefits of Globalization. Ukraine is engaged in a remarkable but arduous historic process of transition from 70 years of a command economy toward a market democracy. The fall in income and production since independence has been steeper than in other transition economies. This sharp drop in income is often explained in terms of initial historical or geographic disadvantages. The principal reason is that Ukraine has never fully adjusted to the initial adverse income shock by raising production through efficiency enhancements that come with innovation and enterprise restructuring [2]. Hard budget constraints were often not imposed on loss-making public enterprises as the government instructed banks to lend them money. In agriculture and industry, enterprises received budgetary subsidies, various forms of tax privileges, or they were allowed to incur payments arrears including for their energy consumption. Lack of genuine adjustment is reflected also in the failure to maintain the country's physical capital stock, with infrastructure in disrepair. Enterprises were given still further breathing room in the form of protection from international competition through trade restrictions and from domestic competition through non-enforcement of bankruptcy. In sum, through a variety of mechanisms, enterprises have been shielded from the consequences of market competition, as managers, workers, and state officials colluded to keep them artificially alive. One reason is the fear of massive labor dismissal. However, experience of other countries, e.g. Poland, indicates that many new jobs are created, if the right economic policies are in place. Often the fear of mass unemployment is exploited by powerful enterprise managers and controlling shareholders who oppose completion of the move to a competitive market economy. They may find it easier and more profitable to devise ways of skimming

profits or stealing assets from their companies, rather than to restructure and expand them. Excessive protection gives old inefficient enterprises an artificial advantage over new more productive ones and hinders their creation and development. An image that has been mentioned is that of keeping a sick old tree artificially alive: it takes away nutrients, air and water from younger plants which cannot grow in its shadow. Five areas of strengthened structural policies require particular attention [1, 5, 6].

- (i) Privatization. Privatization is a good example of some progress but also of disappointment. The benefits of privatization do not lie in the budgetary revenue they create. There is ample evidence that privatization contributes to economic growth only if it leads to enterprise restructuring and better corporate governance, which in turn lead to improved competitiveness.
- (ii) Electricity. Many Ukrainian users of energy have never really adapted to the shock of world market. Prices of energy that accompanied the dismantling of the Soviet Union. Most international organizations have long decried the culture of non-payment for energy consumption. The macro-economic consequences are evident in exceptionally high-energy intensity of production, dependency and waste that burdens the budget and the balance of payments. The micro-economic consequences are equally harmful: non-payers face a more favorable cost structure and gain a competitive advantage over those who pay, thereby distorting competition. In this manner, by keeping non-productive enterprises alive, new firms are at a disadvantage and may not emerge. The government has taken courageous steps in this area against opposing forces who resist increased transparency.
- (iii) Banking soundness. At independence, Ukraine had no genuine commercial banking culture. There was no tradition of banks taking responsibility for their own decisions, engaging in risk assessment and monitoring their customers. Lending by commercial banks at the instruction of the government remained a convenient way for pushing difficult political decision outside the realm of the state budget where they belong.
- (iv) Agriculture. Prevailing policies have brought the country's agriculture with its vaunted black soil to ruin. Their preference is to play with an array of implicit or explicit taxes and partially offsetting subsidies in various forms, depriving the sector of the confidence needed from knowing that the state will only play an enabling role.
- (v) Budgetary policy. The quality of expenditures and revenues from an economic growth perspective is as important as the need to keep the deficit low or non-existent. On the expenditure side, there is the need to provide social safety net provisions for miners who lose their jobs as unprofitable mines are closing, but we advise against subsidies for ongoing operations of loss making mines. On the revenue side of the budget, there is the need of lowering tax rates but only after the tax base has been broadened. The politically motivated decisions to reward selected groups with tax benefits, tax free zones and other ad hoc tax privileges ultimately results in an even higher burden on those value creating enterprises who do pay taxes, driving an even larger number of them underground. As a matter of conclusion, Ukraine has just begun to actively participate in the reforms, namely by the introduction of a moratorium inspections of business entities by control authorities, reforming the coal sector, the implementation of public investment projects, simplification of investment projects, and by a simplify reorganization through changes in a business activity.

References

1. Barylyuk, I. and Kizyma, S. (2012), "Analysis of the Competitive Positions of the Ukrainian Economy in the Context of Globalization". Cracow University of Economics Discussion Paper Series, CUE DP 2012, #4 (14).
2. Bessanova, E., Merschenko, O. and Gridchina, N. (2015), "Ukraine in the WTO: Effects and Prospects", Romanian Journal of European Affairs, vol. 15, # 3, September, 66-83.
3. Bhatia, K et al. (2015), Geo-Economics – Seven Challenges to Globalization, World Economic Forum.
4. Boyer, R. and Drache, D. (1996), States Against Markets: The Limits of Globalization. London: Routledge.
5. Daka, A. and Tkachenko, I. (2013), "Globalization and Ukraine: Vector's Aspect of the Further Economic Development", International Journal of Economic Practices and Theories, vol. 3, No. 4, October, 272-277.
6. Dragneva, R. and Wolczuk, K. (2016), "Between dependence and integration: Ukraine's relations with Russia", Journal of Europe-Asia Studies, vol. 68, #4, 678-698.
7. Goldberg, P. and Pavcnik, N. (2007), "Distributional Effects of Globalization in Developing Countries", Journal of Economic Literature, vol. 45, #1, March, 39-82.

MARKETING OF EDUCATIONAL SERVICES OF HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS, ITS PROBLEMS AND PROSPECTS IN UKRAINE

*Safonova K.S., 3 year, Faculty of Economics, Department of Marketing State Enterprise «Priazovsky State Technical University», Mariupol.
Supervisor: Ph.D., Associate Professor SHEI «Pryazovskiy State Technical University» Gorokhova T.*

In connection with the processes of globalization, integration and Ukraine's accession to the Bologna Process, the need for changes in educational approaches has arisen in the face of national higher education institutions and the opportunity for cooperation and learning of the experience of foreign higher education institutions (universities) has emerged. For successful scientific and educational activity of universities, partnership and interaction with industry, society as a whole, other educational structures are necessary. Today, the educational institution is a producer of educational programs that it offers in the market of educational services, and with which it enters the labor market, indirectly, through its graduates. This all causes the formation of marketing in the field of education. Therefore, it is the marketing department that will be able to accelerate the reform of higher education and solve problems that prevent universities from acting as equal subjects of market activity, and, therefore, will improve the quality of educational services. The accession of Ukraine in May 2005 to the Bologna process made it possible to realize the most important tasks for the state in the field of education: free transfer of students between universities in Ukraine and abroad, increasing the attractiveness of educational services, expanding the employment opportunities for graduates of universities, the training system, applications to the European-style diploma, international quality assessment standards. Despite the opportunities that have opened up, the sphere of higher education in Ukraine is characterized by: 1) increased competition between higher education institutions, caused by an increase in the number institutions providing educational services (as of September 1, 2000 there were 315 universities of III-IV levels of accreditation, in 2009 -350 [1]); 2) reduction in the level of training of specialists, caused by the presence of a gap between the existing knowledge and knowledge of

the entrants, which require higher education, lack of students' interest in learning outcomes (level received knowledge, skills and abilities), lack of employers' confidence in the diploma, issued by the university [2]; 3) reducing the attractiveness and prestige of work in the university, which leads to reduction in the number of students and graduates who want to scientific activity; 4) the lack of a mechanism for promoting the results of scientific developments and research conducted in higher education institutions on the market; To increase the stability and prestige of the university in the current conditions, it is advisable to use the marketing of educational services. The form of implementation of this direction is the creation of a centralized marketing service in the university. The tasks of this service include: 1) collection and analysis of information on available and potential scientific developments of each department, faculty; 2) evaluation of the existing image of each specialty; 3) evaluation of the prospects for the development of the main areas of training and the opening of new specialties; 4) identification of potential labor market needs. Thus, in the current conditions for the development of the higher education system in Ukraine, marketing can be an important factor in the work of the university, which will help raise the quality of the offered educational services to a high level and increase the competitiveness of the institution.

References

1. State Committee of Statistics of Ukraine: Official Site [Electronic Resource]. - Access mode: <http://ukrstat.gov.ua>.
2. Petrunya Yu.E. Marketing in the market of educational services // Marketing in Ukraine. - 2004. - No. 1. - P. 124-129.

РОЗВИТОК БУДІВЕЛЬНО-МОНТАЖНИХ ПІДРОЗДІЛІВ КРУПНИХ КОРПОРАЦІЙ ДОНБАСУ У КОНТЕКСТІ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЛОКАЛЬНИХ РИНКІВ БУДІВЕЛЬНОЇ ПРОДУКЦІЇ

*Алексеева А.Д., 4 курс, економіко-гуманітарний факультет ДВНЗ «Донбаська національна академія будівництва і архітектури», м. Краматорськ.
Науковий керівник: ст. викл. Новікова О.В.*

Питання модернізації регіональних ринків, локалізованих у межах окремих територій, розкриті у працях фахівців [1 - 3 тощо]. У той же час специфіка розвитку будівельно-монтажних підрозділів крупних корпорацій з позицій локальних ринків вивчена поки недостатньо. Збройний конфлікт на Донбасі призвів, з одного боку, до значної втрати виробничого потенціалу, але з другого боку привернув увагу до потреб модернізації промислової інфраструктури регіону та створив нові можливості не тільки для відновлення пошкоджених об'єктів, але й для інноваційного прориву. У той же час, за словами голови Донецької ОДА П. Жебрівського, «Сьогодні ми на пальцях можемо перелічити будівельні компанії, які мають обіговий капітал, технарів, постійних працівників. Відповідно, маємо сумні випадки, коли на ті чи інші об'єкти просто не можемо знайти підрядника» [4].

Особливістю капітального будівництва є регіональна обмеженість підприємної діяльності. На практиці лише окремі спеціалізовані монтажні та будівельні

організації функціонують поза регіонів їх дислокації. Основна ж частина підрядників має справу з замовниками за місцем свого знаходження, що пояснюється використанням великих обсягів місцевих будівельних матеріалів, які не мають можливості перевозити їх на великі відстані. В таких умовах у процесі модернізації локальних ринків будівельної продукції та послуг доцільно задіяти наявний потенціал будівельно-монтажних підрозділів крупних корпорацій, таких як ПрАТ «Новокраматорський машинобудівний завод» (ПрАТ «НКМЗ»), в структурі якого є Будівельно-монтажне управління (БМУ), яке призначено для здійснення будівельно-монтажних і ремонтно-відновлюваних робіт на підприємстві. БМУ ПрАТ «НКМЗ» зараз виконує завдання, переважно, для внутрішніх потреб підприємства, але його виробничі можливості дозволяють виконувати замовлення інших організацій. У процесі структурування локального економічного простору діють чинники взаємодії агентів попиту та пропозиції, зокрема, на продукцію будівництва. Серед таких агентів доцільно вивчати потреби та можливості так званих «промислових гігантів» та їхніх будівельно-монтажних підрозділів, одним з яких є БМУ ПрАТ «НКМЗ», в основу вибору бізнес-напрямків якого може бути покладено як принцип орієнтації на певні види будівельних послуг, так і принцип виділення бізнес-напрямків з урахуванням основних сегментів ринку. Критерії модернізації локальних ринків: цільові - розробка структурованих цілей, реалізація яких забезпечуватиме поетапне підвищення продуктивності регіональної економіки; галузеві (секторальні) - визначення переліку пріоритетних галузей; ресурсні - визначення наявності ресурсів з функцією драйверів [5, с. 27]. Одним з таких драйверів можуть стати, на наш погляд, будівельно-монтажних підрозділів крупних корпорацій.

Література

1. Управління регіональним розвитком : проблеми та перспективи : монографія / Н. Л. Гавкалова, Л. Й. Аведян, Г. М. Шумська та ін. ; за заг. ред. Гавкалової Н. Л. – Харків : Вид - во ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2013. – 400 с.
2. Долішній М. І. Регіональна політика на рубежі ХХ – ХХІ століть : нові пріоритети : монографія / М. І. Долішній. – К. : Наукова думка, 2006. – 511 с.
3. Кушнір Т. Б. Концепція розвитку локальних споживчих ринків / Т. Б. Кушнір // Бізнес Інформ. – 2015. - № 8 . – С. 126–133.
4. Конфедерація будівельників України. На Донеччині розпочався «будівельний бум». – Режим доступу : <http://kbu.org.ua/index.php?id=11>.
5. Попова Г. Ю. Проблеми відновлення економіки Донбасу в контексті модернізації локальних ринків / Г. Ю. Попова // Економічний вісник Донбасу : науковий журнал. - К. : Інститут економіки промисловості НАН України, 2017. - № 3 (49). - С. 25–31.

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ РЕСУРСНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Берсуцька С.Я., к.е.н., доц., Ректор ПВНЗ «Донецький університет економіки та права», м. Бахмут.

Забезпечення конкурентоспроможності та реалізації конкурентних переваг суб'єктів господарювання в умовах розвитку ринкової економіки в Україні тісно пов'язане з процесами раціонального формування, ефективного використання та управління їх ресурсним потенціалом. На сучасному етапі

функціонування торговельні підприємства недостатньо уваги приділяють управлінню ресурсним потенціалом. Торгівля, яка стрімко розвивається у сучасних умовах, залучає у сферу своєї діяльності значні матеріальні, фінансові та трудові ресурси, що визначає актуальність наукових досліджень з оцінки можливостей, ефективності формування й функціонування сукупності ресурсів на рівні окремих підприємств. Питання ефективності використання окремих видів ресурсів, формування стратегічного, економічного та виробничого потенціалів підприємств розглядали В. Гальперін, В. Герасимчук, І. Джаїн, Ю. Донець, С. Ігнат'єва, М. Кондратьєв, Е. Лапін, В. Моргунов, Е. Попов та ін. Дослідженням безпосередньо в торгівлі присвячені праці І. Бланка, Н. Власової, Л. Лігоненко, А. Мазаракі, Н. Міценко, Н. Ушакової та ін. Ресурсний потенціал відіграє значну роль у системі ефективної роботи підприємства, оскільки його можна вважати засобом для максимізації прибутку й підвищення рівня конкурентоспроможності. Враховуючи різноманітність функцій, роль та місце, яке торгівля займає в економіці країни, ми визначили особливості складу, формування і використання ресурсів торговельних підприємств. До основних елементів ресурсного потенціалу підприємств торгівлі належать: основні фонди, товарні ресурси, трудові ресурси, фінансові ресурси. Специфічними рисами основних фондів у торгівлі є: висока значущість розміру, стану та місця знаходження їх пасивної частини (торговельних і складських приміщень) для формування кінцевих результатів; використання активної частини основних фондів здебільшого для створення комфортних умов праці і якості обслуговування та меншою мірою для впливу на предмет праці (товари); обмеженість використання машин і механізмів для підвищення ефективності праці торговельного персоналу тощо. Товарні ресурси, що представлені на підприємстві товарними запасами, мають такі особливості, як: високий ступінь залежності розмірів та асортименту від попиту населення, значний вплив стану та швидкості обертання товарних запасів на результативні показники підприємства, вплив властивостей і характеристик самого товару на обсяг запасів тощо. Активним елементом ресурсного потенціалу є трудові ресурси, специфічними рисами яких у торгівлі є: висока частка трудових операцій, безпосередньо пов'язаних з обслуговуванням покупців, що потребує прямого контакту з ними; висока частка витрат живої праці у загальних витратах підприємств; обмеження можливостей вузького професійного та технологічного розподілу праці; висока залежність ефективності праці від інтенсивності потоків покупців тощо. Специфіка торговельної діяльності відображається також на особливостях формування активів і функціонуванні капіталу підприємств торгівлі [1, с. 180].

Формування потенціалу торговельних підприємств можливе лише у взаємодії з зовнішнім середовищем. Чинники, що впливають на формування та розвиток потенціалу торговельних підприємств, поділяються на внутрішні та зовнішні. До зовнішніх чинників належать економічні, соціальні, політичні, юридичні умови, умови конкуренції. Їх вплив визначається обмежувальними, регулятивними або стимуляційними заходами з боку: державних органів, банків, інвестиційних компаній, суспільних груп, політичних сил тощо. До

внутрішніх чинників належать: стратегія підприємства, досвід і компетенції менеджерів, принципи організації та ведення торговельної діяльності, моральні цінності й амбіції керівників, загальноприйняті в межах підприємства цінності й управлінська культура [2, с. 184]. Необхідною передумовою удосконалення управління ресурсним потенціалом торговельних підприємств, а саме: його формування, використання та відтворення, є проведення аналізу його сучасного стану та ефективності використання. Завданнями проблемного (спрямованого на виявлення "вузьких" місць в управлінні потенціалом підприємств та їх подолання) аналізу стану та ефективності використання ресурсного потенціалу торговельних підприємств є: встановлення забезпеченості підприємств та його структурних підрозділів ресурсним потенціалом; оцінка відповідності величини, складу ресурсного потенціалу, потребі у ньому; дослідження його зростання, використання, оновлення; аналіз впливу використання ресурсного потенціалу на обсяг товарообороту та ін. економічні та фінансові показники діяльності торговельних підприємств; визначення ефективності використання ресурсного потенціалу підприємств; вибір стратегії управління ресурсним потенціалом підприємств; розроблення ефективних напрямів формування ресурсного потенціалу підприємств, здійснення необхідних заходів із підвищення рівня використання потенціалу відповідно до обраної стратегії управління ним; контроль за станом, формуванням та використанням потенціалу торговельних підприємств. Запропонований аналіз дає змогу виявити проблемні зони у формуванні та використанні як загального ресурсного потенціалу підприємств торгівлі, так і окремих його складових частин. Він виступає основою обґрунтування та прийняття управлінських рішень, які дадуть змогу сформуванню загального потенціалу із метою ефективної торговельної діяльності та забезпечення конкурентоспроможності торговельних підприємств на ринку.

Література

1. Чижовський Р.О. Формування та оцінювання стратегічного потенціалу підприємств торгівлі / Р.О. Чижовський, В.І. Блонська // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.3. – С. 179-185.
2. Карпенко Ю.В. Оцінка процесу формування потенціалу торговельного підприємства / Ю.В. Карпенко // Торгівля і ринок України : темат. зб. наук. праць. – Донецьк: Вид-во ДонНУЕТ, 2009. – Вип. 27. – С. 183-187.
3. Должанський І. З. Управління потенціалом підприємства : [навч. посіб.] / І. З. Должанський. - К. : ЦУЛ, 2006. - 368 с.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

*Буркацький Ю.Ю., 1 курс магістратури, факультет економіки та менеджменту;
Ровенська В.В., к.е.н., доц. кафедри економіки підприємства ДВНЗ «Донбаська державна машинобудівна академія», м. Краматорськ.*

Концепція сталого розвитку ґрунтується на синтезі трьох базових компонентів: економічного, соціального та екологічного. Економічна складова ґрунтується на вимозі збереження та розвитку сукупного капіталу, за допомогою

якого забезпечується створення сукупного капіталу, який забезпечує створення необхідного для поточного та перспективного розвитку комплексу ресурсів. На етапі переходу до інноваційного типу економіки саме розвитку концепції сталого розвитку підприємств повинна бути приділена особлива увага, оскільки на рівні первинної ланки економіки відбувається апробація численних нововведень, комерціалізація науково-технічних розробок, освоєння та випуск принципово нових продуктів [1].

Питанням сталого розвитку економічних систем та можливостям його досягнення присвячено багато наукових праць вітчизняних та іноземних учених, зокрема, О. О. Веклич, Е. В. Гірусова, Б. М. Данилишина, Г. Дейлі, Д. Медоуза, О. І. Карінцевої, О. Г. Осауленка, Г. В. Платонова, О. Шубравської та ін. І все ж розробка системи показників сталого розвитку являє собою складну наукову проблему, яка має дискусійний характер та ще не зовсім від вирішена.

Характерними рисами або факторами сталого розвитку підприємства чи організації є: фінансова стабільність і позитивна динаміка у прибутковості; наявність замовників, клієнтів чи споживачів продукції або послуг, тобто джерела доходів підприємства; комфортність праці, компетентність, соціальна захищеність у забезпеченні персоналу – тобто фактори, які створюють конкурентні переваги в результативності праці персоналу; позитивний вплив результатів діяльності на суспільну свідомість з точки зору охорони навколишнього середовища і споживання енергетичних ресурсів; позитивна оцінка діяльності підприємства суспільством, персоналом і партнерами у бізнесі. Індикатори повинні використовуватися як інструменти оцінювання економіко-екологічних результатів попередніх управлінських рішень щодо розвитку господарської діяльності та попередження помилкових майбутніх рішень при контролі ступеня досягнення встановлених цілей розвитку. Для досягнення сталого розвитку підприємства повинні акцентувати свою увагу на розвитку: інвестиційно-фінансової сфери діяльності; сфери інноваційної діяльності; сукупного потенціалу стійкості; системи управління якістю; системи зв'язків і комунікацій; оновленні асортиментного ряду; людського капіталу; потенціалу підприємства [2]. Сталий розвиток підприємства в поточному періоді слід розглядати як його здатність до здійснення економічної діяльності в кожен окремий момент часу в умовах невизначеності впливів зовнішнього середовища, які порушують нормальне функціонування і розвиток підприємства. Динамічний сталий розвиток підприємства характеризує вже сам процес розвитку підприємства, постійність і безперервність його змін в напрямку вдосконалення з метою переходу підприємства на якісно новий рівень діяльності. Відмінною особливістю динамічного сталого розвитку підприємства є те, що на кожному етапі розвитку відбувається «закріплення» якісних змін, поліпшень на основі циклічного відтворення постійної системи. Першим етапом формування стратегії стійкого розвитку підприємства є постановка мети - економічна дієздатність підприємства в контексті сталого розвитку. Для визначення цієї мети необхідна оцінка впливу стратегії на сталий розвиток підприємства. Другий етап формування стратегії сталого розвитку підприємства – розробка варіантів досягнення цілей. Оскільки ресурси для

вирішення проблем обмежені, слід визначити важливість проблеми за її актуальністю, масштабністю, враховуючи стадію життєвого циклу підприємства. Третім етапом формування стратегії стійкого розвитку підприємства є вибір кращих варіантів досягнення кінцевої мети з безлічі альтернативних. Здійснити вибір та скласти оптимальний перелік шляхів досягнення кінцевої мети можна, оцінивши виробничі можливості підприємства і визначивши стадію життєвого циклу підприємства. Таким чином, формування єдиного підходу до виміру та відображення ключових результатів діяльності підприємства на засадах якісного і кількісного аналізу факторів зовнішнього і внутрішньої стійкості на основі системи показників поточного стану та розвитку підприємства є необхідною умовою завчасного попередження небезпеки і прийняття необхідних заходів підтримки та забезпечення сталого розвитку.

Література

1. Шубравська О. Сталий економічний розвиток: поняття і напрям досліджень / О. Шубравська // Економіка України. – 2005. – №1. – С. 36–42.
2. Міщенко С. П. Теоретичні засади стійкого розвитку підприємства / С. П. Міщенко // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2011. - № 36 - С. 168–171.
3. Федунь Ю. Б. Шляхи забезпечення сталого еколого економічного – розвитку України / Ю. Б. Федунь // Вісн. Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – 2009. – № 657 С. 525–529.

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДУВАННЯ В РЕГІОНАХ

*Вержбицький М.І., 4 курс, факультет економіки та менеджменту ДВНЗ «Донбаська державна машинобудівна академія», м. Краматорськ.
Науковий керівник: к.е.н., доц. Ровенська В.В.*

Світова фінансова криза загострила основні проблеми, що накопичилися у вітчизняному машинобудуванні. Спостерігається значний знос обладнання, низька конкурентоспроможність продукції галузі. В сучасних економічних умовах виникає об'єктивна необхідність вирішення ключових проблем машинобудівної галузі, які накопичилися за період економічного спаду. Таким чином, сучасна економічна ситуація обумовлює необхідність розробки інвестиційної політики машинобудівного підприємства така політика повинна здійснюватися як на загальнодержавному рівні, так і в регіонах.

Проблематика інвестицій широко висвітлена в економічній літературі вітчизняними та зарубіжними авторами: П. М. Хавранком П. Рогожиним, Н. Татаренко, В. Федоренко, А. Черепом. Промисловість відіграє важливу роль у регіональній економіці, саме в ній зосереджено найбільший потенціал забезпечення життєдіяльності регіону. Здатність органів місцевого самоврядування сформувати сприятливі умови для залучення необхідного обсягу інвестицій в промисловість регіону проявляється в ефективності управління інвестиційною діяльністю. В сучасних умовах, коли економічні процеси протікають відповідно до законів ринкових відносин, необхідно стимулювати і регулювати інвестиційні процеси за допомогою залучення інвестиційних ресурсів і форму-

вання сприятливого інвестиційного клімату. При відході від принципів централизованого планування основні функції, завдання та повноваження владних органів, які здійснювали раніше управління інвестиційною діяльністю, переносяться на рівень галузі, регіонів і самих підприємств. Підприємства машинобудування змушені в ринкових умовах коригувати свою структуру управління. Досвід розвитку країни показує, що формування стратегічного підходу до інвестиційної діяльності залежить і визначається інвестиційними можливостями підприємства і регіонального рівня. Саме децентралізація державного управління економікою призвела до підвищення значущості регіонального рівня [1, с. 114]. Здійснення інвестиційної діяльності неможливо без стратегічного підходу. Модель інвестиційної стратегії повинна включати елементи загального стратегічного підходу та інвестиційного проектування. Пріоритетними напрямками інвестування на підприємствах машинобудування можуть бути: розвиток інтегральних зв'язків з територіальною та/або галузевою ознакою; розвиток маркетингової мережі підприємства; підвищення таких видів потенціалу, як кадровий, фінансовий, організаційний; реалізація енергозберігаючих технологій. На сьогоднішній статистичні дані інвестиційної діяльності підприємств машинобудування виглядають наступним чином, що порівняно з минулими роками є значно кращими показниками по регіонах, однак є меншими за загальнодержавні, оскільки дані наведені без урахування АР Крим та тимчасово окупованих території (табл. 1) [2].

Таблиця 1–Інвестиції в галузь машинобудування за регіонами за січень-червень 2016 року (тис. грн.)

Регіон	Машинобудування	В тому числі		
		виробництво машин та устаткування	виробництво електричного, електронного та оптичного устаткування	транспортних
Вінницька	10639	7643	2808	188
Волинська	63808	39546	18003	6259
Дніпропетровська	74420	24951	13867	35602
Житомирська	50100	35696	11248	*
Закарпатська	101403	5201	83372	12830
Запорізька	361331	19855	70685	270791
Івано-Франківська	12765	11164	1119	*
Київська	25603	5280	20323	-
Кіровоградська	59882	32419	27339	*
Львівська	46303	3006	36499	6798
Миколаївська	71707	62241	8069	1397
Одеська	23499	5279	11958	6262
Полтавська	148096	37199	7238	103659
Рівненська	15383	3487	11157	*
Сумська	168765	155823	194	12748
Тернопільська	30249	3112	20132	*
Харківська	143856	94815	23125	25916
Херсонська	14271	6146	7519	606
Хмельницька	12570	3034	5509	4027
Черкаська	5795	3397	1600	798
Чернівецька	14475	13280	1195	-
Чернігівська	7332	*	925	4032
м. Київ	113836	26219	32274	55343

Забезпечення розвитку інвестиційної діяльності підприємств машинобудування в умовах децентралізації стане ефективним засобом розвитку регіонів, що потягне за собою не лише розвиток машинобудування, а і промисловості в цілому, культурно, медичної, освітньої, соціальної сфери.

Вітчизняні підприємства машинобудування сьогодні мають ряд проблем, які ускладнюють процеси стратегічного розвитку. Традиційна для західної практики оцінка привабливості інвестиційної пропозиції, що зводиться до аналізу двох факторів – доходності та ризику, в умовах української економіки потребує розширення.

Література

1. Дорошенко Т. В. Сутність інвестицій як економічної категорії / Т. В. Дорошенко // Фінанси України. – 2000. – № 11. – С. 114–118.
2. Капітальні інвестиції за щоквартальними показниками – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrstat.org/uk/operativ/menu/menu_u/ioz.htm
3. Парасочка С. Про ефективність інвестицій в машинобудування України / С. Парасочка, В. Хрящевський. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.masters.donntu.edu.ua

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕРСОНАЛУ, ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

*Волосюк В.В., 4 курс, факультет економіки та менеджменту, ДВНЗ «Донбаська державна машинобудівна академія», м. Краматорськ.
Науковий керівник: к.е.н., доц. Гітис Т.П.*

Сталий розвиток підприємства потребує стабільного забезпечення необхідними ресурсами, найважливішим з яких є персонал. Залучення працівників потрібно на всіх етапах виробничої та господарської діяльності сучасного підприємства: від генерації нових ідей до втілення їх в кінцевому продукті. Тому важливою якісною характеристикою персоналу є рівень його професійного розвитку. Поняття «професійний розвиток персоналу» досить часто ототожнюють з поняттям «кваліфікація», тобто наявність знань, умінь та навичок робітника, необхідних для виконання ним певної роботи. Так, наприклад, кількісним виміром рівня кваліфікації робочого є присвоєний йому кваліфікаційний розряд.

В якості переваг системи кваліфікаційних розрядів можна виділити: стимулює к оновленню і накопиченню необхідних знань, умінь, професійних навичок та виробничого досвіду (підвищення кваліфікаційного розряду); сприяє ефективної діяльності. Так, право на підвищення розряду мають робітники, які успішно виконують роботи вищого розряду протягом не менш як трьох місяців і склали екзамен. За грубе порушення технологічної дисципліни та інші серйозні порушення, що спричинили погіршення якості продукції, робітникові може бути знижена кваліфікація на один розряд. Але необхідно відзначити, що оцінка рівня професійного розвитку робітників лише за кваліфікаційними розрядами має наступне обмеження: кваліфікаційні вимоги «орієнтовані на задачу» і не враховують характеристику професійно значущих якостей працівників, необхідних для компетентного виконання роботи. В даний час значення мають рівень загальної і спеціальної підготовки, знання всього технологічного процесу,

самостійність і усвідомленість дій, здатність до засвоєння нової інформації і швидкої перебудови на нові види діяльності.

Таким чином, для об'єктивної оцінки рівня професійного розвитку робітника доцільним є використання поряд з системою кваліфікаційних розрядів наступних показників [1, с. 468-469]: рівень освіти. В середньому збільшення освітнього рівня працівників на 10% призводить до зростання загальної продуктивності підприємства на 8,6%, в той час як збільшення капітальних вкладень на 10% призводить до зростання продуктивності лише на 3,4%; проходження процедури сертифікації з метою підтвердження якості і надійності результатів професійної діяльності працівника; освоєння працівником суміжних професій можна розглядати як підвищення його кваліфікації, універсалізму, умова застосування більш раціональних форм організації праці при роботі за своєю основною професією; участь працівника в системі безперервного професійного навчання дає можливість розширювати і поглиблювати здобуті знання та навички у відповідності з вимогами виробництва. В якості додаткових критеріїв, що характеризують рівень професійного розвитку робітника, можна виділити: наявність «талона якості» і «особистого клейма», виконання функцій наставника, стаж роботи, складність виконуваних робіт, результати професійної діяльності (продуктивність і якість праці).

Збільшення кількості критеріїв дозволить більш точно і об'єктивно визначити рівень професіоналізму робітника, оцінити його фактичні та потенціальні можливості в забезпеченні сталого розвитку підприємства.

Література

1. Гитис Т. П. Исследование проблем формирования комплексной оценки профессионализма работника/Т. П. Гитис//Материалы IX Международной конференции «Стратегия качества в промышленности и образовании» – Том 2. – Варна, Болгария, 2013. – С. 468-470.

ТУРИЗМ ЯК ФАКТОР СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

*Геворкян Т.Г., магістр, Інститут економіки та бізнесу ДВНЗ «Луганський національний університет ім. Т. Шевченка», м. Старобільськ.
Науковий керівник: к.е.н., доц. Чеботарьова Н.М.*

На сьогоднішній день туристична галузь впевнено перетворюється на динамічно розвинуте соціально-економічне явище. Вона приймає участь в розвитку світової політики та регіонів окремої країни. Основна функція туризму- соціальна. Для підвищення конкурентоспроможності туристичної галузі Луганської області основною метою є створення економічно ефективного, привабливого туристичного продукту. Луганська область має всі необхідні передумови для масових туристичних поїздок, екскурсій, але для цього конче необхідна економічна розвинута матеріальна база. Перспектива розвитку туризму тісно пов'язана с швидким регулюванням військового конфлікту на території області, законодавчою та організаційною підтримкою держави, якісним інформаційним просуванням туристичного продукту. В останні роки туризм став займати все

більш помітне місце в економічній, соціальній і, особливо, культурній сфері сучасного суспільства. Він продемонстрував заavidні темпи зростання і масштаби впливу на рівень і спрямованість розвитку світового співтовариства. Як динамічний і безперервно модернізований вид діяльності туризм має складний і динамічний взаємозв'язок з культурою [1]. В стратегії розвитку Луганської області до 2020 року з урахуванням принципів партнерства, реалістичності та прозорості було розроблено систему стратегічних й оперативних цілей та завдань, що забезпечить міцну основу для подальшого розвитку туристичної галузі регіону [2, с. 101-102]. За статистичними даними кількість суб'єктів туристичної діяльності в Луганській області в 2015-2016 рр. зросла з 11 до 19 [4]. Кількість туристів, обслугованих суб'єктами туристичної діяльності у 2016 р. склала 1896 осіб., у той час як в сусідній Харківській області – 40429 осіб. За 2014-2016 рр. кількість туристів, обслуговуваних суб'єктами туристичної діяльності України зменшилася на 42%, на противагу 3,5 млн. осіб у 2013 р. За весь повоєнний час спостерігається погіршення характеристик функціонування суб'єктів туристичної діяльності області [7]. Мережа суб'єктів туристичної діяльності України – юридичних осіб та фізичних осіб–підприємців на початок 2016 р. порівняно в 2012 р. скоротилася на 40% з 5346 до 3182 од. [5]. З усіх регіонів України Луганщина показала найбільше кількісне скорочення суб'єктів туристичної діяльності [6]. На сучасному етапі розвиток системи управління туристичною галуззю повинен охоплювати такі питання, як удосконалення структури управління, реалізація державної політики у цій галузі шляхом координації діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади та суб'єктів підприємництва. Реалізація основних напрямів стимулюватиме туристичну діяльність в Луганській області, посилить взаємозв'язок туризму з іншими пріоритетними сферами соціального, економічного та культурного розвитку. Це, у свою чергу, сприятиме зростанню авторитету України на світовому ринку туристичних послуг, зміцненню економіки регіону та країни, наповненню державного бюджету, зростанню добробуту українських громадян, збереженню історико-культурної спадщини, піднесенню духовного потенціалу суспільства [3].

Література

1. Культурний туризм: взаємозв'язок культури і туризму. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://studbooks.net/750944/turizm/kulturnyy_turizm_vzaimosvyaz_kultury_turizma
2. Стратегія розвитку Луганської області до 2020 року. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://loga.gov.ua/sites/default/files/collections/strategy_ukr_20-07-2017.pdf
3. Стешенко О.Д. Економічна стратегія розвитку туристичної галузі в Україні / О.Д. Стешенко, А.Ю. Ільченко // Коммунальное хозяйство городов. - 2010. - №94. - С.414-417.
4. Державна служба статистики України. Статистичний бюлетень «Туристична діяльність в Україні». [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat_u/publtur_u.htm
5. Мережа суб'єктів туристичної діяльності у 2014 році. Експрес-випуск. 24.04.2015 N117/0/05.4вн-15. // Державна служба статистики України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>
6. Мережа суб'єктів туристичної діяльності у 2015 році. Експрес-випуск. 25.04.2016 N109/0/05.4вн-16. // Державна служба статистики України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>
7. Туристична діяльність в Україні у 2013 році. Статистичний бюлетень. - Державна служба статистики України. - Київ-2014. - 272 с.

АНАЛІЗ ІНДИКАТОРІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Гейдаров С.К., 4 курс, факультет економіки та менеджменту ДВНЗ «Донбаська державна машинобудівна академія», м. Краматорськ.

Науковий керівник: к.е.н., ст. викл. кафедри економіки підприємства Латішева О.В.

Забезпечення дійсної сталості позитивних суспільних трансформацій, стійкості економічного зростання та розвитку потребує побудови суспільного консенсусу навколо основоположних складових організаційно-економічного механізму, який забезпечуватиме легітимність і дієвість державної політики.

Такий консенсус можливо сформуванати лише в разі практичного нарощення економічного потенціалу в першу чергу на регіональному рівні [1].

Проблеми теоретичних засад економічного розвитку, сталого економічного розвитку регіону знаходяться в полі зору вітчизняних науковців у галузі державного управління. Зокрема цим науковим проблемам присвячено праці В. Бабаєва, В. Бакуменка, В. Бодрова, В. Гаркавої, А. Дохолян, О. Коротич, В. Куйбіди, Ю. Куца, М. Латиніна, Т. Лозинської, В. Мамонової, В. Мартиненка та ін. Економічні дослідження не можуть обходитися без статистичних даних, а також без статистичних показників, суспільні науки оперують цілими системами індикаторів. Індикатором соціально-економічного стану регіону є числова статистична інформація про відхилення поточного значення показника, що оцінює стан регіону, від базового значення цього показника. Аналіз сталості розвитку регіону можливо виконувати за допомогою інтегрального показника, побудованого на основі рангового методу (адитивної згортки рангів соціальної, економічної та екологічної компонент сталого розвитку регіонів України) [4]. Розрахунок інтегрального показника здійснюється на основі методу таксономії. За основу обрано такі індикатори: 1. Економічні індикатори: обсяг науково дослідних та науково-технічних робіт; обсяг прямих іноземних інвестицій; частка обробної галузі в обсягах реалізації промислової продукції. 2. Соціальні індикатори: доходи в розрахунку на одну особу; рівень зайнятості населення; середня очікувана при народженні тривалість життя. 3. Екологічні індикатори: площа сільськогосподарських угідь; обсяги викидів нестаціонарними джерелами в атмосферу; наявність промислових відходів в сховищах організованого складування та на території підприємств. Головні економічні індикатори можна об'єднати в шість груп: виробничо-економічні; структурні; фінансові; інвестиційні; зовнішньоекономічної діяльності; науково-технічного потенціалу.

Таким чином, сукупність індикаторів сталого економічного зростання дає цілісне уявлення про кількісні характеристики даної концепції та про реальне становище, яке склалось щодо її втілення в окремих державах світового співтовариства. Оскільки поняття економічного розвитку взаємозалежно з поняттям економічного зростання, тому в подальших дослідженнях слід проаналізувати підходи економічного зростання на регіональному рівні в контексті концепції сталого розвитку.

Література

1. Гаркавая В.Г. Интегрированная оценка устойчивости развития регионов / В.Г. Гаркавая [Электронный ресурс]. - Режим доступа: http://www.rusnauka.com/CCN/Economics/13_garkavaja.doc.htm
2. Горяна І.В. Формування методики оцінювання сталості розвитку регіонів / І.В. Горяна // Еко-

номічний аналіз. - 2013. - Т. 14, № 1. - С. 59-63.

3. Джерештієва Ф. Исследование понятия и критериев устойчивого развития / Ф. Джерештієва // Бизнес в законе. - 2010. - № 4. - С. 206-209.

4. Дохолян А.С. Проблемы устойчивого развития экономики региона / А.С. Дохолян // Современные проблемы науки и образования. - 2011. - № 5 [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://www.science>

РОЗРОБКА ПРОПОЗИЦІЙ З ПОКРАЩЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ

*Гордіченко К.Д., 4 курс, економіко-гуманітарний
факультет ДВНЗ «Донбаська національна академія
будівництва і архітектури», м. Краматорськ.
Науковий керівник: к.е.н., доц. Попова Г.Ю.*

Найбільш впливовим важелем на шляху впровадження сталого розвитку стала соціальна відповідальність. Соціальна відповідальність – це явище, що являю собою поведінку, для якої характерно дотримання усвідомлених обмежень та соціальних норм, гарантує безпеку та прогресивний розвиток, забезпечує узгодження інтересів суб'єктів, задіяних узгодження інтересів суб'єктів, задіяних у суспільних відносинах та управлінні ними. ООН визначило основним напрямком розвитку цивілізації сталий розвиток країн. Україна взяла на себе зобов'язання щодо впровадження в систему господарювання принципів соціальної відповідальності [1]. Але існують аргументи «за» і «проти». Аргументи на користь соціальної відповідальності: 1) створюються сприятливі для бізнесу довгострокові перспективи. Соціальні дії фірм покращують життя місцевої громади або усувають необхідність державної участі; 2) зміна потреб і очікувань широкої публіки. Щоб звузити розрив між новими очікуваннями і реальним відгуком підприємств, їх залученість у вирішення соціальних проблем стає і очікуваною, і необхідною; 3) наявність ресурсів для надання допомоги у вирішенні соціальних проблем; 4) моральне зобов'язання вести себе соціально відповідально.

Аргументи проти соціальної відповідальності: 1) порушення принципу максимізації прибутку; 2) витрати на соціальну залученість. Кошти, що направляються на соціальні потреби, є для підприємства витратами. В кінцевому рахунку ці витрати переносяться на споживачів у вигляді підвищення цін; 3) недостатній рівень звітності перед громадськістю; 4) нестача вміння вирішувати соціальні проблеми [2]. Здійснення корпоративно-соціальної стратегії приносить підприємству певні результати: економічні, соціальні, іміджеві. Наслідками впровадження КСВ є прибутки від реалізації соціальної стратегії, зниження оперативних витрат в деяких ланках бізнесу, збільшення вартості акції підприємства, залучення/змога залучити додаткових інвесторів, зменшення ризиків. Економічними результатами є зростання частки ринку, захоплення нового ринку, збільшення обсягу продаж, зміцнення авторитету компанії серед населення.

Серед соціальних виділяють укріплення партнерства, підвищена за-

цікавленість працівників, наявність/можливість створення довготермінових планів. Іміджеві результати впливають тенденцію появи нових потенційних споживачів, купівельні рішення споживачів, просування товарів та послуг, престиж компанії [3].

Література

1. Охріменко О. О. Соціальна відповідальність: навч. посіб. / О.О. Охріменко, Т.В. Іванова. – Нац. техн. університет України «Київський політехн. інститут». – 2015. – 180 с.
2. Петрунин Ю. Ю. Етика бізнеса: учеб. пособие / Ю. Ю. Петрунин, В. К. Борисов. – М.: Дело, 2004. – 400 с.
3. Кусік Н. Л. Методичний підхід до проведення оцінки ефективності соціально відповідальної діяльності підприємства[Текст] / Н. Л. Кусік, А. В. Ковалевська// Проблеми економіки. – Х.: ІнЖек, № 3, 2012. – С. 137-141.

РОЛЬ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ

Дикальчук Д.Г., магістр, факультет економіки та управління ДВНЗ «Черкаський державний технологічний університет», м. Черкаси.

Науковий керівний д. е. н. проф. Захарова О.В.

Сучасний темп розвитку світової економіки, ілюструє значний інтерес країн до інноваційних тенденцій та інноваційного розвитку. Використання нових ідей, розробка нових товарів чи послуг становить значний вплив на соціально-економічний розвиток країн. Інновації посідають чільне місце у розвитку економіки та суспільства. Варто відмітити, що інноваційна складова економіки, виступає основою сучасного розвитку країн. Активізація інноваційної діяльності має дуже важливе значення як на рівні підприємства, так і на рівні держави. Оскільки тільки при розвитку науки, техніки, технологій можливий випуск конкурентоспроможної продукції та. Коли підприємство випереджає конкурентів в освоєнні досягнень науково-технічного прогресу, тільки тоді воно має змогу отримувати прибуток [1]. Це ж саме стосується і економіки загалом. Інновації є рушійною силою конкурентоспроможності, чим більший інноваційний потенціал, тим більші шанси зайняти високі позиції серед країн-лідерів. Інноваційне спрямування економіки, дає можливість для розвитку підприємств, тим самим забезпечуючи удосконалення товарів та послуг, вихід на нові ринки, підвищення рівня валового внутрішнього продукту та формування позитивного іміджу країни. Перехід до інноваційного розвитку, необхідність якого вже усвідомили країни світу, є дуже важливим і для нашої країни. Справа в тому, що для реалізації його принципів в Україні є всі підстави.

Одним з важливих питань у комплексному соціально-економічному розвитку регіону є формування його інноваційного середовища [3, с.264-266]. Досягнення України в міжнародному вимірі конкурентоздатності економіки, рівня розвитку і особливо ефективності функціонування національної інноваційної системи є недостатніми для забезпечення сталого розвитку вітчизняної економіки, виходу в найближчій перспективі на європейські стандарти життя українських громадян. Для ефективного вирішення цієї системної проблеми необхідно

визначити вихідні позиції основних компонентів національної інноваційної системи, ступінь їх відповідності вимогам інноваційно-інвестиційної моделі розвитку, виявити слабкі сторони і перепони, що гальмують такий розвиток, а також наявні переваги і потенційні можливості щодо здійснення узгоджених системних змін [2, с.155]. Отже, інноваційна діяльність займає одне з провідних місць у системі розвитку економіки країни. Для успішного функціонування, інноваційні тенденції повинні поширюватися на усі галузі економіки та розвиватися відповідно до наявного потенціалу. Для покращення соціально-економічного стану країни необхідно стимулювати інноваційну діяльність та розвиток високих технологій, насамперед, у внутрішньому середовищі, це забезпечить покращення соціально-економічного стану країни, підвищить рівень її конкурентоспроможності та посилить позиції на міжнародній арені.

Література

1. Андросова О.Ф., Череп А.В. Трансфер технологій як інструмент реалізації інноваційної діяльності. Монографія. – К.: Кондор, 2007, 356с.
2. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів / Авт. упоряд.: Г.О. Андрощук, І.Б. Жилияєв, Б.Г. Чижевський, М.М. Шевченко. – К: парламентське вид-во, 2009. – 632.
3. Угланова, Л. И. Роль инновационной составляющей в стратегическом управлении социально-экономическим развитием региона / Л. И. Угланова // Инновационные процессы в области образования, науки и производства: Материалы межрегион. науч.-практ. конф. (Нижекамск, 14 – 16 апр. 2004 г.). – Казань, 2004. – Т. 2. – С. 264 – 266.

ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСІВ БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ, ЯК ВАЖЛИВОГО ФАКТОРУ ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Дрипка К.Р., 4 курс, факультет історії та міжнародних відносин ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород.

Науковий керівник: к.е.н., с.н.с., доц. Жуков С. А.

Метою кожного комерційного підприємства є отримання максимального прибутку. Керівники компаній повинні чітко розуміти та усвідомлювати інтереси і потреби споживачів, а також здійснювати свою діяльність відповідно до цілей і принципів організації. Цьому процесу сприяє забезпечення ефективного бізнес-планування. Зіставляючи можливості та зміни зовнішнього середовища із потенціалом внутрішнього середовища підприємства, орієнтуючись при цьому на бізнес-планування, управлінці здатні оптимізувати свої управлінські рішення. Результатом бізнес-планування є безпосередньо бізнес-план [1]. Бізнес-план – це документ, в якому описано всі основні аспекти майбутнього комерційного підприємства, проаналізовано всі проблеми, з якими воно може зіткнутися, а також визначено способи розв'язання цих проблем. Бізнес-план виступає основою для прийняття рішень ініціатором проекту, а також є документом для зовнішньої презентації проекту перед потенційними партнерами [2]. На жаль, в Україні процес бізнес-планування є недосконалим, а більшість бізнес-планів є недостатньо конкурентоспроможними. Це спричинено, перш за все, тим, що на практиці бізнес-середовище зіштовхується з проблемою недостатньої обізнаності керівників у питаннях бізнес-

планування і того, звідки беруться цифри, здатні вразити інвестора.

Наступним проблемним фактором є те, що часто управлінці намагаються йти простішим шляхом, тому використовують шаблонні примірники, глибоко не аналізуючи стан ринку на даний момент і не коригуючи бізнес-план відповідно до специфіки конкретного бізнес-проекту. Також важливим аспектом, що пригальмує розвиток процесу бізнес-планування в Україні, є ціна. Для того, щоб бізнес-план був якісним і достовірним, необхідно звернутися до спеціалістів, які зможуть професійно виконати роботу, враховуючи всі індивідуальні особливості даного підприємства чи бізнес-проекту. Звісно, якісна робота завжди коштує недешево і до цього потрібно бути готовим [3]. Однак, варто звернути увагу на те, що особиста участь керівника у створенні бізнес-плану є дуже важливою. Якщо підприємець включається у цю справу особисто, то він ніби моделює свою майбутню діяльність, перевіряючи і сам задум, і себе, тобто чи він рухається правильним шляхом і чи вистачить у нього сил довести його до успіху та просунутися далі. Вище перелічені далеко не всі проблеми, що виникають під час створення бізнес-планів. Вони можуть бути спричинені різними факторами: від неопрацьованої нормативно-правової бази, усвідомлення працівниками відповідальності за виконання роботи, наявності кваліфікованих фахівців – до грамотного аналізу фінансових показників [4].

Наявність обґрунтованого бізнес-плану сприяє залученню капіталу, визначенню планів на майбутнє, ретельному вивченню передбачуваних ризиків і можливих труднощів, які можуть перешкодити практичній реалізації бізнес-проекту. Для вирішення проблем бізнес-планування в Україні важливо змінити ставлення компаній до створення бізнес-планів на значно відповідальніше. Важливо усвідомлювати необхідність виявлення, формулювання та виправлення помилок, прагнути бути готовим до різних труднощів на шляху до успіху.

Література

1. Маковоз О. Значення бізнес-планування в розвитку підприємства / О.Маковоз [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ekuzt.gov.ua/node/158.
2. Пашута М. Бізнес-планування як фактор успішної підприємницької діяльності / М. Пашута // Персонал. – 2006. – № 10. – С. 66-74.
3. Гріфін Р. Основи менеджменту: Підручник / Р. Гріфін, В. Яцура // Наук. Ред. В. – Львів: Бак, 2001. – 624 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://referat-ok.com.ua/ekonomika-pidprijemstva/biznes-planuvannya>.
4. Пугачевська К.Й. Значення бізнес-планування як чинника господарської діяльності в ринковій економіці / К.Й. Пугачевська, Т.С. Плют // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – № 21.1. – С. 256-260.

ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ ПРІОРИТЕТІВ ТА ПРИНЦИПІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Дудкевич Н.С., 2 курс, економіко-гуманітарний факультет ДВНЗ «Донбаська національна академія будівництва і архітектури», м. Краматорськ.

Науковий керівник: д.держ. упр., проф. Долгальова О.В.

Класичне визначення поняття «сталий розвиток» було надане у доповіді ООН «Наше спільне майбутнє» (відома як «доповідь Брундтланд») ще у 1987 році: «Сталий розвиток – це розвиток суспільства, що задовольняє потребинішнього покоління, не наносячи шкоди можливостям майбутніх поколі-

ндля задоволення їхніх власних потреб». Тобто це такий розвиток, який сприяє економічному зростанню одночасно із забезпеченням соціальної рівності, інклюзивності населення та екологічної безпеки. Іншими словами, сталий (або збалансований) розвиток пропонує бачення прогресу, яке об'єднує негайні та довгострокові цілі, локальні та глобальні заходи і згідно з яким соціальні, економічні й екологічні проблеми є невід'ємними та взаємозалежними складовими людського прогресу [1, с. 7].

Сталий розвиток - багаторівневе поняття. Його індивідуальний рівень виходить з того, що будь-які зміни довкілля спричинені діяльністю окремої людини. Локальний рівень проблеми сталого розвитку зумовлений колективним характером життєдіяльності. Збалансовані взаємини господарства і природи акцентуються на рівні локальних соціальних інтеграцій — поселень, підприємств. Національний і глобальний рівні інтегрують індивідуальні, групові й загальнолюдські аспекти сталого розвитку. Взаємодія населення — господарства — природи потребує певної регламентації й управління на національному і глобальному рівнях, тому на перший план виходять принципи сталого розвитку. Основними принципами сталого розвитку є: принцип цілісності (необхідність цілісного, комплексного підходу до вирішення екологічних, соціальних та економічних проблем); принцип збереження (культурної і природної спадщини); принцип інноваційності, творчості; принцип збалансованого розвитку (гармонійне поєднання розвитку суспільства зі збереженням довкілля); принцип охорони довкілля (попередження і зниження рівня забруднення); загальнолюдські моральні принципи (справедливість, відповідальність передтеперішніми і майбутніми поколіннями, солідарність, ліквідація бідності тощо); принципи збалансованого управління (відповідальність держави за збалансований розвиток і збереження природи, участь громадськості у процесах прийняття рішень) [2, с. 18]. Загалом стратегія переходу до збалансованого розвитку має ґрунтуватися на аналізі тих дисбалансів, які існують в економічній, соціальній та екологічній сферах і на подальшому визначенні шляхів подолання цих дисбалансів у напрямі досягнення збалансованого розвитку. Тільки усунення дисбалансів в екологічній, економічній і, як наслідок, соціальній сферах може закласти підґрунтя для збалансованого розвитку України, відновлення якості довкілля і збереження біорізноманіття [3, с. 134]. Для досягнення збалансованого розвитку пропонуються наступні пріоритети: структурна перебудова і оздоровлення економіки України; формування інституційної бази збалансованого розвитку; зниження рівня соціально-економічної нерівності і бідності; перехід до збалансованого природокористування; освіта і наукове забезпечення у сфері збалансованого розвитку; врахування національних культурних цінностей; розвиток міжнародного співробітництва; збереження біологічного і ландшафтного різноманіття; енергозбереження і збалансований розвиток енергетики.

Отже, для того, щоб дотримуватися принципів концепції сталого розвитку, реалізувати її, необхідно розпочати з найскладнішого рівня, а саме — індивідуального. Кожній людині необхідно змінити «споживацьке» ставлення, почати думати про навколишнє середовище, людей навколо та майбутні покоління. За-

доволення потреб майбутніх поколінь залежить від того, наскільки вже зараз людство зможе збалансувати соціальні, економічні, екологічні потреби шляхом прийняття відповідних управлінських рішень, також насамперед – на основі зміни поглядів щодо виробництва та споживання.

Література

1. Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики на період до 2020 року від 21.12.2010 року. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2818-17>

2. Природно-ресурсний аспект розвитку України. [Текст] / Програма сприяння сталому розвитку в Україні. – Київ: Вид. дім КМ Academia, 2001. – 112 с.

3. Шевчук В.Я. Макроекономічні проблеми сталого розвитку [Текст] / В.Я. Шевчук –К.: Геопринт, 2006. – 200 с.

СТРАТЕГІЧНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Желтогаряча І.М., 1 курс магістратури, факультет економіки та менеджменту ДВНЗ «Донбаська державна машинобудівна академія», м.Краматорськ.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Ровенська В.В.

У сучасних умовах функціонування економіки все більшої уваги заслуговує питання збалансованого розвитку суспільства. У свою чергу, парадигма суспільства сталого розвитку викликана потребою фундаментальних досліджень характеру економічних відносин в умовах глобалізації. Впровадження засад сталого розвитку в Україні забезпечить макроекономічну стабільність, екологічний баланс та соціальну згуртованість, що потребує впровадження на національному рівні програм та проектів, які забезпечать здійснення даних умов. Вагомий внесок у дослідження наукових основ сталого розвитку зробили такі науковці, як: Л.В. Привалова, О.В. Будько, В.О. Власенко. Міжнародні зобов'язання України, які вона взяла на себе щодо втілення ідей сталого розвитку, потребують реалізації положень міжнародних документів, що відображають загальні проблеми сталого розвитку та особливості його управління на національному рівні. Цілі сталого розвитку (SDG) до 2030 року, були затверджені світовими лідерами на Саміті ООН зі сталого розвитку у 2015 році. В Резолюції Генеральної Асамблеї ООН «Перетворення нашого світу: порядок денний розвитку у галузі сталого розвитку на період до 2030 року» визначено 17 цілей (SDG) та 169 завдань розвитку, зокрема забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх (SDG 4); сприяння поступальному, всеохоплюючому та сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній праці для всіх (SDG 8). Визначальне місце в сукупності складових сталого розвитку належить економічній складовій, адже саме вона формує передумови для сталого розвитку решти підсистем (соціальної та екологічної) [1]. Стратегічними пріоритетами сталого розвитку вітчизняної економіки в умовах підвищення невизначеності параметрів внутрішнього та зовнішнього середовища є підвищення якості інвестиційно-технологічних чинників виробництва, його екологі-

чної спрямованості та безпеки, формування соціально відповідальної стратегії бізнесу. Таким чином, імплементація Угоди про асоціацію потребує від України роботи над реформуванням власної промислової політики. Ураховуючи нинішній стан промисловості країни стратегічними елементами нової промислової політики визнають: відродження промисловості як ключової галузі національної економіки; фінансова стабілізація і забезпечення доступності ресурсів фінансових ринків для реального сектора економіки; залучення інвестицій для розбудови нового індустріального базису економіки; структурна перебудова промисловості, модернізація виробництва на основі нових технологій; децентралізація інструментів промислової політики і стимулювання розвитку промисловості в регіонах країни; фінансування науки і сприяння технологічним інноваціям; розбудова сучасної виробничо-технологічної інфраструктури [3]. Сьогодні для України ключовим стратегічним завданням сталого розвитку економіки є формування національної системи, яка спроможна не лише забезпечити високий технологічний рівень промислового розвитку, а й сприяти забезпеченню конкурентоспроможності країни та її участі як рівноправного партнера у технологічному процесі. Розв'язання зазначених проблем можливе шляхом застосування програмних комплексних заходів щодо державної підтримки промисловості, що передбачають: удосконалення законодавства у сфері функціонування та розвитку промисловості; структурні перетворення промислового комплексу: реструктуризація, реорганізація, у тому числі створення наукововиробничих об'єднань; забезпечення інвестиційно-інноваційної політики розвитку промисловості; впровадження сучасних ринкових механізмів господарювання; збереження і виведення на новий якісний рівень кадрового потенціалу промисловості.

Література

- 1.Цілі сталого розвитку 2016-2030 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org.ua/ua/>
- 2.Бобух І.М. Сталий розвиток: сутність, принципи і показники виміру / І.М. Бобух // Економічна теорія – 2015. – № 3. – С. 95-118.
- 3.Вергун А.М. Концепція сталого розвитку в умовах глобалізації / А.М. Вергун, І.О. Тарасенко // Вісник київського нац. університету технологій та дизайну. – 2014. – № 2. – С. 207-218.

УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМ КАПІТАЛОМ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

*Жуков С.А., к.е.н., с.н.с., доц. ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород;
Малиношевская К.І., к.е.н., доц. ПВНЗ «Львівський університет бізнесу і права», м. Львів.*

Необхідність активізації інноваційної діяльності промислових підприємств України пов'язана із зростанням євроінтеграційних процесів у зв'язку із приєднанням до Світової організації торгівлі, що вимагає підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції. Спостережуване підвищення інноваційної активності промислових підприємств переважно пов'язане зі зміною те-

хнологій і закупівлею нового обладнання. Продуктові інновації впроваджуються на досить низькому рівні, що обумовлено існуючою на ринку праці проблемою дефіциту кваліфікованого персоналу у промисловості. Це викликано невідповідністю обсягів й якості підготовки персоналу професійно-технічними навчальними закладами, а також зі зниженням чисельності персоналу наукових організацій і кількості фахівців, які виконують наукові та науково-технічні роботи, що підвищує вимоги до персоналу підприємств при розробці й здійсненні інновацій [1]. Аналіз методичних підходів управління персоналом спирається на еволюцію класичних теорій використання трудових ресурсів М. Вебера А. Файоля, Г. Форда до рівня теорій управління людськими ресурсами А. Маслоу, Д. Ханта, Ф. Герцберга. Головним досягненням на даному етапі стає розгляд персоналу як найціннішого ресурсу підприємства й врахування його потреб. Подальше вдосконалення підходів до управління здійснювалося від принципів наукової організації праці Ф. Тейлора, Г. Емерсона и Ф. Гілбрет до принципів гуманістичного підходу Е. Мейо, М. Фоллета, Г. Саймона. Людський капітал становить основу інтелектуальних ресурсів підприємства. Знання, уміння й навички персоналу, що відповідають характеру діяльності даного підприємства, сприяють його економічній активності. Вітчизняні підприємства в цей час мають у своєму розпорядженні досить високий інтелектуальний потенціал людських ресурсів. У той же час рівень розвитку людського капіталу неповністю відповідає вимогам сучасного виробництва. Вибіркове опитування показало, що в значній частині працівників рівень кваліфікації або не відповідає тій роботі, що вони виконують, або недостатній [2]. З метою забезпечення ефективного розвитку людського капіталу підприємствам необхідно використовувати стратегічне управління персоналом, інструментом якого є збалансована система показників. Ефективне управління елементами людського капіталу на основі оцінки їхньої збалансованості й відповідності потребам інноваційної діяльності підприємства дозволить вирішити проблему дефіциту кваліфікованих інноваційно-активних кадрів у промисловості. В основі вибору стратегії інноваційної діяльності підприємства має бути оцінка людського капіталу, тому що це дозволить оцінити збалансованість складових людського капіталу й привести їх у відповідність зі специфікою конкретної інновації. Відсутність комплексних науково-методичних підходів, що дозволяють коректувати елементи людського капіталу залежно від виду, стадії життєвого циклу й темпу здійснення інновації послужило підставою розробки концепції управління людським капіталом в умовах інноваційного розвитку. При ухваленні рішення щодо вибору конкретного типу продуктової інновації для впровадження особливо важливо не тільки врахувати інтереси споживачів, але й можливості людських ресурсів підприємства. Складові людського капіталу визначають вибір інноваційної стратегії підприємства. Якщо маркетингові дослідження вказують на необхідність впровадження інновацій, то параметри людського капіталу будуть визначати вибір типу, а також ступінь радикальності інновацій. Вибір продуктових інновацій можливо здійснювати, наприклад, на основі використання «матриці переваг» Бостонської консультативної групи, що дозволяє здійснювати вибір інновацій з ураху-

ванням особливостей підприємства й споживача. Даний підхід взятий за основу при побудованні матриці вибору типу інновації залежно від співвідношення різного складового людського капіталу підприємства з параметрами можливих інновацій. Якщо є потреба в інновації з боку споживачів і виявлена збалансованість складових людського капіталу для її розробки й впровадження, тоді приймається рішення про виробництво інноваційної продукції.

Література

1. Казакова Н.В. Трансфер інновацій и управление человеческим капиталом в инновационной экономике / Н.В. Казакова, Ю.А. Дулепин, Ю.Н. Хрисанов. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://innclub.info/wp-content/uploads/2011/02>.

2. Воронков Д.К. Развитие предприятия: управление изменениями та інновації: моногр. / Д.К. Воронков, Ю.С. Погорелов. – Харків: АдвАтм, 2009. – 436 с.

3. Гриньов А.М. Модель формування людського капіталу підприємства / А.М. Гриньов // Вісник Хмельницького нац. університету. – 2009. – № 6. – Т. 3. – С. 215-219.

4. Антонюк В.П. Формування та використання людського капіталу в Україні: соціально-економічна оцінка та забезпечення розвитку / В.П. Антонюк // НАН України, Ін-т економіки промисловості. – Донецьк, 2007. – 348 с.

ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ МОДЕЛІ КЛЮЧОВИХ КОРПОРАТИВНИХ ВИМОГ ДО КОМПЕТЕНЦІЙ ІНЖЕНЕРА-КОНСТРУКТОРА ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

*Зайцев В.С., к.е.н., заст. директора з персоналу
ПАТ «Краматорський завод важкого верстатобудування», м. Краматорськ.*

У сучасних умовах інноваційний розвиток економіки України зумовлює необхідність радикальних змін у виробництві продукції, проведення політики її диверсифікації, технічного переозброєння, вдосконалення технологічних процесів, оперативного оновлення номенклатури виробів згідно до потреб ринку. Підприємствам потрібно дедалі більше приділяти уваги не тільки менеджерам, але й технічним фахівцям, які безпосередньо займаються проектуванням, розробкою нових технологій виробництва товарів та послуг, підготовкою технічної документації нових видів машин, обладнання і виробів (конструкторів, технологів). Провідні вчені, економісти і фахівці в галузі менеджменту в останні два десятиліття приділяють значну увагу вивченню й аналізу компетенцій в управлінні персоналом. Основні теоретичні розробки з компетенцій персоналу були визначені в працях зарубіжних вчених: М. Армстронга, Д. Бертрама [1], І. Робертсона, М. Келлінена [2], Д.Кембелла та інших. Вітчизняні науковці Д. П. Богиня, О.А. Грішнова, А.М. Колот, Д.П. Мельничук, Л.Є. Довгань та інші звертаються до вивчення й аналізу компетенцій в управлінні персоналом. Пошук і реалізація шляхів інноваційного розвитку промислових підприємств ставить завдання розробки корпоративних вимог до компетенцій менеджерів, технічних фахівців, провідних професій робітників, які є носіями інтелектуального капіталу. Ефективне функціонування промислових підприємств в рівній мірі залежить як від сучасного технічного переозброєння і диверсифікації виробництва, так і від збереження і підвищення кваліфікаційного рівня персоналу, тому що його професіоналізм, поєднаний з високим рівнем компетенцій

може забезпечити здатність до довгострокового успіху підприємства на світових ринках збуту продукції. У системи управління персоналом важливим є створення на підприємств і корпоративних вимог до конкретних робочих місць, заснованих на моделях. Моделі вимог до робочих місць і компетенцій працівника дозволяють підтримувати динамічний розвиток персоналу, починаючи від відбору співробітників, їх прийому, від початку й до завершення трудової діяльності на підприємстві. Модель ключових корпоративних вимог до компетенцій працівника (далі модель) описує рівень розвитку компетенцій стосовно до конкретної посади або спеціальності, які найбільш зручно оформляти у табличному вигляді. Компетенції технічного фахівця промислового підприємства (з позиції автора) визначаються сукупністю передових технічних і загальних знань, унікальних вмінь та навичок, значних особистих якостей, відповідністю професійно-кваліфікаційним вимогам до конкретного робочого місця, системним навчанням і саморозвитком, які під впливом зовнішніх та внутрішніх мотиваторів трансформуються в здатність використання найкращих можливостей для ефективного розвитку підприємства на основі генерації та впровадження в виробництво нових технічних розробок, ідей, ноу-хау, принципів ощадливого виробництва. Вибір моделі корпоративних вимог до компетенцій інженерно-технічного фахівця вітчизняного промислового підприємства стає пріоритетним завданням у зв'язку з необхідністю: прогнозувати потреби ринку у нових видах продукції; проектувати промислову продукцію нового покоління з винятковою якістю та значним відривом від конкурентів, з новими ціннісними характеристиками, з дотриманням стандартів і якості роботи; постійно визначати потреби потенційних замовників продукції, їх вимоги і побажання та своєчасно реагувати на потреби ринку промислової продукції; забезпечувати проектування і виготовлення продукції з впровадженням наукоємних, ресурсоощадливих технологій; модернізувати продукцію, яка була вироблена раніше і експлуатується у клієнтів, відповідно до сучасних світових стандартів.

Розроблена модель ключових корпоративних вимог до компетенцій інженера-конструктора машинобудівних і верстатобудівних підприємств передбачає: значні вимоги до особистих якостей фахівця, які мають ознаки ключових компетенцій; рівень базової технічної освіти, а для провідних фахівців – другу освіту, знання іноземної мови; професійно-кваліфікаційні вимоги, професійні знання, різнобічні навички та вміння; вимоги до виконання ключових функцій; спеціальні вимоги щодо режиму роботи, умов праці та її мотивації (табл. 1).

Вибір моделі корпоративних вимог до компетенцій технічних фахівців на підприємствах промислових галузей виробництва залежно від складності продукції та наявності унікальних якостей і можливостей персоналу в сучасних умовах дозволяє вирішити складне завдання оцінки компетенцій фахівців, що стає пріоритетним напрямком в зв'язку з необхідністю неухильного підвищення реальної ефективності бізнесу.

Таким чином, сформовані та запропоновані для практичного застосування корпоративні вимоги до компетенцій інженера-конструктора, як носія інтелектуального капіталу, є важливою складовою програми стратегічного розвит-

ку промислового підприємства.

Таблиця 1 - Модель ключових корпоративних вимог до компетенцій інженера-конструктора машинобудівних і верстатобудівних підприємств

Модель ключових корпоративних вимог до компетенцій інженера-конструктора	<p><u>Вимоги до особистих якостей</u></p> <p>Орієнтація на досягнення результату і потреби замовників продукції; здібності до аналізу й обробки значного обсягу спеціалізованої інформації; концептуальне, конструкторське, технічне мислення; адаптованість до змін, чітке та якісне виконання завдань; енергійність, винахідливість; сміливість й усвідомлений ризик, взаємодопомога та взаємоповага; ініціативність, наполегливість, особиста відповідальність.</p>
	<p><u>Професійно-кваліфікаційні вимоги</u></p> <p>Повна вища освіта технічного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст); наявність другої освіти (економіст, менеджер, комп'ютерні технології) та знання іноземної мови для провідних фахівців; вік при прийомі на роботу – 23-45 років; стаж роботи із спеціальності – не менше одного року. <i>Професійні знання. Професійні навички та вміння.</i></p>
	<p><u>Вимоги до виконання ключових функцій</u></p> <p>Аналіз світових тенденцій розвитку техніки і обладнання, напрямків стратегічного розвитку свого підприємства, фірм-замовників і конкурентів; розробка конкурентоспроможних нових ескізних, технічних і робочих проектів особливо складних та складних виробів з орієнтацією на потреби клієнтів.</p>
	<p><u>Спеціальні умови</u></p> <p>Режим роботи: однозмінний з тривалістю робочої неділі 40 годин і робочого дня 8 годин, забезпечення безпечних умов праці; оснащення робочого місця сучасною оргтехнікою з необхідним ступенем доступу до корпоративної інформаційної системи.</p>

Література

1. Bartram D. Introduction: A framework for examining organizational effectiveness / D. Bartram, I.T. Robertson, M. Callinen // Organizational Effectiveness: The Role of Psychology. – Chichester: Wiley, 2002. – Pp. 437–423.
2. Bartram D. Competency and individual performance / D. Bartram, I.T. Robertson, M. Callinen // Modeling the world of work. Organizational Effectiveness: The Role of Psychology. – Chichester: Wiley, 2002. – Pp. 596–618.
3. Василенко В.Н. Организация труда станочников: теория и практика повышения эффективности: монография / В.Н. Василенко, В.С. Зайцев; науч. ред. В.Н. Василенко; НАН Украины, Ин-т экономико-правовых исследований. – Донецк: Юго-Восток. – 2014. – 260 с.

ОБҐРУНТУВАННЯ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ЛУГАНСЬКІЙ ОБЛАСТІ

*Льченко Ю.Ю., 3 курс, Навчально-науковий інститут економіки та бізнесу ДВНЗ «Луганський національний університет ім. Т. Шевченка», м. Старобільськ.
Науковий керівник: д.е.н., проф. Колосов А.М.*

У складі багатогалузевого комплексу Луганської області практично відсутній такий напрямок діяльності як комерційний туризм, розвиток якого багатомомодно здається не дуже привабливим бізнесом. Але в дійсності Луганська область має безліч місць, що можуть стати основою розвитку комерційного туризму. На прикладі обґрунтування економічної доцільності створення туристичної фірми покажемо реалістичність цього напрямку. Йдеться, для прикладу, про наступні три туристичні об'єкти в Луганській області, які можуть мати значну привабливість, зокрема, для іноземних туристів. Це, по-перше, природний заповідник «Стрільцівський степ», який є найбільшим в Європі природним комплексом цілинних земель з унікальною флорою і фауною. Іншим дуже при-

вабливим місцем для туристичного відвідування є Деркульський кінний завод, один з найстаріших в Україні з будівлями в стилі класицизму, на якому розводять чистокровних скакунів і який в змозі проводити кінні забіги та інші привабливі перфоманси. Третім пунктом є Кисельова Балка, яка має великий туристичний інтерес як заповідне урочище, що поєднало красу природну й рукотворну, є мальовничою балкою з цілющими джерелами, а також є центром релігійного паломництва. Усі три пункти розташовані недалеко від селища міського типу Біловодськ, який може стати центром 3-хденного туристичного туру із відвідуванням перелічених місць. Покажемо економічну реальність створення підприємницької туристичної фірми шляхом розрахунку точки беззбитковості її діяльності при реалізації даного маршруту. Під **точкою беззбитковості** розуміють таку мінімальну кількість продукції або послуг, при якій діяльність не дає прибутку, але залишається беззбитковою. При продажі туристичного туру підприємець, по-перше, повинен компенсувати змінні витрати, які в ціні туру складають певну величину. Різниця між ціною туру для відвідувача та сумою змінних витрат дає так званий **маржинальний дохід** (D_m), який іде на покриття постійних витрат фірми та створення її прибутку, тобто:

$$D_m = C - Z_m,$$

де C – продажна ціна туру;

Z_m – сума змінних витрат у вартості туру.

Якщо відома сума постійних витрат за місяць – $V_{\text{пост}}$, то від її ділення на одиничний маржинальний дохід дає ту граничну кількість залучення туристів, при якій фірма, хоча й не отримає прибутку, але повністю компенсує свої постійні витрати, це й є так звана точка беззбитковості, визначення якої проілюстровано схемою на рис. 1.

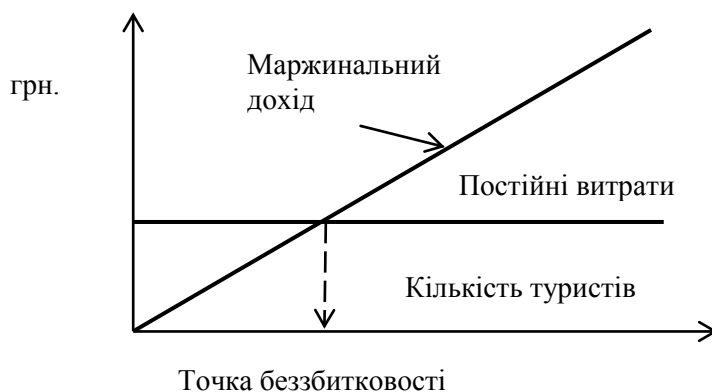

Рисунок 1 – Схема визначення точки беззбитковості туристичної фірми

Розрахунки показали, що при вартості туру лише у 3300 грн (без витрат доставки до смт Біловодськ), сумі постійних витрат фірми на місяць у 40 тис. грн. та змінних витратах у 900 грн. точка беззбитковості ТБ складає:

$$ТБ = 40000 / (3300 - 900) = 17 \text{ туристів,}$$

що є цілком реалістичним, але потребує значних організаційних заходів з метою реклами такого туристичного маршруту, її розповсюдження, зокрема, у країнах Європи, для яких даний тур є доволі ексклюзивним.

Література

1. Культурний туризм: взаємозв'язок культури і туризму. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://studbooks.net/750944/turizm/kulturnyy_turizm_vzaimosvyaz_kultury_turizma
2. Стратегія розвитку Луганської області до 2020 року. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://loga.gov.ua/sites/default/files/collections/strategy_ukr_20-07-2017.pdf
3. Стешенко О.Д. Економічна стратегія розвитку туристичної галузі в Україні /О.Д. Стешенко, А.Ю. Ільєнко //Коммунальное хозяйство городов. - 2010. - №94. - С.414-417.
4. Державна служба статистики України. Статистичний бюлетень «Туристична діяльність в Україні. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat_u/publtur_u.htm

НАСЛІДКИ ВІЙСЬКОВОГО КОНФЛІКТУ У ДОНЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

Каменєва А.С., 5 курс, економіко-гуманітарний факультет ДВНЗ «Донбаська національна академія будівництва і архітектури», м. Краматорськ.

Науковий керівник: к.н.держ.упр., ст. викл. Беззубко Б.І.

Воєнний конфлікт негативно вплинув на потенціал регіону. Внаслідок конфліктної ситуації та бойових дій Донецька область зазнала великих людських втрат, повного або часткового руйнування житлового фонду і стратегічно важливих інфраструктурних об'єктів. За даними Мінрегіонбуду України, станом на вересень 2014 р. у Донецькій області з 28 міст обласного підпорядкування та 18 районів, зазнали значних руйнувань 21 місто та 13 районів. На лінії зіткнення знаходяться 3 міста, з яких 2 обласного значення, 7 селищ міського типу, 13 селищ та 36 сіл, що потребують значних капіталовкладень на відновлення [1]. Значна кількість вугільних підприємств середніх і малих міст із монопромисловою економікою (Торез, Селідове, Сніжне, Шахтарськ, Стаханов, Вугледар, Українськ, Вуглегірськ) закрилася, що суттєво ускладнило життєзабезпечення населення, яке залишилось на їх території. Найбільше потерпають від порушення виробничих циклів, а також безробіття та відсутності доходів населення м. Авдіївка, Єнакієво, Алчевськ, внаслідок перебування під контролем незаконних збройних формувань [2]. Більша частина руйнувань на Донбасі припадає на житлові будинки і системи енерго-, водо-, теплопостачання. Зруйновано або пошкоджено 1080 енергетичних об'єктів (повітряні лінії електропередачі, підстанції, трансформаторні підстанції всіх рівнів напруги), системи диспетчерського керування та зв'язку, адміністративні будівлі. На підконтрольній Україні території Донбасу зруйновано 60% медичних споруд, на тимчасово непідконтрольних територіях – 70%. У них втрачено медичне комунальне обладнання, пошкоджено територіальні під'їзди до лікувальних закладів. На підконтрольній Україні території Донбасу пошкоджено двадцять закладів охорони здоров'я, зруйновано систему інженерних комунікацій [2].

Таким чином, наслідки подій на Донбасі утворили цілий ланцюг економічних втрат. Це спричинило величезні втрати робочих місць і зростання безробіття, зменшило надходжень до фондів соціального страхування і бюджету, втрату ринків сировини та збуту також необхідність ведення воєнних дій і пов'язане з цим багаторазове збільшення обсягу фінансування військової, вели-

чезне за масштабами переміщення людей з тимчасово окупованих територій, «сірої зони» і частини поселень, розташованих близько до лінії розмежування, позбавило їх роботи, житла, засобів існування, отже обумовило додаткове навантаження на бюджет країни; відповідних державних витрат потребує відновлення зруйнованої інфраструктури на підконтрольних українській владі територіях Донбасу [3]. Для подолання наслідків військового конфлікту потрібно реформувати систему оподаткування і розподілу доходів між бюджетами різних рівнів, також перейти до формування бюджету розвитку регіону за рахунок бюджетних асигнувань. Недостатність ресурсів істотно обмежує можливість спрямування на можливість відродження Донбасу бюджетних коштів, тому важливим є залучення коштів інвесторів.

Література

1. Державна служба статистики України. URL: ukrstat.gov.ua
2. Льїн С. В. Дослідження сучасного стану соціальної та економічної інфраструктури Донецької області. *Вісник ОНУ ім. Мечникова І. І.*, 2014. Т. 19. URL: visnyk-onu.od.ua
3. Про основні положення національної доповіді «Політика інтеграції українського суспільства в контексті викликів та загроз подій на Донбасі». Стенограма наукової доповіді на засіданні Президії НАН України 16 березня 2016 року. URL: <ftp://ftp.nas.gov.ua/akademperiodyka>

УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В ДЕРЖАВНИХ УСТАНОВАХ

*Калінін О.В., к.е.н , доц. кафедри маркетингу та бізнес-адміністрування;
Захарова А.О., 6 курс, факультет економічний ДВНЗ
«Приазовський державний технічний університет»,
м. Маріуполь.*

Ефективне управління неможливе без розуміння мотивів і потреб державного службовця, а також правильного використання стимулів до праці. Саме тому досліджується мотивація як чинник підвищення професійної компетентності та кар'єрного зростання державних службовців, її місце в поліпшенні управлінської сфери. Розглядаються складові мотивації, їх роль у підвищенні ефективності й роботи державної служби загалом. Мотивація трудової діяльності не може бути дієвою без застосування сучасних форм і методів матеріального стимулювання персоналу. Стимулювання повинно відповідати потребам, інтересам і здібностям державного службовця. Стимулювання праці передбачає створення умов, за яких активна трудова діяльність дає певні, раніше зафіксовані результати, стає необхідною і достатньою умовою задоволення значних і соціально обумовлених потреб державного службовця, формування у нього мотивів до праці. Високий професіоналізм державних службовців складається із спеціальних знань, умінь і навичок, із реалізації кращих особистих рис, у тому числі моральних, із найбільш повного використання їх професійно-творчого потенціалу. Компетентність державного службовця – певний рівень його інтелектуального, психологічного та функціонального стану, який відображає конкретні сфери професійної діяльності та зумовлює у своїй єдності якісну визначеність професіонала. Це також наявність глибоких фахових знань у певній галузі чи сфері діяльності, уміння аналізувати та прогнозувати розвиток ситуацій

та використовувати здобуті на практиці знання щодо вирішення певних проблем, а також правомочність вирішувати їх, уповноваженість відати певними справами. Матеріальна мотивація – це прагнення певного рівня добробуту, певного матеріального стандарту життя. Матеріальна мотивація трудової діяльності залежить від цілого ряду чинників, а саме: рівня і структури особистого доходу; матеріального забезпечення наявних грошових доходів; дієвості системи стимулів, що застосовуються в організації. Мотивація є важливим фактором результативності роботи. Зв'язок мотивації з результатами праці опосередкований природними здібностями і набутими навичками праці, оскільки мотивація є джерелом діяльності державного службовця. Для правильного вибору та використання тих чи інших стимулів до самовдосконалення необхідний моніторинг потреб та мотивів державного службовця. Консерватизм в питаннях стимулювання праці веде до зниження зацікавленості державного службовця в підвищенні свого професійного рівня, до пасивності та байдужості в службовій діяльності. Стимулювання праці – це створення моральних і матеріальних передумов для ефективної та якісної праці. Самі по собі моральні та матеріальні фактори не забезпечують трудову діяльність. Вони лише створюють умови для високоефективної праці. Їх реалізація залежить від самого державного службовця, його потреб та ступеня їх задоволення, освоєння ним мотиваційного середовища. Кожний державний службовець прагне до успіху. Успіх – це реалізовані цілі, для досягнення яких державний службовець приклав максимум зусиль. Успіх без визнання приводить до розчарування, убиває ініціативу. Цього не трапиться, якщо підлеглим, які досягли успіху, делегувати додаткові права і повноваження, просувати їх по службових сходах. На сьогоднішній день в Україні створена система професійного розвитку державних службовців, але вона потребує удосконалення. Стимулюючим фактором в підвищенні свого професійного розвитку є насамперед вимоги до громадян, які претендують на ту чи іншу посаду на державній службі. Згідно із Законом України "Про державну службу", державні службовці підвищують свою кваліфікацію постійно, як правило, не рідше одного разу на п'ять років. Результати навчання й підвищення кваліфікації є однією з підстав для просування по службі. Один з основних стимулів професійного розвитку персоналу – оплата праці, яка є джерелом задоволення більшості потреб. Підводячи підсумок, можна зробити висновок, що професіоналізм і ефективність органів державного управління значною мірою залежать від організації їх професійної кар'єри. Справді, перспективи кар'єрного розвитку є одним з головних чинників для утримання кращих працівників на державній службі, тому загальною тенденцією є той факт, що найчастіше державні органи залишають молоді і найбільш освічені кадри, а врахування їх професійних якостей під час просування по службі – головний мотивуючий фактор для поліпшення успіхів і кваліфікацій. Основними критеріями просування державних службовців по службі та оплати їхньої праці мають бути результати успішної професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації.

Таким чином, мотивація за компонентним складом і структурою є складною, забезпечує належну службову діяльність, сприяє професійному вдоскона-

ленню та кар'єрному розвитку державних службовців. Вона включає: справедливу, прозору та зрозумілу оплату праці; посаду і посадове просування; фахову підготовленість, відповідність службовій діяльності; соціальну захищеність; об'єктивну і справедливу оцінку особистих професійних досягнень; суспільний імідж і престиж, умови для ініціативної, творчої, самостійної діяльності в межах посадових повноважень, функцій і завдань; матеріально-технічні та морально-психологічні умови роботи; почуття належності до професійного колективу, команди; безпосередню взаємодію кадрових служб з керівництвом організації.

Література

1. Закон України "Про державну службу" // Уряд. кур'єр. – 1994. – 4 січ.
2. Бондар В. Нематеріальна мотивація як чинник підвищення ефективності діяльності державних службовців в Україні // Актуальні проблеми державного управління: Зб. наук. пр. / Редкол.: С. М. Серьогін (голов. ред.) та ін. – Д.: ДРІДУ НАДУ, 2006. – Вип. 1 (23). – 292 с.
3. Служебная карьера / Кол. авт.; Кер. – Е. В. Охотский. – М.: ОАО Изд-во Экономика, 1998. – 302 с.
4. Олуйко В. М. Кадрові процеси в державному управлінні України: стан і перспективи розвитку: Монографія. – Хмельницький: Вид-во ХУУП, 2005. – С. 207–211.

ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Козіс В.В., 5 курс, економічний факультет ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Маріуполь.

Науковий керівник: к. е. н., доц. Камишинова Е.В.

Усі джерела фінансових ресурсів підприємства можна представити у вигляді такої послідовності: власні фінансові ресурси і внутрішньогосподарські резерви; позикові фінансові кошти; залучені фінансові кошти, одержувані від продажу акцій, пайових та інших внесків членів трудових колективів, громадян, юридичних осіб; грошові кошти об'єднань підприємств; кошти позабюджетних фондів; кошти державного бюджету; кошти іноземних інвесторів. Зважаючи на наднизьку питому вагу кредитних ресурсів та коштів іноземних інвесторів у структурі фінансування капітальних вкладень українських підприємств, залучення фінансових ресурсів для фінансування інвестиційних проектів є комплексною проблемою, у вирішенні якої мають бути задіяні всі економічні суб'єкти. Проблема полягає в тому, що на сьогодні сукупність впливу таких факторів в Україні, як наслідки довготривалої фінансової кризи, наявний бюджетний дефіцит, нерозвиненість чи невідповідність сучасним умовам господарювання форм кредитування юридичних осіб і недостатнє використання ринкових механізмів, стримують залучення інвестицій в діяльність українських підприємств.

Унаслідок цього, слабшають конкурентні позиції вітчизняних підприємств – виробників різноманітних товарів та послуг, і, відповідно, зменшуються зайняті частки на міжнародному ринку.

Таблиця 1 - Капітальні інвестиції українських підприємств за джерелами фінансування 2017 р. у фактичних цінах, млн.грн. [2]

Показники	Січень-березень	Січень-червень	Січень-вересень	Січень-грудень
Усього, у т.ч. за рахунок	64754,4	155085,1	259545,0	412812,7
коштів державного бюджету	488,1	2639,0	5271,6	14324,6
коштів місцевих бюджетів	2179,8	7853,8	17420,9	38175,9
власних коштів підприємств та організацій	49622,4	115242,0	188572,6	288644,2
кредитів банків та інших позик	3239,2	8077,7	14187,3	21826,9
коштів іноземних інвесторів	986,9	2343,8	4790,4	5667,1
коштів населення на будівництво	6274,0	13854,7	21951,7	32288,1
інших джерел фінансування	1964,0	5074,1	7350,5	11885,9

Саме тому необхідною умовою для забезпечення ефективного фінансування інвестиційних проектів є здійснення таких кроків: на рівні підприємства: вдосконалити механізм стратегічного планування діяльності та формування фінансово-інвестиційної стратегії; розробити концепцію управління інвестиційним розвитком; розширити сферу застосування різноманітних форм кредитування; на рівні держави: на законодавчому рівні виділити страхування ризиків під час реалізації інвестиційних проектів як окремий вид діяльності страхових компаній; включити в пріоритетні напрями державної політики заходи зі здешевлення кредитних ресурсів для залучення інвестицій; стимулювати комерційні банки, наприклад, шляхом вигідного рефінансування під час надання пільгових кредитів підприємствам для реалізації інвестиційних проектів [1].

Література

1. Турянська М.М. Інвестиційні джерела / М.М. Турянська // Науковий вісник ДонНУЕТ. – Донецьк : Вид-во "Юго-Восток", 2009. – № 8. – 317 с.
2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>

ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗБУТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РИНКУ БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ

*Козловська А.С., 4 курс, економіко-гуманітарний факультет ДВНЗ «Донбаська національна академія будівництва і архітектури», м. Краматорськ.
Науковий керівник: к.е.н., доц. Попова Г.Ю.*

Удосконалення збутової діяльності підприємств на регіональному ринку будівельних матеріалів – один з актуальних напрямів досліджень. Індустрія будівельних матеріалів Донецької області базується на власній сировині, яка представлена численними родовищами піску, будівельного каменю, гіпсу, щебеню, тугоплавкої глини, цегельно-черепичної та цементної сировини. Досить розвинутий комплекс промисловості будівельних матеріалів області охоплює декілька підгалузей – цементну, скляну, керамічну, видобуток нерудних і виробництво теплоізоляційних матеріалів. Провідними підприємствами-виробниками будівельних мате-

ріалів регіону є Амвросіївська філія ПАТ “Хейдельбергцемент-Україна”, ТОВ “Кнауф Гіпс Донбас”, ЗАТ “Лафарж Гіпс”, ЗАТ “Зевс Кераміка” тощо [1]. Статистичні дані підтверджують, що ринок будівельних матеріалів є складовою частиною будівельного комплексу економіки регіону, що тісно пов’язаний з усіма її галузями. Будівництво є одним із основних мультиплікаторів у економіці, оскільки воно використовує продукцію багатьох галузей: 10 % продукції машинобудування, 20 % прокату чорних металів та хімічної промисловості (лаки, фарби, пластмаси), 40 % лісоматеріалів [2, с. 41]. Як зазначає Н. З. Лагоцька, важливість правильного вибору збутової політики підприємства є безумовною з огляду на забезпечення нею доведення товару від виробника до споживача, що логічно довершує інші маркетингові заходи, дозволяє отримати й оцінити фінансову віддачу від здійснених маркетингових зусиль [3, с. 302]. Організаційне забезпечення оперативного планування показників збуту будівельного підприємства необхідно розглядати у контексті формування маркетингового потенціалу фірми. Ринкові можливості підприємства визначаються його маркетинговими ресурсами та системними складовими планування маркетингу: довгостроковим плануванням та методами корекції цих планів. Сутність маркетингових ресурсів (активів) досить повно досліджена у роботі О. Ю. Красовської, де узанальнена їхня специфіка [4, с. 457 – 464]. «По суті, інтелектуальна діяльність, яка «породжує» маркетингові активи, охоплює креативну та аналітичну діяльність. Певною мірою сюди можна включити і побудову емоційних зв'язків, формування емоційної прихильності споживачів до продукції конкретного підприємства», - підкреслює автор.

Успішна збутова діяльність на ринках із високим потенціалом зростання, таким, як ринок будівельних матеріалів Донецької області, спирається на системну розробку питань планування маркетингу. Варто в подальшому більш ґрунтовно досліджувати функціонально-елементний склад маркетингового потенціалу підприємства та напрямків його розвитку.

Література

1. Донецька обласна адміністрація. Офіційне інтернет-представництво - Режим доступу : <http://dn.gov.ua/donechchyna/ekonomichnyj-potentsial/>
2. Бавико О. Є. Тенденції розвитку ринку будівельних матеріалів в Україні / О. Є. Бавико // Торгівля і ринок України. Збірник наукових праць Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. – 2017. – Вип. 41. – С. 41 – 47.
3. Лагоцька Н. З. Уточнення змісту та актуальні принципи збутової політики підприємства / Н. З. Лагоцька // Бізнес Інформ. – 2014. - № 5. – С. 302 – 307.
4. Красовська О. Ю. Сутність та значення маркетингових активів підприємства / О. Ю. Красовська // Бізнес Інформ. – 2017. - № 12. – С. 457 – 464.

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ФІРМИ : СТРАТЕГІЯ ТА МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ

Кононенко А.А., 3 курс, економічний факультет ДВНЗ «Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна», м. Харків.

Науковий керівник: к.е.н., доц. кафедри економ. теорії та економ. методів управління Нестеренко О.М.

В сучасних умовах успішна діяльність підприємств неможлива без інновацій. З виникненням розширеного відтворення стабілізувалися тенденції еко-

номічного зростання, з'явилася постійно зростаюча потреба в удосконаленні - як на виробництві, так і поза виробничого процесу.

Сьогодні конкурентоспроможність на вітчизняному та світовому ринках все більше залежить від продукції, в основі якої лежить нове знання. І якщо в минулому успіх і розвиток організації багато в чому залежали від доступу до природних ресурсів, то сьогодні вони потребують науці, нововведення і освіти працюючих.

Інноваційна діяльність - це діяльність, спрямована на використання результатів наукових розробок для розширення і відновлення номенклатури і поліпшення якості продукції, вдосконалення технології їх виготовлення з подальшим впровадженням і реалізацією. Відповідно до міжнародних стандартів інновація визначається як кінцевий результат інноваційної діяльності, що одержав втілення у вигляді нового або вдосконаленого продукту, впровадженого на ринку, нового або вдосконаленого технологічного процесу, використовуваного в практичній діяльності, або в новому підході до соціальних послуг [1 с. 56].

Інноваційна стратегія підприємства повинна підвищувати і підтримувати конкурентний статус випускається підприємством продукції. Будь-яке підприємство досягає поставлених цілей і виконує свої стратегічні плани переважно завдяки нововведенням [3]. Стратегію можна визначити, як процес прийняття рішень. В обох випадках є цілі (об'єкти) та засоби, з допомогою яких досягаються поставлені цілі (приймаються рішення). Стратегія означає взаємопов'язаний комплекс дій в ім'я зміцнення життєздатності і потужності даного підприємства по відношенню до його конкурентів. Це детальний всебічний комплексний план досягнення поставлених цілей. Основною метою стратегічного планування на фірмі є створення довгострокового переваги, а основним методом - постійна адаптація до ринкових умов і передбачення змін у зовнішньому середовищі.

Насамперед, необхідно організувати інформаційне забезпечення системи управління підприємницької структури. Це дасть можливість провести аналіз та оцінку відповідності ресурсів компанії обраної стратегії, забезпечить моніторинг зовнішнього середовища. На основі отриманої інформації можливе використання інструментів управління, що дозволяють досягти поставлених цілей. Чимало важливим залишається механізм реалізації стратегії розвитку й удосконалення. Даний етап значно залежить від талановитих менеджерів - керівників оскільки саме вони надалі будуть приводити в дію поставлені стратегії перед фірмою [2 с.13]. Отже, в сучасному світі інноваційна діяльність фірми є запорукою успішності реалізації продукції та існування фірми на ринку.

Література

1. Бирман Л.А., Кочурова Т.Б. Стратегія управління інноваційними процесами. - М.: Дело АНХ, 2010. - 144 с.
2. Баранчев В. П. Управління інноваціями: підручник. – М: Юрайт, 2015, - 711с.
3. Горфинкель В. Я. Інноваційне підприємство. – М: Юрайт, 2016 – 523с.

СТРАТЕГІЯ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ КРИЗИ

*Кулік Ю.Є., 4 курс, економіко-гуманітарний факультет
ДВНЗ «Донбаська національна академія будівництва і
архітектури», м. Краматорськ.*

Науковий керівник: к.н.держ.упр., ст. викл. Беззубко Б.І.

Стратегія підприємства – це ідеологія розвитку, якісної конкретизації у вигляді орієнтирів і станів підприємства, послідовності дій з їх досягнення в рамках сформованих цілей (рис. 1) [1, с.8]. Стратегія підприємства – складний комплексний інструмент регулювання, який може класифікуватися з урахуванням ряду принципів, зокрема: стратегій ринкової поведінки підприємства (активного розвитку, адаптаційної стабілізації); стратегій, що враховують відмінності в тенденціях організаційного розвитку і ресурсного забезпечення (інтеграційні стратегії, стратегії орієнтовані на диференціацію); функціональних стратегій підприємства як складових елементів загальної стратегії (маркетингової, фінансової, продуктової стратегії, стратегії змін (розвитку), кадрової стратегії) [1, с. 9]. Офіційні дані свідчать про те, що 2073 підприємства в Україні знаходяться в процедурі банкрутства. За підсумками 2016 року 1 524 компанії визнані банкрутами. На 5 грудня 2017 р. в Україні було зареєстровано 1 773 924 фізичних осіб підприємців, станом на сьогодні активних приватних підприємців нараховується 1 763 445. У 2016 році у зв'язку з тим, що Президент України підписав Указ про оподаткування ФОП, за перші кілька місяців 2017 року Було закрито понад 300 тисяч ФОП, а відкрилось тільки 50 тисяч.

Рисунок 1 – Загальна схема технології розробки стратегії підприємства

Найбільша кількість підприємств-банкрутів в області оптової торгівлі, будівництва та сфері сільського господарства. Крім того, за кількістю компаній, які знаходяться в стані банкрутства, лідирує Київська область. На другому місці Дніпропетровська і Одеська області [2]. Одним із найважливіших етапів виведення підприємства із кризового стану є розробка та реалізація антикризових заходів. Перелік заходів з покращення становища індивідуальний для кожного з підприємств та залежить від сфери бізнесу, групи продукції, кон'юнктури рин-

ку, регіональної інфраструктури, системи управління підприємством, структури витрат на виробництво та управління, техніко-технологічних особливостей.

Аналіз практичного досвіду вітчизняних підприємств показує, що одними із основних інструментів, що застосовуються у компаніях в кризових умовах – це нормування всіх статей затрат і жорсткий контроль за виконанням встановлених нормативів. Але це не єдині важелі, які можуть привести фінансовий стан підприємства до норми та вивести його із фінансової кризи.

У зв'язку з цим гостро актуалізується питання розробки комплексу антикризових заходів, які б стабілізували діяльність підприємств. Особливо гостро ця проблема стоїть в Україні [3, с. 15].

Література

1. Строкович Г. В. Стратегія підприємства: навч. посіб.. Харків: НУА, 2011. 180 с.
2. Сайт Opendatabot. URL: <https://opendatabot.com/blog/142-fop-2018>.
3. Гордєєва А. Г. Елементи формування механізму антикризового управління підприємства. Київ, 2008.

ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ УКРАЇНИ: СУЧАСНІ МАСШТАБИ І ТЕНДЕНЦІЇ

Курбацька Д.С., 3 курс, факультет економіки та менеджменту ДВНЗ «Донбаська державна машинобудівна академія», м. Краматорськ.

Науковий керівник: к.е.н., ст. викл. кафедри економіки підприємства Латишева О.В.

Вплив зовнішньої торгівлі на економічний розвиток країни є предметом особливої уваги економістів з часів меркантилізму. І хоча за останні 400–500 років відбулося значне переосмислення ролі експорту та імпорту в досягненні благополуччя тієї чи іншої країни, розроблено численні теорії, які обґрунтовують мотивацію виходу на зовнішні ринки. Для України ця актуальність посилюється рядом обставин. По-перше, за останні 25 років наша країна стала досить інтегрованою у світове господарство, а тому вельми чутливою до тих змін та коливань, які відбуваються в ньому. По-друге, за останні роки змінилися умови ведення експортно-імпоротної діяльності через підписання Україною цілого ряду міжнародних угод. 16 травня 2008 р. Україна офіційно приєдналася до Світової організації торгівлі. У 2014 р. було підписано Угоду про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [1].

Ці події суттєво розширили експортні та імпорتنі можливості України, одночасно створивши й певні перешкоди. По-третє, особливістю останніх років стало зменшення території України, яка враховується при розрахунку обсягів зовнішньої торгівлі, у результаті окупації Криму та частини Донецької і Луганської областей. Усе це робить зміни умов експорту та імпорту надзвичайно динамічними та потребує оперативного оцінювання ситуації для своєчасної реакції на нові реалії.

Таблиця 1 - Показники обсягів зовнішньої торгівлі України (млрд дол. США)
[2,3]

Рік	Експорт	Імпорт	Зовнішньоторгівельний оборот	Сальдо	ВВП
2010	51,43	60,74	112,17	-9,31	136,42
2013	63,31	76,96	140,27	-13,65	181,33
2014	53,90	54,43	108,33	-0,53	131,80
2015	38,13	37,52	75,65	0,61	96,62
2016 (січень-липень)	19,54	20,49	40,03	-0,95	-

Аналізу впливу євроінтеграційних процесів на економічний розвиток присвячено праці К. Пандалеса, Г. Бакерта, К. Харвейца, К. Люндблада, Дж. Мадоси та ін.

З даних, наведених у табл. 1, легко помітити, що спрямованість динаміки зовнішньоторговельного обороту України за останні роки повторювала динаміку ВВП: ці показники зростали до 2013 р. та почали різко зменшуватися в наступний період. Така синхронність змін призвела до відносно стабільної частки зовнішньоторговельного обороту у ВВП: у 2010 р. цей показник складав 82%, у 2013 р. – 77, у 2014 р. – 82, у 2015 р. – 78%.

З наведених даних можна зробити щонайменше три висновки:

1. Для української економіки властива тісна взаємозалежність зовнішньоекономічних та внутрішніх процесів. Підкреслимо, що у цій взаємозалежності не можна чітко виділити причину та наслідок, оскільки вони періодично міняються місцями. Так, якщо у період кризи 2009 р. причиною економічного спаду було саме погіршення умов зовнішньоекономічної діяльності, то скорочення експорту та імпорту в 2014–2016 рр. викликане, перш за все, спадом українського виробництва.

2. Останнє можна підтвердити тим фактом, що навіть трикратне падіння курсу гривні та значна переоцінка долара не викликали зростання експорту, а, навпаки, супроводжувалися його падінням. У 2015 р. валютний індекс, розрахований як співвідношення поточного ринкового курсу долара до паритету купівельної спроможності, в Україні становив 3,75 [4]. Це один з найвищих показників у світі! Однак навіть така надзвичайна переоцінка не змогла забезпечити достатніх конкурентних переваг для українських експортерів.

3. Українська економіка є досить відкритою: зовнішньоторговельний оборот складає близько 80% ВВП (приблизно такий же показник, як і в Польщі). Тому вона не може бути захищеною від дії так званого закону вирівнювання цін, коли внутрішні ціни у різних країнах зближуються.

Таке зближення передбачає й зменшення розриву між ринковим курсом іноземної валюти та паритетом купівельної спроможності. Це можливо або за рахунок зниження ринкового курсу долара, або за рахунок зростання внутрішніх цін.

Оскільки важко очікувати значного зростання курсу гривні, то більш

ймовірним сценарієм розвитку подій для України будуть суттєві темпи інфляції.

Література

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws>
2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. The World Bank [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://databank.worldbank.org/data>
4. The World Factbook [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.cia.gov/library/publication>

АНАЛІЗ СТАНУ МІЖНАРОДНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

*Латишева О.В., к.е.н., ст. викл. кафедри економіки підприємства;
Віхрова Є.П., 3 курс, факультет економіки та менеджменту, ДВНЗ «Донбаська державна машинобудівна академія», м. Краматорськ.*

Міжнародні інвестиційні потоки відіграють значну роль в економіках усіх країн. Іноземні інвестиції не тільки забезпечує мобілізацію, перетікання капіталу, але і беруть участь в організації міжнародного поділу праці через реалізацію конкурентних переваг окремих держав учасників. До основних інвестиційних джерел можна віднести діяльність групи світового банку, та діяльність транснаціональних корпорацій, які на даний час виступають як крові утворююча система глобальної економіки [2, с.108]. У всьому світі однією з ключових проблем розвитку національних економік держав є недостатня кількість власних фінансових ресурсів. Цю проблему всі країни вирішують по різному, використовуючи при цьому кошти фізичних, юридичних осіб, фінансових кредитних установ, залучаючи міжнародні інвестиції та позики, співпрацюючи зі Світовим банком, Європейським банком реконструкції та розвитку, Європейським інвестиційним банком [1]. Уряди країн із середнім рівнем доходу та уряди платоспроможних країн з низьким рівнем доходу отримують кредитні кошти від Міжнародного банку реконструкції та розвитку (МБРР). Урядам найбільш бідніших країн довгострокові безпроцентні позики (кредити) і гранти надає Міжнародна асоціація розвитку (МАР). Міжнародна фінансова корпорація (ІФС) – надає позики, здійснює інвестиції в акціонерний капітал підприємств і надає консультаційні послуги з метою стимулювання інвестицій в підприємства приватного сектора країн, що розвиваються. До іншого, не менш вагомого джерела інвестицій у світі можна віднести діяльність транснаціональних корпорацій [2, с.104].

У звіті «Доповідь про світові інвестиції 2017» [3] про стан світових інвестицій Конференції ООН по торгівлі та розвитку (ЮНКТАД, UNCTAD) відмічалося, що необхідно забезпечувати сприятливі умови для інвестицій у стійкий розвиток у глобальному політичному середовищі, ЮНКТАД у цьому відіграє вагомий роль оскільки надає результати аналізу щодо пріоритетів та умов інвестиційної політики в країнах світу. Після високого підйому прямих іноземних

інвестицій (ПІІ) в 2015 р. внаслідок в'ялого економічного зростання і достатньо значних політичних ризиків, як їх оцінюють багатонаціональні підприємства (БНП) [2], приплив ПІІ з 2016 р. у світі скоротився на 2% до 1,75 трлн. доларів (рис. 1). Дане зниження припливу вкладень (рис. 1) в країнах, що розвиваються, було частково відшкодовано непривабливим підйомом в розвинених країнах і необхідним підйомом в країнах з перехідною економікою, внаслідок чого, країни з розвинутою економікою поглинули 59% спільного об'єму ПІІ (рис. 1).

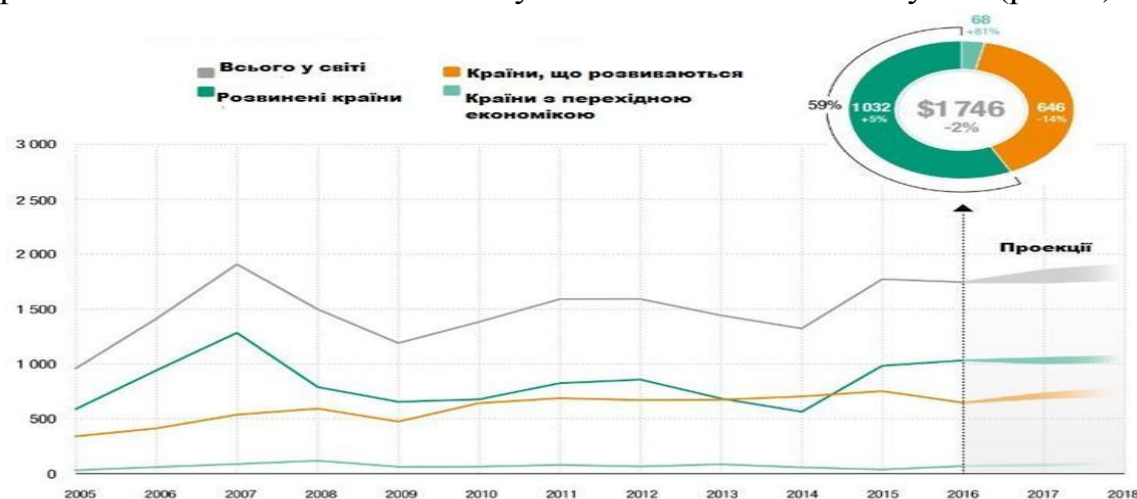

Рисунок 1 – Потоків прямих іноземних інвестицій країн світу у 2005-2016 рр. та прогнози їх динаміки на 2017-2018 рр., мільярди доларів та у відсотках
Джерело: за даними звіту Конфер. ООН по торгівлі та розвитку (ЮНКТАД, UNCTAD) [3]

На підставі результатів аналізу за 2005-2016 рр. потоків ПІІ країн світу (рис. 1) міжнародні аналітики [3] спрогнозували таке: незначне зростання обсягів інвестицій у світі (хоч й нижче рівня 2007 р.), відновлення економік країн, що розвиваються, більш швидкий стабільний підйом світових потоків ПІІ в розвинених державах (приблизно на 5 - 10 %), відмінності за окремими регіонами (рис. 2). Проведений аналіз даних [2;3] дозволяє також констатувати, що з усіх зовнішніх джерел фінансування найбільш стабільними для країн, що розвиваються, залишаються ПІІ, а їх умовна стійкість під час і після світової кризи пояснюється фахівцями тим, що деякі фактори, які посилюють нестабільність іноземного портфелю інвестицій (короткостроковий циклічний характер та чутливість до короткострокових змін), менш присутні в прямих іноземних інвестиціях. Так, міжнародні аналітики [3] передбачають, що потоки до Європи будуть відновлюватися, оскільки тренд зростання обсягу несприятливих внутрішньо фірмових позик, зафіксованих у 2015-2016 р.р., навряд чи буде підтримуватися. Перешкоджати потокам ПІІ в Латинській Америці і Карибському басейні можуть ризики несприятливих політичних подій. Так, в умовах політичних ризиків та макроекономічної невизначеності потенціал ПІІ ~ на 10 %).

Прогнозується підйом потоків ПІІ у країни з перехідною економікою (~ до 80 млрд. дол), чому сприяло зниження наслідків економічної кризи, збільшення тарифів на нафту та наміри урядів щодо умов приватизації для іноземців.

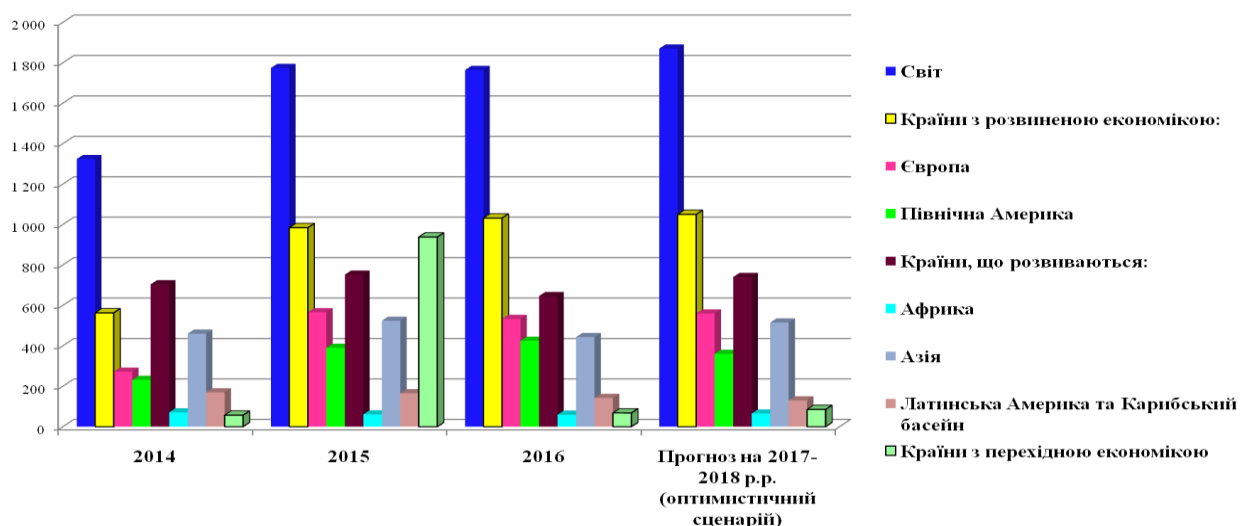

Рисунок 2 – Приплив прямих іноземних інвестицій по групах економік та регіону, 2014-2016 роки та прогнози на 2017 рік (мільярди доларів)

Джерело: побудовано на підставі опрацювання даних звіту Конференції ООН по торгівлі та розвитку (ЮНКТАД, UNCTAD) [3]

Варто відмітити, що економіки усіх країн світу в той чи іншій мірі залежать від міжнародних інвестиційних потоків, тому велика їх роль у мобілізації капіталу і для створення умов сталого розвитку як окремих держав, так й глобальної економіки.

Література

1. Палка І. М. Фінансування міжнародними інституціями інвестиційних проектів в Україні / І. М. Палка // Інноваційна економіка. - 2015. - № 4. - С. 45-48. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2015_4_8

2. Капранова Л.Г. Стан та динаміка міжнародних інвестицій / Економіка і організація управління, вип. № 1 (21), 2016, С. 102-108. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: jeou.donnu.edu.ua/article/download/2375/2409

3. World Investment Report - 2017: Reforming International Investment Governance. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://worldinvestmentreport.unctad.org> (назва з екрану мовою оригіналу)

4. International Centre for Trade and Sustainable Development. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://www.ictsd.org> (назва з екрану мовою оригіналу)

СТРАТЕГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

*Лисогор А.І., 3 курс, навчально-науковий інститут економіки та бізнесу ДВНЗ «Луганський національний університет ім. Т. Шевченка», м. Старобільськ.
Науковий керівник: к.е.н., доц. Чеботарьова Н.М.*

Сучасні умови ведення бізнесу вимагають активного використання інновацій, які прискорюють економічне зростання і конкурентоспроможність національної економіки. Водночас інвестиційне забезпечення технологічного розвитку є необхідним і обов'язковим фактором результативності і ефективності інноваційного забезпечення економіки України. Інноваційно-інвестиційна економіка – єдина можлива альтернатива традиційній сировинній господарській системі. Розробкою і реалізацією інноваційно-інвестиційних стратегій займається цілий ряд вітчизняних вчених. Зокрема, О. Д. Гудзинським [5, с.93] до-

сліджено механізми формування інноваційно-інвестиційних стратегій підприємств в сучасних умовах, методики її оцінки і прогнозування; Т. І. Ніколенко [5, с.36] акцентує увагу на постійному знаходженні інноваційно-інвестиційної складової національної економіки у кризовому стані.

С. І. Ткаленко [6] стверджує, що інноваційні процеси поступово розвиваються і в українській економіці, однак потребують значно більших капіталовкладень, ніж на нинішній момент. Провідним документом, який визначає інноваційно-інвестиційну стратегію розвитку національної економіки є «Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів»[1]. Основними стратегіями інноваційно-інвестиційного розвитку національної економіки України можуть стати: стратегія перенесення (копіювання), яка передбачає використання уже розробленого іншими країнами науково-технічного потенціалу шляхом придбання ліцензій на інноваційні технології з метою подальшого випуску конкурентної продукції; стратегія лідерних технологій, яка ґрунтується на використанні внутрішнього науково-технічного потенціалу та основного капіталу з метою виробництва актуальної продукції і виводу її на нові ринки; інноваційно-проривна стратегія передбачає використання національного науково-технічного потенціалу, створення інноваційної продукції, яка випереджає існуючу на кілька поколінь, інтеграцію фундаментальної і прикладної наук.

Серед основних причин неефективного проведення в Україні широко розрекламованих ринкових реформ вчені називають втрату державою ряду важелів управління економічним розвитком країни, відсутність чіткого визначення ролі, функцій і змісту відповідальності держави в особі посадових осіб за незабезпечення розпочатих реформ [3, с.308]. Необхідна корекція розроблених програм структурної перебудови національної економіки за інноваційною моделлю, так як попередні і триваючі реформи демонструють тенденцію до зниження інноваційності виробництва і повернення до сировинно-екстенсивної моделі розвитку [4, с.116]. Першочерговими заходами нової стратегії мають стати зростання частки високотехнологічних виробництв до 35%, наукоємної продукції – до 25%, інноваційно-орієнтованих підприємств у 2-3 рази. Тільки такі заходи здатні забезпечити підвищення впливу інновацій на економічне зростання держави.

Література

1. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів: Постанова Верховна Рада України від 21.10.2010/ Відомості Верховної Ради України в. - 2011 р. - №11. - С. 516.
2. Гудзинський О. Д. Інвестиційно-інноваційна складова стратегічного розвитку підприємства / О. Д. Гудзинський // Вісник Сумського національн. аграрн. університету. Фінанси і кредит. - 2013. - № 1. - С. 93-96.
3. Дурицька Г. В. Інвестиційно-інноваційна безпека країни в умовах транснаціоналізації / Г. В. Дурицька // Фінансовий простір. - 2015. - № 2. - С. 305-309.
4. Єгоров І. Ю. Інвестиційно-інноваційна діяльність / І. Ю. Єгоров // Економічна теорія. - 2016. - № 2. - С. 106-117.
5. Ніколенко Т. І. Інвестиційно-інноваційна діяльність України як умова забезпечення конкурент-сті економіки / Т. І. Ніколенко // Вісник Маріуп. держ. ун-ту. Економіка. - 2013. - Вип. 5. - С. 35-43.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФРАНЧАЙЗИНГУ В УКРАЇНІ

Любченко І.В., 3 курс, Інститут економіки та фінансів ПВНЗ «Донецький університет економіки та права», м. Бахмут.

Науковий керівник: к.е.н., доц. Берсуцька С.Я.

У сучасних умовах глобальний розвиток і рух технологій через міжнародний ринок є одним з найважливіших факторів трансформації світової економіки. Комерційна реалізація технологій є елементом складної системи науково-технічного співробітництва. Практика господарювання в нашій країні й за її межами виробила цілий ряд організаційних форм трансферу й комерціалізації технологій. На сучасному етапі однієї із широко використовуваних форм трансферу технологій став франчайзинг [1]. Науково-методологічні аспекти франчайзингу досліджувалися багатьма вченими, такими як: Дельта Ж., Котлер Ф., Ламбен Ж., Мендельсон М., Шейн С., Ковальчук Н.А., Широбокова Н.М., Шкромада В.В., Ляшенко В.І. та ін. Однак їхні роботи присвячені в основному теоретичним проблемам розвитку цієї форми бізнесу, тоді як питання розвитку франчайзингу в умовах національних економік вимагають додаткового дослідження. Франчайзинг - це пізнаваний зовнішній вигляд і зрозуміла якість. Це метод побудови мережі, при якому всі її учасники працюють під однією торгівельною маркою й по загальній системі. Це можливість бути незалежним підприємцем і при цьому користуватися всіма перевагами прогресивних технологій великого гравця на ринку [2]. Сьогодні франчайзинг є самим швидкозростаючим методом організації бізнесу в ринковій системі. Статистичні дані з розвитку бізнесу в розвинених країнах показують, що за п'ятирічний період більше 85% малих підприємств з тих або інших причин закінчують своє існування. За той же період менш 12% підприємств, що працюють у системі франчайзингу, були закриті. Таким чином, з 8-9 створених франшизних підприємств тільки одне припиняє своє існування. За даними Міжнародної асоціації франчайзингу (IFA) кожні вісім хвилин робочого дня в США створюється нова франшизна точка.

Наведемо кілька цифр, які характеризують рівень розвитку франчайзингу в США. Є більше 2000 франшизних систем у більше 75 видах діяльності. Як інвестори франчайзингових проектів в Україні в основному виступають приватні підприємці. Інша група потенційних франчайзи - це компанії, які диверсифікують свої бізнеси. Такі інвестори готові докупати франшизи, сподіваючись на перспективне вкладення своїх засобів. Серед потенційних франчайзі можна назвати компанії, що йдуть із одного бізнесу й переходять у франчайзинг. Франчайзинг в Україні підтримує Асоціація франчайзингу (АФ), що була створена в 2001 році. До її компетенції входить популяризація франчайзингу, подання інтересів франчайзерів і франчайзи, організація спеціалізованих конференцій і семінарів, видання посібників і т.п. Організація не тільки активно пра-

цює усередині країни, але й взаємодіє з іноземними асоціаціями. Вона слідує за розвитком франчайзингу за кордоном, переймає досвід, впроваджує прогресивні й ефективні франчайзинг-пропозиції в Україні [3].

Франчайзинг, будучи організаційною формою ведення бізнесу, сприяє інноваційному розвитку українських підприємств, оскільки крім торгівельної марки франчайзі здобуває за певну винагороду, нові технології, знання, досвід, імідж франчайзера. Франчайзинг як система має ряд переваг, які дозволяють більше ефективно організувати бізнес із меншими витратами, що підвищує конкурентоспроможність вітчизняної економіки.

Література

1. Первые франшизы в Украине - Kupi frashizu.ru. [Электронный ресурс]. Режим доступа: www.kupi-franshizu.ru/.../975-franshizy-na-ukraine_franchajzing-...
2. Первые шаги в Украине - "Franch-time". [Электронный ресурс]. Режим доступа: franch-time.ru/novosti-biznesa/pages/id_63.
3. Ассоциация франчайзинга Украины. [Электронный ресурс]. Режим доступа: ru.rusfranch.ru/partners/detail.php?ID=204.

ДОСЛІДЖЕННЯ ЗМІН ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ КРАЇНИ

Мальцев М.М., аспірант кафедри маркетингу та бізнес-адміністрування ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Маріуполь.

Сучасні тенденції економічного розвитку країни показують пріоритетність зміцнення й ефективного використання інноваційного потенціалу. Завдяки інноваційному потенціалу регіону відбувається зростання його конкурентоспроможності та підприємств, які здійснюють господарську діяльність в ньому.

Поняття "інноваційний потенціал" отримало свій розвиток на початку 80-х років минулого століття. Згідно Закону України "Про пріоритетні напрямки інноваційної діяльності в Україні" - "інноваційний потенціал — це сукупність науково-технологічних, фінансово-економічних, виробничо-соціальних та освітніх можливостей країни (галузі, регіону, підприємства тощо), необхідних для забезпечення інноваційного розвитку економіки" [1].

Інноваційний потенціал регіону слід розглядати не лише як набір наявних у регіонах різноманітних ресурсів, а й як джерело розвитку, тобто можливість їх ефективно використовувати. Кількісне вимірювання інноваційного потенціалу здійснюють за допомогою використання статистичних даних, при цьому його розглядають як динамічний інформаційний масив результатів науково-технологічних робіт, винаходів, проектно-конструкторських розробок, зразків нової техніки і продукції, що охоплює усі стадії науково-технологічного циклу. Із точки зору якісного рівня та кількісного виміру розглянемо інноваційний потенціал регіонів України виходячи з таких критеріїв: наукові кадри, інноваційні підприємства, джерела фінансування інноваційної діяльності, об'єкти інтелектуальної власності, результати інноваційної активності.

З точки зору якісного рівня та кількісного виміру розглядають інноваційний потенціал регіонів України виходячи з таких критеріїв: наукові кадри, інноваційні підприємства, джерела фінансування інноваційної діяльності, об'єкти

інтелектуальної власності, результати інноваційної активності [2, с. 168]. Аналіз мережи наукових установ в Україні довів, що за годи незалежності їх кількість зменшується. Так, у 1991 р. кількість організацій, які виконували наукові та науково-технічні роботи, становила 1344, а у 2015 р. – 978. Найвищий рівень – 1998 р. (1518 установ) та 2005 (1510 установ). Така статистика підтверджує, що для розвитку інноваційного потенціалу потрібна політична та фінансова стабільність. Питома вага підприємств, що займалися інноваціями за останні роки зростає. В період 2010-2016 рр. вона зростає в 1,3 рази та у 2016 р. склала 18,9 %. Основні джерела фінансування інноваційної діяльності складають власні кошти – 95 % у 2016 р., в той час як в 2010 році ця частка складала лише 60%. Впровадження інновацій на промислових підприємствах зростає (за період 2010- 2016 рр. на 44 %) [3]. З огляду на це, важливим вбачається підвищення інвестиційної привабливості інноваційних об'єктів шляхом запровадження супроводу інноваційних проектів та надання різноманітних пільг або підтримки на місцевому рівні. Особливу увагу слід приділити вітчизняним інвесторам. Важливе значення має функціонування в регіонах об'єктів інноваційної інфраструктури: наукових парків, центрів трансферу технологій або інноваційних кластерів, що дає змогу уникати негативних коливань світової кон'юнктури та створювати умови для кооперації між місцевими учасниками інноваційного процесу.

Література

1. Закон України “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні” від 08.09.2011 № 3715-VI [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>
2. Полякова Ю. В. Інноваційний потенціал регіонів України / Ю. В. Полякова // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2016.- В. 6, ч. 2 . – С. 168-171
3. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Маматова Л.Ш., к.е.н., ст. викл. кафедри економіки підприємств ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Маріуполь.

Аналіз наявного стану сучасного підприємництва дає змогу стверджувати, що нестабільність політико-правового середовища негативно впливає на економічний розвиток країни в цілому. Вплив дестабілізаційних чинників на підприємницьку діяльність викликає скорочення кількості підприємств приватного сектору, зниження обсягів виробництва, та скорочення кадрового складу. Належне підприємницьке середовище можливе лише з врахуванням суспільно-економічної ситуації в країні, розвиненої ринкової економіки, відповідних активних соціально-правових регуляторів та ринкової інфраструктури.

Основними параметрами ефективного функціонування підприємництва є:

- 1) стабільна національна кредитно-грошова система;
- 2) пільгово-стимулююча система оподаткування підприємницьких структур

тур;

3) державна фінансова та інфраструктурна підтримка різномасштабного підприємництва;

4) ефективний правовий захист інтелектуальної і промислової власності;

5) науково обґрунтоване й ринково спрямоване ціноутворення;

6) сформованість колективних та індивідуальних матеріальних стимулів;

7) інтеграція підприємництва у світовий економічний простір;

8) достатня привабливість іміджу підприємницької діяльності [2].

Серед окреслених параметрів в Україні першочерговим є створення організаційно-економічних передумов активізації підприємницької діяльності.

Зарубіжний досвід та аналіз вітчизняної практики господарювання дають змогу стверджувати, що державна політика щодо активізації підприємницької діяльності має передбачати [1, 3, 4]: 1. створення економічних, правових і соціальних передумов, що забезпечували б розвиток ефективного бізнесу: (прискорений вихід з кризового стану, швидка трансформація відносин власності, державна гарантія та практична реалізація підтримки у всіх сферах функціонування підприємницької діяльності); 2. створення умов для зовнішньоекономічної діяльності (започаткування прогресивної системи підготовки кадрів для сучасного бізнесу; максимально можлива активізація малого підприємництва).

Виходячи з сучасної економічної ситуації, що сформувалась в Україні в процесі економічного реформування, до складу першочергових завдань державної політики слід віднести [4]: 1) розробку засобів по припиненню дії негативних факторів, пов'язаних із спадом обсягів виробництва, наростанням процесів безробіття і знецінення праці; 2) розробку заходів по максимальному і ефективному використанню наявного в державі ресурсно-виробничого потенціалу з метою подолання кризових явищ в національній економіці; 3) розробку заходів по запуску вітчизняних виробників і споживачів від експансії іноземних товарів сумнівної якості, збереження внутрішніх, і зовнішніх ринків; 4) забезпечення конкурентного середовища у вітчизняній економіці на основі розвитку підприємництва; 5) розвиток підприємництва у сфері виробництва традиційних для національної економіки видів продукції та надання традиційних видів послуг населенню та нових сферах економіки країни.

Отже, в Україні є багато проблем розвитку вітчизняного підприємництва, вирішення яких забезпечить підвищення її ефективності забезпечить розширення підприємницького сектора, зменшення тіньового сектору.

Література

1. Маматова Л.Ш. Державне регулювання підприємницької діяльності в Україні / Л.Ш. Маматова // Вісник Приазовського державного технічного університету. Серія: Економічні науки: Зб. наук. праць. – Маріуполь: ДВНЗ «ПДТУ», 2017 – Вип. 33. – С. 153-160.

2. Лігоненко Л.О. Нові стратегічні завдання державної політики щодо розвитку підприємництва в Україні / Л. О. Лігоненко// Актуальні проблеми економіки. - 2014. - № 11.- С.24

3. Коротенко Н. П. Проблеми розвитку підприємництва в Україні / Н. П. Коротенко // Актуальні проблеми економіки. - 2004.- № 4. - С.15

4. Макущенко Л. І. Статистичний моніторинг розвитку малого й середнього бізнесу в Україні // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємство. – 2016. – №1.– С. 161.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСІВ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ В УКРАЇНІ

Маслокова Ю.О., 3 курс, факультет економіки та менеджменту ДВНЗ «Донецький національний технічний університет», м. Покровськ.

Науковий керівник: к.е.н., доц. Подлужна Н.О.

Для України формування економіки знань набуває особливої актуальності. Готовність України вступити на шлях розвитку, заснованого на знаннях, говорить про те, що економіка країни має значні можливості адаптуватися до нових умов. Дані можливості обумовлені в першу чергу високим освітнім потенціалом, важливими можливостями інноваційного процесу і досить розвиненою матеріально-технічною базою національної інноваційної системи. У той же час своєрідною перешкодою, яка стримує просування України в бік економіки знань, залишаються невирішені проблеми розвитку інституційного середовища (низька ефективність державного управління і регулювання економіки).

Питання даної тематики вивчалися багатьма вченими різних шкіл і напрямків. Тематиці економіки знань присвячені роботи таких зарубіжних вчених, як Д. Белл, Дж. Гелбрейт, Г. Кан, М. Кастельс, Я. Корнаї, І. Масуда, Ф. Махлуп, Д. Рисмен, Т. Сакаїя, Р. Солоу, Дж. Стігліц, Е. Тоффлер, Т. Стюарт, Т. Умесао, Д. Форе, Д. Шнайдер. В українській науковій літературі розв'язанню проблеми становлення і розвитку економіки знань присвячені роботи вчених В. Александрової, Ю. Бажалу, І. Бойко, В. Геєця, І. Новікової, Плєскач В.Л., А. Чухно. Метою дослідження є визначення перспектив формування економіки знань в Україні, а також напрямів підвищення рівня якості людського капіталу, як основного чинника формування і розвитку економіки знань. Перспективи створення інфраструктури і визначення чинників зростання економіки знань є невизначеними для умов України. Але за роки незалежності України втрачено досягнуті в минулому високі в світі позиції в науці, освіті, медицині, безпеці і т.д. У вузькому сенсі «економіка знань – економіка, де основними факторами розвитку є знання і людський капітал» [1]. Оскільки Україна знаходиться тільки на початку цього шляху, то необхідно визначити проблеми та переваги при забезпеченні економіки знань в Україні та її регіонах (табл. 1). Для досягнення успіхів на шляху формування економіки знань в Україні необхідним є виконання таких умов: усвідомлення переваг інноваційної моделі економічного розвитку, розвиток систем «знання – виробництво – знання» (знання нове або доповнене новими ідеями знання, отримане шляхом апробації в реальних умовах); формування нового світогляду українського суспільства, розвиток інноваційної культури на всіх рівнях управління (як на рівні держави, кожного індивіда, так і на рівні персоналу підприємств); захист вітчизняного виробника і впровадження принципово нової практики до визначення «українського продукту», «української технології»; удосконалення нормативно-правової бази, що регулює здійснення інноваційно-інвестиційної діяльності; стратегічний підхід до планування методів досягнення проектних показників на мікро- та макрорівнях, визна-

чення конкретних часових проміжків [3].

Таблиця 1– Проблеми та переваги при забезпеченні економіки знань в Україні та її регіонах*

Проблеми	Переваги
1. Деградація складових людського капіталу. 2. Рівень отримання освіти нижчий, ніж у країнах Європи та США. 3. Низький рівень розвитку інноваційного потенціалу. 4. Низький рівень капіталізації інтелектуального потенціалу. 5. Неєфективна політика залучення прямих іноземних інвестицій. 6. Застаріла система управління. 7. Низький рівень конкурентоспроможності країни. 9. Нестабільний стан норматив.-правового забезпечення.	1. Величезна креативність населення 2. Високий інтелектуальний потенціал працездатного населення. 3. Унікальне геополітичне положення країни. 4. Безмежність знань обумовлює необмеженість ресурсної бази. 5. Взаємопроникнення економік, яке здійснюється за рахунок виробництва високотехнологічної продукції, обумовлює неможливість локалізованого розвитку. 6.Формування й розвиток високо технолог. ринків.

*Систематизовано за даними [2]

Таким чином, встановлено, економіка знань виступає фактором підвищення конкурентоспроможності промислових підприємств за рахунок формування і реалізації їх інноваційного потенціалу. Контур економіки знань включає такі тісно взаємодіючі і взаємозалежні системні елементи, як інформаційно-комунікаційні технології, людський капітал, бізнес, інституційне середовище, національну інноваційну політику, ринок і держава. Важливою складовою економіки знань є не тільки виробництво знань, але й ефективне їх використання. Для цього необхідно підвищити рівень фінансування науково-технічної та інноваційної діяльності; створити систему пільг для підприємств, які впроваджують або створюють інновації; оновити матеріально-технічну базу науководослідних інститутів, лабораторій; створити якісну інфраструктуру. Необхідне підвищення ролі бізнесу у фінансуванні фундаментальних і прикладних досліджень. Система освіти має бути спрямована не тільки на задоволення первинних потреб, але й на забезпечення соціально-економічного розвитку суспільства.

Література

1. Сербиновский Б. Ю. О содержании терминов «инновационная экономика», «новая экономика» и «экономика знаний» / Научный журнал КубГАУ. – 2010. – № 61 (07). [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://ej.kubagro.ru/2010/07/pdf/11.pdf>.
2. Україні потрібно переходити до економіки знань - експерт [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://finance.liga.net/economics/2014/6/17/news/38971.htm>.
3. Старовойт О.В. Економіка знань у стратегії інноваційного розвитку освіти: автореф. дис. канд. філ. наук: 09.00.10 // Старовойт О.В. – К.: Нац. педагог. ун-т ім. М.П.Драгоманова, 2010. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://osvitata.com/osvita>

ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

*Мірошниченко В.Ю., 4 курс, економіко-гуманітарний факультет ДВНЗ «Донбаська національна академія будівництва і архітектури», м. Краматорськ.
Науковий керівник: асистент Гордієнко В.В.*

Предметом економічного аналізу є діяльність підприємств і їх підрозділів, а також інших господарських формувань, спрямована на досягнення максимальних результатів за мінімальних витрат.

Мета економічного аналізу - сприяння виконанню планів підприємств і їх підрозділів, а також інших господарських формувань, сприяння подальшому розвитку і поліпшенню економічної роботи завдяки підготовці проектів оптимальних управлінських рішень.

Основними завданнями економічного аналізу є: об'єктивна оцінка роботи підприємства і його підрозділів через порівняння результатів з витратами; виявлення впливу відповідних факторів на показники, які аналізуються, і вивчення причинних зв'язків; пошук наявних резервів підвищення ефективності виробництва; опрацювання конкретних заходів щодо використання виявлених резервів та здійснення контролю за їх виконанням; узагальнення результатів аналізу для прийняття раціональних управлінських рішень. Ці основні завдання економічного аналізу забезпечують за їх комплексного вирішення досягнення кінцевих результатів - виконання планів, поліпшення й удосконалення економічної роботи і відповідно дальшого розвитку підприємств. Проте ними не вичерпується весь склад завдань аналізу. Можна назвати ще й такі: оцінка реальності, напруженості та оптимальності планів і обґрунтованості норм споживання ресурсів; виявлення забезпеченості підприємства матеріальними, трудовими та фінансовими ресурсами; оцінка дійсності поточного контролю на всіх виробничих дільницях; вивчення новацій і сприяння їхньому поширенню; дослідження конкурентоспроможності свого підприємства і кон'юнктури ринку [1].

Під методикою аналізу розуміють певну послідовність операцій, прийомів, дій і правил найдоцільнішого виконання аналітичної роботи. Економічний аналіз складається з таких етапів. На першому етапі уточнюють об'єкти, мету і завдання аналізу, складають план аналітичної роботи. На другому етапі розробляють систему синтетичних і аналітичних показників, за допомогою яких характеризують об'єкт аналізу. На третьому етапі збирають і готують для аналізу необхідну інформацію (перевіряють її точність, приводять до зіставного вигляду тощо). На четвертому етапі порівнюють фактичні результати господарювання з показниками плану досліджуваного періоду, з фактичними даними минулих періодів, з показниками провідних підприємств, із середніми по галузі тощо. На п'ятому етапі вивчають фактори і визначають їхній вплив на результати діяльності підприємства. На шостому етапі виявляють невикористані і перспективні резерви підвищення ефективності виробництва. На сьомому етапі оцінюють результати господарювання з урахуванням дії різноманітних факторів і виявлених невикористаних резервів, розробляють заходи для використання їх [2]. Діяльність підприємств включає багато складових: виробництво і реалізація продукції, собівартість, забезпеченість трудовими, матеріальними і фінансовими ресурсами і характер використання їх, фінансові результати роботи, фінансовий стан підприємства та інвестиційна його діяльність. Це і є об'єкти аналізу, через які розкривається його предмет [1].

Література

1. Болох М.А. Економічний аналіз: Навч. посібник / [М.А. Болох, В.З. Бурчевський, М.І. Горбаток та інші; під ред. акад. НАНУ, проф. М. Г. Чумаченка] — Вид. 2-ге, перероб. і доп. — Київ: КНЕУ, 2013. — 556 с.

2. Савицька Т.В. Аналіз господарської діяльності підприємства. — Київ: Нове видання, 2013. —

398с.

АНАЛІЗ ІСНУЮЧИХ ПІДХОДІВ ДО ТРАКТУВАННЯ СУТНОСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Мусієнко К.І., 4 курс, факультет економіки та менеджменту ДВНЗ «Донбаська державна машинобудівна академія», м. Краматорськ.

Науковий керівник: к.е.н., ст. викл. кафедри економіки підприємства Латішева О.В.

Пошук механізмів забезпечення сталості функціонування вітчизняних підприємств за умов нестабільності зовнішнього середовища їх функціонування в наш час набуває все більшої актуальності. Це зумовлює необхідність вивчення всієї множини підходів до управління сталим розвитком підприємством, що зустрічається у міжнародній практиці. Питанням забезпечення сталості на рівні підприємства присвячені роботи таких вчених, як Б.М. Андрушків, О. В. Василенка, Т. В. Калінеску, Л. А. Квятковська, І.О. Тарасенко, Р. В. Шамрін, Н.В. Шандова^о та ін. [1-7]. Зважаючи на те, що у світі все більше підприємств приділяють увагу проблемі сталості розвитку через пошук шляхів ефективного використання наявних ресурсів та зниження негативного впливу на навколишнє середовище незворотність зміни підходів до управління вітчизняними підприємствами у даному напрямку стає очевидною. Теорія сталого (стійкого) розвитку є провідною теорією сучасної економіки, яка своєю появою, з одного боку, підірвала фундаментальну основу традиційної економіки – необмежене економічне зростання, з іншого – заклала основи для теоретичного обґрунтування способу подолання циклічності у економічному розвитку світового господарства [1, с. 340]. До теперішнього часу в економічній літературі про процеси сталого розвитку існує різні підходи – ресурсний, біосферний, інтегративний, системний та ін. Основним принципом біосферного підходу є підпорядкування розвитку людства природним процесам шляхом відмови від благ цивілізації. Позиція ресурсного підходу – використання біосфери в якості джерела ресурсів зростаючих потреб людства, що передбачається досягти шляхом технічного прогресу. Інтегративний підхід передбачає розвиток людства у єдності екологічної, економічної та соціальної сфер [2]. При використанні будь-якого підходу варто оцінити взаємозв'язок зовнішнього та внутрішнього середовищ, їх вплив на забезпечення сталого розвитку підприємства, стан забезпечення сталого розвитку. Але ці питання наразі залишаються дискусійними. Вітчизняні вчені [3-5] зазвичай розмежовує аналіз внутрішнього та зовнішнього середовищ, при цьому оцінка внутрішнього середовища охоплює економічну, соціальну та екологічну підсистеми [3]. Так, Тужик К.Л. доводить необхідність застосування системи індикаторів в управлінні сталим розвитком підприємства за трьома групами індикаторів: індикатори стану, індикатори розвитку та індикатори реагування [4]. Квятковська Л.А. вважає, що оцінка сталого розвитку підприємства повинна ґрунтуватись на системному підході, що дозволяє виявити показники взаємодії, які розділяються на категорії: показники на вході – виявляють вплив людини на систему та параметри сталого розвитку; показники стану – оцінюють поточні параметри системи, зміни рівня стійкості; показники управління – характеризують можливості системи реагувати на вплив зовнішніх факторів [5]. Особливістю авторського підходу Тарасенко І.О. [6, с.255-257] є те, що автор пропонує визначати

два блока показників при оцінці сталого розвитку підприємства: по-перше, блок показників, що характеризують шість аспектів діяльності підприємства („Економіка і фінанси”, „Клієнти”, „Екологічна безпека”, „Бізнес-процеси”, „Персонал” та „Соціальний розвиток”); по-друге, блок показників, які характеризують результативність підприємства в економічній, екологічній та соціальній сферах і використовуються для складання звіту зі сталого розвитку підприємства (відповідно до стандартів AA 1000 та GRI). [6]. На противагу, Андрушків Б.М. вважає, що оцінка сталого розвитку підприємства повинно базуватися на системно-інтегрованому підході, тобто виокремленні багатofакторних показників, що відображають зв'язок між економічною, соціальною та екологічною складовими [7]. Таким чином, варто зазначити, що розгляд існуючих підходів до оцінки сталого розвитку підприємства дозволяє визначити ряд суперечностей, які їм притаманні. По-перше, відсутність єдності щодо переліку показників, які оцінюють різні прояви сталого розвитку, порушення логічних зв'язків між ними – надмірна або недостатня кількість, різний рівень деталізації, часто дублювання показників за змістом тощо. По-друге, використання показників, дані для розрахунку яких відсутні у офіційній звітності підприємств, тобто є недоступними для зовнішніх користувачів. По-третє, необґрунтованість нормативних чи оціночних значень показників, як наслідок значна варіативність інтерпретації одержаних результатів.

Література

1. Соціальна відповідальність влади, бізнесу, громадян : монографія : у 2 т. / за заг. ред. Г.Г. Півняка ; Мін-во освіти і науки України; Нац. гірн. ун-т. – Д.: НГУ, 2014. – Т. 1. – 629 с.
2. Князева О. А. Проблеми сталого розвитку підприємств в умовах глобалізації / О. А. Князева, М. А. Дем'янчук // Економічний вісник університету. – 2015. – Вип. 25(1). – С.110–117.
3. Боженюва І.М. Концептуальні засади механізму сталого розвитку підприємства олійно-жирової промисловості / І.М. Боженюва // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2014. – Випуск 3 (54). – С. 84–89.
4. Тужик К.Л. Індикативне управління сталим розвитком сільськогосподарського підприємства з використанням відтворювального підходу / К.Л. Тужик // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Сер.: Економіка, аграрний менеджмент, бізнес. – 2013. – Вип. 181(6). – С. 378–385.
5. Квятковська Л.А. Реалізація принципів концепції сталого розвитку в діяльності підприємства / Л. А. Квятковська // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2013. – Вип. 1. – С. 85–89.
6. Тарасенко І.О. Формування збалансованої системи показників в контексті сталого розвитку підприємства / О.І. Тарасенко // Вісник Національного університету „Львівська політехніка”. – 2010. – № 684. – С. 254 – 260.
7. Андрушків Б. М. Інноваційні засоби формування концепції оцінювання сталого розвитку у системі: підприємство – галузь – регіон – держава (євроінтеграційні аспекти) / Б. М. Андрушків, Л. М. Мельник, О. Б. Погайдак // Український журнал прикладної економіки. – 2016. – Том 1. – № 2. – С. 6 – 17.

СТРАТЕГІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

*Олейник М.Ю., 5 курс, факультет економіки та менеджменту ДВНЗ «Донбаська державна машинобудівна академія», м. Краматорськ.
Науковий керівник: к.е.н., ст. викл. кафедри економіки підприємства Латишева О.В.*

Сучасний стан та тенденції розвитку світового господарства обумовлюють необхідність формування кардинально нової моделі, яка б одночасно забезпечувала стале економічне зростання та покращення або принаймні збереження навколишнього середовища. В даний час існує безліч програм і проектів розвитку

української промисловості, таких як концепція переходу України до сталого розвитку, концепція загальнодержавної цільової економічної програми розвитку промисловості на період до 2020 року, державна стратегія регіонального розвитку до 2015 року, концепція державної регіональної політики, але більшість з них зосереджується тільки на загальнонаціональних, або тільки на регіональних інтересах [1].

Дослідженням проблем сталого розвитку займалися зарубіжні і вітчизняні вчені, такі як С. Бобильов, О. Василик, В. Воробей, М. Долішній, В. Геєць, І. Глазиріна, І. Журовська, О. Маліновська, Л. Мельник та інші. На регіональному рівні стратегії сталого розвитку областей розробляються облдержадміністраціями та обласними радами. Проблеми виконання програм розвитку міст розглядаються на засіданнях виконкому та сесії міської ради. На окремих же промислових підприємствах до розробки стратегій залучаються власники, керівництво та персонал підприємства. Залучення персоналу в розробку стратегії – це суттєвий елемент мотивації співробітників. Воно підвищує особисту відповідальність за результат, є знаком довіри та визнання значущості співробітника. На підприємствах, які отримують видатні результати, працює найбільша кількість співробітників, які вважають цілі і завдання, які ставить перед ними організація, своєю особистою справою і інтересом. До чинних нормативно-правових актів, які регламентують сталий розвиток промисловості можна віднести: 1) на державному рівні: Концепцію переходу України до сталого розвитку; Концепцію загальнодержавної цільової економічної програми розвитку промисловості на період до 2020 року;

2) на регіональному рівні: Державну стратегію регіонального розвитку до 2015 р.; Концепцію державної регіональної політики; Стратегію соціально-економічного розвитку області; 3) на місцевому рівні: Стратегію соціально-економічного розвитку міста; Стратегічний бізнес-план підприємства.

Інструменти управління сталим розвитком представлені економічною, соціальною, екологічною та інституційною політиками, які повинні знаходитись у тісній співпраці та взаємозалежності. Метою сталого розвитку промисловості регіону виступає забезпечення максимально можливого внеску в розвиток національної промисловості та підвищення конкурентоспроможності регіону шляхом реалізації його наявного потенціалу. Стратегічні напрями сталого розвитку промисловості регіону:

1) активізація інвестиційних процесів в потенційні підприємства промисловості та створення нових робочих місць;

2) підвищення ролі регіону у зовнішньоекономічному співробітництві шляхом розвитку міжрегіональних та транскордонних економічних зв'язків;

3) прозорість процедури фінансування промислових підприємств з бюджету регіону, створення регіональної підтримки платоспроможних підприємств з місцевих фондів;

4) контроль за раціональним використанням природно-ресурсного потенціалу регіону та розміщенням відходів виробництва з урахуванням вимог екологічної безпеки, встановлення жорстких регіональних екологічних стандартів виробництва. В якості прикладу стратегічних напрямів сталого розвитку промисловості регіону можна навести напрями розвитку в Донецькій області. Основними з них є: реструктуризація вугільної промисловості; диверсифікація ринків та збільшення

експорту готової продукції металургійної та хімічної галузей; розвиток високотехнологічного та наукоємного машинобудування; впровадження ресурсо- і енергозберігаючих технологій; покращення екологічної ситуації; – захист територій від підтоплення [3].

Отже, впровадження стратегії сталого розвитку промисловості дозволить реалізувати принципи сталого розвитку по всій території країни, досягти збалансованого та рівномірного розвитку національної промисловості на довгострокову перспективу, забезпечити гідний рівень життя майбутнім поколінням та зберегти невідновлюваний природно-ресурсний потенціал держави.

Література

1. Розпорядження КМУ «Про схвалення Концепції Загальнодерж. цільової економіч програми розвитку пром.-сті на період до 2020р.» від 17.07.2013 р. № 603-р [Ел. ресурс] – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>

2. Постанова КМУ «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року» від 21 липня 2006 р. № 1001 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

3. Проект Закону України «Про Концепцію переходу України до сталого розвитку» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.mns.gov.ua/laws/laws/nuclear/92.htm>

ВИКОРИСТАННЯ ФОРСАЙТ-ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНСЬКІЙ СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ

Оніщенко Л.В., 5 курс, факультет економіки та управління ДВНЗ «Черкаський державний технологічний університет», м. Черкаси.

Науковий керівник: ст. викл. Руденко О.А.

Найбільша зацікавленість у проведенні Форсайт-досліджень на сьогодні – це міждисциплінарні дослідження, наприклад, інноваційні розробки, нанотехнологій. Це одне з найперспективніших напрямів науки та унікальне середовище формування нових ринків. Європейський Союз створив спеціальну інформаційну платформу щодо систематизації діяльності нанорозробників. Також можна навести приклад Форсайту із соціально-ринковою орієнтацією. Для Європи такі дослідження характерні в системі освіти. Тут ситуація стимулюється інформаційним прогресом і зміною форм і методів освітнього процесу, потреби в його активній трансформації [1]. В Україні епоха використання технологій Форсайт ще не починалася. Але її затребуваність вже назріла, а можливості адаптувати успішний світовий досвід фактично необмежені (рис. 1).

В цілому державна спрямованість у використанні Форсайт методології і технології може бути визначена як розробка стратегії розвитку галузей, бізнесу, національних ринків. Специфіка державних Форсайт-проектів відрізняється такими характеристиками як: масштабність, довгостроковість в організації і отриманні результатів, інформаційна ємність, витратність та інші характеристики, складність оцінки ефективності та результативності. Це підтверджує і світовий досвід. Сучасні технології Форсайт – це управлінські технології щодо забезпечення найвищої якості та ефективності в системі взаємодії людей, в першу чергу, в парадигмі «влада – бізнес – населення». Це унікальна можливість для

менеджменту України у вирішенні безлічі проблем: конфліктів бізнес-середовища; неефективності ринків; недосконалості ринкової архітектури; обмеження ринкової влади; визначення ринкових пріоритетів та економічних інтересів регіонів, галузей; визначення перспектив процесу кластеризації; визначення сценаріїв розвитку ринкового простору регіону; оцінки ринкового потенціалу регіону [2]. Форсайт-технології в дослідженні трансформацій регіонального ринкового простору є сукупність методів для активного формування пріоритетів регіонального розвитку державними органами влади, місцевим самоврядуванням, об'єднаннями підприємців, організаціями ринкової інфраструктури, міжнародними організаціями, що представляють інтереси великого бізнесу або інвесторів, консалтинговими та рейтинговими фірмами.

Рисунок 1 - Перспективні напрями використання Форсайт-технологій в українській системі державного та регіонального управління [1]

Література

1. Прямухіна Н.В. Проблеми та особливості ринкової трансформації регіональної економіки: монографія / Н.В. Прямухіна. – Київ: «Видавництво Ліра-К», 2015 с. – 332с.
2. Finagina O., Bilan O., Rudenko O. Foresight in the business support system and national and regional labour market development/ Rudenko O. / Theoretical, methodological and practical foundations of

ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Опанасенко Ю.М., 4 курс, факультет економіки та менеджменту ДВНЗ «Донбаська державна машинобудівна академія», м. Краматорськ.

Науковий керівник: к.е.н., ст. викл. кафедри економіки підприємства Латишева О.В.

З приєднанням України до Світової організації торгівлі (СОТ) та враховуючи її прагнення до інтеграції в Європейський Союз, внутрішній ринок України вже не є тією захищеною територією, на якій українські підприємства можуть гарантовано отримувати прибуток на фоні проблем експорту їх власної продукції і тенденцій до занепаду промислового виробництва. В цих умовах іншим питанням постає проблема неврахування ролі робітника, його знань, вмінь та здібностей. Адже саме це прямо впливає на якість продукції, знаряддя праці та технології, що використовуються.

Крім того, значна енергомісткість виробництва продукції в реальному секторі призводить до необхідності зменшувати оплату праці для встановлення конкурентної вартості продукції. А прихід на ринок іноземних корпорацій, які не мають таких проблем, призведе до відтоку працівників (особливо кваліфікованих) з вітчизняних підприємств. Отже, перетворення трудових ресурсів в умовах ринкової економіки в людський капітал, вимагає від підприємств опанування нової системи забезпечення себе ним, в тому числі і через ринок праці [1]. Розвитку теорії людського капіталу, дослідженню його соціально-економічних аспектів присвячені роботи вітчизняних вчених Богині Д.П., Гинда С. М. [1], Близнюк В.В., Грішнєвої О.А., Дудкевича Я.М., Куценко В.І., Євтушенко Г.І., Приймак В. І. [1], та ін. [2; 3].

Дослідження цих питань у літературних джерелах [1; 2; 3 та ін.] показали, що у якості людського капіталу, за звичай, розуміється «втілений у людині запас здібностей, знань, навичок і мотивацій» [1]. Тобто, як і випадку матеріального капіталу його придбання «вимагає відволікання коштів від поточного споживання заради одержання додаткових доходів у майбутньому» [1]. Людський капітал бере безпосередню участь у реалізації стратегії, від того, наскільки підготовлений і мотивований даний нематеріальний актив, залежить одержання прибутку підприємства в різних аспектах діяльності, починаючи від впровадження інноваційних технологій у процес виробництва та закінчуючи розширенням ринків збуту і залученням нових клієнтів, що забезпечує збільшення вартості підприємства в довгостроковій перспективі. Застосування концепції людського капіталу у практичній діяльності сучасного українського підприємства у роботі [3] розглядається в контексті наявності трьох груп факторів, що безпосередньо впливають на людський капітал (загальні, індивідуальні, глобалізації та інформатизації). Так, загальні фактори обумовлені рівнем розвитку

держави і практично не можуть бути змінені на кожному окремому підприємстві або змінені людиною особисто, індивідуальні фактори особливі для кожної людини, а тому розглядаються для кожної людини окремо і можуть бути змінені людиною особисто або підприємством, на якому вона працює, і тому вони повинні представляти найбільший інтерес для керівництва підприємства. Третя група факторів – фактори глобалізації та інформатизації є невід’ємною вимогою при формуванні персоналу творчих професій, проте починає ставати важливою і для робітничих професій, адже сучасні робітники також повинні отримувати підвищення кваліфікації, знання про нові технології часто від іноземних партнерів або іноземного керівництва. В цьому контексті більш конкурентоспроможним стає той робітник, який додатково володіє декількома іноземними мовами.

Для України актуальною є проблема пристосування населення до іноземної системи мотивації в самій країні, а також проблема мотивації зовнішніх трудових міграцій населення, адже протягом останнього часу Україна продовжує залишатися країною-експортером робочої сили [3].

Так, враховуючи світовий чинник міграції і наявну ситуацію з кількістю мігрантів у світі і в нашій країні проблема залучення іноземних мігрантів в економіку України майже не вирішується, більшість мігрантів з інших країн в Україні працюють не у сфері виробництва, а у сфері торгівлі або є самозайнятими особами і це також не вирішує, а навпаки вкрай посилює соціальну напругу у суспільстві і не сприяє розв’язанню головного питання – збереження та збільшення людського капіталу підприємств реального сектору економіки.

Отже, для стратегічного розвитку людського капіталу України та досягнення сталого розвитку економіки в умовах глобалізації необхідна ефективна державна політика щодо створення умов збереження людського капіталу, реформ в економіці та в галузі освіти, створення системи освіти, орієнтованої на формування та розвиток навичок і компетенції людини, необхідних для інноваційної діяльності. Недарма підприємства України в сучасних умовах мають гостру потребу у співробітників, що володіють здібностями приймати самостійні рішення, відповідальністю за якість виготовленої продукції, творчими навичками, знаннями сучасних технологій бізнесу та інше.

Таким чином, людський капітал в умовах глобалізації виступає основним чинником зростання економіки України, однак в умовах відтоку з країни трудових ресурсів не варто очікувати позитивних структурних змін і сталого конкурентоспроможного розвитку, оскільки він формується на засадах зростання продуктивності праці та ефективності виробництва.

Література

1. Приймак В. І. Актуальні проблеми та перспективи розвитку людського капіталу в Україні / В. І. Приймак, С. М. Гинда / Економіка і організація управління. – 2014. – № 4 (20). – С. 199-204.
2. Дороніна М. С. Управління економічними та соціальними процесами підприємства : монографія / М. С. Дороніна. – Харків : Вид. ХДЕУ, 2002. – 432 с.
3. Лібанова Е. Зовнішні трудові міграції населення України / [за наук. ред. Лібанової Е., Позняка О.]. – К. : РВПС України, 2002. – 240 с.

АНАЛІЗ СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ НА ЗОВНІШНІХ ТА ВНУТРІШНІХ РИНКАХ

Пащенко С.Л., 5 курс, факультет економіки та менеджменту ДВНЗ «Донбаська державна машинобудівна академія», м. Краматорськ.

Науковий керівник: к.е.н., доц. Ровенська В.В.

Промислове виробництво формує собою єдину систему взаємопов'язаних комплексів, галузей та сфер, кожна із яких перебуває у тісній залежності від іншої. Відповідно до цього, діяльність в одній сфері здатна сприяти покращенню економічного становища в іншій. Серед галузей промисловості із найбільш позитивним впливом на інші підгалузі, особливо виділяється машинобудування. Аналізом розвитку та стану машинобудівної галузі займається велика кількість вітчизняних вчених: Захаркіна Л. С, Колісник М. К., Данилишин Б. М., Телетов О. С., Провозін М. В, Панченко В. П. та інші. Традиційно підприємства машинобудівного комплексу забезпечують технічне переозброєння господарства, задовольняють споживчий попит населення на різноманітні апарати та прилади побутового призначення, створюють основу економічного та оборонного потенціалу країни. Машинобудування постачає всім галузям економіки машини, обладнання та інструменти, займається виробництвом різноманітних технічних, побутових приладів, предметів споживання тощо.

У розвинутих країнах машинобудування належить до найважливіших галузей промисловості та є пріоритетною, бо має вплив на ефективність та продуктивність всіх сфер економічної діяльності країни. Постійний розвиток машинобудівного комплексу забезпечує рентабельність та конкурентоздатність товарів та послуг на ринку, зростання матеріального та інтелектуального рівня населення, що сприяє підвищенню рівня розвитку економіки окремих регіонів та, зокрема, держави [1, с. 163]. Як наслідок, в розвинутих країнах виробляється близько 80% машинобудівної продукції. Серед абсолютних лідерів у машинобудівному виробництві США, Китай, Японія, Німеччина.

В умовах лібералізації та глобалізації економіки, що супроводжувалися масштабними трансформаціями організаційно-економічного механізму господарювання в Україні, машинобудування виявилось однією із галузей, які дуже сильно постраждали в процесі реформ. І, хоча, в окремих галузях нам вдалося зберегти виробничий потенціал, проте розірвання господарських зв'язків із іншими країнами –колишніми республіками СРСР, відсутність дієвої державної програми розвитку машинобудування, слабкість регулятивних норм в питаннях захисту вітчизняних виробників від необґрунтованого імпорту машинобудівної продукції тощо обумовили значну втрату виробничого та наукового потенціалу галузі. Як наслідок, на сьогодні у загальній структурі вітчизняного експорту машинобудування сягає лише 13-19%, а торговельний баланс є від'ємним практично по усіх групах товарів галузі.

В Україні є всі передумови для розвитку машинобудівної промисловості. Це насамперед сировинна база, трудові резерви та вдале географічне розташу-

вання. За офіційними статистичними даними [2], після падіння на 13% у 2015 р. обсяг промислового виробництва в Україні у 2016 р. збільшився на 2,4% відносно 2015 р. Найбільше зростання в 2016 р. продемонструвала переробна промисловість, наростивши виробництво на 3,5%. Обсяги поставок електроенергії, газу, пару та кондиціонованого повітря також збільшилися, однак у меншому ступені – на 2,6%. Разом з цим, видобувна промисловість показала найгірший результат, скоротившись на 0,3%. У 2016 р. вітчизняна промисловість зросла на 2,4% після падіння на 13% у 2015 р.

Українська легка промисловість експортує до ЄС понад 84% своєї продукції, машинобудівна – майже 50, виробники інших промислових товарів – близько 48%. Промислове виробництво в Україні (без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення АТО на Донбасі) у січні 2017 р. порівняно з відповідним місяцем 2016 р. зросло на 5,6% (скориговано на ефект календарних днів - 105,2%) проти зростання 1,9% місяцем раніше. У лютому 2017 р. порівняно із січнем 2017 р. та лютим 2016 р. індекс промислової продукції склав відповідно 97,8 та 95,4%, за підсумками січня – лютого 2017 р. – 100,4% [2]. Оцінка сучасного стану машинобудування країни, який характеризується показниками рівня: економічної стійкості і рентабельності, соціально-екологічної відповідальності господарської діяльності підприємств; безпеки виробництв, виробничого потенціалу і модернізації, соціальних умов праці і підтримки, дозволяє означити фактори забезпечення та перешкод сталого розвитку машинобудівних підприємств. Умовами стійкого розвитку машинобудування, на наш погляд, зараз є формування механізмів підтримки виробництва через інструменти державного регулювання і ринкового саморегулювання машинобудівних підприємств, у тому числі еколого-економічного та соціального характеру.

Література

1. Колісник М. К. Стан підприємств машинобудування в Україні і можливі шляхи виходу з кризи за допомогою стратегії інтеграції // М. К. Колісник К. Е. Сміх // Регіон. економіка. – 2008. – № 4. – С. 163-173.
2. Инвестиционная стратегия предприятия [Эл. ресурс] / К. 2006. – Режим доступа <http://institutiones.com>
3. Рахман М. Аналіз структурних зрушень в експорті машинобудівної галузі України / М. Рахман, І. Гриненко // Економіка та держава. – 2015. – № 11. – С. 105-107.
4. Машинобудування України: галузі та поточні тенденції [Ел. ресурс]. – Режим доступу: <http://поради.ua>

СТРАТЕГІЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

*Присяжна Г.А., 5 курс, економічний факультет
ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Маріуполь.*

Науковий керівник: к.е.н., доц. Заїка Ю.А.

В умовах зміни геополітичних явищ і ведення військових дій на території Донецької області особливої актуальності для економіки набуває пошук шляхів

і механізмів реформування регіональних економічних комплексів, визначення перспектив диверсифікації регіональної економіки. Від успішного вирішення цих питань залежать перспективи створення нових робочих місць, рівень і динаміка заробітної плати, доходи місцевих бюджетів, а в кінцевому підсумку - соціально-економічна стабільність регіону. Стратегія соціально-економічного розвитку області є системою цілей, завдань і заходів, спрямованих на розвиток економіки і соціальної сфери, з урахуванням державної політики в галузі стратегічного планування на майбутнє [1]. В складному стані перебування Донецької області виділено ряд головних проблем, які існують на визначеній території: слабка конкурентоспроможність (технологічна розірваність регіональних економік, економіка не трансформується в добробут населення, висока енергоємність регіональних економік, недостатній розвиток підприємницького середовища, скорочення кількості та погіршення якості трудового потенціалу та посилення міграційних процесів працездатного населення); повільний розвиток території (низький рівень використання потенціалу міжрегіонального та транскордонного співробітництва, неефективність політики стимулювання розвитку малого та середнього підприємництва на місцевому рівні, відсутність достатніх стимулів для легалізації доходів і зменшення тіньової зайнятості); низький рівень управління (відсутність прогресу в реформі територіально-адміністративного устрою України, фрагментація певних повноважень і періодична зміна центрального органу виконавчої влади, відсутність довгострокової стратегії розвитку України, недостатня кількість кваліфікованих кадрів, розробки та впровадження новітніх інструментів стимулювання регіонального розвитку, аналізу і моніторингу їх ефективності) [2].

На сьогодні існує основні стратегічні цілі-пріоритети розвитку Донецької області: «економічний розвиток та підвищення зайнятості населення» (розбудова сприятливого середовища для розвитку підприємницької діяльності, диверсифікованої, відкритої та конкурентоспроможної економіки, на основі інноваційних освітніх послуг та європейських цінностей і стандартів); «підвищення спроможності місцевого самоврядування» (вміння місцевої влади планувати та надавати якісні публічні послуги мешканцям на прозорих засадах у процесі імплементації змін відповідно до реформи децентралізації); «людський розвиток, надання якісних соціальних послуг та вирішення питань ВПО» (адаптивність до потреб осіб, що постраждали внаслідок АТО); «розбудова безпечного суспільства» (підвищення рівня безпеки громадян та їхнього доступу до правосуддя, сприяння примиренню та підвищенню рівня безпеки усупільстві, адаптація внутрішньо переміщених осіб до приймаючих громад) [3]. Отже, стратегія розвитку Донецької області спрямована на демографію, економіку, безпеку людей, створення більш конкурентної галузі між іншими областями, також покращення у сфері малого та середнього бізнесу. Завдяки цій стратегії стане економічна стійкість і соціальне благополуччя Донецької області.

Література

1. Макогон Ю. В. Інновації в сфері енергетики на підприємствах України / Ю. В. Макогон. // Економічний вісник КПІ ІМ. І. СІКОРСЬКОГО. – 2016. – №13. [Ел. ресурс]. – Режим доступу: <http://ev.fmm.kpi.ua>

2.Офіційний сайт Донецької обласної держадміністрації. [Ел. ресурс].– Режим доступу:
<http://dn.gov.ua>

3.Офіційний сайт Донецької обласної держадміністрації. [Ел.ресурс].– Режим доступу:
<http://dn.gov.ua>

РОЛЬ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ В БУДІВНИЦТВІ

Росла Ю.С., 4 курс, економіко-гуманітарний факультет ДВНЗ «Донбаська національна академія будівництва і архітектури», м.Краматорськ.

Науковий керівник: к.н.держ.упр. Єфременко В.В.

Система управління якістю є складовою частиною управління будівництвом і являє собою систему інформаційних, організаційних, технічних, правових та економічних заходів, що забезпечують і підтримують заданий рівень властивостей будівельної продукції на стадіях проектування, виготовлення будівельних матеріалів і конструкцій, транспортування, виконання будівельно-монтажних робіт і експлуатації готових будівель і споруд [1].

Основним завданням кожного підприємства незалежно від форми власності, типу підлеглості і інших визначальних чинників повинна бути якість його продукції. Успішна діяльність підприємства передбачає виробництво ним такої будівельної продукції, яка: відповідає чітко певним вимогам, сфері використання або призначенню; задовольняє потреби споживачів; відповідає діючим стандартам і технічним регламентам; відповідає вимогам суспільства; враховує потреби захисту навколишнього середовища; пропонується споживачеві по конкурентоздатним цінам; економічно обґрунтована. Для виконання цих завдань будівельна організація повинна забезпечити відповідне комплексне і взаємоузгоджене управління технічними, економічними, адміністративними і соціальними складовими, які впливають на якість продукції і забезпечують реалізацію прийнятої політики в області якості і діяльності підприємства. Американський промисловець Генрі Форд говорив: «Якість - це робити що-небудь правильне, навіть коли ніхто не дивиться»[2]. Політика в області якості повинна переконувати споживача, що вибрані напрями реальні, забезпечуються всіма засобами, які дозволяють будівельній організації будувати об'єкти якісно. Для забезпечення виконання завдань, визначених політикою будівельної фірми в області якості, повинна розроблятися і впроваджуватися система управління якістю.

Система якості повинна відповідати конкретному виду діяльності фірми і виробленої будівельної продукції. Це має принципове значення і сприяє забезпеченню максимальної ефективності її діяльності з погляду збільшення доходів, зниженню витрат підприємства і ступеня ризику як самої фірми, так і споживача. Система якості створюється і впроваджується як засіб досягнення належного рівня якості, його постійного поліпшення і забезпечення конкурентоспроможності продукції [1]. Необхідність створення системи управління якістю обумовлюється не тільки вимогами, що пред'являються до якості продукції, але

і необхідністю отримання ліцензійних і сертифікаційних дозволів на діяльність будівельного підприємства.

Література

1. Гавриленко О.Г. Управління якістю в будівництві: Навч. посібник / [О.Г. Гавриленко, О.В. Долгальова, А.М. Югов та інші; під заг. редакцією д.е.н., проф. В.В. Дорофійенка]. – Донецьк: Вид-во «Ноулідж» (донецьке відділення), 2010. – 419 с.

2. Цитати видатних людей [Електронний ресурс] / Режим доступу: [<https://citaty.info/man/genriford>].

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Ряска А.В., 1 курс, факультет історії та міжнародних відносин;

Булеза С.І., 1 курс, факультет історії та міжнародних відносин ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород.

Науковий керівник: к.е.н., с.н.с., доц. Жуков С.А.

В епоху інформаційної економіки відбувається пошук нових ефективних джерел підвищення конкурентоспроможності, що сприяло би виявленню впливу людського капіталу на інноваційний розвиток вітчизняних промислових підприємств. Інформаційні інновації висувають нові вимоги до формування людського капіталу промислового підприємства, раціональному використанню цього ресурсу, розвитку наукової організації праці у процесі виробництва й управління. Зростає творчий зміст праці, виникає необхідність постійної перепідготовки персоналу, що веде до зміни соціальної мотивації працівників і вказує на низку невирішених проблем цієї галузі. В економічній науці, вітчизняній і закордонній, людський капітал трактується по-різному. Найчастіше мова йде про зміст людського капіталу, форми та закономірності існування. Особливу цінність теорії людського капіталу надає дослідження внутрішньої структури людського капіталу. І.В. Ільїнський виділяє наступні складові людського капіталу: капітал освіти, капітал здоров'я й капітал культури [1]. На думку О.А. Грішнєвої, в основу класифікації елементів людського капіталу покладені відмінності за інтелектуальною, фізичною та психологічною ознаками [2, с. 12].

Ефективне управління підприємством неможливо без інноваційного розвитку людського капіталу, який є найважливішим фактором конкурентоспроможності підприємства. Незважаючи на успіхи окремих підприємств у плані реалізації в інноваціях людського фактору в Україні відсутній комплексний підхід до рішення питання забезпечення кадрами підприємств у єдності з основними стратегічними напрямками діяльності. У 192 країнах світу людський капітал входить до складу національного багатства країни. За розрахунками Світового банку, у складі національного багатства США основні виробничі фонди становлять всього 19 %, а людський капітал – 76 %. В Західній Європі відповідні показники – 23,2 і 74 %; в Росії – 10,40 і 50 %. В Україні людський капітал не фігурує як складова національного багатства. Тобто вітчизняна методика не враховує нагромадженого досвіду, знань, кваліфікації робітників, хоча потуж-

ність інтелектуального потенціалу оцінюється в 137-138 млрд. дол. США, а за відносною кількістю осіб з вищою освітою вона входить до першої десятки розвинутих країн світу [3]. Виходячи з цього, доцільно розглядати причину низьких економічних показників в Україні, яка полягає не в нестачі іноземного капіталу, а в недовикористанні національних трудових ресурсів. Люди, не зацікавлені у своїй праці, мало мотивовані. Отже, не тільки на загальнодержавному рівні, але і в рамках окремої організації чи підприємства, необхідно вирішувати проблему інвестування коштів у людський капітал з урахуванням його особливостей. Інвестиції в людський капітал є засобом підвищення його вартості, вони створюють передумови для розвитку вроджених здібностей людини й удосконалення придбаних у процесі життя професійних навичок і компетенцій у якій-небудь сфері виробництва. Як Фітц-енц у своїй роботі «Рентабельність інвестицій у персонал: вимір економічної цінності персоналу» приводить зразок збалансованих показників корпоративного людського капіталу. При цьому він виділяє дві секції фінансову й «людську»: «Кількісна складова необхідна нам як постійна опора, щоб мати можливість посилаючись на об'єктивні дані» [4, с. 69].

На сучасному етапі економічних перетворень проблема оцінки людського капіталу у вартості підприємств здобуває все більшу актуальність. Даній проблемі присвячена велика кількість робіт закордонних і вітчизняних авторів, аналіз яких показує розмаїтість наявних підходів і методів. Підприємства поступово усвідомлюють важливий зв'язок між людським капіталом і фінансовими результатами, зв'язок, що не здатні врахувати традиційні бухгалтерські методи: «Ефективна оцінка персоналу дозволяє грамотно організувати систему мотивації й навчання персоналу, сформувати кадровий резерв, сприяє поліпшенню комунікативних зв'язків, що в остаточному підсумку впливає на виробничі успіхи працівників» [5, с. 21]. Людський капітал як наймач інформаційної технології – вирішальна умова для ефективного управління знанням підприємства, що створює вартість у відповідності зі стратегічним цілями підприємства.

Таким чином, вивчення факторів, які впливають на формування людського капіталу промислового підприємства, дозволить більш чітко формулювати стратегію підприємства, уникати несприятливих наслідків при здійсненні інноваційної діяльності як основного інструменту одержання конкурентних переваг.

Література

1. Ильинский И.В. Инвестиции в будущее: образование в инновационном воспроизводстве / И.В. Ильинский. – СПб.: Изд. СПбУЭФ., 1996. – С. 30, 163.
2. Грішнова О.А. Людський капітал: формування в системі освіти і професійної підготовки / О.А. Грішнова. – К.: Т-во «Знання»: КОО, 2001. – 254 с.
3. Шапуров О.О. Людський капітал як фактор економічного зростання / О.О. Шапуров // Держава та регіони. – 2008. – № 1. – С. 180-184.
4. Фитц-енц Як. Рентабельность инвестиций в персонал: измерение экономической ценности персонала / Як Фитц-енц; пер. с англ. [Меньшикова М. С., Леонова Ю.П.]; под общ. ред. В.И. Ярных. – М.: Вершина, 2006. – 320 с.
5. Акмаев А.И. Совершенствование системы принципов оплаты труда и мотивации работников / А.И. Акмаев // Социально-экономические аспекты промышленной политики. Экономика и социология труда, менеджмент персонала. – Донецк: ИЭПИ НАН Украины. – 2003. – Т.4. – Ч.1. – С. 20-26.

УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ БУДІВЕЛЬНО-МОНТАЖНОГО ПІДРОЗДІЛУ В УМОВАХ ПЕРЕХОДУ ДО СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ БУДІВНИЦТВА У ДОНЕЦЬКОМУ РЕГІОНІ

Савіна К.О., 4 курс, економіко-гуманітарний факультет ДВНЗ «Донбаська національна академія будівництва і архітектури», м. Краматорськ.

Науковий керівник: ст. викл. Новікова О.В.

Мобілізація суспільства на відновлення зруйнованого потенціалу Донецького регіону потребує досліджень за окремими напрямками, зокрема, тими, що стосуються перспектив модернізації будівельної галузі. Питання управління витратами будівельно-монтажних підприємств – актуальний науковий напрям, широко представлений у сучасних працях фахівців [1; 2 та ін.].

Метою даної роботи є узагальнення результатів аналізу витрат будівельно-монтажного підрозділу корпорації та огляд можливих напрямків зменшення собівартості продукції будівництва. Будівельно-монтажне управління (БМУ) – це підрозділ ПрАТ «Новокраматорський машинобудівний завод».

Підприємство має замкнутий цикл виробництва від виплавки рідкого металу до випуску готових виробів та спеціалізується на проектуванні, виготовленні й комплектній поставці прокатного, металургійного, гірничорудного, шахтного, ковальсько-пресового, підйомно-транспортного, залізничного й гідротехнічного устаткування. БМУ входить до складу комплексу з відновлення основних фондів і розвитку підприємства й призначено для здійснення будівельно-монтажних і ремонтно-відновлюваних робіт. Аналіз витрат БМУ проводився в декілька етапів: аналіз зміни розміру і рівня витрат у цілому по підрозділу; аналіз зміни розміру і рівня витрат щодо окремих статей, а також за структурою витрат; аналіз зміни розміру і рівня умовно-змінних і умовно-постійних витрат підрозділу. В ході аналізу було виявлено, що на кінець 2017 р. витрати БМУ зменшились на 1,92%. Прямі витрати у загальній структурі склали 77,59%, що на 5,6% менше показника 2016 р., а загальновиробничі витрати – 22,41%, що на 13,38% перевищує значення попереднього року. Найбільшу питому вагу у структурі прямих витрат займають матеріали – 60,27% та заробітна плата основних робітників – 29,47%. Структура загальних витрат за останні роки не змінилась, а динаміка має незначні відхилення. Колишній рівень будівельної індустрії вже не вписується в сучасні будівельні технології, які використовують інші матеріали, будівельну техніку, побудовані на менеджменті, що базується на мережевих структурах, аутсорсингу, кластерних формах організації і технології будівельного виробництва і фінансових розрахунків. Слід погодитися з О. В. Бабарицьким, який зазначає, що в умовах сучасного бізнесу необхідно відходити від жорстких організаційних структур і управлінських технологій, а головну модель бізнесу доцільно розглядати як сукупність взаємопов'язаних проектів [2, с. 268]. Тому для забезпечення системного управління витратами у рамках конкретного підрозділу доцільно використовувати технології та підходи проектного менеджменту.

Головними резервами зменшення витрат є підвищення технічного рівня виробництва та удосконалення його організації, що може бути реалізовано саме при проектному підході. Тому перспективи дослідження пов'язані з конкретизацією форм і інструментів проектного управління витратами.

Література

1. Якимчук І. М. Планування витрат на стадіях життєвого циклу інвестиційної діяльності будівельної організації / І. М. Якимчук // Бізнес Інформ. – 2017. – № 9. – С. 154–158.
2. Бабарицький О. В. Формування системи управління витратами на персонал: проектний підхід / О. В. Бабарицький // Бізнес Інформ. – 2017. – № 9. – С. 267–272.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ВІРУСНОГО МАРКЕТИНГУ В РОЗВИТКУ РИНКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ

*Сафонова К.С., 3 курс, економічний факультет,
ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Маріуполь.
Науковий керівник: д.е.н., доц. Гончар В.В.*

В даний час ефективна комунікація з клієнтами є ключовим фактором успіху будь-якого підприємства, що працює в рамках того чи іншого ринкового сегменту. Сучасною формою такої комунікації є вірусний маркетинг, який являє собою спосіб просування продукції і послуг за допомогою добровільної участі потенційних споживачів. Відмінними рисами вірусного маркетингу є: вплив на емоційну сферу, невисока вартість реалізації в порівнянні з використанням традиційних маркетингових інструментів, а також, за умови «попадання в ціль», тобто точного визначення потреб, думок і потреб цільової аудиторії - поширення в геометричній прогресії. Використання вірусних технологій сучасними компаніями є в більшій мірі вимушеним кроком, оскільки рекламні зусилля вже не викликають такого залучення покупців, як раніше.

Важливою умовою ефективного використання вірусної реклами є гармонійна взаємодія відділу маркетингу з відділом продажів в частині оперативного отримання і обробки інформації для розрахунку кількісних показників ефективності. Зокрема оцінки впливу застосування вірусного маркетингу на зміну обсягів продажів підприємства, зіставлення зміни витрат на вірусний маркетинг зі зміною реакції ринку (обсягів продажів) і т.д. Такий моніторинг ринкової активності дозволить швидко визначати можливі недоліки в реалізації вірусних технологій і швидко реагувати на них, з метою коригування.

При використанні вірусного маркетингу необхідно бути особливо обережним, оскільки явна комерційна спрямованість вірусного контенту може з великою ймовірністю привести до зниження лояльності до даної торгової марки.

З огляду на вищевикладене впровадження вірусного маркетингу на сучасному ринку має здійснюватися при дотриманні наступних правил:

- грамотне визначення чітких цілей і термінів вірусних кампаній;
- чітке розуміння потреб і потреб потенційних клієнтів;
- використання найбільш маловитратних способів, адже творчість з роздлинкою є кращою заміною великим грошовим вкладенням;

-інтрига споживачів.

Таким чином, перераховані можливості вірусного маркетингу ставлять його в один ряд за популярністю з основними інструментами маркетингових комунікацій. А його особливість надшвидкого поширення і володіння високим ступенем довіри споживачів створюють передумови для його широкого поширення на сучасному споживчому ринку. Основою ефективного вірусного маркетингу є вміння знайти нестандартні та ефективні способи просування з метою підвищення рівня продажів, як за рахунок залучення нових клієнтів, так і за рахунок підвищення лояльності в цілому і створення позитивного образу продукції або підприємства в очах споживачів.

Література

1. Борисов В.В. Минуле і майбутнє технології з усних порід маркетингу / Маркетингові комунікації. Номер 2. 2012 рр.66-74.
2. Старков Н.О., Кизим А.А. Маркетинговий менеджмент промислових підприємств // регіональний науковий журнал. Економіка сталого розвитку - № 9. 2012. З 183-189.
3. Рівень довіри до реклами та інших форм розповсюдження інформації на цьому веб-сайті / Дослідження компанії Nielsen - URL: http://www.acnielsen.ru/news.php?news_id=73 - (доступний з 12.02.2013 р.)

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Семененко В.І., 4 курс, факультет історії та міжнародних відносин ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород.

Науковий керівник: к.е.н., с.н.с., доц. Жуков С.А.

За умов глобалізації для України немає іншого вибору як розробляти модель інноваційного розвитку економіки. Адже сучасний ринок діє за допомогою нововведень, а інноваційне прискорення є основою його сталого розвитку.

Вичерпання чинників економічного розвитку обумовлює постійне посилення уваги до пошуку нових факторів прискорення економічної динаміки, адекватних сучасному стану розвитку світової економіки.

Відтак, запровадження в Україні інноваційної моделі економічного зростання з політичної мети перетворюється на об'єктивну необхідність, альтернативою якій є занепад національної економіки, втрата економічного, а можливо, й національного суверенітету. На сучасному етапі розвитку економічної системи не викликає сумніву той факт, що інноваційні зрушення здатні не тільки гарантувати високі показники економічного зростання, але й вирішити низку соціально-економічних проблем, забезпечити конкурентоспроможність національної економіки та підвищити економічний потенціал України. Науково-технічний розвиток, що визнаний у всьому світі як найважливіший чинник економічного прогресу, все частіше пов'язується саме з поняттям інноваційної діяльності. Попередні роки економічних реформ не створили необхідних умов для примноження та зміцнення інтелектуального потенціалу українського суспільства, інноваційного розвитку економіки, освоєння нових високих технологій, подолання структурних деформацій, успадкованих від адміністративно-командної системи. Економічна динаміка досі, не лише, не набула сучасної

постіндустріальної спрямованості, а навіть не створила достатньо міцного підґрунтя для запровадження основ інноваційного розвитку [1, с. 135].

Парламентські слухання «Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 рр. в умовах глобалізаційних викликів», що відбулися 17 червня 2009 р. констатували необхідність реформування національної економіки. Що згодом і відобразилося в Законі України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», який визначає правові, економічні та організаційні засади формування цілісної системи пріоритетних напрямів інноваційної діяльності та їх реалізації в Україні. Проте такі стратегічні плани зазнали лише юридичного закріплення і на даний момент ніяк не втілились у реальність [2, с. 41].

Підсумовуючи вищесказане можна зазначити, що в сучасних умовах глобалізації одним з ключових чинників розвитку економіки виступають інновації. На даному етапі, можна з впевненістю стверджувати, що економіка України входить до стадії стагнації. За умов глобалізації інвестиційних процесів для України немає іншого вибору, як розробляти власну модель інноваційного розвитку економіки, розвивати інноваційне підприємництво, посилювати інноваційний характер виробничої діяльності. Адже сучасний ринок діє за допомогою нововведень, а інноваційне прискорення є основою його сталого розвитку. Саме тому, перехід до дієвої державної політики інноваційного розвитку України є одним із першочергових завдань державного управління.

Література

1. Геєць В. М. Інноваційні перспективи України / В.М. Геєць, В.П. Семиноженко – Харків: Константа, 2006, – 272 с.
2. Дедіков О.І. Проблеми інноваційного розвитку економіки України в контексті глобальних змін / О.І. Дедіков // Бізнесінформ. – 2011. – № 7/2. – С. 40-42.

ІННОВАЦІЙНА РЕКОНСТРУКЦІЯ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

*Сидорченко Ю.М., 1 курс магістратури, факультет економіки та менеджменту ДВНЗ «Донбаська державна машинобудівна академія», м. Краматорськ.
Науковий керівник: к.е.н., доц. Ровенська В.В.*

Економіка сталого розвитку формує новий погляд на стратегічне і оперативне планування промислового розвитку держави. Складні економічні процеси в Україні у другому десятилітті ХХІ століття переформатовують сприйняття промисловості та окремих видів економічної діяльності. Стратегічне бачення сталого розвитку промисловості України ґрунтується на забезпеченні національних інтересів та виконанні міжнародних зобов'язань України щодо переходу до сталого розвитку.

Визначальним у Стратегії «Україна – 2020» є інноваційне спрямування розвитку промисловості, яке ґрунтується на активному використанні знань і наукових досягнень, стимулюванні інноваційної діяльності, створенні сприятливого інвестиційного клімату, оновленні виробничих фондів, формуванні високотехнологічних видів діяльності та галузей економіки, підвищенні енергое-

фективності виробництва, стимулюванні збалансованого економічного зростання, основанийому на залученні інвестицій у використання відновлюваних джерел енергії, в екологічно безпечне виробництво та «зелені» технології. Інноваційна реконструкція передбачає цілеспрямовані капіталовкладення для відтворення виробничої діяльності на засадах інновацій економіки сталого розвитку. Питаннями інноваційного розвитку промислових підприємств займалися О.А. Гавриш, Г.В. Карпінська, Г.О. Андрощук; удосконалення технологій управління підприємствами пропонували М.З. Згуровський, Я.І. Кологривов, О.І. Бабчинська, М.В. Макаренко.

У розвинених країнах від 75 до 85% приросту ВВП формується за рахунок нових або удосконалених технологій [1]. Сьогодні підприємства України, на етапі формування стратегій розвитку і систем управління бізнес-процесами стикаються з питанням оновлення основних засобів в умовах обмежених оборотних коштів. Сучасна концепція сталого розвитку базується на оптимальному використанні обмеженого ресурсного забезпечення (у тому числі і технологій) для створення доходу із збереженням рівня сукупного капіталу, який створив цей дохід. Такий підхід формує завдання сталих інновацій як в економічному, так і в екологічному і соціальному вимірах. Відповідно до Стратегії «Україна – 2020» [2] Україна обрала шлях дерегуляції та розвитку підприємництва, реформ із захисту економічної конкуренції, реформ ринку капіталу, розвитку українського експорту. Пріоритетними напрямками розвитку визначено транспортну і телекомунікаційну інфраструктури, розвиток енергетики, сільського господарства та рибальства, житлово-комунальне господарство Інноваційні програми і космічна галузь розглядаються як чинники національної гордості [2].

Таким чином, такі види економічної діяльності як добувна промисловість та розроблення кар'єрів, переробна промисловість (у тому числі поліграфія, виробництво машин і устаткування), будівництво можуть реалізуватися тільки через суміжні види економічної діяльності (енергетичне машинобудування, сільськогосподарське машинобудування, обладнання і матеріали для функціонування житлово-комунального господарства) або через сферу послуг. За даними Державної служби статистики [3] основними чинниками, що стримували у 2016 році промислове виробництво, на думку самих виробників (табл.1), є недостатній попит і фінансові обмеження.

Таблиця 1 - Чинники стримування розвитку промислового виробництва України у 2016 році [3]

Чинник	Доля підприємств, що його визнають, % до опитаних	Динаміка змін у порівнянні з 2015 р., «±%»
Недостатній попит	47	-3
Фінансові обмеження	38	-7
Нестача сировини, матеріалів, устаткування	11	-2
Нестача робочої сили	5	+2

Систематизовані дані свідчать про усвідомлення за останні три роки (2014 – 2016 р.р.) підприємцями власної відповідальності за ведення підприємницької діяльності: суттєво зменшуються фінансові (на 15%) і ринкові (на 6%) обмеження, які підприємці визнають такими. Таким чином, основними показниками, що характеризуватимуть промисловість у 2017 році можна вважати: сталий розвиток, зменшення обсягів ринків прямої реалізації продукції, диверсифікація номенклатурних позицій, зменшення обсягів виробництва за номенклатурними позиціями, техніко-технологічні інновації в умовах обмеженого ресурсного забезпечення. За даними [3] інноваційно активними в Україні є 16% підприємств. Мінімум 84% підприємств України потребують зміни бізнес-процесів і запропонована матриця вагомості інновацій може стати першим кроком у структуризації стратегії сталого розвитку промислового підприємства.

Аналіз напрямів розвитку України показав, що такі види економічної діяльності як добувна промисловість та розроблення кар'єрів, переробна промисловість, будівництво мають перспективи розвитку через суміжні види економічної діяльності або через сферу послуг. Інноваційно актуальними напрямами оновлення, реконструкції і реставрації техніко-технологічної бази конкретних промислових підприємств стають гнучкі технології, багатофункціональне обладнання і мобільні (пересувні) технологічні лінії.

Література

1. Мунтиян В.И. Вызов системному кризису – инновационная модель экономики. В.И. Мунтиян// Економічний вісник НТУУ «КПІ», - К.: НТУУ «КПІ» ВПІ ВПК «Політехніка», 2012, - №9, - 520с. – С.35-41.

2. Про стратегію сталого розвитку «Україна – 2020». Указ Президента України, № 5/2015, від 12.01.2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>

3. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

ДОХОДИ НАСЕЛЕННЯ: ВИДИ ТА ДЖЕРЕЛА ФОРМУВАННЯ

Скочко І.Ю., 3 курс, економічний факультет ДВНЗ «Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна», м. Харків.

Науковий керівник: к.е.н., доц. кафедри економ. теорії та економ. методів управління Нестеренко О.М.

Дослідження доходів населення, тенденцій їх зміни, структури, динаміки є одним із важливих розділів аналізу соціально-економічного стану будьякої держави. Без вивчення економічної поведінки населення, його схильності до споживання та заощадження, не можна ефективно керувати процесами, які відбуваються в економіці країни, вибудовувати економічну, соціальну політику, формувати стратегію розвитку країни.

Основною метою національної безпеки на державному рівні є гарантування захисту інтересів населення, а бажання задовольняти власні потреби на гідному рівні, мати змогу почувати себе у економічній безпеці та не опинитися за межею бідності справедливі прагнення українців, що можуть втілитись у життя лише за умови забезпечення стабільних та надійних джерел отримання

доходу [1]. Доходи населення - це сума грошових коштів і матеріальних благ, одержуваних за певний проміжок часу і призначених для задоволення особистих потреб. Доходи надходять членам суспільства двома шляхами [2].

Відповідно до першого вони розподіляються залежно від їх участі в національній економіці. Такий розподіл називається горизонтальним, або функціональним розподілом доходів, коли частина національного доходу отримують категорії населення, які беруть активну участь в ринковій економіці. Свою частку доходу вони отримують у вигляді заробітної плати, прибутку (підприємці), платні, ренти, відсотки. Другим шляхом вони надходять тієї частини населення, яка з незалежних від неї причин не може брати участь в ринковій економічній діяльності. До таких категорій населення відносяться пенсіонери, інваліди, безробітні, учнівська молодь. В цьому напрямку розподілу доходів, званім вертикальним, завжди бере участь держава, регулюючи цей процес відповідно до встановлених соціальними нормами. Дані категорії населення забезпечуються доходами у вигляді платежів з державного бюджету, які носять назву соціальних трансфертів і здійснюються у вигляді пенсій, різних допомог і стипендій. Зниження рівня доходів населення зумовило збільшення самозабезпечення за допомогою підсобного господарства, пошукдодаткової роботи та розвиток тіньової діяльності [3].

Таким чином в ринковій економіці населення володіє певними економічними ресурсами і використовує їх ефективно з метою отримання доходу як засобу свого існування. Номінальне збільшення обсягів доходів населення не завжди означає зростання і реального доходу через такі обставини, як зростання інфляції, падіння курсу національної валюти, тому не видається можливим без активної та ефективної антикризової політики уряду реально підвищити показники рівня життя населення, сформувавши прошарок середнього класу та побороти бідність.

Література

1. Бервено О. Вплив надмірної нерівності доходів на якість життя / О. Бервено // Проблеми економіки. – 2014. – № 1. – С. 304-308.
2. Тютюнникова С.В. Формування доходів населення в умовах ринкової трансформації. –Х.: Основа, 1999. – 273 с.
3. Холод Н.М. Розподіл доходів та бідність у перехідних економіках: монографія. –Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2009. – 442 с.

АКТУАЛЬНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНІХ БІЗНЕС-ІНКУБАТОРІВ

*Супрун В.О., 1 курс магістратури, факультет економіки та управління ДВНЗ «Черкаський державний технологічний університет», м. Черкаси.
Науковий керівник: д. е. н. проф. Захарова О.В.*

В умовах інноваційно-орієнтованої економіки, освітні бізнес-інкубатори виступають одним із актуальних напрямів розвитку вищих навчальних закладів. Це дає можливість знизити бар'єр між вищими навчальними закладами та практичною стороною впровадження інновацій, а також заняття підприємницькою діяльністю.

Підвищити роль інноваційної інфраструктури в економіці зможуть лише системні заходи, які передбачатимуть не лише зміцнення науково-дослідної бази кількох ВНЗ та наукових установ, а передусім реалізацію інтеграційних функцій у певній галузі та ролі бізнес-інкубатора для дочірніх компаній. Для розвитку інноваційних бізнес-інкубаторів, на наш погляд, необхідно започатковувати студентські бізнес-інкубатори на базі провідних університетів країни для залучення творчої молоді до інноваційних процесів [2, с. 287]. На думку західних вчених, ніде технічні відкриття не грають такої важливої ролі для створення нового венчурного підприємства, як у вищих навчальних закладах, які є сучасним сприятливим підґрунтям для наукових досягнень і технологічних інновацій. Тому університетські спін-офф-компанії та університетські інкубатори надзвичайно важливі. Термін «спін-офф» (spin-off) означає, що нова компанія виникає з материнської компанії (спін-офф-компанії також відомі як старт-ап і спін-аут-компанії).

У результаті інфраструктурної взаємодії між університетом та іншими учасниками склалися три основні моделі розвитку підприємництва [2, с. 287]:

1) класичний спін-офф, за якого вчений або група вчених починають бізнес, що використовує результати їх розробок;

2) «гібридний» варіант, при якому можливий альянс між вченими і зовнішніми підприємницькими учасниками; вчені надають для цього бізнесу знання і технології, а підприємець – інші ресурси;

3) «підприємницький» варіант, за якого новий інноваційний бізнес розвивається зусиллями підприємця, а в число працівників входять фахівці з відповідними знаннями та навичками [2, с. 287]. Важливим фактором виникнення і успіху спін-офф-компанії є ступінь підтримки, яку компанія отримує з материнської організації, у випадку університетів зазвичай в рамках університетських інкубаторів. Створення університетських інкубаторів – це широко поширена практика, спрямована на заохочення створення венчурних підприємств серед студентів і працівників. Це забезпечить підприємців експертними оцінками ефективності виробничого процесу та інструментами, які потрібні їм для того, щоб зробити їх підприємства успішними. [1, с. 64-68].

Отже, створення та розвиток освітніх бізнес-інкубаторів є важливим вектором руху університетів у сфері інноваційної діяльності. Це дає можливість розвитку та практичного впровадження підприємницької ініціативи у студентів. Як наслідок, створення та функціонування освітніх бізнес-інкубаторів при потужних університетах країни повинно стати рушійною силою розвитку академічного підприємництва.

Література

1. Мильніченко С.М. Студентські бізнес-інкубатори як ключова умова розвитку інноваційного підприємництва в регіоні / С. М. Мильніченко // Вісник Хмельн. нац. універ. Ек-ні науки. – 2015. – № 3(3). – С. 64-68.

2. Тульчинська С.О. Управління у сфері освіти і науки як фактор забезпечення сталого розвитку держави та регіонів: монографія / С.О. Тульчинська, А.А. Мельниченко, О.А. Акімова. – К. : Видво ВП «Едельвейс». – 2012. – 352 с.

ФІНАНСОВИЙ СТАН ПІДПРИЄМСТВ ЯК ОСНОВА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ

Тімченко О.В., викл. економіки спеціалізованої I-III ступенів школи №40 ім. Миська Є.М.;

Хаджинова М.С., учениця спеціалізованої I-III ступенів школи №40 ім. Миська Є.М., м. Маріуполь.

Науковий керівник: д.е.н., доц. ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет» Хаджинова О.В.

Розвиток економіки України нерозривно пов'язано з фінансовим станом суб'єктів господарювання, їх фінансовою стійкістю та ефективністю діяльності. Забезпечення позитивного фінансового стану, фінансової стійкості і рівноваги є найважливішим завданням фінансових служб і адміністрації підприємства. Фінансова стійкість дозволяє забезпечити самофінансування і незалежність підприємства від зовнішніх джерел їх фінансування, дає можливість визначити фінансовий запас його міцності, тобто стабільності його діяльності з позицій довгострокової перспективи.

Фінансова стійкість підприємства – це основа стабільної діяльності підприємства, яка може бути забезпечена в першу чергу результатами основної діяльності підприємства. Сучасний розвиток економіки нашої країни можна охарактеризувати як період потрясінь, пов'язаний з ризиками, збитками і умовами прогресуючої військово-політичної кризи. Зазначені чинники мали негативний вплив на фінансово-економічний стан більшості українських підприємств і суттєве падіння обсягів виробництва (рис.1).

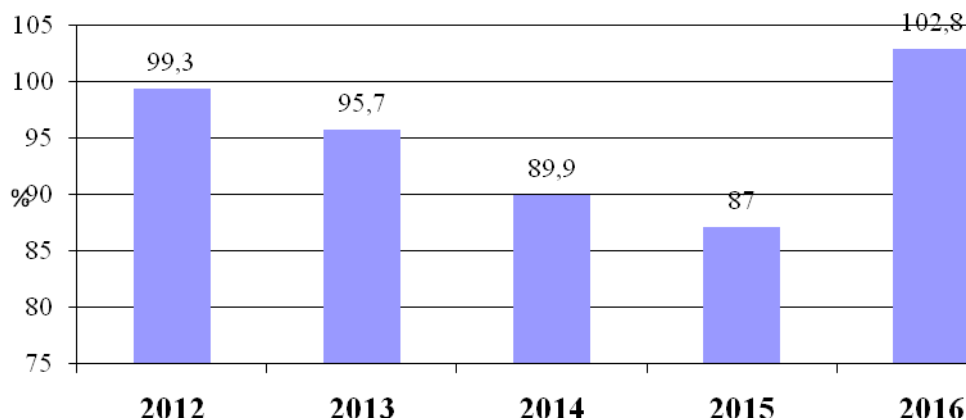

Рисунок 1- Динаміка індексу промислової продукції в Україні (до попереднього року)

Ключовим викликом реальному сектору економіки стало погіршення стану виробничої сфери та транспортно-логістичної інфраструктури, що звужує матеріальну базу для зростання добробуту населення і віддаляє перспективи повноцінної європейської інтеграції України. Зниження обсягів випуску і реалізації продукції вітчизняними підприємствами в 2012-2015 рр. є негативним фактом розвитку промислового сектору економіки, що суттєво відобразилося на фінансових результатах діяльності підприємств (табл. 1).

Посилення військово-політичної кризи викликало різке загострення структурних диспропорцій національної економіки, вивело на поверхню недієздатність моделі економічного зростання, яка встановилася в попередні роки, і посилило фінансові результати діяльності підприємств та їх фінансовий стан.

З 2016 реальний сектор економіки став одним з пріоритетних об'єктів гібридної війни, оскільки системний збій в його роботі формує негативні синергетичні ефекти на різних фронтах економічного протистояння.

Таблиця 1 – Фінансові результати діяльності підприємств України за 2012-2016 рр.

Рік	Підприємства, що отримали прибуток		Підприємства, що отримали збиток		Фінансовий результат до оподаткування, млн. грн.
	У % до загальної кількості підприємств	Фінансовий результат, млн. грн.	У % до загальної кількості підприємств	Фінансовий результат, млн. грн.	
2012	62,4	86504,1	37,6	65150,7	21353,4
2013	63,3	81336,9	36,7	67638,6	13698,3
2014	54,0	60623,3	46,0	140347,3	-79724,0
2015	73,7	475321,2	26,3	815447,8	-340126,6
2016	73,4	523759,4	26,6	545960,9	-22201,5

Так втрата стратегічних активів в базових галузях, що формують каркас української економіки, - металургійній, вугільній промисловості, хімічному комплексу, провокує негативні наслідки для металоспоживаючих галузей машинобудування, а також будівництва, житлово-комунального господарства, газотранспортної системи, транспортно-дорожньої та соціальної інфраструктури і т.п. [1]. Слід зазначити, що в цілому по Україні рівень ефективності діяльності залишається низьким або негативним (збитковим). В результаті цього переважна більшість промислових підприємств є економічно слабкими, низькорентабельними і збитковими, фінансово нестійкими і не в змозі забезпечити фінансування інноваційних та інвестиційних процесів виробництва (придбання нової техніки і впровадження нових технологій та ін.) за рахунок власних коштів і розширеного відтворення, тобто не в змозі забезпечити економічного зростання економіки.

Таким чином, для забезпечення беззбиткової діяльності, досягнення фінансової стабільності підприємств і входження їх в світовий ринок, необхідно найближчим часом забезпечити створення сучасного виробництва шляхом суттєвої модернізації підприємств на інноваційних засадах. На державному рівні створити умови для підвищення конкурентоспроможності підприємств на основі прискорення технічного переозброєння виробництва і зміни корпоративної культури на всіх рівнях, впровадження ресурсозберігаючих технологій, структурної перебудови галузей, створення національних нормативно-правових актів з корпоративного управління відповідно до міжнародних нормам і стандартів.

Література

1. Аналітична доповідь до Щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2017 році». -К.: НІСД, -2017. - 928 с.

2.Гаватюк Л.С. Прибутковість українських підприємств: реалії сьогодення / Л.С.Гаватюк, Н.В.Дармограй, Г.М.Хіміїчук // Молодий вчений. – 2016. – № 1 (28). – С. 40-43.

3.Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Трушкіна Н.В., к.е.н., наук. співробітник Інститут економіки промисловості НАН України, м. Київ.

В умовах нестабільності та непередбачуваності розвитку національної економіки актуалізуються проблеми організації логістичної діяльності підприємств. Як показують дослідження Всесвітнього банку, Україна посіла в 2016 р. 80-е місце серед 160 країн світу в рейтингу Індексу ефективності логістики (LPI). При цьому за критерієм «Ефективність митного оформлення» Україна посіла 116-е місце, «Якість інфраструктури» – 84-е, «Простота організації міжнародних перевезень» та «Якість і компетентність логістичних послуг» – 95-е, «Відстеження проходження вантажів» – 61-е, «Своєчасність поставок вантажів» – 54-е місце серед 160 країн світу [1, с. 39]. На думку фахівців, низька ефективність логістичної діяльності в Україні пов'язана з необґрунтовано високим рівнем портовим тарифів і зборів [2]. За оцінками експертів, ПАТ «Укрзалізниця» задовольняє логістичні потреби української промисловості лише на 10–30% [3]. На основі аналізу та узагальнення статистичних даних виявлено такі особливості розвитку логістичної діяльності в Україні: зростання співвідношення обсягів реалізованої та виробленої продукції підприємств за 2012-2016 рр. з 1,72 до 1,77 рази; зниження загального обсягу перевезень вантажів за 2010-2016 рр. на 12,6% у результаті скорочення обсягів відвантаження водним транспортом на 36,4%, трубопровідним – на 30,1%, залізничним – на 20,8%, автомобільним – на 7%; обсяги перевезень вантажів авіаційним транспортом залишились без змін; зменшення загального обсягу вантажообороту на 17,8% унаслідок зниження обсягів вантажообороту водного транспорту на 55,6%, авіаційного – на 50%, трубопровідного – на 31,2%, залізничного – на 14%; збільшення обсягів вантажообороту автомобільного транспорту на 7,6%; зростання обсягів оптового товарообороту підприємств у порівнянних цінах на 33,8%, обороту роздрібною торгівлі – на 68,5%, обсягів роздрібного товарообороту підприємств – на 47,5%; перевищення витрат на виробництво над доданою вартістю: в 2012 р. у 2,05 рази, у 2016 р. – в 1,62 рази; збільшення співвідношення обсягів реалізованої продукції та витрат операційної діяльності підприємств з 1,52 до 1,61 рази, а обсягів реалізованої продукції та витрат на виробництво – з 2,15 до 2,5 рази; зростання рентабельності операційної діяльності підприємств на 3,4%; скорочення обсягів експорту транспортних послуг за 2010-2016 рр. на 30,8%, а імпорту – на 15,1%, тобто спостерігається зменшення сальдо експортно-імпортних операцій у транспортній сфері на 33,7%; збільшення сальдо експортно-імпортних операцій при наданні послуг з переробки матеріальних ресурсів на 18% через зростання обсягів експорту цих послуг на 9,2%.

При цьому на організацію логістичної діяльності підприємств впливає безліч ризиків, які слід враховувати, а саме: політичні, інституційні, ринкові, фінансові, економічні, інформаційні, а також ризики, що пов'язані з процесами матеріально-технічного забезпечення і збутової діяльності. Виходячи з вищевикладеного, можна зробити висновок. Для підвищення ефективності розвитку логістичної діяльності вітчизняних підприємств доцільно розробити комплекс заходів з управління матеріально-технічним постачанням, запасами (виробничі, складські, товарні), складською діяльністю, логістичними потоками (матеріальні, транспортні, фінансові, інформаційні), процесами обслуговування споживачів, збутовою діяльністю, інформаційного забезпечення організації логістичних процесів.

Література

1. Connecting to Compete 2016: Trade Logistics in the Global Economy. The Logistics Performance Index and Its Indicators. – Washington: The World Bank, 2017. – 76 p.
2. Украинская логистика оказалась одной из самых дорогих в мире [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://comments.ua/money/595535-ukrainskaya-logistika-okazalas.html>. Віхров М. Потяг у нікуди. Як Укрзалізниця гальмує розвиток країни / М. Віхров // Український тиждень. – 2017. – № 46 (522). – Режим доступу: <http://tyzhden.ua/Politics/203972>.

ФОРМУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНИХ КЛАСТЕРІВ ЯК ФАКТОР ЄВРОРЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

Цеханович В.Б., аспірант кафедри економічної теорії, маркетингу та підприємництва ДВНЗ «Луганський національний університет ім. Т. Шевченка», м. Старобільськ.

Науковий керівник: д.е.н., проф. Чеботарьов В.А.

Для стійкого розвитку економіки регіонів істотне значення мають інтегровані структури. Регіональні економічні кластери, як різновид таких структур, займають серед них особливе місце, оскільки поєднують у собі переваги як великих, так і малих компаній. Вони забезпечують раціональне використання наявних економічних, інституціональних, організаційних й управлінських можливостей; створюють умови для інноваційного розвитку підприємств і реалізації конкурентних переваг, гнучко реагують на зміни кон'юнктури регіонального ринку.

Необхідність підвищення конкурентоспроможності продукції й послуг у умовах глобалізації світової економіки й активізації на вітчизняному ринку іноземних компаній підсилює потреби регіонів у формуванні регіональних транскордонних економічних кластерів. Створення кластерів на трансрегіональному рівні є однією із поширених форм інтеграції при формуванні партнерських зв'язків між підприємствами.

Розвиток партнерства між фірмами у межах транскордонних кластерів може принести значні вигоди як бізнесу, так і економіці в цілому [2, с.31]. Вони передбачають: зростання рівня досвіду, що забезпечує компанії більш глибокі відносини у їхніх ланцюгах постачання і забезпечує потенціал міжфірмового навчання і співробітництва; здатність фірм реалізувати ефект масштабу завдяки

більш широкій додатковій спеціалізації виробництва в межах кожної фірми, спільній закупівлі сировини для отримання оптових знижок, або спільному маркетингу; зміцнення суспільних й інших неформальних зв'язків, які призводять до створення нових ідей і нових підприємств; поліпшення інформаційних потоків у межах кластера, наприклад, використовуючи постачальників фінансових послуг [1, с.28]. Транскордонні кластери охоплюють суміжні території сусідніх держав, до їх складу входять інституції, розміщені по обидва боки кордону. Тому транскордонні кластери можна визначити як групи незалежних компаній та асоційованих інституцій, що мають такі ознаки: 1. Географічно зосереджені у транскордонному регіоні; співпрацюють та конкурують. 2. Спеціалізуються у різних галузях; пов'язані спільними технологіями та навичками і взаємодоповнюють одна одну.

Особливістю транскордонних кластерів є те, що учасники кластерів розміщені у різних податкових, митних, законодавчих середовищах сусідніх країн, однак можуть мати спільні підприємства та організації, користуватися спільною інфраструктурою і функціонують насамперед на транскордонних ринках. Доречно згадати, що конкурентне середовище прикордонного регіону визначається й конкурентним середовищем сусідньої території. Транскордонні кластери створювалися в Європі паралельно з формуванням єврорегіонів. Більшість із них працюють без координуючих структур або користуються послугами агентств регіонального розвитку, що одночасно є учасниками єврорегіонів. Єврорегіони можна використовувати як координуючі структури тих транскордонних кластерів, учасниками яких є суб'єкти господарювання прикордонних територій України. Для обґрунтування цієї думки звернемося до аналізу процесів розвитку єврорегіонів країн-членів, зокрема, нових членів ЄС.

Аналіз дозволяє видокремити такі стадії розвитку єврорегіонів: створення інформаційних центрів та правничих консультацій; розвиток співпраці у сфері культури; розвиток економічної співпраці на початкових стадіях, прикордонна торгівля. В умовах європейської інтеграції все більше кластерів у Європі спрямовують свої зусилля на пошук нових ринків та ресурсів поза національними кордонами. Проте, у цьому процесі, вони зустрічають численні труднощі навіть в тих умовах, коли міжнародні зв'язки формуються між країнами, що належать єдиному ринку ЄС. На рівні ЄС та країн-учасників розробляються подальші дії, спрямовані на розвиток транскордонної та міжрегіональної економічної кооперації. Важливою складовою кластерної політики стає передача кращих практик через кордони і підтримка міжнародних зв'язків національних і регіональних кластерів, зокрема у рамках Сьомої рамкової програми та програм міжрегіонального та транскордонного співробітництва.

Таким чином, транскордонні кластери у Європі вже є досить відомим явищем, їх підтримка забезпечується не лише на національному рівні, алей на загальноєвропейському, зокрема, шляхом реалізації регіональної політики ЄС, однією із умов якої є наявність стратегії спільного розвитку транскордонних регіонів. Інтенсивний розвиток транскордонних кластерних систем в Україні передбачає прийняття концепції і розробку загальнонаціональної програми ро-

звитку кластерних об'єднань на основі реалізації моделей кластерного розвитку транскордонних євро регіонів, що складаються з низки послідовних організаційно-економічних взаємоузгоджених заходів, об'єднаних в системний механізм. У результаті використання кластерних технологій прискорюється створення внутрішніх і зовнішніх конкурентних переваг економічних суб'єктів, посилюється підтримка конкурентного середовища, що позитивно впливає на підвищення конкурентоспроможності національної економіки в умовах інтеграційних процесів. Підтримка кластерних ініціатив є дієвим інструментом стимулювання економічного розвитку депресивних транскордонних регіонів, а також прискорення інноваційного зростання як у високотехнологічних, так і традиційних секторах економічної діяльності. Позитивними ефектами формування транскордонних кластерів є розвиток кооперації та встановлення партнерських стосунків між компаніями, що, усвою чергу, активізує генерування інновацій, сприяє зниженню трансакційних витрат та, відповідно, створює додаткові конкурентні переваги для євро регіонів.

Література

1. Войнаренко М.П. Кластери як полюси зростання конкурентоспроможності регіонів / М.П. Войнаренко // Економіст. –2008. –№10. –С.27–30
2. Соколенко С.І. Проблеми і перспективи посилення конкурентоспроможності економіки України на основі кластерів / С. І. Соколенко // Економіст. –2008. –№10. –С.31–35.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

*Цуканова С.В., 5 курс, факультет економіки та менеджменту ДВНЗ «Донбаська державна машинобудівна академія», м. Краматорськ.
Науковий керівник: к.е.н., ст. викл. кафедри економіки підприємства Латишева О.В.*

Постіндустріальна епоха характеризується розвитком електронного середовища та переходом до інформаційної цивілізації. У зв'язку з цим розвинуті країни світу значну увагу приділяють розвитку цифрової економіки. Базовим орієнтиром для країн ЄС при побудові цифрової економіки є Цифровий порядок (2010), який визначив заходи по досягненню конкретних цілей до 2020 року. Важливою складовою Цифрового порядку ЄС є створення Єдиного цифрового ринку (Digital Single Market). Основна проблема розвитку цифрової економіки в Україні – це відсутність системної державної політики у цій сфері. Україна - єдина в Європі країна без власного «цифрового» бачення.

Проблемі розвитку цифрової економіки та трансформаційним процесам, що відбуваються в суспільстві під впливом цифровізації, значну увагу приділяли вітчизняні та зарубіжні вчені, зокрема: В. Апалькова, С. Веретюк, П. Друкер, С. Коляденко, І. Карчева, Б. Кінг, Р. Ліпсі, Л. Лямін, І. Малик, В. Пілінський, Ю. Пивоваров, К. Скінер, Е. Тоффлер, В. Фіщук, К. Шваб та ін.

В умовах третьої хвилі глобалізації важливу роль в розвитку країн відіграє цифрова економіка, найголовнішим фактором якої є інформація та знання, а також шляхи доступу до них. Цифрова економіка – це не окрема галузь, а

віртуальне середовище, яке доповнює нашу реальність. Характерною особливістю цифрової економіки – це її зв'язок з економікою на вимогу (on-demand economy), яка передбачає не продаж товарів і послуг, а отримання доступу до них саме в той момент, коли це потрібно. Отримання замовлень відбувається онлайн, а їх виконання – офлайн.

На сьогодні для національної економіки актуальною є проблема забезпечення ефективності цифрових технологій та посилення їх позитивного впливу на економічне зростання та соціально-економічний розвиток країни. У зв'язку з цим більшість вчених і практиків вважають пріоритетним завданням в глобальному масштабі підвищення доступності до Інтернету, в т.ч. і цінової. За даними американського веб-сайту Speedtest.net, який використовують для аналізу пропускної швидкості Інтернету, Україна має досить розвинутий швидкий широкопосмуговий інтернет, але мобільний інтернет у неї повільний. У всіх сусідніх країнах мобільний інтернет кращий, ніж в Україні. У трійку лідерів серед країн світу з найшвидшим Інтернетом увійшли Сінгапур, Південна Корея і Гонконг. Україна займає 39-ю позицію зі 133 країн за швидкістю широкопосмугового Інтернету (Fixed Broadband). Поряд з нами у рейтингу – Ірландія (37), Польща (38), Росія (40), Естонія (41). У рейтингу мобільного Інтернету Україна лише на 109 місці зі 122-х. Україну випередили такі сусідні країни: Молдова на 43 місці, Польща – 49, Білорусь – 69 і Росія – 72 [1]. У зв'язку з цим пріоритетним завданням є забезпечення для кожної людини як в Україні, так і світі доступу до Інтернету. Зауважимо, що це є одним з цільових показників Цілей сталого розвитку (англ. – Sustainable Development Goals (SDGs)), включають 17 глобальних цілей і 169 відповідних завдань, відомі як «Перетворення нашого світу: Порядок денний в галузі сталого розвитку на період до 2030 року» (англ. – Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development), затверджені на Саміті ООН зі сталого розвитку 25 вересня 2015 р. Для оцінки рівня технологічного розвитку в країнах Європейського Союзу та ступеня запровадження інноваційних технологій у суспільстві та, зокрема, в економіці використовують Індекс DESI (англ. – The Digital Economy and Society Index) [4], індекс розраховується від 0 до 1, оцінюються обсяги людського капіталу, інтеграція цифрових технологій, цифрові громадські послуги, якість засобів зв'язку та використання Інтернету. Відповідно до значення індексу DESI, у 2017 році лідерами з розвитку цифрових технологій серед країн Європейського Союзу є Данія, Фінляндія, Швеція, Нідерланди, Люксембург, Бельгія, Великобританія, Ірландія, Естонія, Австрія [4]. Оскільки Україна не є членом ЄС і для неї офіційно не визначається індекс DESI. Впровадження нових технологій, якість інтернет-інфраструктури, інституційний розвиток та інноваційний клімат – це ті напрями, які мають визначати розвиток цифрової економіки в Україні. Ключовою стратегією розвитку цифрової економіки в Україні має стати «цифровізація» країни, формування внутрішнього ринку ІКТ та у споживачів мотивацій та потреб у «цифрових технологіях». Розвинена цифрова інфраструктура – основа розвитку цифрової економіки.

Для успішного розвитку цифрової економіки в Україні потрібна ефектив-

на державна політика щодо подолання «цифрового розриву» та стимулювання розвитку цифрової економіки. Ключовою стратегією щодо «цифровізації» України має стати робота з внутрішнім ринком, а ключовими ініціативами – формування у споживачів (бізнес, держава, громадяни) мотивацій та потреб у «цифрових технологіях». Потрібно затвердити на державному рівні проект «Цифрової агенди України – 2020», в якій передбачити активну роль держави у впровадженні реалізації стратегії розвитку цифрової економіки, цифровізації всіх сфер діяльності, активному впровадженні Індустрії 4.0, формування необхідних професійних навичок.

Література

1. Коляденко С. В. Цифрова економіка: передумови та етапи становлення в Україні і у світі / С. В. Коляденко. // Економіка. Фінанси. Менеджмент. – 2016. – № 6. – С. 106–107.
2. Веретюк С. М. Визначення пріоритетних напрямків розвитку цифрової економіки в Україні / С. М. Веретюк, В. В. Пілінський. // Наукові записки Українського науково-дослідного інституту зв'язку. – 2016. – № 2. – С. 51–58.
3. Апалькова В.В. Концепція розвитку цифрової економіки в Євросоюзі та перспективи України / В.В. Апалькова // Вісник Дніпропетр. університету. Серія «Менеджмент інновацій», 2015. Випуск 4. – С. 9–18
4. Digital Economy and Society Index 2017 [Electronic resource] – Access mode: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi>

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВ

Шведун Є.С., 1 курс магістратури, економічний факультет ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Маріуполь.

Науковий керівник: д.е.н., доц. Хаджинова О.В.

Становлення та розвиток конкурентного середовища, динамізм факторів оточення підприємств та високий ступінь комерційного ризику, якому традиційно підлягають суб'єкти господарювання, потребує від них ефективного управління прибутком на підприємстві. Управління прибутком, як процес розробки та прийняття управлінських рішень за всіма основними аспектами його формування, розподілу та використання на підприємстві, реалізується на підприємстві через певний механізм. Механізм управління прибутком – система цілеспрямованого впливу засобами управлінських, економічних і організаційних процедур, інструментів і методів на стан підприємства з метою підвищення його здатності генерувати прибуток, здійснювати рентабельну діяльність, забезпечувати ріст та сталий розвиток відповідно до цілей і завдань підприємства з використанням можливостей потенціалу прибутковості та урахуванням особливостей впливу нестабільного зовнішнього середовища [1].

Механізм управління прибутком повинен відповідати цілям та завданням стратегічного розвитку суб'єкта господарювання і забезпечувати реалізацію головної мети ключових завдань управління фінансовими результатами господарської діяльності підприємства. Для успішного досягнення головної мети функціонування механізму управління прибутком підприємств необхідно забезпечити вирішення таких ключових завдань: створення сприятливих умов для оптимальної мобілізації та реалізації потенціалу економічного розвитку підпри-

емства в довгостроковому періоді; оптимізація показників фінансових результатів, з урахуванням наявного потенціалу економічного розвитку підприємства та кон'юнктури ринку; забезпечення оптимального управління фінансовими результатами в процесі їх формування, розподілу, використання, що орієнтоване на досягнення сталого зростання якості фінансових результатів, прибутковості, фінансової рівноваги, ринкової вартості та забезпечення довгострокового економічного розвитку підприємства; забезпечення перманентного підвищення результативності господарської діяльності підприємства; забезпечення сталого зростання рівня якості фінансових результатів на усіх фазах їх кругообігу, прибутковості, ділової активності, фінансової стійкості та оптимального економічного розвитку підприємства в довгостроковому періоді. При реалізації механізму управління прибутком підприємства напрямками ефективного зростання прибутку підприємства можуть бути наступні: 1. Удосконалення маркетингової політики підприємства, забезпечення вигідних для підприємства умов постачання сировини і матеріалів, що сприятиме зниженню рівня цін закупки товарів, матеріалів, сировини. 2. Здійснення ефективної цінової політики з метою підвищення рівня цін на продукцію, що реалізується підприємством. 3. Зниження рівня постійних витрат через скорочення витрат з управління при несприятливій кон'юнктурі товарного ринку; продаж частини невикористовуваного обладнання нематеріальних активів; використання лізингу обладнання замість його придбання; скорочення низки комунальних послуг та ін. 4. Зниження рівня змінних витрат через зниження чисельності працівників основного і допоміжного виробництв; скорочення розміру запасів сировини, матеріалів та ін. 5. Оптимізація податкових платежів, що здійснюються за рахунок прибутку через виявлення і застосування можливості використання податкових пільг тощо. 6. Збільшення обсягу позареалізаційних доходів через здійснення операцій купівлі-продажу цінних паперів, розміщення тимчасово вільних коштів на депозитні рахунки, лізинг, валютні операції.

Впровадження механізму управління прибутком у практику господарської діяльності підприємств сприятиме оптимальній реалізації стратегії управління економічним розвитком підприємства, яка орієнтована на забезпечення довгострокового сталого зростання економіки суб'єкта господарювання в сучасних умовах фінансової нестабільності, загострення конкурентної боротьби, невизначеності та підвищеного ризику бізнес середовища діяльності підприємств.

Література

1. Кармінська-Белоброва М.В. Механізм управління прибутковістю підприємства [Електронний ресурс] / М.В. Кармінська-Белоброва // Науковий вісник [Буковинського державного фінансово-економічного університету]. Економічні науки. - 2013. - Вип. 1. - С. 139-147. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvbdfa_2013_1_16
2. Скалюк Р.В. Концепція формування економічного механізму управління фінансовими результатами діяльності промислових підприємств [Електронний ресурс] / Р.В. Скалюк // Наукові записки [Національного університету "Острозька академія"]. Сер.: Економіка. - 2011. - Вип. 17. - С. 276-282. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoa_2011_17_36

ВЕНЧУРНЕ ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Шетеля В.В., 4 курс, ПВНЗ «Східно-європейський слов'янський університет», м. Ужгород.

Науковий керівник: к.е.н., с.н.с., доц. Жуков С.А.

Одним із перспективних і дієвих способів розвитку національної економіки є фінансування інноваційних проектів. Венчурне фінансування в сучасних умовах може стати важливим фактором економічного зростання завдяки активізації виробництва високотехнологічної продукції.

Значний внесок у дослідження проблем розвитку венчурного капіталу і його форм внесли такі закордонні та вітчизняні вчені, як: А. Дагаєв, А. Никконен, А. Фолом'єв, А. Каширин, Л. Антонюк, Т. Васильєва, В. Зянько, О. Лапко, А. Поручник, Л. Федулова й інші. На сьогодні в Україні венчурний бізнес перебуває на початковому етапі становлення. Обсяг вкладень венчурних фондів в інноваційний сектор не перевищує 5 % від загального обсягу прямих інвестицій [1, с. 205]. Кількість венчурних інвесторів сьогодні занадто мало, до того ж серед них майже відсутні фонди з вітчизняним капіталом. Загальна сума притягнутого ними капіталу коливається в межах 200-300 млн. дол., але фактично інвестовано не більше 100 млн. дол. При цьому розмір вкладених коштів в Україні становить не більше 1 % від щорічних надходжень у європейські венчурні фонди [2, с. 37]. Причинами недостатнього розвитку венчурного фінансування в Україні є: правове та економічне середовище не стимулюють установа венчурних фондів, практично відсутні нормативні правові акти, що забезпечують функціонування венчурного фінансування малого інноваційного бізнесу; відсутність пріоритету на розвиток малого й середнього бізнесу; недолік вітчизняних інвестиційних ресурсів (банки, пенсійні фонди, страхові організації не беруть участь у роботі венчурних компаній) і, як наслідок, слабе формування національного інвестиційного портфеля; неефективне використання коштів венчурних фондів; використання переважно іноземного венчурного капіталу при мінімальній участі українського, що різко знижує привабливість даної сфери для закордонних інвесторів; недостатня розвиненість інфраструктури, здатної забезпечити ефективно співробітництво суб'єктів венчурної індустрії й малих інноваційних фірм, поява нових і розвиток діючих малих і середніх інноваційних підприємств; відсутність економічних стимулів для залучення прямих інвестицій у підприємства високотехнологічного сектору, що забезпечують прийнятний ризик для венчурних інвесторів, відсутність гнучкої системи оподаткування венчурного бізнесу; недолік кваліфікованого менеджменту, керуючих венчурними фондами; слабка прозорість ринку інтелектуального капіталу й вітчизняних підприємств для венчурних інвесторів, що призводить до труднощів у пошуку реципієнтів та інноваційних проектів під венчурні інвестиції.

Для активізації венчурного інвестування в Україні необхідно здійснити ряд заходів нормативно-правового, організаційного та економічного характеру. Організаційні заходи повинні включати розвиток мережі венчурних фондів й

вдосконалення механізму координації їхньої діяльності.

Наступний розвиток венчурного фінансування має потребу в здійсненні більше чіткої державної політики сприяння шляхом розробки відповідних стимулюючих мір (надання податкових пільг, державних гарантій, страхування інвестицій тощо), створення інноваційного конкурентного середовища, у тому числі за рахунок залучення до нього малих і середніх підприємств, підвищення кваліфікаційного рівня підприємців. Для поліпшення правового регулювання венчурного бізнесу необхідно сформувавши відповідну законодавчу базу (зокрема, розробити спеціальний закон про венчурні інвестиції) і забезпечити державну підтримку та гарантії венчурним інвесторам.

Література

1. Васильєва Т.А. Взаємодія держави і банків при формуванні національної мережі венчурних фондів в Україні / Т.А. Васильєва // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 4. – С. 204-212.
2. Лапко О.О. Венчурний капітал як джерело фінансування інноваційного розвитку економіки / О.О. Лапко // Економіка і прогнозування. – 2006. – № 3. – С. 25-42.

СИСТЕМНЕ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ

*Шишкова Н.С., 1 курс магістратури, факультет економіки та менеджменту ДВНЗ «Донбаська державна машинобудівна академія», м.Краматорськ.
Науковий керівник: к.е.н., доц. Ровенська В.В.*

Глобальні виклики сьогодення потребують забезпечення сталого розвитку вітчизняних підприємств на всіх рівнях управління та у всіх сферах економічної діяльності. Реалізація реформ та програм розвитку України повинна мати потужну основу системного управління, в тому числі і на рівні суб'єктів господарювання. Забезпечення сталого розвитку потребує нових поглядів на управління і стає очевидним, що процес управління придбає нові якості, преш за все, системність. Системне управління є необхідною умовою забезпечення ефективного управління, спрямованого на позитивну результативність діяльності підприємства [1]. Питання управління сталим розвитком підприємств висвітлювали в своїх працях наступні вчені: Б. М. Мізюк, В.О. Лук'янихін, М. М. Новікова, М. Месарович, Д. Мако, И. Такахара.

В стратегії сталого розвитку "Україна – 2020" одним із стратегічних індикаторів її реалізації зазначено підвищення ВВП (валового внутрішнього продукту) України за паритетом купівельної спроможності у розрахунку на одну особу, що розраховує Світовий банк, який має підвищитися до 16 000 дол. США. За версією Міжнародного Валютного фонду середньорічні темпи зміни ВВП на одну особу в Україні за період з 2014 р. по 2016 р. знижувалися щорічно більше ніж на 20%. Україна посідала 134 місце серед 186 країн світу за цим показником. При цьому в порівнянні з країнами ЄС (за середнім рівнем) в 2015 р. ВВП на одну особу в Україні був нижче на 34 010 дол. США, а – з країнами світу – на 8 019 дол. США [2]. Досягти стратегічних індикаторів економічного зростання в Україні не можливо без розвитку високотехнологічних видів діяльності та галузей економіки як ключових факторів підвищення національної еко-

номіки. Конкурентними перевагами країн у сучасному світі є якісно нові форми і методи управління, спрямовані на позитивну результативність діяльності підприємства. Методологія системного управління підприємством базується на використанні теоретичних моделей систем управління. Теорія систем представляє багаторівневу понятійну концепцію різноманітних моделей систем, які приймають формальні та описові форми. На вищих рівнях цих моделей знаходяться найабстрактніші моделі, що описуються такими атрибутами: поняттям «ціле», «елемент», «зв'язок» («відношення»), «структура». Більша частина моделей будується навколо процесу, який має «вхід» і «вихід», «стан», «простір входу», «навантаження входу», «процесор», «середовище». Конкретизація моделі системи управління приводить до моделі цілеспрямованої системи, в якій вводяться поняття «проблема», «рішення» (альтернатива), «мета», «критерій», «функція», «метод» і встановлюється номенклатура функцій, реалізація яких веде до вирішення певної проблеми. На основі поняття цілеспрямованої системи будується ряд моделей, зокрема, моделі систем, що самоорганізуються.

Методологія вирішення проблем базується на методі системного аналізу, визначаючи вирішення існуючих проблем як систему, що дозволяє представити процес вирішення проблем як процес побудови та функціонування систем. Ефективність вирішення проблем залежить від методів, що застосовуються для їх вирішення. Сукупність методів, які використовуються в системному управлінні, має бути збалансована, що дозволяє оптимізувати витрати на їх використання та забезпечення результату сталого розвитку підприємства.

Використання системного підходу в управлінні підприємством дозволяє забезпечити якість управління та бажану результативність її функціонування та сталого розвитку, а саме: економічну (збільшення обсягів виробництва та реалізації продукції, робіт, послуг; збалансування обсягів виробництва та реалізації; збільшення прибутку тощо) та соціальну (поліпшення умов праці; посилення мотивації розвитку персоналу; зміцнення трудового потенціалу підприємства).

Література

1. Стратегія сталого розвитку "Україна - 2020". [Електронний режим доступу]. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>

2. Статистична інформація. [Електронний режим доступу]. http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2017/ds/kn/kn_u/kn0117_u.html

3. Мізюк Б. М. Системне управління : монографія / Б. М. Мізюк. – Львів : Вид. Львівської комерційної академії, 2004. – 388 с.

БУДІВЕЛЬНА ГАЛУЗЬ: ДОСЯГНЕННЯ ТА ПРОБЛЕМИ

Штихан Н.В., 4 курс, економіко-гуманітарний факультет ДВНЗ «Донбаська національна академія будівництва і архітектури», м. Краматорськ.

Науковий керівник: д. держ. упр., проф. Беззубко Л.В.

В українській будівельній галузі за останні кілька років відбувалося декілька серйозних спадів, але показники 2016- 2017 рр. свідчать про поліпшення економічного стану будівельного ринку, зростання обсягів будівельних робіт у всіх сегментах будівництва (рис.1) [1]. Так, загальний приріст за 10 місяців

2017 року склав 23%, зокрема зведення житлових будинків збільшилася на 13%, нежитлових – на 27%. Будівництво інженерних споруд зросла майже на третину – 28%. У грошовому еквіваленті загальний обсяг робіт склав 73,5 млрд грн. При цьому не слід забувати, що відносно високі темпи зростання обсягів будівельних робіт обумовлені ефектом існування низької бази порівняння.

У 2017 році зростання собівартості будівництва сповільнилося. Інфляція цін на будівельно-монтажні роботи з початку року перебуває на рівні нижче, ніж у середньому за той же період 2012-2016 роки. Серед основних досягнень будівельної галузі України можна назвати наступні: з'явилися нові технології будівництва, нові будівельні матеріали, у тому числі і матеріали вітчизняного виробництва; стали більш активно застосовуватися енергозберігаючі технології; намітилася тенденція до переходу від точкової забудови до генеральних планів розвитку територій; був прийнятий ряд законодавчих змін, спрямованих на розвиток містобудування, будівельної галузі. Триває робота над удосконаленням нормативної та законодавчої бази у сфері будівництва. У результаті «природного відбору» будівельних компаній після кризи у 2008 р. на ринку залишилися лише найбільш стійкі забудовники/девелопери, здатні досить швидко пристосовуватися до змін ринкової кон'юнктури.

Серед негативних тенденцій будівельного ринку слід назвати наступні (складено з урахуванням матеріалів [2]):

1) хаотична забудова населених пунктів. Сучасні будівельники часто нехтують генеральними містобудівними планами і необхідністю розвивати прилеглу інфраструктуру, а також нерідко знищують зелені зони і порушують архітектурний вигляд міст;

2) скорочення обсягів банківського кредитування будівельної галузі після кризи 2008 р., мінімальна державна підтримка – будівельним компаніям в більшості випадків доводиться розраховувати на власні ресурси і резерви;

3) скорочення професійних кадрових резервів і бази для їх підготовки.

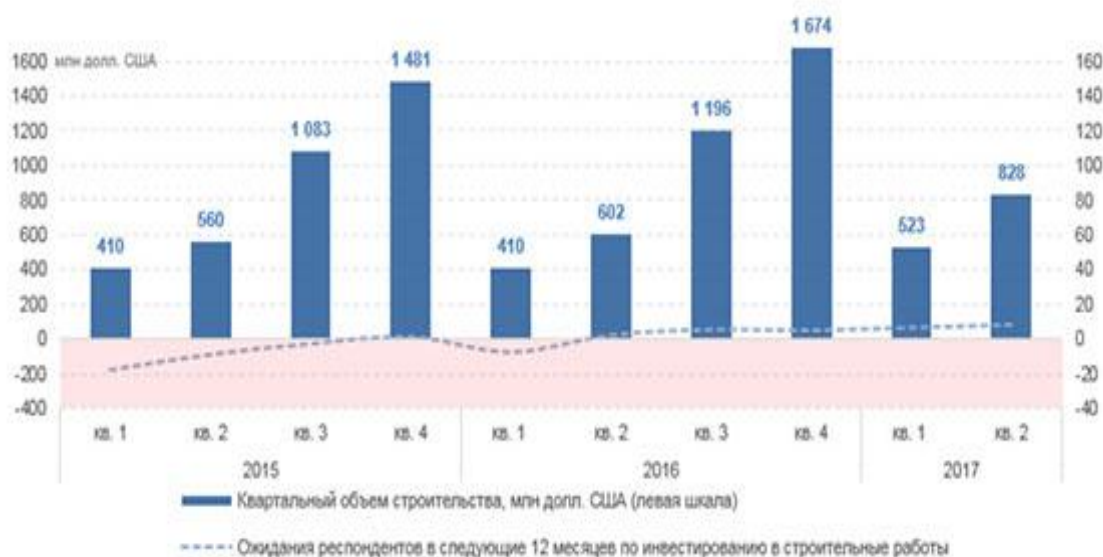

Рисунок 1 - Обсяг виконаних будівельних робіт в Україні за 2015-2017 роки [1]

Це є результатом зниження престижу будівельних професій та відсутність державних програм стимулювання підготовки відповідних кадрів;

4) вартість дозвільних процедур становить 15,2% від вартості будівництва, у той час як Європі – трохи більше 4%;

5) відсутність інтеграції українських будівельних норм у систему міжнародних і європейських стандартів.

Література

1. Информационно-аналитический журнал о современном строительстве. Режим доступа: <http://profbuild.in.ua/ru/stati/502-rinok-metalokonstrukczj-staleva-stjktst>

ПИТАННЯ ОПТИМІЗАЦІЇ УМОВ ВЕДЕННЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

*Яйленко К.О., 1 курс, економічний факультет
ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Маріуполь.
Науковий керівник: д.е.н, доц. Хаджинова О.В.*

Малий бізнес є одним з провідних секторів економіки країни, який в значній мірі впливає на темпи економічного зростання, стан зайнятості населення, структуру і якість валового національного продукту. Істотний внесок вносить малий бізнес у формування конкурентного середовища, що для нашої високомонополізованої економіки має першорядне значення.

Малий бізнес це не тільки форма доповнення великого виробництва, а й цілком самостійна форма підприємництва – гнучка, життєздатна і ефективна. Внесок малого бізнесу до вирішення завдань економічного і соціального характеру досить великий, адже відомо, що саме малий бізнес виконує ряд найважливіших економічних функцій, серед яких найбільш важливими є: створення додаткових робочих місць; прищеплення підприємцям господарської та ділової культури; формування середнього класу (верстви населення, який дійсно готовий нести відповідальність за сталий розвиток економіки); підтримка конкурентного середовища; швидке насичення ринку товарами і послугами і багато іншого.

Незважаючи на це, практика малих підприємницьких структур в Україні свідчить про те, що вони ще не стали потужним сегментом економіки. Уряд має приділяти більше уваги питанням поліпшення підприємницького клімату, оптимізацію умов ведення бізнесу, зниження адміністративних бар'єрів, надавати преференції, сприяти освоєнню малими і середніми компаніями передових технологій. Сьогодні одне з ключових завдань – забезпечити безперешкодний доступ до національних та міжнародних ринків капіталу для малого бізнесу.

Питання стимулювання і підтримки підприємництва, забезпечення інтересів ділових людей, захисту їх прав та інтересів залишаються в центрі постійної уваги держави і суспільства. Ряд преференцій, податкових пільг, наданих суб'єктам малого бізнесу і приватного підприємництва, служать послідовному розвитку сфери. Необхідно скоротити втручання державних і контролюючих структур у фінансово-господарську діяльність підприємств, значного розши-

рення економічних прав і свобод суб'єктів і підприємницьких суб'єктів. Поряд з цим не можна заперечувати, що в багатьох областях є прояви протизаконних явищ як корупції, хабарництва, здирництва, зловживання службовим становищем. Викорінення подібних явищ дало б ефективний результат для подальшого розвитку малого бізнесу і підприємництва. Діяльність малого підприємництва орієнтована головним чином на місцевий ринок, на вирішення регіональних проблем. Малий бізнес повинен стати основною базою для формування раціональної структури місцевого господарства та його фінансування з урахуванням розвитку кожного окремого регіону. Тому й підтримка малого підприємництва має здійснюватися, насамперед, на регіональному рівні.

Регулювання його з єдиного центру можливо, лише за окремими пріоритетними напрямками або комплексом народного господарства. Місцеві адміністративні влада краще знає свої фінансові та матеріальні можливості, суспільні потреби, найбільш ефективні напрями використання ресурсів за сферами діяльності і форм власності, мають адміністративними та економічними важелями для регулювання підприємницької діяльності.

Державна підтримка підприємництва повинна включати:

-надання пільг по місцевому оподаткуванню; обмежене регулювання ціноутворення; часткове забезпечення дефіцитною сировиною і матеріалами;

-надання вигідних регіональних держзамовлень; повідомну реєстрацію і ліцензування діяльності, в тому числі і в сфері зовнішньоекономічної діяльності; юридичний і економічний пільговий консалтинг;

-сприяння в підготовці кадрів і розгортання державної мережі підготовки фахівців для роботи в умовах вільної конкуренції; створення зон вільного підприємництва та інше.

В даний час у нашій країні малий бізнес і приватне підприємництво в основному зосереджені у сферах торгівлі, послуг і зв'язку, переробки сільськогосподарської продукції. Разом з тим необхідно створити широкі можливості для розвитку малого бізнесу і приватного підприємництва в промислових галузях, організації сучасних високотехнологічних інноваційних виробництв у сфері нано-технологій, тобто відкрити шлях розвитку малого бізнесу і приватного підприємництва, заснованого на передових досягненнях науки.

Вирішення вищезазначених проблем у сфері малого та приватного підприємництва допоможе сформувати сприятливе середовище для ефективного його функціонування. Ця сфера національної економіки стане міцною опорою нашого суспільства, його добробуту, сьогоднішнього і майбутнього розвитку країн.

Література

1.Терещенко С.А. Мале підприємство в умовах ринкового господарювання / С.А. Терещенко // Економіка і організація управління. – 2013. – № 1(15) – 2(16) – С.173-177.

2.Проблеми та перспективи розвитку малого підприємництва в регіонах України / О. І. Тимченко. // [Ефективна економіка](#). - 2015. - № 6.

ЛОГІСТИЧНИЙ АУДИТ, ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РОБОТИ ПІДПРИЄМСТВА

Андрусенко Г.М., 5 курс, факультет транспортних технологій ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Маріуполь.

Науковий керівник: д.е.н., проф. Майорова І.М.

Проблема підвищення ефективності роботи комерційної організації на основі удосконалення транспортних і логістичних процесів на підприємстві, оптимізації ланцюжків постачання вантажів є однією з найбільш актуальних в умовах кризи світової економіки. Підприємства шукають будь-які способи зменшення витрат, переходячи від звичного скорочення заробітної плати і штату співробітників, до глибшого аналізу витрат і пошуку інструментів для рішення цієї задачі [1, 107]. Одним з інструментів вирішення цієї проблеми виступає «логістичний аудит», який спрямований на виявлення слабких місць компанії та створення бази даних, що дозволяє проаналізувати компоненти логістичної системи для пошуку можливостей скорочення логістичних витрат і підвищення ефективності діяльності підприємства. Методологія аудиту полягає у введенні логістів-аудиторів на ключові позиції логістичної структури компанії. Традиційний метод запиту документів в бухгалтерії компанії неефективний при нечіткій логістичній структурі компанії-клієнта [2, 168].

Логістичний аудит, на відміну від фінансового, крім документообігу та відповідності ведення бухгалтерського обліку законодавству, аналізує широке коло питань, включаючи: логістичну інфраструктуру, вивчення фінансових документів, планування, процедури, взаємини з постачальниками і клієнтами, розробка плану оптимізації логістичної системи, визначення джерел надлишкових логістичних витрат, проведення аналізу випадків не ефективного використання ресурсів, визначення сильних і слабких сторін логістичної системи підприємства, визначення рівня конкурентоспроможності логістичної системи підприємства, контроль. Ще одна відмінність від фінансового аудиту, який проводять виключно аудитори, полягає в тому, що в логістичному аудиті до роботи залучаються фахівці різних рівнів: від логістів-теоретиків і фінансових аудиторів до диспетчерів з транспорту та операторів складських систем не тільки в центральному офісі, але і на об'єктах (в тому числі регіональних) клієнта [1, 108].

В ході аудиту виявляються сильні і слабкі сторони логістичної системи підприємства; визначаються позитивні і негативні тенденції; виявляються можливості для розвитку та оптимізації діяльності; уточнюються випадки неефективного використання ресурсів; проводиться оцінка рівня конкурентоспроможності продукції (послуги) і підприємства та інше. Розвиток і реалізація підходу до логістичного аудиту підприємства дозволять оптимізувати відбуваються в ньому поточкові процеси.

Література

1. Ефимова Е.М. Применениелогистического аудита как метода оценки и повышения эффективности логистики на предприятии / Е.М. Ефимова // Транспортное дело. – 2010 г. – с. 107 – 110.
2. Туктарова Р.И. Логистический аудит как инструмент повышения эффективности деятельности предприятия/ Р.И. Туктарова, О.Г. Чирва// Вектор науки Тольяттинского государственного университета. – 2013 г. – с. 167 – 171.

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ АУДИТУ В УКРАЇНІ

*Бессонова А.В., 4 курс, економічний факультет
ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Маріуполь.*

Науковий керівник: к.е.н., доц. Бессонова С.І.

Аудитор - фізична особа, що має право перевіряти стан фінансово-господарської діяльності організацій, підприємств та установ на основі укладеного з ними контракту за визначену плату та в ході перевірки скласти аудиторський висновок, який має юридичну силу в суді. Незалежний аудитор відіграє вирішальну роль у процесі перевірки фінансового звіту. Аудитори повинні мати професійну компетенцію, бути чесними, незалежними та об'єктивними при підтвердженні достовірності фінансової інформації. Вони виявляють суттєві помилки в показниках, як навмисні, так і ненавмисні, і запобігають появі фінансового звіту, що надає недостовірну інформацію його користувачам [1]. У наш час аудитор спочатку оцінює систему внутрішнього контролю, а потім провадить перевірку на відповідність (так звані тести контрольних моментів), що підтверджують цю оцінку. Аудитору немає необхідності в проведенні великої кількості перевірок фінансової звітності, тому що для одержання надійної інформації він може покластись на облікову систему підприємства.

Система внутрішнього контролю підприємства вирішує такі завдання: забезпечує послідовність і ефективність діяльності фірми; додержується основної стратегії фірми; забезпечує зберігання активів; сприяє своєчасному й повному відображенню операцій в обліку. Отже, аудитори вважають доцільнішим перевіряти систему внутрішнього контролю, щоб одержати свідчення її ефективної організації і роботи, ніж піддавати надмірним перевіркам інформацію, видану цією системою обліку й контролю. Однак система не може дати абсолютної гарантії ефективності й достовірності, оскільки: не можна поручитися у відсутності корисних мотивів у керівників; керівництво часто ігнорує контроль, який само встановило; можливий тиск на кваліфіковані кадри; можливі помилки та огріхів в записах у результаті нерозуміння завдань, втомленості, неохайності. Тому аудитор, який використовує результати внутрішнього контролю, повинен звертати увагу на його результативність, що виражається в регулярності, повноті й обґрунтованості облікових записів.

Таким чином, можна скоротити число самостійних і незалежних перевірок, якщо результати внутрішнього контролю задовільні [2].

За останні два десятиріччя удосконалення системи внутрішнього контролю та методології проведення аудиту дозволило більше уваги приділяти консультаційній діяльності, ніж безпосередньо аудиторським перевіркам. Концент-

рація аудиторської роботи на областях, де ризики вище, може скоротити час, що витрачається на перевірку областей з низьким ризиком, тим самим забезпечивши більш ефективну, з точки зору витрат, послугу тим, хто покладається на судження аудитора. Невід'ємною частиною діяльності аудитора стає інтерпретація фактів, що підтверджують висновки укладача фінансового звіту, і оцінка зроблених у ньому висновків. Після аудиту фінансовий звіт є засобом для підтвердження чи виправлення інформації, раніше одержаної на ринку.

Перевірений фінансовий звіт підвищує ефективність ринкової діяльності виходячи з того, що скорочує строк дії неточної інформації чи призупиняє її поширення.

Література

1. Онлайн-енциклопедія «Вікіпедія» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Аудитор>
2. Н.І. Гордієнко, О.В. Харламова Аудит, методика і організація / Н.І. Гордієнко, О.В. Харламова // ХНАМГ – 2007 – с. 288-290.

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ УКРАЇНИ

*Джелген В.І., 5 курс, економічний факультет
ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Маріуполь.*

Науковий керівник: к.е.н., доц. Бессонова С.І

Недержавні пенсійні фонди – важлива частина фінансового ринку у всьому світі. Розвиток недержавних пенсійних фондів (НПФ), які можуть задовольнити потреби населення в гідному пенсійне забезпечення – актуальне питання в нашій країні. Важлива роль НПФ у розвитку економіки полягає не тільки в наданні послуг у сфері додаткового пенсійного забезпечення, але і у забезпеченні інвестиційних потреб реального сектору економіки шляхом перерозподілу вільних фінансових ресурсів суб'єктів господарювання та населення.

Діяльність недержавних пенсійних фондів регламентується Законом України про недержавне пенсійне забезпечення № 1058-IV від 09.07.2003 р. і створюються у формі відкритих, корпоративних та професійних пенсійних фондів [1]. Згідно з динамікою основних показників діяльності недержавних пенсійних фондів України, з 2014 по 2016 рік, кількість укладених пенсійних контрактів збільшилася на 4,2 тис. шт., що свідчить про те, що спостерігається позитивна динаміка діяльності НПФ. Також, можна говорити про те, що недержавні пенсійні фонди можуть задовольнити потреби людей [3]. За даними Державного реєстру фінансових установ за 2016 рік, у 8 регіонах України зареєстровано НПФ, серед яких 6% у Донецькій області [3]. У цій сфері залишається багато проблем. Основна з них, яка стримує зростання інвестиційного доходу НПФ, - незначний обсяг залучених пенсійних внесків для здійснення диверсифікації пенсійних активів у дохідні фінансові інструменти. Причиною проблеми є те, що для більшості українських громадян НПФ залишаються невідомим явищем, а нестабільність економічної (в т. ч. банківської) системи підірвала

останню довіру населення до фінансових установ [2]. Іншою проблемою є розподіл пенсійних активів, зокрема недовлік фінансових інструментів, у які можна прибутково інвестувати накопичені в НПФ кошти [2]. Недержавне пенсійне забезпечення в Україні розвивається досить повільно, що пов'язано як із загальними тенденціями розвитку економіки, так і низькою платоспроможністю населення, низьким ступенем суспільної довіри до фінансових інститутів, нерозвиненістю фондового ринку, низьким рівнем державного стимулювання.

Отже, розвиток і функціонування НПФ є перспективним напрямом у процесі формування потужного і стабільного інвестиційного ринку в Україні як на мікро-, так і на макрорівнях. В аспекті сучасного стану недержавного пенсійного забезпечення та в розрізі переваг даної системи буде сприяти економічному зростанню України, державі необхідно докласти максимум зусиль для реформування пенсійної системи та активізації розвитку недержавного пенсійного забезпечення.

Література

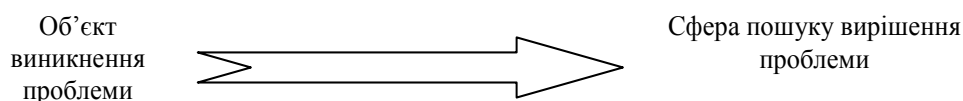
1. Закон України «Про недержавне пенсійне забезпечення» від 09.07.2003 № 1057-IV. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1057-15>
2. Кривобок Ю. Проблеми та перспективи розвитку недержавних пенсійних фондів // [Електронний ресурс] / Ю. Кривобок // Вісник Пенсійного фонду України. – 2011 – № 4 – С. 10–11. – Режим доступу: http://pension.kiev.ua/files/visnyk_apr11_p10_11.pdf
3. Підсумки розвитку системи недержавного пенсійного забезпечення станом на 30.06.2016. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nfp.gov.ua/files/DepFinMon/NPF_II_kv%202016.pdf

ОСОБЛИВОСТІ ОБҐРУНТУВАННЯ БІЗНЕС-ІДЕЇ ПІДПРИЄМНИЦТВА В МІКРОСЕРЕДОВИЩІ

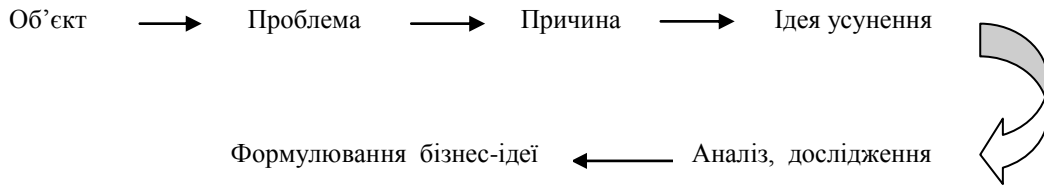
Колосова К.А., аспірант, Навчально-науковий інститут економіки та бізнесу ДВНЗ «Луганський національний університет імені Т. Шевченка», м. Старобільськ.

Науковий керівник: д.е.н., проф. Чеботарьов В.А.

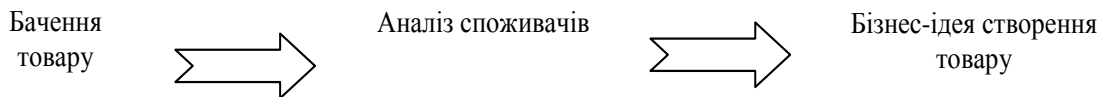
Обґрунтування бізнес-ідеї – центральний момент створення будь-якого підприємницького суб'єкту – в умовах загострення конкуренції на ринках споживання потребує ретельного врахування умов конкретного мікросередовища, у якому планується діяльність створюваного бізнесу. Традиційно, під бізнес-ідеєю розуміють той «унікальний продукт чи послугу, який можна пропонувати споживачу» [1], але в умовах конкретного міста або селища вибір бізнес-ідеї частіше набуває рис вирішення проблем, яким чином просунути власний продукт на нові ринки, або, яким чином покращити його для підтримки на діючому ринку. Отже, здебільшого, пошук бізнес-ідеї здійснюється за схемою:

У більш розгорнутому виді ця схема може мати наступний вигляд:

Доволі часто пошук бізнес-ідеї починається з попередньо сформульованого бачення актуального товару за схемою:

При виборі бізнес-ідеї слід орієнтуватися на той конкретний **цільовий ринок** споживання, який створюється ознаками, актуальними для конкретного регіону, міста, навіть вулиці або кварталу, як, наприклад, це показано в табл. 1, в якій сірим помічені сегменти ринку споживання продукції підприємця.

З метою послаблення впливу конкурентів бажано визначити розташувані створюваної торгівельної точки (у певному кварталі чи вулиці) у рівному віддаленні від конкурентів, наприклад, за територіальною ознакою, як це схематично показано на рис 1.

Таблиця 1 - Принцип визначення цільового ринку споживання в мікросередовищі

КАТЕГОРІЯ СПОЖИВАЧІВ					
Кінцеві		Переробники та користувачі			
Населення за ознаками	Підприємці	Підприємства		Ознака перероблення чи користування	
		Малі	Середні й великі		
Чоловіки, жінки					Як сировина або закупні матеріали
Родини					Як допоміжні матеріали
Молодь					Як обладнання
Діти та інші					Для матеріального стимулювання
					Як послуга

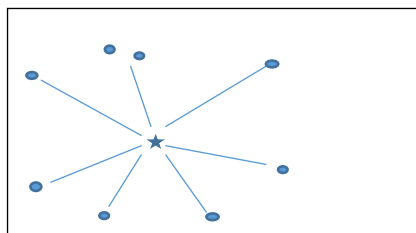

Рисунок 1- Принцип визначення місця розташування торгівельної точки (зірка) у рівному віддаленні від конкурентів (точок)

Застосування розглянутих принципів підвищує ступень обґрунтованості бізнес-ідеї створюваного підприємницького суб'єкту, що функціонує в конкре-

тному мікросередовищі.

Література

1. Основи бізнес-планування в мікропідприємстві : наук.-практ. довід. / В.А. Чеботарьов, А.М. Колосов, Р.В. Марков та ін. – Старобільськ: ДЗ «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка», 2016. – 52 с.

АНАЛИЗ ЭНЕРГОЕМКОСТИ АВТОТРАНСПОРТА В СИСТЕМЕ МЕТАЛЛУРГИЧЕСКОГО ХОЛДИНГА

Помазков М.В., к.т.н., доц. кафедры технологии международных перевозок и логистики ГВУЗ «Приазовский государственный технический университет», г. Мариуполь.

В современных условиях роста стоимости и дефицита топливно-энергетических ресурсов особую актуальность приобретает оценка ресурсосберегающих промышленных технологий. Расход энергоресурсов является универсальным показателем, определяющим, в конечном итоге, эффективность горно-обогатительных комбинатов и металлургических предприятий входящих в состав горно-металлургического комплекса (ГМК). Особое значение ресурсосберегающий анализ имеет для ГМК и обслуживающих систем большегрузных автосамосвалов, характеризующихся значительной удельной энергоемкостью по сравнению с другими отраслями. Обзор ресурсосберегающих технологий и режимов работы применительно к большегрузным автосамосвалам ГМК, убеждает, что этим вопросом необходимо заниматься, т.к., ресурсосбережение и энергосбережение является приоритетным направлением развития промышленной экономики Украины. По приросту потребления энергии в 2003–2017 годах транспортная система Украины занимает второе место после промышленности. Потребление энергии в транспортном секторе ГМК выросло в 2003–2017 годах на 43% до 195 млн т. у. т., что составило 31,5% конечного потребления энергии [1, с. 16]. Основные причины быстрого роста – увеличение потребления жидкого топлива на автомобильном транспорте. Переход к рыночной экономике сопровождался резким увеличением энергоемкости основных технологических процессов транспортного обслуживания структурных подразделений металлургических и горно-обогатительных предприятий и, в первую очередь, большегрузного автотранспорта. Основными причинами увеличения энергоемкости явилось высокая динамика объемов производства и старение парка автотранспорта. Именно поэтому энергетический анализ имеет особое значение для карьерных автотранспортных систем металлургической и горно-обогатительной промышленности, характеризующейся значительной удельной энергоемкостью по сравнению с другими отраслями. Организация работы автосамосвалов строится в соответствии с интегрированными интересами логистической системы промышленного материало потока, согласованного взаимодействия с ритмом всех цехов и подразделений, с работой в тяжелых условиях окружающей среды. Напряженные условия эксплуатации самосвалов в условиях металлургического предприятия приводят к быстрой потере их служебных свойств, что

требует больших затрат ресурсов на техническое обслуживание и ремонт [1,с.17-18].

Применительно к теме исследования ресурс самосвалов, работающих в условиях металлургического предприятия – это установленный регламентом техническое обслуживание и ремонт, срок службы, по истечению которого самосвал подлежит направлению на ТО, в ремонт или списанию. В первом случае это период до ТО-1, в течение которого не возникают ремонты при работе самосвала в маршруте. Во втором случае – это срок списания самосвала.

Ресурсосбережение, как элемент экономической системы, заключается в такой организации работы на маршрутах автосамосвалов для перевозки шлаков и шламов, при которой в межремонтный период не возникает потребность в выводе из маршрута самосвала для его аварийного ремонта, а также в таком оптимальном сроке его эксплуатации, при котором минимизируются суммарные затраты на эксплуатацию.

Литература

1.Губенко В.К. Логистика ресурсосберегающих технологий работы автосамосвалов в горно-металлургическом комплексе: Монгогр. / В.К. Губенко, А.А. Лямзин, М.В. Помазков. — ГВУЗ «Приазовский государственный технический университет.» — Мариуполь : 2012. —220с.

ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ПОДАТКОВОГО МОНІТОРИНГУ

*Сарбаш В.Є., магістр, економічний факультет;
Лактіонова О.Є., к.е.н., доц. кафедри «Фінанси й
банківська справа» ДВНЗ «Приазовський державний
технічний університет», м. Маріуполь.*

Податковий моніторинг - це новий вид податкового контролю, уперше введений податковою службою Нідерландів на початку квітня 2005 р., стосовно до великих платників податків, а потім і до суб'єктів малого й середнього бізнесу. Податковий моніторинг полягає в підписанні спеціальної угоди про нагляд за діяльністю платників податків, у т.ч. клієнтів послуг фінансового аутсорсингу між компанією-аутсорсером і податковою службою. При цьому виникають певні обов'язки у компаній-аутсорсерів і податкових органів. До обов'язків компаній-аутсорсерів належать: оперативне повідомлення податкової служби про всі господарські операції платників податків клієнтами послуг, у яких можливий податковий ризик; повідомлення в податкову службу без усяких обмежень й умов про всі важливі факти й обставини платників податків - клієнтів послуг; виклад податковій службі своєї думки щодо юридичних наслідків факторів, обставин і прийнятих точок зору; подання по можливості необхідної інформації про платників податків у повному обсязі й у терміновому порядку; надання податкових декларацій за минулий період після закінчення податкового періоду в можливо більше короткі строки; обґрунтування про необхідність надання податкових пільг клієнтам послуг; забезпечення можливості фахівцям податкових органів здійснення аналізу діяльності платників податків - клієнтів послуг у режимі "онлайн" й інше.

У свою чергу податкові органи повинні: оперативно повідомляти компанію-аутсорсера про свою позицію після одержання інформації про заплановану господарську операцію платника податків -клієнта послуг; враховувати реальні комерційні строки при визначенні своєї позиції; оцінювати після подачі податкової декларації корпоративну суму оподаткування й, по можливості, погоджувати своє рішення з компанією-аутсорсером відносно платників податків - клієнтів послуг; регулярно обговорювати з компанією-аутсорсером будь-який фінансовий ризик у відношенні з платником податків - клієнтом послуг; дотримувати конфіденційності при наявності інформації про відомому податковому ризику; роз'яснити платникові податків через компанію аутсорсера, чому від нього потрібна певна інформація й ін.

На підставі угоди компанія-аутсорсер у режимі "онлайн" повідомляє податковому інспекторові про всі податкові ризики, тим самим радячись, як надійти платникові податків у тій або іншій ситуації, і тільки після одержання ради рекомендує робити ту або іншу господарську операцію клієнтові.

У свою чергу, одержавши достовірні відомості, податкові органи не впробують необхідності в регулярних податкових перевірках. Угоди носять індивідуальний характер (відрізняються один від одного), але зміст їх однаковий. Вони стосуються процедурних питань, зокрема способу інтенсивності аудиторських перевірок і податкового контролю діяльності клієнтів послуг фінансового аутсорсинга. Податковим органом таке співробітництво дозволяє в більш короткий термін вирішувати податкові суперечки, проблеми минулих років, скорочуючи фінансові ресурси на здійснення контролю. Звернень до суду стає значно менше. Експеримент по проведенню податкового моніторингу в Нідерландах мав великий успіх, що дозволив поліпшити фінансовий стан суб'єктам - клієнтам послуг, у т.ч. МСБ, а податковим структурам знизити витрати на податкове адміністрування. У цей час податковий моніторинг здійснюється в багатьох розвинених країнах, де є свої особливості взаємного співробітництва. Так, у Голландії податкові органи вже практично не запитують у компаній-аутсорсерів інформацію й первинну документації по операціях платників податків –клієнтів послуг. Замість цього перевіряються результати внутрішнього контролю самої компаній-аутсорсерів за правильністю оподаткування операцій клієнтів, що також дозволяє знизити витрати часу й фінансових ресурсів на податкове адміністрування. У Швеції існує спеціальна комісія з податкового права, що видає попередній висновок про наслідки тієї або іншої угоди, у відношенні якої надійшов запит від компанії -аутсорсера. У США фірми-аутсорсери, які звернулися у фінансовий орган за консультацією по тій або іншій операції свого клієнта, одержують листовну відповідь як рекомендації. В Ізраїлі працює система попереднього рішення податкової служби. Багато закордонних компаній намагаються радитися з питань мінімізації податкових ризиків з консультантами компаній-аутсорсерів, рівень професійної підготовки яких буває часом вище, ніж у податкових інспекторів. При цьому деякі з таких консультантів - колишні співробітники податкових органів, які за час роботи одержали необхідні знання й навички для захисту своїх клієнтів;

компанії-аутсорсери в більшості не дозволяють своїм клієнтам використовувати різні сумнівні податкові схеми; допомагають внести ясність із податком на додану вартість, що є найбільш складним і непрозорим у податкових системах багатьох країн. Компанії -аутсорсери не дозволяють своїм клієнтам робити угоди із залученням фірм-однодневок із метою зниження податкового навантаження; менталітет співробітників податкових органів і менеджерів компаній-клієнтів послуг від недовіри один до одного (немає гарантії збереження комерційної таємниці) переходить у стан довіри. Фінансовий аутсорсинг дозволяє підвищити іміджі клієнтам, які будуть намагатися працювати відповідно до законодавства України. Так відбувається в багатьох розвинених країнах. Компанії-аутсорсери сприяють підвищенню рівня податкової культури й значно збільшують ефективність податкових перевірок.

Своєю практикою компанії-аутсорсери сприяють реформуванню податкового законодавства, підвищенню ефективності взаємодії податкових органів і платників податків, розвитку інституту податкового консультування. Для здійснення цих заходів існує необхідність і підвищення рівня кваліфікації співробітників податкових інспекцій для роботи із цифровізованою базою платників податків, створеної компаніями-аутсорсерами.

Література

1.Омельченко Л.С. Финансовый аутсорсинг: учебное пособие / Л. С. Омельченко, С. О. Календжян, О. Е. Лактионова. – Мариуполь: ПГТУ, 2016. – 124 с.

2.Омельченко Л.С. Финансовый аутсорсинг в повышении результативности деятельности предприятий малого и среднего бизнеса / Л. С. Омельченко, О. Е. Лактионова // Економіка підприємства: теорія і практика [Електронний ресурс] : зб. матеріалів VI Міжнар. наук.-практ. конф., 13 жовт. 2016 р. / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана»

АНАЛІЗ СЕРЕДНЬОЇ КІЛЬКОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ЗА ЕКОНОМІЧНИМИ ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ ЗА 2015-2017 РР.

Симивол О.М., 4 курс, центр дистанційно-заочної освіти, ДВНЗ «Донбаська державна машинобудівна академія», м. Краматорськ.

Науковий керівник: к.е.н., доц. Ровенська В.В.

Економічний розвиток України є предметом найбільших суперечок не тільки в середині країні, але й зовні, та одним із важливих показників для аналізу стабілізації економіки України є середня кількість працівників за видами діяльності. За даними Державної служби статистики України у 2016 р., в порівнянні з 2015 р., було зниження середньооблікової кількості працівників в усіх галузях економіки на 194 тис.осіб, а в 2017 р. різке зростання середньооблікової кількості працівників на 23608,9 тис.осіб, таке зростання пов'язане з офіційним працевлаштуванням співробітників.

Позитивна динаміка за 2015-2017рр. спостерігається за такими видами діяльності: сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство – зростання середньооблікової кількості працівників з 5,9 до 6,3 %; оптова та роздрібна торгівля, ремонт автотранспортів засобів та мотоциклів – зростання з 8,5 до 9,0%; транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяль-

ність – зростання з 8,2 до 8,5%; в решті видів діяльності становище стабільне або спостерігається зниження на 0,1 - 0,15%.

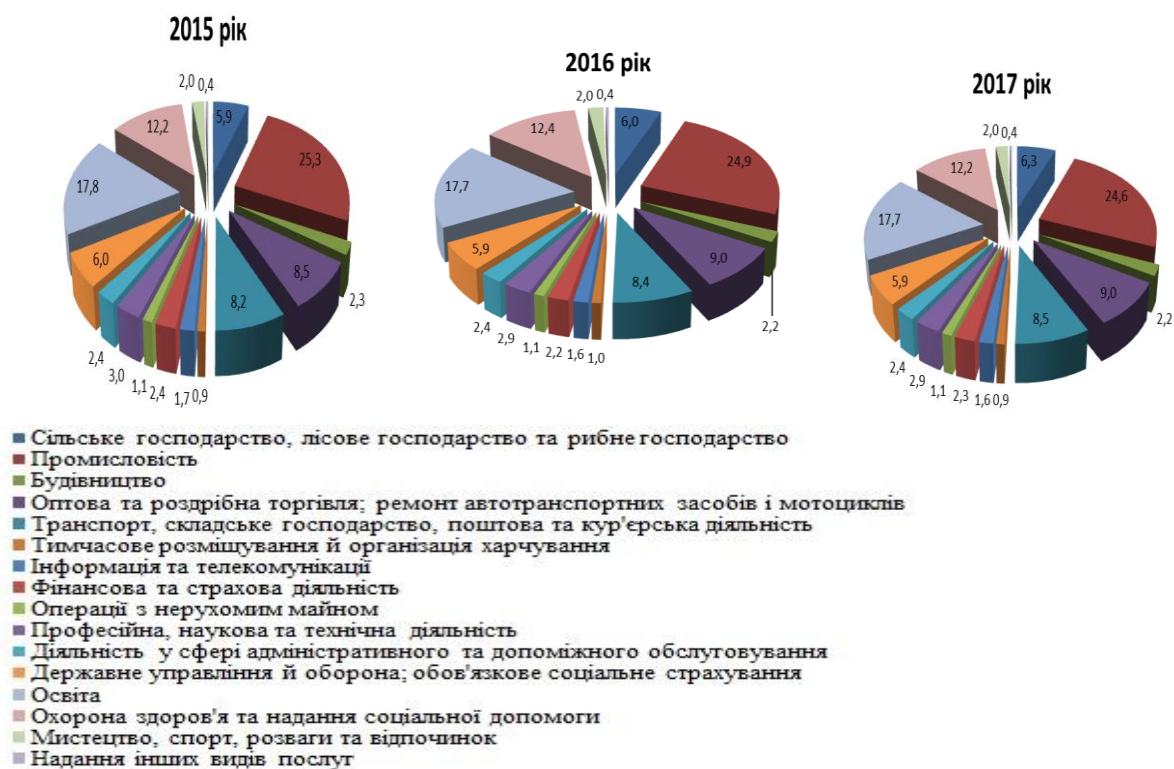

Рисунок 1- Відносна структура середньооблікової кількості працівників за видами економічної діяльності в 2015-2017рр.

Таблиця 1 – Аналіз середньооблікової кількості працівників за видами діяльності в Україні за 2015-2017рр.

Вид діяльності	Середньооблікова кількість працівників, тис. осіб				
	2015	2016	(+/-)	2017	(+/-)
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	479	473	-6	1970,6	1497,6
Промисловість	2040	1960	-80	7743,3	5783,3
Будівництво	182	173	-9	705,2	532,2
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	687	712	25	2841,6	2129,6
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	661	660	-1	2666,6	2006,6
Тимчасове розміщування й організація харчування	71	76	5	286,4	210,4
Інформація та телекомунікації	134	122	-12	504,8	382,8
Фінансова та страхова діяльність	191	174	-17	728,7	554,7
Операції з нерухомим майном	92	85	-7	350,7	265,7
Професійна, наукова та технічна діяльність	240	231	-9	920,7	689,7
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	192	189	-3	754,8	565,8
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	484	463	-21	1864,3	1401,3
Освіта	1434	1393	-41	5567	4174
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	984	972	-12	3836,4	2864,4
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	161	155	-6	617,2	462,2
Надання інших видів послуг	31	31	0	119,6	88,6
Разом	8063	7869	-194	31477,9	23608,9

Література

1.[Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

2. Статистичний щорічник України за 2016 рік // Державна служба статистики України // за редакцією Вернера І.Е. // Київ 2017, 611с.

3. Статистичний щорічник України за 2015 рік // Державна служба статистики України // за редакцією Жук І.М. // Київ 2016, 575с.

УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ НА ПІДПРИЄМСТВІ У СТРУКТУРІ ХОЛДІНГУ

*Хаджинова Л.О., 6 курс, економічний факультет
ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Маріуполь.*

Науковій керівник к.е.н., доц. Камишнікова Е.В.

Управління дебіторською заборгованістю є складовою частиною загальної системи управління оборотними активами комерційної організації. Під управлінням дебіторською заборгованістю розуміється система прийняття та реалізації рішень щодо величини дебіторської заборгованості, яка веде до оптимізації грошових потоків підприємства при мінімізації сукупних витрат по управлінню дебіторською заборгованістю за певний період. Елементами цієї системи є фактори, що визначають величину дебіторської заборгованості, цілі, завдання, принципи, алгоритм, методи та інструменти управління дебіторською заборгованістю [1]. Дебіторську заборгованість розглядають відповідно до наступної класифікації залежно від стану простроченості: нормальна, сумнівна, безнадійна. Інформація про термін погашення заборгованості за умовами договору міститься в обліковій системі підприємства. На дебіторську заборгованість, прокласифіковану як «сумнівна» підприємство нараховує резерв сумнівних боргів. Складанням реєстрів резерву сумнівних боргів займається відділ звітності, стверджує фінансовий директор підприємства і керуюча компанія. Для контролю над рівнем дебіторської заборгованості важливо знати фактори, які на неї впливають: вид товарів, ємність ринку, ступінь насиченості ринку даними товарами, прийнята в компанії система розрахунків, платоспроможність покупців. У багатьох корпораціях створені спеціальні відділи, які займаються питаннями управління дебіторською заборгованістю. Слід пам'ятати, що ефективна робота з дебіторської заборгованості будується на комплексному підході. Менеджери вводять різні превентивні заходи, також вони проводять своєчасний контроль і аналіз. Це допомагає їм оперативно вживати заходи у разі потреби.

Робота з дебіторською заборгованістю починається з правильного документообігу. Структурні підрозділи, які укладають договори, здійснюють первинний контроль за станом дебіторської заборгованості. При виявленні порушень і недотриманні термінів оплати покупцями, відповідальний виконавець здійснює дії, спрямовані на досудове врегулювання спору: проведення переговорів, отримання підтвердження контрагентом визнання боргу, проведення роботи з погашення заборгованості, що виникла альтернативними способами. Далі дані надаються в фінансову службу підприємства. Процес моніторингу на рівні фінансового директора представлений двома складовими: групою відпові-

дальних виконавців і фінансовою комісією (в неї входять директор фінансовий, начальник бюро дебіторської і кредиторської заборгованості, начальник відділу звітності, головний бухгалтер). На засіданнях фінансової комісії відбувається перевірка аналізу, а також приймаються рішення з приводу дебіторської заборгованості та перевіряється виконання рішень попередніх засідань [2]. Робота з дебіторською заборгованістю – передове завдання фінансового менеджменту. Прострочена дебіторська заборгованість, визнана безнадійною, є негативним фактором, що впливає на реальні результати фінансової діяльності, тому мінімізація і попередження її виникнення входить в компетенцію фінансової служби. Щоденний моніторинг дебіторської заборгованості, ранжування її за часом виникнення, своєчасне списання сумнівних боргів, створення фінансової комісії на підприємстві входять до переліку завдань з управління дебіторською заборгованістю, які необхідно вирішувати в оперативному порядку на підприємстві.

Література

1. Гончаров А.І. Оцінка платоспроможності підприємства: проблема ефективності критеріїв / А.І. Гончаров // Економічний аналіз: теорія і практика. – 2009. – №3. – С. 38-44.
2. Гуцаленко Л.В. Внутрішньогосподарський контроль : Навчальний посібник / Л.В. Гуцаленко, М.М. Коцупатрий, У.О. Марчук. — К.: Центр учбової літератури, 2014. – 496 с.

Секція 3. Розвиток фінансової системи у період виходу з кризи

ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ МІСЦЕВИМИ ФІНАНСАМИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ

Балко О.Ю., 3 курс, факультет історії та міжнародних відносин ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород.

Науковий керівник: к.е.н., с.н.с., доц. Жуков С.А.

Розпочатий в Україні процес децентралізації влади, який здійснюється шляхом розподілу повноважень між центральними і регіональними органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, охоплює, перш за все, питання фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування в умовах реформи міжбюджетних відносин, адже саме на них покладається велика відповідальність щодо створення умов для розвитку господарської, соціальної та культурної діяльності, підвищення життєвого рівня територіальних громад, що можливе за наявності міцної фінансової бази місцевих органів і здатності ефективно управляти нею. Разом з тим однією з найважливіших проблем залишається низька фінансова спроможність не лише сільських, а й міських територіальних громад. Питанням організації місцевих фінансів, використання фінансового потенціалу території присвячено чимало праць вітчизняних вчених і фахівців. Місцеві фінанси є предметом дослідження вчених – фахівців з державного управління, представників економічної науки та науки фінансового права, серед яких С. Біла, К. Бліщук, О. Василик, О. Заверуха, В. Кравченко, М. Куль-

чинський, В. Тарнай та ін.

Останнім часом у країні розпочався процес децентралізації влади, який ґрунтується на Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади, проекту змін до Конституції України, Законах України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин» від 28 грудня 2014 р. № 79-VIII, «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 5 лютого 2015 р. № 157-VIII та ін. При цьому передбачається проведення докорінної реформи управління в державі, основні імперативи якої визначають перерозподіл завдань, повноважень і ресурсів між органами влади на центральному, регіональному та місцевому рівнях, зокрема передачу ширших повноважень, функцій і ресурсів від держави органам місцевого самоврядування з одночасним наданням їм справжньої бюджетної автономії та фінансової самостійності, зміцненням матеріальної та фінансової основ місцевого самоврядування. Як відомо, у системі місцевих фінансів центральне місце належить місцевим бюджетам, які, з одного боку, є документальним носієм місцевих фінансів, а з іншого – являють собою план утворення й використання фінансових ресурсів, необхідних для забезпечення виконання завдань органів місцевого самоврядування. Їх самостійність гарантується власними та закріпленими за ними загальнодержавними доходами, а також правом самостійно визначати напрями використання коштів місцевих бюджетів. Головним джерелом наповнення бюджету є податкові надходження, що включають загальнодержавні та місцеві податки і збори. Згідно з Податковим кодексом України (з урахуванням змін, внесених до нього у 2012-2015 рр.) до загальнодержавних податків належать податок на прибуток підприємств, податок на доходи фізичних осіб, податок на додану вартість, акцизний податок, екологічний податок, рентна плата і мито; до місцевих податків належать єдиний податок та податок на майно (місцеві ради встановлюють його в частині податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, транспортного податку та плати за землю, яка, у свою чергу, сплачується у вигляді земельного податку та орендної плати); до місцевих зборів – збір за місця для паркування транспортних засобів та туристичний збір [2]. Розширенню дохідної бази місцевого бюджету сприятиме розвиток у містах малого та середнього підприємництва. Корисним у зв'язку з цим вважаємо досвід Франції, де муніципальна влада надає багатосторонню допомогу малому та середньому бізнесу, яка має заохочувальний характер: створення особливого режиму діяльності, встановлення пільгових ставок оподаткування, пряме інвестування, здійснення посередницько-комунікаційних функцій у взаємодії бізнесу з фінансово-кредитними організаціями, міжмуніципальне співробітництво та укладення відповідних угод з регіоном щодо надання допомоги невеликим підприємствам [3]. Крім того, додатковим джерелом фінансування розвитку міст мають стати кошти Державного фонду регіонального розвитку, що створений у складі загального фонду державного бюджету та функціонує з 2012 р.

Окремим джерелом фінансування місцевого економічного розвитку є грантові кошти – це ресурси, надані для фінансування потреб місцевого еконо-

мічного розвитку у вигляді міжнародної технічної допомоги, грантів міжнародних організацій-донорів, благодійних внесків і пожертв.

Проте для результативної реалізації процесу пошуку додаткових фінансових ресурсів органи місцевого самоврядування мають опанувати інструментарій фандрейзингу (англ. *fundraising* – комплекс заходів, спрямованих на залучення грошових коштів, які орган місцевого самоврядування не може забезпечити самостійно, але які є вельми необхідними для фінансування проектів розвитку територій) та методологію грантрайтингу (англ. *grantwriting* – майстерність підготовки проектів (написання заявок) для участі в конкурсах на отримання фінансової підтримки від міжнародних донорських організацій для реалізації проектів, що мають суттєве значення для розвитку громад).

Література

1. Бондарук Т.Г. Зарубіжний досвід місцевого оподаткування та можливості його застосування в Україні / Т.Г. Бондарук // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2011. – № 1. – С. 56-66.

2. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI (із змінами). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. аналітики, 2015. – 64 с.

3. Титар А. О. Зарубіжний досвід планування та прогнозування доходів місцевих бюджетів / О. А. Титар // Управління розвитком. – 2013. – № 16 (156). – С. 14-16.

РОЛЬ І МІСЦЕ ФІНАНСОВОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В СИСТЕМІ ФОРМУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Берсуцька С.Я., к.е.н., доц., Ректор ПВНЗ «Донецький університет економіки та права», м. Бахмут.

В сучасний період розвитку української державності, питання фінансової децентралізації актуалізується, оскільки саме вона є однією з ключових умов ефективної діяльності органів місцевої влади. Проблема оптимального перерозподілу повноважень та фінансових ресурсів між центральними та місцевими органами влади та самоврядування є однією з найбільш актуальних у контексті підвищення ефективності бюджетної системи України. Рационально побудована та збалансована система бюджетних відносин є запорукою дієвості соціально-економічної політики держави, адже від адекватного забезпечення перерозподілу значних фінансових ресурсів і від гнучкості способів їх використання у значній мірі залежить стабільність економічного розвитку країни [1].

На сьогоднішній день в Україні спостерігається низький рівень фінансової самостійності регіонів. Це відбувається внаслідок посилення централізації фінансових ресурсів з їх подальшим перерозподілом. Основною причиною високої залежності місцевих бюджетів від трансфертів з державного бюджету є неоднорідний фінансовий потенціал регіонів держави, тому виникає необхідність посилення ролі державного бюджету у вирівнюванні горизонтальних фінансових дисбалансів. Фінансова децентралізація полягає у передачі джерел доходів місцевих бюджетів з державного бюджету і повноважень щодо управління ними від державних органів виконавчої влади органам місцевого самоврядування для реалізації ними власних та делегованих державою функцій. При

цьому передача нових поноважень та обов'язків повинна підкріплюватися відповідним рівнем фінансових ресурсів і точним визначенням дохідних джерел. 28 грудня 2014 р. Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин» [2], відповідно до якого з 2015 р. розпочато новий етап фінансової децентралізації. Цими змінами врегульовано, зокрема, бюджетні правовідносини, пов'язані з впровадженням нової моделі фінансового забезпечення місцевих бюджетів та міжбюджетних відносин. Практичні аспекти реалізації реформи фінансової децентралізації досліджувалися багатьма вітчизняними вченими, такими як Комарова І., Гром В., Дулік Т., Слухай С., Воронкова О., Кириленко О., Пасічник Ю. та ін. Із запуском фінансової децентралізації всі структурні елементи системи місцевих фінансів зазнають впливу, а отже, повинні бути адаптовані до нових умов, які складаються у процесі реформування місцевого самоврядування. Насамперед змінюється роль державних органів влади та органів місцевого самоврядування в системі місцевих фінансів, характер взаємозв'язків та відносин між ними. Зв'язки та характер відносин між державними органами влади та органами місцевого самоврядування у своїй більшості із вертикальних трансформуються у горизонтальні. Посилюється управлінський вплив органів місцевого самоврядування на об'єкти системи – фінансові ресурси. Відповідно знижується їх залежність у прийнятті рішень від виконавчих органів влади та підвищується рівень відповідальності за стан виконання прийнятих рішень. Джерела утворення фінансових ресурсів стають набагато різноманітнішими за своїм змістом, виходять за аспекти оподаткування і трансформуються в інструменти управління, які є невід'ємною складовою системи місцевих фінансів та визначають напрямки і інтенсивність диверсифікованих фінансових потоків. Має бути сформована цілісна система взаємопов'язаних інструментів, які працюють безперервно, послідовно, синхронно та створюють додаткову вартість ресурсу в кожній точці його зростання і все це за умови ефективного використання коштів.

Успіх фінансової децентралізації великою мірою залежить від ступеня участі членів територіальних громад в процесах управління ресурсним потенціалом. Наприклад, для того, щоб стимулювати громадянську відповідальність на місцевому рівні й мотивувати населення до добровільної сплати податків, органи місцевого самоврядування повинні інформувати і залучати їх на всіх етапах прийняття рішень локального значення. Для цього необхідно впровадити практику прозорого управління місцевими фінансами. Такі заходи з підвищення обізнаності населення мають здійснюватися постійно для інформування та просвіти громадян і приватного бізнес-сектора щодо їх ролі, прав і обов'язків у контексті фінансової децентралізації. Основними вимогами до системи місцевих фінансів із урахуванням впливу фінансової децентралізації можна визначити такі: 1) формування ефективної та стійкої бази для мобілізації фінансових ресурсів у межах кожної територіальної громади. Реалізація цієї вимоги передбачає розширення бази доходів місцевих бюджетів за рахунок зростання місцевої економіки; підвищення місцевої фінансової автономії за рахунок знахо-

дження альтернативних джерел доходів, крім державних трансфертів і податків; розробка та реалізація стратегії розвитку ресурсного потенціалу в партнерстві з приватним сектором; диверсифікація джерел фінансових ресурсів; 2) забезпечення достатнього обсягу ресурсів для збалансованого і динамічного розвитку на місцевому рівні. Кожен із цільових потоків фінансових ресурсів доцільно розділити на різні компоненти асигнування виходячи із пріоритетів розвитку секторів місцевої економіки; 3) підвищення ефективності управління місцевими фінансами із застосуванням процесного та проектного підходів. Стратегія досягнення цієї вимоги повинна передбачати: формування циклу планування місцевого бюджету та відповідних інструментів управління бюджетними коштами; підвищення професійного потенціалу посадових осіб місцевого самоврядування в галузі планування, фінансового управління та контролю на всіх стадіях бюджетного процесу; інтеграцію секторальної децентралізації (освіта, охорона здоров'я та інші галузі) в процеси управління місцевими фінансами з метою мобілізації достатнього фінансового ресурсу у кожному секторі економіки; створення та впровадження програми публічного інформування та комунікації для досягнення більш широкої участі всіх зацікавлених сторін у розвитку ресурсного потенціалу територіальної громади.

Література

1. Бюджетний процес в Україні: стан та проблеми інституційного забезпечення: [монографія] / З. С. Варналій, Т. В. Бугай, С. В. Онищенко. – Полтава: ПолтНТУ, 2014. – 271 с.
2. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин : Закон України від 28 груд. 2014 р. № 79-VIII. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
3. Арабчук Я.І. Фінансова децентралізація – основна складова спроможної громади [Електронний ресурс] / Я. Арабчук // Теорія та практика державного управління та місцевого самоврядування. – 2016. - № 1. – Режим доступу : file:///C:/Users/admuin/Downloads/Ttpdu_2016_1_20.pdf.

ЧИННИКИ ВПЛИВУ НА ФІНАНСОВУ СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

*Євдокімова А.І., 1 курс магістратури, економічний факультет ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Маріуполь.
Науковий керівник: Хаджинова О.В.*

Фінансова стійкість підприємства є основним показником успішної економічної діяльності, базою прийняття рішень щодо розвитку та вдосконалення функціонування підприємства. Забезпечення фінансової стійкості є найважливішим завданням фінансових служб і адміністрації підприємства, умовою успішності його внутрішніх і зовнішніх взаємодій. Фінансову стійкість підприємства можна сформулювати як рівноважний збалансований стан економічних ресурсів, що забезпечує стабільну прибутковість і нормальні умови для розширеного відтворення стійкого економічного зростання в довгостроковій перспективі з урахуванням найважливіших зовнішніх і внутрішніх факторів. Чинники які впливають на фінансову стійкість підприємств можна охарактеризувати як руйнівні сили, що позначаються на її складових і виводять складові елементи системи підприємства зі стійкогостану, або ж, навпаки, повертають у рівноважне становище[3]. На процес фінансову стійкість підприємства впливає велика кі-

лькість різноманітних чинників. Погіршення фінансової стійкості суб'єкта господарювання, як правило, є наслідком спільної дії низки чинників як внутрішніх так і зовнішніх. Чинники впливу на фінансову стійкість підприємства можна класифікувати за наступними ознаками: 1. Загальноекономічні: макроекономічна ситуація, рівень конкуренції, рівень інфляції, податкова політика, рівень життя населення, рівень розвитку виробничих сил та ін. 2. Соціально-політичні: соціально-політична стабільність, зовнішньоекономічна політика держави, ефективність економічної політики, антимонопольна політика та ін. 3. Фінансові: кредитна політика, стан грошового ринку, валютна політика, стан розвитку страхового ринку та ін. 4. Науково-інноваційні: стан науково-технічного прогресу, стан інноваційної діяльності, інноваційні міжнародні зв'язки та ін.

Ступінь інтегрального впливу наведених чинників на фінансову стійкість підприємства залежить не лише від їх впливу та співвідношення між чинниками, а й від тієї стадії виробничого циклу, в якій, у даний момент перебуває підприємство, а також відповідності їй управлінських дій із забезпечення фінансової стійкості.

Література

1. Абрамчук М.Ю. Систематизація підходів до визначення економічної сутності поняття "фінансова стійкість підприємства" [Електронний ресурс] / М.Ю. Абрамчук, А.О. Сокур // Вісник Сумського державного університету. Серія: Економіка. - 2014. - № 3. - С. 102-107. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VSU_ekon_2014_3_12
2. Вознюк А.О. Фінансова стійкість та її значення для економічного розвитку і безпеки підприємства [Електронний ресурс] / А.О. Вознюк // Економічні науки. Сер.: Облік і фінанси. - 2012. - Вип. 9(1). - С. 164-169. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnof_2012_9\(1\)_25](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnof_2012_9(1)_25)
3. Оспішев В.І. Класифікація чинників впливу на фінансову стійкість підприємств [Електронний ресурс] / В.І. Оспішев, І.В. Нагорна // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. - 2009. - Вип. 2. - С. 218-223. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/esprstp_2009_2_34

ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ ФІНАНСОВОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ДЛЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Зайцев В.С., к.е.н., заст. директора з персоналу ПАТ «Краматорський завод важкого верстатобудування», м. Краматорськ.

Питання розвитку та впровадження децентралізаційних процесів в Україні на сьогоднішній день є досить актуальними на рівні всіх областей країни. В Україні майже 12 тисяч територіальних громад. Серед них понад 6 тисяч має до 3 тисяч осіб, близько 5 тисяч – до тисячі осіб, приблизно тисяча громад налічує до 500 осіб. У більшості з них немає виконавчих органів сільрад, бюджетних установ, комунальних підприємств. Органи місцевого самоврядування таких громад практично не можуть здійснювати надані їм законом повноваження. Дотаційність 5419 бюджетів місцевого самоврядування становить понад 70%, 483 громади утримуються за рахунок держбюджету на 90%. За умов виконання державної програми децентралізації влади на сьогоднішній день понад 6000 об'єднаних територіальних громад (ОТГ) країни ініційовано в процес об'єднання [1]. Концептуальні засади та практичні аспекти реалізації реформи децентралізації досліджувалися фахівцями у галузі держав-

ного управління, регіональної політики, соціально-економічної географії, а саме, Р. Безсмертним, Ю.Ганущаком, В.Князєвим, В. Малиновським, Н. Нижником, В. Олуйко та іншими. Водночас вивчення наявних вітчизняних джерел показує, що більшість складових цієї сфери аналізу залишаються недостатньо дослідженими. Зокрема, питання ефективності розподілу між громадами державних коштів, спрямованих на їх підтримку, врахування місцевих особливостей просторової організації громад потребує вивчення та врахування певних регіональних особливостей. Найголовніша мета децентралізації – на місцях формувати свої потреби в грошах і самим їх задовольняти. Вона передбачає визначити територіальну основу органів місцевого самоврядування та виконавчої влади, а для цього - створити трирівневу систему адміністративно-територіального устрою в Україні. Планується, що це будуть 27 регіонів, 120-150 районів і 1500-1800 громад. По-друге, реформатори планують розмежувати повноваження між органами місцевого самоврядування різних рівнів, а саме - найбільш важливі для людей повноваження передати на найближчий до людей рівень влади. Так само повинні бути розділені повноваження між самоврядуванням і виконавчою владою, причому останній - залишиться тільки право контролю [2]. В останні два роки Україна, у відповідності до курсу на євроінтеграцію, активно впроваджує реформи з децентралізації територіального розвитку. Фінансові аспекти децентралізації спрямовані на підвищення фінансової спроможності об'єднаних територіальних громад. У результаті реформи територіального устрою в Україні сформовані три рівні місцевого самоврядування: область (або регіон), район і громада, що складається з декількох населених пунктів, що об'єдналися. Відповідно до рішень ЦВК 25 жовтня 2015 року у Донецькій області відбулися перші вибори голів та депутатів 3 ОТГ, які утворилися внаслідок об'єднання 20 місцевих рад (65 населених пунктів). Загальна площа ОТГ склала 1738 км.кв., що становить 6,6% від площі області. Чисельність населення ОТГ становить 57,3 тис.осіб, що займає 1,3% від загальної чисельності населення області [3].

Протягом перших шести місяців 2016 року в Донецькій області фактичні доходи загального фонду місцевих бюджетів ОТГ області (із перерахуванням з державного бюджету) склали 133 млн. грн. що більше ніж в 1,7 рази в порівнянні з доходами аналогічного періоду минулого року. У першій половині 2016 року місцеві бюджети ОТГ з державного бюджету отримали освітню субвенцію на суму 36 млн. грн., медична субвенція склала – 18 млн. грн., субвенція на розвиток інфраструктури – 12 млн. грн. Всі місцеві бюджети ОТГ регіону за перше півріччя 2016 року перевищили планові показники загальних доходів фонду, затверджених на відповідний період. Найбільший відсоток перевиконання запланованих показників у Черкаській ОТГ становить 23% [3]. Враховуючи наведені результати дослідження та нестійкий політичний стан України в останні роки, необхідним є удосконалення політики міжбюджетних трансфертів забезпеченості регіонів. Кожна об'єднана територіальна громада повинна розробляти стратегічні документи соціально-економічного розвитку. Питома вага видатків, що фінансується за рахунок доходів місцевих бюджетів в останні два роки де-

що збільшилася, що свідчить про більшу фінансову автономію за видатками регіонів.

Література

1. Донорські програми та можливості в контексті реформи децентралізації. Марія Пальчук (ГО-Товариство дослідників України). Режим доступу: <http://www.prostir.ua/?kb=analiz-donorskyh-program-ta-jih-propozytisj-dlya-reformy-detsentralizatsiji-vlady>
2. Котов Е.В. Предпосылки стратегирования развития субрегиона Доброполье // Е.В. Котов, В.И. Ляшенко, П.В. Тесновский / Економічний вісник Донбасу. – 2014. - №1. – С. 1-16.
3. Децентралізація. Місцеві бюджети 159 об'єднаних територіальних громад. 2015 – 2016 (прогноз). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minregion.gov.ua/decentralization/presentation/finansovadetsentralizatsiya-v-diyi/> (21.12.2016).

СУЧАСНІ ОСОБЛИВОСТІ МАРКЕТИНГУ В ФІНАНСОВІЙ СФЕРІ

Калінін О.В., к.е.н., доц. кафедри маркетингу та бізнес-адміністрування;

Присяжна Г.А., 5 курс, економічний факультет ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Маріуполь.

Основне завдання банківського сектора - кредитування економіки. Вона багато в чому залежить від благополуччя громадян країни, і компанії, які зараз беруться видавати невеликі позики населенню, можуть зіграти тут важливу роль. Але в кредитному портфелі більшості українських банків споживчі кредити (в основному згадані компанії спеціалізуються саме на них) в грошовому еквіваленті займають не більше 30%. Решта - кредити великому бізнесу, в тому числі (а в багатьох банках - в основному) зайнятому в ключових галузях економіки. В Україні це сфера послуг, промисловість і сільське господарство. Прикладом організацій, що надають фінансові послуги є банки, страхові, інвестиційні, лізингові, брокерські компанії та багато інших компаній [2].

Варто відзначити, що в 2015 році в сегменті «онлайн-позики до зарплати» навіть з'явилися нові гравці. Крім Moneyveo, Credit365, MoneyBOOM і OnlineGroshi, тепер на просторах українського інтернету працюють також «Ощадкасса» і CREDIT2U. Ряди P2P-платформ з кредитування поповнив в цьому році сервіс uCredit. Якщо говорити про нетрадиційні учасників фінансового ринку, то в цьому сегменті мобільні оператори в Україні займають найактивнішу позицію. У серпні 2015 року «Київстар» зареєстрував дочірню компанію «Старманія» з метою перезапуску «Мобільних грошей» з переходом на власну ІТ-платформу. Розширюватимуться можливості по платежах як в онлайн-, так і в офлайн-середовищі. На даний момент компанія оформляє ліцензію НБУ і шукає банк-емітент електронних грошей. «Старманія» планує заробляти на комісіях з транзакцій. Варто відзначити, що зараз більшість фінансових операцій «Мобільні гроші» також супроводжуються комісіями, хоча деякі (наприклад, оплата комунальних послуг) поки безкоштовні.

Одна з найбільш амбітних цілей оператора - «дати» мобільні гроші жителям сільської місцевості, де банки практично не представлені. Також з 2016 року в планах - запустити сервіс мікrokредитування. Компанія вже розробила скорингову систему, яка дозволяє визначати платоспроможність клієнта. По-

пулярними стали кобрендингові карти банків і торгових мереж: з їх допомогою клієнти магазинів, заправок, мобільних операторів і ін. Можуть накопичувати при покупках знижки, бонуси, і використовувати їх в рамках пропозиції учасників акцій. Введення опції, що закликає до придбання товарів / послуг, ще два роки тому анонсували відразу кілька великих інтернет-сервісів. Так, кнопка «Купити» з'явилася в мережі Facebook в США в 2014 році, а недавно вона була запропонована і європейським країнам. Натискаючи на неї, відвідувач потрапляє безпосередньо на сторінку обраного продукту. Опція призову для різних компаній може мати варіації: «Забронювати зараз», «Написати зараз», «Використовувати додаток», «Грати в гру», «Купити зараз», «Підписатися і відео».

В Україні фінансові послуги розвиваються в просторах інтернету досить інтенсивно. Популярні банки країни наприклад: ПриватБанк і ПУМБ існують в інтернеті і використовуються великим попитом у використанні грошових операціях. Така система дуже зручна для людей, які живуть далеко від міст де немає можливості здійснювати фінансові операції в банках. Також зручно оплачувати комунальні послуги, здійснювати покупки в магазинах і інтернет магазинах, переказувати грошові кошти на інші рахунки, купувати авіа та залізничні квитки і інші операції. За допомогою такої системи заощаджується час і у людей виникає довіра до банків.

Література

- 1.Лютий ТО. Банківські інститути в умовах глобалізації ринку фінансових послуг: [монографія] / ТО. Лютий, О.М. Юрчук. — К: Знання, 2011. — 357 с.
- 2.Кляп М.М. Напрямки вдосконалення фінансових послуг в системі електронного бізнесу / М.М. Кляп // Молодий вчений. — 2014. - № 3(06) - с. 41-43
- 3.Науменкова С.В. Ринок фінансових послуг: Навч. посіб. Рекомендовано МОН [Електронний ресурс] / Науменкова С.В., Міщенко С.В. — К., 2010. — 532 с. Режим доступу: <http://westudents.com.ua/glavy/100409-rozdl-13-elektronn-fnansov-poslugi.html>
- 4.Сербина О.Г. Тенденції розвитку мобільного банкінгу в Україні / О.Г. Сербина, В.В. Пономар // Молодий вчений. — 2014. - № 3(06) - с. 53-55
- 5.Страхарчук А.Я., Інформаційні системи і технології в банках: Навч. посіб., [Електронний ресурс] / А.Я. Страхарчук, В.П. Страхарчук — К., 2010. — 515с. Режим доступу: http://pidruchniki.com/14350120/bankivska_sprava/elektronni_finansovi_poslugi

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ БЮДЖЕТНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

Любченко І.В., 3 курс, Інститут економіки та фінансів ПВНЗ «Донецький університет економіки та права», м. Бахмут.

Науковий керівник: к.е.н., доц. Берсуцька С.Я.

Однією із складових бюджетної системи України є місцеві бюджети. Відповідно до Конституції України до них належать: обласні, міські, районні, районні в містах, селищні і сільські бюджети. За допомогою місцевих бюджетів щорічно перерозподіляється близько 15% валового внутрішнього продукту, в них зосереджується майже 35% бюджетних ресурсів [1]. Місцеві бюджети виконують особливу роль в кожній унітарній країні, тому що вони є фінансовою базою місцевого самоврядування. Слід зазначити, що у більшості економічно

розвинутих західних країн однією з головних рис формування бюджетів є бюджетна децентралізація, оскільки саме органи місцевої влади відповідальні за розвиток окремих територій, виконання соціальних програм, програм економічного розвитку та подолання економічної кризи. Досвід розвинених країн свідчить, що бюджетна децентралізація є найбільш ефективним та дієвим способом забезпечення фінансової автономії та фінансової стійкості місцевих органів влади, тому що цей процес супроводжується передачею їм потужних джерел бюджетних надходжень, раніше закріплених за центральним урядом, та розширенням фінансової бази адміністративно-територіальних формувань.

Серед найбільш вагомих напрацювань у сфері бюджетної децентралізації присвятили свої фундаментальні праці такі вчені, як: С. Буковинський, О. Василик, Г. Возняк, О. Кириленко, С. Кондратюк, В. Корчинський, І. Луніна, Н. Савчук, С. Юрій. Зарубіжна практика формування доходів місцевих бюджетів відбувається також, як і в Україні, шляхом перерозподілу ВВП та національного доходу за допомогою таких же інструментів як податкові та неподаткові надходження, трансферти, позики.

Аналіз показує, що в Європі існує ціла низка розвинутих країн, де місцеві бюджети наділені дуже високою фінансовою автономією, тобто їх формування практично не залежить або слабо залежить від центрального уряду і вони формуються за рахунок власних доходів. Фінансова автономія таких місцевих органів влади складає від 70 до 98%. До таких країн належать Австрія, Швейцарія, Швеція, Фінляндія. Фінансова автономія місцевих бюджетів Бельгії, Данії, Франції коливається від 55 до 70% [2, с.2]. Основу фінансової автономії органів місцевої влади цих країн становлять місцеві податки і місцеві надбавки до загальнодержавних податків. Однак, є європейські країни, місцеві бюджети яких формуються більшою мірою за рахунок трансфертів з центрального бюджету. В Україні початок реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади за принципами децентралізації розпочався з прийняттям урядом Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Мета реформи полягає у забезпеченні можливості самостійно, за рахунок власних фінансових ресурсів вирішувати питання місцевого значення в інтересах жителів громади, тобто наділення територіальних громад більшими обсягами ресурсів та мобілізація їхніх внутрішніх резервів. Децентралізація, яка відбувається, полягає у зміні агентів, що виконують загальнодержавні функції, але не в отриманні автономії у прийнятті податково-бюджетних рішень. Залишається важливою сильна цілеспрямована політика центрального уряду, а органам виконавчої влади на місцях відводиться роль втілювачів стратегії центру.

Значна залежність місцевих бюджетів від державного свідчить про недосконалість розподілу дохідно-видаткових повноважень між рівнями управління і системи міжбюджетних відносин, а також про проблеми з нарощуванням доходної частини місцевих бюджетів через слабку економічну розвиненість окремих регіонів України. Розвиток системи фінансів не сприяє повному забезпеченню фіскальної автономії територіальних одиниць. Така ситуація не є прий-

нятною, оскільки місцеві бюджети є джерелом фінансування більшості державних видатків, насамперед соціального спрямування. І відповідно, негативними наслідками централізації бюджетної системи є низька якість і недостатнє фінансування соціальних благ, що надаються на місцевому рівні (освіта, охорона здоров'я, житлово-комунальні послуги). До того ж політика бюджетного вирівнювання, що втілюється в Україні, не забезпечує умови для швидкого набуття тенденції до економічного зростання, оскільки навіть регіони, з бюджетів яких передаються кошти до державного бюджету, не мають для цього достатніх фінансових ресурсів.

Крім того, в умовах нерозвиненості на місцях суспільних та політичних інститутів місцеві органи влади при значному обсязі фіскальних повноважень можуть проводити безвідповідальну боргову політику, що загрожує розбалансованістю економічного становища, сповільнює процеси реструктуризації регіональної економіки. Сьогодні формування місцевих бюджетів на 57 % відбувається за рахунок міжбюджетних трансфертів. При цьому цільові трансферти склали в 2015 році 96 % загального обсягу міжбюджетних трансфертів на користь місцевих бюджетів [3].

Таким чином на сьогоднішній день можна виділити такі актуальні проблеми процесу децентралізації місцевих бюджетів в Україні як: Невідповідність між обсягом доходів бюджетів і реальними потребами у фінансуванні поточних видатків. Домінування поточних видатків місцевих бюджетів над видатками розвитку. Відсутність чіткого розподілу функціональних повноважень і відповідальності за надання послуг між рівнями влади.

Література

1. Бюджетний кодекс України // ВВР України. – 2010. - №50-51. – Ст. 572.
2. Кузькін Є.Ю. Зарубіжний досвід фіскальної децентралізації: проблеми та шляхи розв'язання / Є.Ю. Кузькін, Я.В. Котляревський, О.В. Шишко // Фінанси України. – 2015. – №12. – С. – 63-72.
3. Чопенко В. Индексированная земля [Электронный ресурс] / В. Чопенко// Зеркало недели. – 23.01.2016. – Режим доступа: <http://gazeta.zn.ua/ariculture/indeksirovannaya-zemlya-.html>

ФИНАНСОВЫЙ КРИЗИС И МЕРЫ ПО ЕГО УСТРАНЕНИЮ

*Матвейчук В.Е., 5 курс, экономический факультет
ГВУЗ «Приазовский государственный технический
университет», г. Мариуполь.
Научный руководитель: к.э.н., доц. Заика Ю.А.*

Одной из главных проблем Украины в условиях рыночной экономики является проблема функционирования финансового сектора. Особое воздействие на финансово-экономическое положение в Украине оказывает мировой кризис[2], а именно:

1. Циклическое замедление мировой экономики, которое в свою очередь нарушает баланс экспорта и импорта в стране, снижает поступления денег в государственный бюджет, способствует девальвации гривны, уменьшению зарплат, ухудшению качества жизни населения и т.д.;
2. Изменения цен на биржевые товары в зависимости от ситуации на фи-

нансовых и валютных рынках, что влечет сокращение валютного баланса, ослабление международной позиции Украины;

3. Обвал котирований на мировых фондовых рынках, приведший к резкому падению стоимости акций украинских компаний;

4. Банкротство крупных инвестиционных банков ведет к практическому перекрытию внешних рынков финансовой ликвидности, что грозит трудностями в рефинансировании внешнего долга отечественными банками и корпорациями.

В нашей стране наблюдается хроническая несбалансированность бюджетных доходов и расходов, активный рост государственной задолженности, нерациональная структура бюджетных затрат [1]. Проанализировав финансовое состояние страны, эксперты в области финансов предложили ряд рекомендаций: осуществление постоянного мониторинга деятельности финансовых учреждений со стороны регуляторов для обеспечения своевременного выявления и решения проблемных вопросов в текущей работе; санация или же ликвидация неплатежеспособных финансовых учреждений; оздоровление финансовой системы, которого можно достичь благодаря государственной поддержке, а также поддержке со стороны владельцев, внедрение механизмов конвертации депозитов в акции банков; стабилизация функционирования системы эффективного надзора, направленного на предупреждение возникновения угроз, усиление системы защиты прав инвесторов и потребителей; восстановление доверия населения к банковской системе, что проявится в росте объемов его депозитов, возможно только при условии замедления падения экономики и роста благосостояния украинцев. Таким образом, выход страны из финансового кризиса будет наиболее благоприятным лишь при использовании инструментов преодоления финансового кризиса. Необходимо принять меры по снижению объемов заимствования и расходованию бюджетных средств с целью покрытия дефицита государственного бюджета. Также следует провести политику по привлечению иностранных денежных средств.

Литература

1. Татарчук М. І., Мироненко М. Ю. – Проблеми розбудови фінансової системи України [Електронний ресурс]. Режим доступа: <http://intkonf.org/tatarchuk-m-i-mironenko-m-yu-problemi-rozbudovi-finansovoyi-sistemi-ukrayini>.

2. Эволюция финансовой системы ЕС: вызовы и перспективы для Украины [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.niss.gov.ua/articles/1671>.

3. Комплексная программа развития финансового сектора Украины до 2020 года [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.niss.gov.ua/articles/1671>.

АУТСОРСИНГ КАК СПОСОБ ОПТИМИЗАЦИИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

*Сига́й А.В., 5 курс, машиностроительный факультет
ГВУЗ «Белорусский национальный технический университет» г. Минск.*

Научный руководитель: к.э.н., доц. Короткевич Л.М.

В период кризиса любое предприятие думает прежде всего о том, как сохранить свои позиции на рынке, обеспечить максимально эффективный кон-

троль за расходованием денежных средств, поддержать на должном уровне ликвидность. Сегодня определяющим фактором положения предприятия на рынке является её умение и возможность сконцентрироваться на решении приоритетных задач основного бизнеса при максимальном сокращении затрат. Такие предпосылки стали причиной перехода большинства предприятий на внешнее обслуживание, получившее название аутсорсинг. *Аутсорсинг* можно определить как способ оптимизации деятельности предприятия за счет концентрации усилий на основных бизнес-процессах и передачи непрофильной деятельности внешним подрядчикам. Аутсорсинг является инструментом стратегического совершенствования предприятия, действенность которого подтверждена зарубежным опытом, и эффект от применения которого, по оценкам различных экспертов, позволяет заказчику сократить операционные затраты примерно на 35% и повысить прибыльность капитала в среднем на 6% при одновременном ускорении темпов роста доходов [1].

В стабильной экономической ситуации практика аутсорсинга помогает предприятиям решить проблемы функционирования и развития путем сокращения издержек, увеличения приспособляемости к условиям внешней среды, улучшения качества продукции и услуг, уменьшения рисков [2]. В условиях кризиса и нестабильности аутсорсинг может стать одним из ключевых факторов, который позволит предприятиям эффективно оптимизировать затраты и сосредоточить усилия на стратегических задачах ввиду преимуществ, получаемых от поставщика аутсорсинговых услуг: аутсорсинг позволяет решить проблемы с привлечением и обучением квалифицированного персонала и в то же время не возникает проблем при болезни, отпуске или увольнении кого-либо из сотрудников; появляется гибкость в управлении ресурсами, что особенно важно в условиях кризиса; при необходимости сокращения численности персонала не возникают юридические риски, связанные с увольнением сотрудников, предприятие избегает расходов на выходное пособие и сохраняет репутацию надежного работодателя; возможность использования значительного опыта, накопленного при решении задач, и постоянный доступ к новым технологиям и знаниям компаниями, специализирующимися на предоставлении услуг по аутсорсингу, так как в первую очередь именно они сталкиваются с возникающими проблемами в конкретной области, инвестируя в выработку решений задач и повышение квалификации своего персонала [2]. Подводя итог вышесказанному не стоит утверждать, что аутсорсинг является универсальным инструментом выхода из кризиса, так как руководству предприятий необходимо тщательно оценивать все риски, связанные с передачей той или иной функции на аутсорсинг, принимать во внимание все аргументы «за» и «против», а также учитывать специфику деятельности и, несмотря на экономическую выгоду, принимать во внимание возможные косвенные потери.

Литература

1. ПРОМИНВЕСТ: Аутсорсинг. – [Электронный ресурс]. – 2018. – URL: <http://www.prominvest.itlt.ru> (дата обращения 11.02.2018).
2. Аутсорсинг – лекарство от кризиса? [Электронный ресурс]. – 2018. – URL: <http://www.delo-press.ru> (дата обращения 12.02.2018).

НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ СТРУКТУРИ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ТЕХМАШСТРОЙ 2012», М.МАРІУПОЛЬ)

Сущенко М.А., 5 курс, економіко-гуманітарний факультет ДВНЗ «Донбаська національна академія будівництва і архітектури», м. Краматорськ.

Науковий керівник: д.держ.упр., проф. Беззубко Л.В.

Фінансовий стан підприємства - це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів [1]. Загальну оцінку фінансового стану підприємства проведено на прикладі ТОВ «ТЕХМАШСТРОЙ 2012», місто Маріуполь. У 2014 року підприємство мало негативний фінансовий результат через недостатню кількість замовлень в зв'язку зі складною ситуацією в країні і місті Маріуполь. Чистий прибуток мав негативне значення. В 2015 році підприємство закінчує рік з позитивним фінансовим результатом завдяки нормалізації обстановки в місті. Чистий дохід від реалізації збільшився на 89%. Причиною цього стало те, що на підприємстві була повністю переглянута цінова політика, економісти прорахували, що необхідно підняти вартість надання підприємством своїх послуг.

Аналізуючи ліквідність балансу та розрахунок показників ліквідності, можна зробити висновок, що підприємство має неліквідний баланс. Загальний коефіцієнт покриття вказує на нестачу поточних активів, які б погасили короткострокові зобов'язання. Аналіз основних показників платоспроможності, вказує на те, що компанія здатна профінансувати лише 4% активів за рахунок власного капіталу; існує велика залежність від зовнішніх кредиторів. Тому, для збільшення значення показників платоспроможності необхідно залучати кошти власників або інвесторів, реінвестувати прибуток у роботу підприємства і т.д. Підприємство відчувало нестачу власних оборотних коштів і довгострокових позикових коштів для формування запасів. Це створює ризики фінансової стійкості, адже в разі обмеження короткострокових позикових джерел фінансування, підприємство не зможе створювати резерви сировини, товарів і матеріалів для безперервної роботи. Коефіцієнт заборгованості свідчить, що велика частка активів фінансується за рахунок позикових коштів.

Було запропоновано наступні напрями оптимізація структури фінансових ресурсів підприємства: 1) розглянути варіанти перерозподілу частини фінансових ресурсів, направити їх на підвищення долі власного капіталу, зниження кредиторської заборгованості.

Також, необхідно проводити обсяги ремонтних робіт з платоспроможними інвесторами, це буде сприяти зменшенню дебіторської заборгованості в активах підприємства; 2) підвищити інноваційну активність, що буде сприяти додатковому залученню клієнтів, за рахунок чого буде

збільшуватися розмір прибутку, а також зростатиме інвестиційна привабливість для кредиторів, також залучення вітчизняних та іноземних інвесторів; 3) участь підприємства у тендерах по закупівлі сировини.

Тендери дозволяють ефективно використовувати кошти, забезпечити конкурентний вибір партнерів для укладання договорів, сприяють підвищенню якості виконуваних робіт; 4) підвищення іміджу та розгортання рекламної компанії. Це можливо зробити через створення рекламного сайту підприємства.

Література

1.Добровський В. М. Звітність підприємств: підручник / В. М. Добровський - К.: КНЕУ, 2010. – С.195.

ПОВЫШЕНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

*Усова К.В., 5 курс, машиностроительный факультет
ГВУЗ «Белорусский национальный технический университет», Минск.*

Научный руководитель: к.э.н., доц. Короткевич Л.М.

Одним из способов повышения эффективности внешнеэкономической деятельности предприятия является открытие торговых представительств.

Торговое представительство – это государственное ведомство, осуществляющее за границей права своего государства в сфере торгово-экономических отношений [1].

В своей деятельности торговые представительства руководствуются белорусским законодательством и международными договорами, участником которых является Республика Беларусь. Основными задачами торгового представительства Беларуси являются представительство интересов Беларуси в области ВЭД в стране пребывания, содействие развитию торгово-экономических связей, поиск новых форм сотрудничества, защита прав и законных интересов белорусских участников ВЭС в стране пребывания, осуществление контроля за исполнением международных договоров, соглашений, заключенных нашей страной с другими государствами. За выполнение данных задач на предприятиях отвечает отдел маркетинга, одними из важнейших целей которого является обеспечение стабильной и адекватной потенциальным возможностям предприятия внешнеэкономической деятельности, углубление торговых отношений с иностранными партнерами. Для открытия торговых представительств за рубежом целесообразно переходить к проектной структуре управления, которая является временной структурой, создаваемой для решения конкретной комплексной задачи (разработка проекта и его реализация). Пример проектного подхода к структуре управления представлен на рисунке 1.

Проектные структуры управления мобильны и сконцентрированы на определенном виде деятельности, что позволяет достичь высокого качества выполнения работ [2]. Преимуществом проектной структуры управления является возможность организации оперативно и качественно выполнять поставлен-

ные перед ней задачи без ущерба текущему производству.

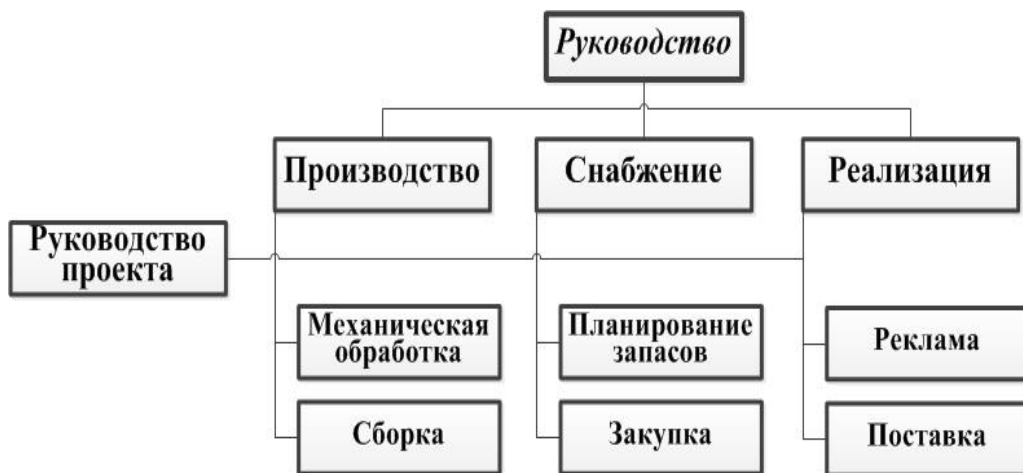

Рисунок 1 – Пример проектного подхода к структуре управления

Одной из форм проектного управления является создание проектной команды. Данная группа включает руководителя проекта и группу лиц, которые действуют вместе при исполнении работ проекта для достижения целей проекта, состоит из представителей различных групп, обладающих знаниями в конкретной предметной области.

Например, при выходе организации на новый рынок сбыта команда проекта может состоять из следующих специалистов: экономистов, бухгалтера, маркетологов, юристов, логистов; при создании лизинговой компании – маркетологов, экономистов, сбытовика, юриста, менеджера по продажам; при внедрении программного продукта - менеджера, программиста, бухгалтера, юриста.

Литература

1. Правовой статус торговых представительств Республики Беларусь. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://lib.sale/mejdunarodnoe-pravo-besplatno/202-pravovoy-status-torgovyyih-predstavitelstv-88433.html>, свободный. – Загл. с экрана.

2. Проектная структура управления. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.upravlenie24.ru/proektstruktura.htm>, свободный. – Загл. с экрана.

ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ ЯК ОСНОВА БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Федьків Л.Ю., 1 курс магістратури, економічний факультет ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Маріуполь.

Науковий керівник: д.е.н., доц. Хаджинова О.В.

У ринковій економіці стабільний розвиток підприємств істотно залежить від їх фінансової стійкості. Проблема фінансової стійкості підприємства повинна бути завжди одним із першочергових завдань операційного управління, незалежно від рівня сприятливості економічних умов зовнішнього середовища.

Саме тому підприємствам необхідно постійно дбати про фінансову стійкість, вживати заходів для її зміцнення. Фінансова стійкість підприємства – це здатність суб'єкта господарювання функціонувати і розвиватися, зберігати рівновагу своїх активів і пасивів в умовах мінливого зовнішнього і внутрішнього середовища, яке гарантуватиме його постійну платоспроможність та інвести-

ційну привабливість у межах допустимого рівня ризику [2].

Забезпечення фінансової стійкості досягається налагодженням рівноваги ритмічної і ефективної роботою підприємства, завдяки вмілому управлінню виробничими фондами і джерелами їх формування. Цьому сприяють: розробка економічно обґрунтованого бізнес-плану і його невід'ємної складової – фінансового плану, контроль і аналіз виконання бізнес-плану, зокрема фінансового плану; прийняття конкретних заходів щодо фінансово-господарської стабілізації. Фінансове управління фінансовою стійкістю підприємства стосується всіх наявних ресурсів підприємства. При цьому треба враховувати, що досягнені показники фінансової стійкості досить мінливі в динаміці. Причиною цих коливань, як правило, виступають зміни факторів зовнішнього і внутрішнього фінансового середовища підприємства. Для підвищення ефективності фінансового управління підприємством із забезпечення фінансової стійкості пропонується використання системи бюджетування.

Сутністю бюджетного методу управління полягає в тому, що вся діяльність підприємства підлягає балансуванню доходів і витрат, з чітко визначеними місцями їх виникнення і закріпленням в відповідальність за керівником відповідного рангу. Для підвищення ефективності управління фінансовою стійкістю з використанням фінансового планування, підприємствам необхідно: визначити величину необхідних і реально можливих грошових ресурсів за джерелами їх формування і напрямками використання для здійснення операційної, інвестиційної та інших видів діяльності; оптимізувати структуру капіталу за джерелами формування і напрямками розміщення; визначити прогнозовану дохідність капіталу, авансованого на формування активів підприємства; розробити альтернативні або попереджувальні заходи на випадок відхилень від прогнозних показників; контролювати і оперативно реагувати на хід виконання фінансового плану.

Таким чином, для забезпечення фінансової стійкості підприємств необхідно більше уваги приділяти фінансовому плануванню з тим, щоб ресурсно забезпечувати виконання прогнозованих бізнес-планом обсягів операційної та інвестиційної діяльності на основі фінансової стійкості, створювати передумови для отримання чистого прибутку в розмірі, достатньому для самоокупності та самофінансування.

Література

1.Абрамова І.М. Оцінка та планування фінансової стійкості підприємства засобами бюджетування [Електронний ресурс] / І.М. Абрамова // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. - 2013. - № 2. - С. 104-109. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/uazt_2013_2_17

2.Кравченко М.С. Сутність фінансової стійкості промислового підприємства // Вісник економічної науки України. – 2010. – №2(18). – с. 61-64.

3.Мельнь О.В. Фінансова стійкість підприємства як одна із складових його економічної безпеки [Електронний ресурс] / О.В. Мельнь, Ю.В. Сидоренко // Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Сер.:Технічний прогрес та ефективність виробництва. - 2013. - № 66. - С. 160-165. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vcpitp_2013_66_27

4.Попова Ю.В. Сутність фінансової стійкості підприємства та заходи її забезпечення [Електронний ресурс] / Ю.В. Попова // Управління розвитком. - 2013. - № 22. - С. 15-17. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uproz_2013_22_8

ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ПОВЫШЕНИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОГО ПОТЕНЦИАЛА

Шевандо О.А., 5 курс, машиностроительный факультет ГВУЗ «Белорусский национальный технический университет», г. Минск.

Научный руководитель: к.э.н., доц. Короткевич Л.М.

Финансовая система является ключевым элементом управления экономикой на макро- и микроуровнях. Финансовая деятельность машиностроительных предприятия в кризисных условиях зависит от внешнеэкономической деятельности. Машиностроение занимает ведущую позицию по объему внешней торговли Республики Беларусь. Основным критерием является валютоокупаемость - принцип внешнеэкономической деятельности предприятий и организаций, предусматривающий возмещение их расходов в валюте за счет собственных валютных доходов.

Отрасль машиностроения в Республике Беларусь является экспортоориентированной (рис. 1), при этом традиционными рынками являются страны СНГ[1].

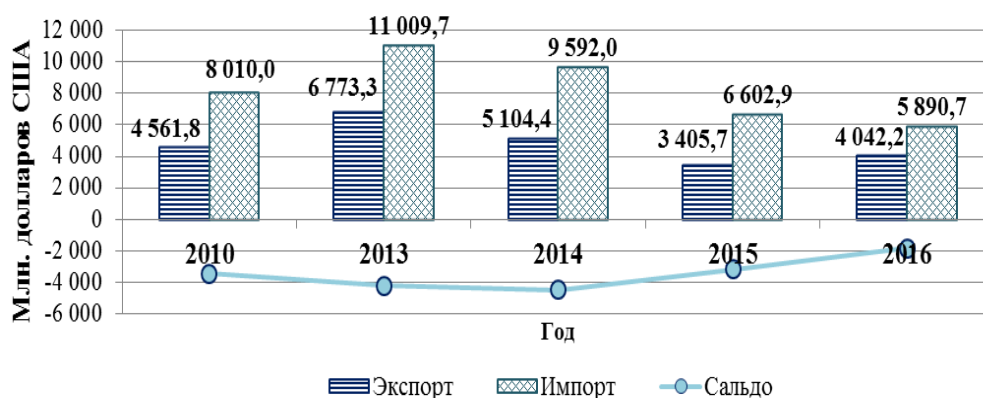

Рисунок 1- Экспорт/импорт продукции машиностроения Республики Беларусь

В 2016 году продолжилась тенденция снижения объемов экспорта: экспорт продукции машиностроения составил 4042,2 млн. долл. США. Однако по сравнению с 2015 годом данный показатель увеличился на 18%. Снижение экспорта обусловлено вхождением традиционного рынка в фазу рецессии, ослаблением позиций отечественных предприятий на рынке Российской Федерации (это вызвано усилением конкуренции среди производителей на российском рынке как российского происхождения так и иностранных производств)[1].

В 2016 году импорт продукции машиностроения составил 5 890,7 млн. долл. США (11% к объему импорта в 2015 году). Снижение импорта обусловлено сложной ситуацией в промышленном комплексе страны, ухудшением финансово-экономической ситуации на предприятиях машиностроения, а также действующей программой импортозамещения [1].

Таким образом, на внешнем рынке машиностроения наблюдается отрицательное сальдо торговли (экспорт меньше импорта). Стратегические направления развития внешней торговли определены Национальной программой поддержки и развития экспорта Беларуси на 2016-2020 годы: диверсификация тор-

гово-економічних зв'язей з різними країнами та регіонами при збереженні та зміцненні позицій на традиційних ринках; оптимізація законодавства в сфері підтримки експорту з урахування світової практики та функціонування білоруської моделі економіки; вдосконалення підходів до роботи з малим та середнім підприємством по експортній тематикі; стимулювання виробників товарів та послуг до розширення товарної номенклатури та видів надаваних послуг [2].

Література

1.Машиностроение [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.uniter.by/upload/Machine_building.pdf, вільний. - Заголовок з екрана.

2.Национальная программа поддержки и развития экспорта на 2016-2020 годы утверждена в Беларуси [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.belta.by/economics/view/natsionalnaja-programma-podderzhki-i-razvitiya-eksporta-na-2016-2020-gody-utverzhdena-v-belarusi-204306-2016/>, вільний. - Заголовок з екрана.

Секція 4. Удосконалення законодавства щодо підвищення його ефективності в сучасних умовах

ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Бережна Л.В., 2 курс, економіко-гуманітарний факультет ДВНЗ «Донбаська національна академія будівництва і архітектури», м. Краматорськ. Науковий керівник: ас. кафедри менеджменту Єщенко М.Г.

Інвестиційна діяльність є важливим фактором швидкого та ефективного економічного і соціального розвитку України. Недостатнє дослідження проблем правового регулювання інвестиційної діяльності значною мірою негативно позначається на ефективності залучення та використання іноземних інвестицій в Україні. Тому, проблема створення та подальшого розвитку інвестиційної законодавчої бази, яка б стимулювала вітчизняних та іноземних інвесторів до вкладання виробничого капіталу в економіку України, набуває в сучасних умовах особливої актуальності. На сьогодні в Україні розроблено законодавство іноземних інвестицій, до якого входять понад 100 різних нормативно-правових актів, законів, постанов, указів, положень, інструкцій та ін. Серед них важливе місце посідають Закони України «Про режим іноземного інвестування», «Про інвестиційну діяльність». Особливістю правового регулювання інвестиційної діяльності на території України є те, що, поряд із вищепереліченими Законами України інвестори мають враховувати також положення цілого ряду інших законів та підзаконних нормативних актів. Зокрема, це Господарський кодекс України, Цивільний кодекс України, Закони України «Про банки і банківську діяльність», «Про захист іноземних інвестицій в Україні», «Про зовнішньоекономічну діяльність», «Про загальні засади створення та функціонування спеціальних (вільних) економічних зон», законодавство про приватизацію та фондо-

вий ринок тощо [1].

Аналіз сучасного стану правового регулювання іноземних інвестицій в Україні свідчить про те, що інвестиційне законодавство потребує подальшого вдосконалення. Одним із головних інструментів, що дозволить залучити в державний сектор економіки додаткові інвестиційні ресурси та сприятиме розвитку партнерських відносин держави та бізнесу, є державно-приватне партнерство (ДПП), яке сьогодні в умовах розвитку економіки нашої країни є актуальною формою співробітництва між державними та приватними партнерами, нагальною вимогою сьогодення.

З метою реалізації економічних реформ в Україні Мінекономрозвитку проводилась робота щодо удосконалення законодавства у сфері ДПП. Здійснюються заходи в напрямі розвитку інвестиційної інфраструктури, а саме: відповідно до Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 № 385) питання створення регіональної мережі індустриальних парків і надання державної підтримки суб'єктам, які створюють такі парки, визначені як один із пріоритетних напрямів розвитку регіонів. Станом на 26.02.2018 до Реєстру індустриальних (промислових) парків вже включено 29 індустриальних парків (у 2017 році – 13 індустриальних парків) [1]. Таким чином вищезазначене доводить, що розробка стабільної правової бази, з урахуванням висловлених перспектив, є однією з головних умов поліпшення інвестиційного клімату і збільшення обсягів іноземних інвестицій в економіку України.

Література

1. Стан інвестиційної діяльності в Україні URL: <http://www.me.gov.ua/Documents>
2. Інвестиційне законодавство: стан, проблеми, перспективи. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws>
3. Інвестиції та інвестиційна діяльність: сучасний стан правового регулювання. URL: <http://uz.ligazakon.ua>

ПРАВОВІ ІНСТРУМЕНТИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Касьянюк С.В., к.т.н., доц. кафедри економіки підприємства;

Касьянюк А.С., 4 курс, факультет автоматизації машинобудування й інформаційних технологій ДВНЗ «Донбаська державна машинобудівна академія», м.Краматорськ.

Дії влади щодо подолання відставання економіки, її організації на сучасних принципах сталого розвитку мають бути спрямовані на формування реального конкурентного середовища та його захист. Для виконання цих завдань необхідно чітко уявляти об'єкт, на який спрямований вплив держави, бажаний результат та можливі шляхи його досягнення. Різноманітні питання економічної конкуренції як суспільного економічного явища досліджено в працях Г.Азоева, А.Юданова, Р.Фатхутдінова, К.Тот'єва, В.Єременка, З.Борисенко,

О.Шнипко, В.Мороза, В.Савчука, Н.Трегубець. Особливо вагомий вклад у теорію конкуренції внесений відомими фахівцями М.Портером, И.Кирцнером.

Для створення та розгляду механізму регулювання конкуренції, з точки зору законодавчого та управлінського забезпечення реалізації гарантованого державою права на підприємницьку діяльність, що передбачено ст. 13, 42 Конституції України, необхідно чітко уявляти об'єкт владного впливу держави. Особливості об'єкта зумовлюють форми, способи і засоби державного впливу. Тому для визначення механізму державного регулювання конкуренції в умовах сталого розвитку у певній сфері необхідно розглянути характеристики суспільних відносин, у яких реалізується владний вплив держави. У сучасних умовах фахівці по-різному підходять до визначення конкуренції. Аналізуючи визначення конкуренції різними фахівцями, можна виділити такі підходи до визначення економічної конкуренції в умовах сталого розвитку. По-перше, це поведінкове тлумачення конкуренції, відповідно до якого конкуренція – це суперництво, боротьба за гроші покупців та інші майнові блага, шляхом задоволення потреб споживачів. По-друге, це зміщення уваги з боротьби фірм на аналіз структури ринку, його стану, тих умов, що панують на ньому. Головним є визначення ступеня монополізації ринку, свободи продавця й покупця. По-третє, функціональний підхід, що забезпечує реалізацію двох найважливіших функцій конкуренції – порівняльної й селективної. Варто відзначити, що у ст. 25 ГК України під конкуренцією розуміється змагання між суб'єктами господарювання, що забезпечує завдяки їх власним досягненням здобуття ними певних економічних переваг, унаслідок чого споживачі та суб'єкти господарювання отримують можливість вибору необхідного товару і при цьому окремі суб'єкти господарювання не визначають умов реалізації товару на ринку. Надане визначення конкуренції в українському законі найбільш збігається із поняттям конкуренції в моделі досконалої конкуренції, яка характеризується станом рівноваги та передбачає рівновагу попиту і пропозиції товару на ринку.

Розглядаючи подальше вдосконалення правових механізмів регулювання конкурентного середовища, фахівці рекомендують: “а) узгодити між собою нові Цивільний та Господарський кодекси України; б) сформувати Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців; в) запровадити прозорі механізми надання державної підтримки підприємцям та інститути для її моніторингу і оцінки; г) удосконалити нормативно-правову базу [1]. Разом з тим такий підхід не зовсім узгоджується із визначенням у ст. 10 ГК України антимонopolно-конкурентної політики як складової економічної політики держави, яка має бути спрямована на створення оптимального конкурентного середовища діяльності суб'єктів господарювання, забезпечення їх взаємодії на умовах недопущення проявів дискримінації одних суб'єктів іншими, сприяння зростанню ефективної соціально орієнтованої економіки. Державна політика реалізується за допомогою механізму правового регулювання, тобто “системи правових засобів, упорядкованих найбільш послідовним чином з метою подолання перешкод, які є на шляху задоволення інтересів суб'єктів права” [2]. З позицій державного регулювання економічної конкуренції в умовах сталого ро-

звітку домінуючим в Україні, на наш погляд, є управлінський та функціональний підходи, які сприяють суперництву самих підприємців. Не випадково у ст. 21 Закону України “Про Кабінет Міністрів України” до повноважень Кабінету Міністрів України як центрального органу виконавчої влади віднесено сприяння розвитку підприємництва на засадах рівності перед законом усіх форм власності та забезпеченню соціальної спрямованості національної економіки, вжиття заходів щодо демонополізації та антимонопольного регулювання економіки, розвитку конкуренції та ринкової інфраструктури. Саме тому, з аналізу вищезазначених положень випливає, що державне регулювання є передумовою створення конкурентного середовища та введення в дію ринкових механізмів, узгодження інтересів різних учасників ринку, у тому числі публічних соціальних інтересів держави.

Література

1. Савчук В. С. Механізми державного управління в сфері захисту економічної конкуренції в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 25.00.02 “Механізми державного управління” / Савчук В. С. – Львів, 2006. – С. 16.
2. Теория государства и права : курс лекций. – М. : Юристь, 2005. – С. 722-726.
3. Ющик О. І. Галузі та інститути правової системи (міфи і реальність) / О. І. Ющик. – К. : Оріяни, 2002. – С. 101.

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗПОДІЛУ ДОХОДІВ

Оганесян М.М., 3 курс, економічний факультет ДВНЗ «Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна», м. Харків.

Науковий керівник: к.е.н., доц. кафедри економ. теорії та економ. методів управління Нестеренко О.М.

Державне регулювання розподілу доходів Одним з найважливіших напрямків діяльності держави в сучасних умовах є соціальна політика. Її суть полягає в регулюванні соціально-економічних умов життя населення, в забезпеченні добробуту та гідного рівня існування всіх громадян.

Державна політика доходів є складовою частиною соціальної політики і спрямована на вирішення двох головних завдань: надання прямої допомоги найбільш вразливим верствам населення через систему соціального забезпечення і нейтралізацію інфляційного знецінення доходів і заощаджень населення. Ще 25 років тому більшість громадян виступали проти втручання влади в розподіл доходів, а сьогодні, навпаки, скоріше схильні погодитися на державне регулювання, адже відмінності в оплаті праці сьогодні сприймаються інакше, ніж за часів перебудови. Нерівність доходів в кінці XIX - початку XX століття стало об'єктом вивчення багатьох економістів США і Західної Європи. Центральною проблемою вивчення є оцінка справедливості і ефективності сформованого в ринковій економіці розподілу доходів і багатства. У 1905 році американський статистик Макс Лоренц розробив метод оцінки розподілу доходів, який отримав назву кривої Лоренца. На підставі кривої Лоренца вивели коефіцієнт Джинні – кількісний показник, який демонструє ступінь нерівності різних варіантів розподілу доходів, розроблений італійським економістом, статисти-

ком і демографом Коррадо Джині. Так як, значна нерівність в розподілі доходів є соціальнонебезпечним, у другій половині ХХ століття отримала розвиток концепція соціальної держави, згідно з якою вона несе відповідальність за забезпечення гідних умов життя для своїх громадян.

Основною ідеєю концепції було визнання відповідальності держави за створення і підтримання умов для ефективної економічної діяльності та розумних розподільних відносин, які враховують інтереси широких верств населення. Засобом подолання нерівності виступає державна політика доходів. Вона здійснюється за двома основними напрямками: регулювання доходів населення і перерозподіл доходів через державний бюджет. Таке регулювання і перерозподіл передбачає виплату державою трансфертних платежів населенню. Ступінь впливу держави на процес перерозподілу доходів можна виміряти обсягом і динамікою витрат на соціальні цілі за рахунок центрального та місцевих бюджетів, а також розміром оподаткування доходів.

Однак втручання держави в перерозподільчі процеси повинно здійснюватися в оптимальних розмірах. Вирівнювання доходів, визнане для сучасного суспільства необхідним в силу цілого ряду причин, може привести до скорочення ефективності економіки.

Такий перерозподіл доходів від багатих до бідних американський економіст А. Оукен порівняв з «дірявим відром», тобто цей процес неминуче веде до зниження економічної ефективності. Масштаби «витоку» з «відра Оукена» визначаються тим, якою мірою підвищення податків і зростання соціальних трансфертів зменшують обсяги пропозиції праці.

Література

1. Економічна теорія: Підручник / За заг. ред. акад. В.І. Відяпіна, А.І. Добриніна, Г.П. Журавльової, Л.С. Тарасевича. - М.: ИНФРА-М, 2003. - 714 с - (Серія «Вищаосвіта»)

2. Соціально-економічна модель: Становлення і розвиток: теорія, методологія, практика. За заг. ред. В. Г. Гусакова. : В 2 кн. Кн. 1 / В. Г. Гусаков та ін.; Нац. акад. Наук Білорусі, Ін-т економіки. - Мінськ: Білоруська наука, 2015. - 554 с.

ДОСЛІДЖЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ДОВІРИ ДО ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Савченко Г.Б., 2 курс, факультет економіки та менеджменту ДВНЗ «Донбаська державна машинобудівна академія» м. Краматорськ.

Науковий керівник: д.е.н., проф., зав. кафедри економіки підприємства Бурлуцький С.В.

Сучасний етап розвитку нашої держави супроводжується серйозними соціальними і політичними змінами, які відбуваються в умовах жорсткої економічної, політичної і соціальної криз, які до того ж посилюються російським військовим вторгненням і виниклими в зв'язку з цим потужними осередками нестабільності у вигляді неконтрольованих ОРДЛО і АР Крим. Стан правоохоронної системи держави є важливим фактором забезпечення безпеки окремих громадян та суспільства в цілому, створення ситуації соціальної стабільності і мож-

ливості рішень широкого спектра проблем, що виникають в сучасному суспільстві в умовах ризиків, пов'язаних з впливом множинних перехідних процесів в економіці, політиці і т.п. Для наукового співтовариства є важливим питання, яким чином можна дати об'єктивну оцінку роботи органів правопорядку, яким чином підібрати систему емпіричних індикаторів, які дозволяють дати комплексну оцінку довіри до неї з боку громадськості. Довіра до правоохоронної системи є важливою характеристикою суспільних взаємовідносин, ключовим соціокультурним явищем, яке значною мірою визначає ефективність державної політики з формування громадянського суспільства, розвитку демократії та соціально-економічного розвитку країни загалом. Питання про підвищення рівня довіри громадян України до правоохоронних органів до 70% розглядається в контексті озвучених планів реформування правоохоронної системи, закладених в стратегії сталого розвитку "Україна - 2020". Закладені конкретні показники Стратегічних індикаторів реалізації Стратегії продиктовані вимогами до відповідності Копенгагенським критеріям - параметрам, яким мають відповідати держави - члени Європейського Союзу [2]. Відразу варто звернути увагу, що рівень довіри населення до поліції пов'язаний з важливими показниками соціально-економічного розвитку. Можна сміливо стверджувати, що рівень довіри громадян до правоохоронних органів безпосередньо залежить від фактичного стану соціально-економічного і політичного рівня розвитку країни. В економічно сильних державах, при більш високому рівні довіри до поліції і її меншою чисельністю, вище державні витрати бюджету і соціальний захист громадян.

Рівень довіри до правоохоронців також залежить від ефективності роботи самих правоохоронців, від рівня корумпованості, ставлення до різних статусних груп, поводження з фізичними особами під час контактів, а також діяльності інших органів кримінальної юстиції, в першу чергу судів. Якість державних інститутів (відкритість влади, її здатність підтримувати високоякісні суспільні блага, підзвітність населенню, верховенство закону, масштаб корупції тощо) прямо и непрямо впливає на ставлення населення до поліції [1]. Паралельно з дослідженням статистичних методів, варто торкнутися теми реформ в правоохоронних органах, а також критерії оцінювання якості роботи реформованих органів правопорядку. Слід зауважити, що система оцінювання роботи всіх різновидів органів правопорядку повинна бути гнучкою і здатною змінюватися в зв'язку з будь-якими змінами суспільно-політичної кон'юнктури, щоб згодом орієнтація на конкретні рівні показників ефективності не підміняла справжні цілі існування органів правопорядку.

Таким чином, заявлених високих показників Стратегічних індикаторів ми зможемо домогтися, наполегливо і послідовно реалізуючи всі пункти Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020»[2], як комплексного і взаємопов'язаного механізму виходу з тривалої соціально-економічної та політичної кризи.

Література

1. Кубаєнко А. к. ю. н., доцент кафедри адміністративної діяльності ОВС та економічної безпеки Одеського державного університету внутрішніх справ. Формування суспільної довіри та підтримки громадян в умовах становлення Національної поліції України. «VisegradJournalonHumanRights» 2017, ч.2 .

2. Стратегія сталого розвитку "Україна - 2020". Схвалено Указом Президента України від 12

ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА В СФЕРІ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ

Трушкіна Н.В., к.е.н., наук. співробітник Інститут економіки промисловості НАН України, м. Київ.

На даний час в Україні актуалізуються проблеми вдосконалення законодавства в сфері електронної комерції, яка має стати ключовим драйвером національної економіки в умовах трансформаційних перетворень. Це відповідає прийнятій Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 рр., у якій передбачено перехід до високотехнологічних виробництв та ефективних процесів за допомогою ІТ-технологій і комунікацій.

Разом з тим аналіз діючих законодавчих і нормативно-правових актів, які регулюють діяльність у сфері електронної комерції в Україні, показав, що більшість документів не кореспондують один з одним, відсутня їх відповідність сучасним умовам господарювання. Наприклад, у Законі України «Про електронні документи та електронний документообіг» [1] не прописано процедури застосування електронних договорів і комерційних електронних повідомлень як виду електронних документів. У главі 20 Господарського кодексу України [2] нічого не сказано про укладення господарських договорів в електронній формі. Однак, як показує аналіз, у законодавстві України є спроби забезпечення реалізації механізмів розвитку електронної комерції.

Наприклад, у главі 16 Цивільного кодексу України визначено, що «правочин може вчинятися усно або в письмовій (електронній) формі» [3]. Прийнятий у 2015 р. Закон України «Про електронну комерцію» на законодавчому рівні врегульовує сферу інтернет-торгівлі та використання електронних грошей [4]. Це дозволило систематизувати та вдосконалити чинне національне законодавство у сфері електронної комерції, сформував та впровадити єдиний підхід до державного регулювання суспільних відносин, що виникають при дистанційному укладанні правочинів з купівлі-продажу товарів та/або їх постачання, виконання робіт і надання послуг із застосуванням інформаційно-телекомунікаційних систем і цифрових технологій.

Отже, у результаті дослідження встановлено, що незважаючи на деякі позитивні кроки у законодавстві України з регулювання діяльності у сфері електронної комерції, все ж таки існують проблеми недостатньо ефективного нормативно-правового забезпечення у цій галузі. Тому з метою активізації розвитку електронної комерції необхідно внести зміни і доповнення в ряд законодавчих і нормативно-правових документів: у Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» включити термін «електронний договір» як вид електронного документа, порядок укладення електронних договорів, що відповідатиме ст. 11, 15, 16 Закону України «Про електронну комерцію»; у Господарській кодекс України – процедуру організації та здійснення збу-

ту продукції із застосуванням сучасних інформаційно-комунікаційних систем та електронних платформ як інструменту цифрової економіки; у Цивільний кодекс України – порядок укладення електронних договорів (глава 16 «Правочин») і фінансові інструменти електронних платежів (глава 74 «Розрахунки»); зміст Закону України «Про електронну комерцію» розширити інституційними механізмами організації процесу збуту продукції дистанційним способом і діяльності інтернет-магазинів. При цьому слід зазначити, що ключовим принципом національного законодавства у сфері електронної комерції має бути його гармонізація з правом ЄС та вимогами міжнародних стандартів.

Література

Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 р. № 851-IV (із змін., редакція від 30.09.2015 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/851-15>.

Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV (із змін., редакція від 07.03.2018 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV (із змін., редакція від 07.03.2018 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

Про електронну комерцію: Закон України від 03.09.2015 р. № 675-VIII (із змін., редакція від 26.04.2017 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/675-19>.

ПРАВОВІ ЧИННИКИ ЗРОСТАННЯ РІВНЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

*Шпотаковська Н.О., 5 курс, економічний факультет
ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Маріуполь.*

Науковий керівник: к.е.н, доц. Горохова Т.В.

Угода про Асоціацію з Європейським союзом вступила в чинність 1 вересня 2017 року. Серед іншого вона накладає на Україну ряд зобов'язань по екології. Перш за все наша країна повинна привести своє законодавство у сфері захисту навколишнього середовища у відповідність з європейським. На думку експертів, процес йде повільно. Однією з вимог Євросоюзу є оновлення стратегії екологічної політики. Попередній її варіант застарів і потребує кардинальних змін. Міністерство екології та природних ресурсів 12 вересня 2017 року опублікувало новий проект стратегії до 2030 року. Він винесений на громадське обговорення. Одна з ключових новацій документа - позначення кількісних і якісних індикаторів ефективності. Так, Міністерство ставить за мету скоротити кількість шкідливих викидів від стаціонарних забруднювачів на 15%, від пересувних засобів - на 30%. У відомстві очікують, що серед нових проданих в Україні автомобілів 10% складуть електрокари. В цілому кількість викидів парникових газів в 2030-м в порівнянні з 1990 роком має скоротитися на 60%. Також Міністерство планує збільшити площу заповідних територій майже в три рази [1, 2]. Наслідком приведення українського законодавства у відповідність з європейським стане збільшення податкових зборів за викиди. В ЄС забруднювачі платять в сотні разів більше, ніж в Україні, де низькі штрафи за порушення екологічних норм і невисока ставка екологічного податку призводять до екологічних лих. Підприємствам вигідніше платити екологічний податок, ніж відсотки по креди-

тах за модернізацію.

У Міністерстві екології та природних ресурсів прийнятий законопроект зі змінами до податкового та бюджетного кодексів, значно підвищує ставку екологічного податку [2]. Через підвищення цієї ставки підприємству вигідніше буде модернізувати своє виробництво, ніж платити достатньо великий податок. Преференції ж будуть виражатися у зниженні податкового навантаження, що й буде стимулювати перехід до більш екологічно чистих технологій [3].

Таким чином, євроінтеграційні процеси України надають можливість зберегти, захистити, поліпшити якість навколишнього середовища, захистити здоров'я населення, розсудливо і раціонально використовувати природні ресурси. Посилення природоохоронної діяльності матиме позитивні наслідки для громадян і підприємств, яв в Україні так і в ЄС, зокрема, завдяки збереженню природних ресурсів, підвищенню природоохоронної ефективності, інтеграції екологічної політики в інші сфери політики держави, а також підвищення рівня виробництва завдяки сучасним технологіям.

Література

1. Відповідальність за порушення екологічного законодавства 2017 р. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ecolog-ua.com/articles/vidpovidalnist-za-porushennya-ekologichnogo-zakonodavstva-2017>

2. Стратегія державної екополітики до 2030 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://focus.ua/money/380567/>

3. Смоленніков Д. О. Роль екологічної відповідальності бізнесу на шляху до сталого розвитку / Д. О. Смоленніков // Вісник Сумського державного університету. Серія: Економіка. – 2013. – № 4. – С. 35–39

Секція 5. Соціально-гуманітарні та еколого-економічні аспекти трансформації суспільства

СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СТАРОБІЛЬЩИНИ

Безпала Є.О., 1 курс, Навчально-науковий інститут економіки та бізнесу;

Дягілева А.Ю., 1 курс, Навчально-науковий інститут економіки та бізнесу;

Ткаченко В.Ю., 1 курс, Навчально-науковий інститут економіки та бізнесу ДВНЗ «Луганський національний університет ім. Т. Шевченка», м. Старобільськ.

*Науковий керівник: асистент кафедри менеджменту
Дульцева І.І.*

На сучасному етапі туризм став частиною стилю життя більш ніж третини людства і участь у туристичному процесі можна розглядати як складову якості життя. Умовою розвитку туризму в Україні є створення сприятливого організаційно-правового та економічного середовища, спрямованого на формування конкурентоспроможного на внутрішньому та світовому ринках туристичного продукту, що вимагає ефективного

використання природного та історико-культурного потенціалу туристичних пам'яток України, забезпечення їх соціально-економічних інтересів і екологічної безпеки[1]. Сектор соціального підприємництва в змозі зробити туристичні послуги в Україні більш доступнішими, тому, що відповідно засадам соціального підприємництва ставить їх якість вище можливості отримати прибуток, але не ігнорує цієї можливості. Діяльність по створенню соціальних підприємств та формуванню сприятливого середовища для його роботи сприяє: активізації членів суспільства, розвитку суспільства та місцевого самоврядування; інституційному розвитку системи соціального партнерства; активізації процесу соціалізації незахищених верств населення; соціально-економічному розвитку суспільства (поліпшення рівня життя); розв'язанню макроекономічних проблем суспільства (нейтралізація безробіття); вдосконалення чинної законодавчої бази та інше [2]. Соціальне підприємництво стає реальним механізмом розв'язання проблем суспільства, і в Україні з'являються нові приклади такої роботи, але не дуже багато в галузі туризму та в нашому регіоні. Проекти нашої громади (чайний антимагазин, проект «Турсело», хокейний клуб «Deaf-and-dump», маєток «Краса Слобожанщини») – це можливість привернути увагу до Старобільська та розвинути його туристичний потенціал. Ці приклади мають свій позитивний соціальний ефект – нейтралізація історичного та культурного занепаду, протекціонізм ремеслам, нейтралізація безробіття та інші. Якщо говорити про економічні наслідки, то соціальне підприємництво підвищує сукупну економічну ефективність, так як вводить в економічний оборот ресурси, які раніше в такій якості не використовувалися [3]. Це стосується не використовуваних матеріальних і людських ресурсів, яких дуже багато зараз на сучасному українському селі: надлишок сільськогосподарського виробництва, соціально виключені групи (жінки-домогосподарки, інваліди на селі), солідарність та довіра людей, коли вони об'єднані спільною метою та інше.

Література

- 1.Билл Дрейтон. Сила новых идей.– [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL:<http://www.nb-forum.ru/interesting/stories/bill-dreyton-sila-novyh-idey.html>
- 2.Соціальне підприємництво як чинник розвитку національної галузі туризму / Дульцева І. І. // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2014. – №2 (26). – С.26-29.
- 3.Дульцева І.І. Соціальнопідприємництво в розвитку зеленого туризму промисловогорегіону / І. І. Дульцева, Ю. З. Драчук // Молодийвчений. –№2 (17). – лютий , 2015. –Частина 6. – С.1057-1061.

ЗАКОНОМІРНОСТІ ТА ОСНОВНІ РИСИ ПЕРЕХІДНОЇ ЕКОНОМІКИ

*Белозорова А.А., 3 курс, економічний факультет ДВНЗ «Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна», м. Харків.
Науковий керівник: к.е.н., доц. кафедри економ. теорії та економ. методів управління Нестеренко О.М.*

Кожна економічна система проходить стадії становлення і розвитку, зрілого стану і занепаду. Перехідний період – це особливий період в еволюції еко-

номіки, коли стара система поступово руйнується, а одночасно нова народжується і утверджується. Тому розвиток перехідної економіки носить особливий характер, що істотно відрізняється від звичайного економічного розвитку.

До числа загально-економічних рис перехідної економіки відносяться: 1. Нестійкість- об'єктивність нестійкого характеру перехідної економіки зумовлена її нецілісністю, оскільки в ній поєднуються як старі, так і нові економічні форми і відносини, відбуваються зіткнення старих і нових економічних інтересів. 2. Альтернативний характер розвитку- вступ суспільства в перехідний стан виключає повернення до колишнього розвитку. 3. Поява і функціонування особливих перехідних форм 4. Особливий характер протиріч- в умовах перехідної економіки економічні протиріччя є протиріччями розвитку (між новими і старими елементами виробничих відносин), а не протиріччями функціонування (всередині кожних виробничих відносин). 5. Історичність- в основі історичного процесу перехідної економіки знаходяться реальні економічні явища. Саме вони визначають своєрідність кожного етапу або періоду в теорії перехідної економіки [1].

Залежно від швидкості здійснення трансформації економіки розрізняють два підходи: 1) радикального підходу, або так званої «шокової терапії»; 2) поступових ринкових перетворень з поетапним поглибленням (так звана градуалістська модель). У моделі «шокової терапії» перетворення відбуваються протягом відносно короткого періоду. Такий підхід дозволяє досягти так званого критичного розміру перетворень і усуває можливість відкоту до попереднього стану [2].

Градуалістська модель передбачає поступове здійснення трансформаційних заходів. Характерним для цієї моделі є тривалеспівіснування командних і ринкових методів економічної діяльності з жорстким контролем держави над економікою як на макро-, так і мікрорівні. Виділення двох моделей перехідної економіки має відносно умовний характер, їх вибір залежить від економічних і політичних умов країн, що встали на шлях трансформації економіки [3]. Перехід від однієї економічної системи до іншої-тривалий і дуже складний процес, який вимагає значних зусиль і ресурсів.

Не варто забувати про те, що досвід зарубіжних країн (навіть тих, у яких перехід був безболісним і успішним) не може бути з точністю перенесений на рівень національної економіки іншої країни і функціонувати так само успішно. Дуже важливо враховувати національні особливості і правильно вибудовувати стратегію переходу, щоб вона виявилася ефективною.

Література

1. Беляев О. О., Бебело А. С., Комяков О. М. Держава і перехідна економіка: механізм взаємодії: - К.: КНЕУ, 2003.

2. Воробйов Є.М., Гриценко А.А., Кім М.М., Лісовицький В.М. Экономическая теория. Курс лекций. - Харьков: ФОП Чиженко С.Ю., 2006. - 396 с.

3. Трансформація міжнародних економічних відносин в епоху глобалізації: колективна монографія / кол. авт.; за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 316 с.

ИННОВАЦИОННЫЕ АСПЕКТЫ УПРАВЛЕНИЯ ОБРАЗОВАНИЕМ

Буртак М.М., директор РЦ «Вундеркинд», ТОО «Ассоциация Успешных Людей», г. Актобе, Казахстан.

Роль образования значительно возрастает в условиях развития экономики страны, ориентированной на демократию, толерантность и рыночные отношения. Интерактивные технологии, появление МООСs и тенденции в направлении большей открытости в сфере образования предоставляют новые возможности педагогам и учащимся. В настоящее время существует большое количество бесплатных курсов предлагаемых независимо и самостоятельно или в сотрудничестве с университетами [1]. Это побуждает университеты к размещению своих курсов в Интернете, к созданию открытых учебных платформ, таких как, например, edX. Новые коммерческие начинания, такие как Coursera и Udacity также были запущены в сотрудничестве с престижными университетами, предлагая он-лайн курсы бесплатно или за небольшую плату за сертификаты. Крупные корпорации, такие как Pearson и Google также планируют захватить часть сектора в качестве глобальных игроков и, скорее всего, принять поход основанный на МООСs. Развитие МООСs коренится в идеалах открытости в сфере образования, в идее, что знаниями надо делиться бесплатно, и желание учиться должно быть удовлетворено без демографических, экономических и географических ограничений.

Таким образом, предлагаю рассматривать МООСs, как инновационную технологию в образовании, которая создает: 1. Социальную инициативу и социально ответственное поведение всех субъектов общества и рыночной экономики. Увеличивает уровень жизни населения через бесплатное образование, провоцирует укрепление экономического потенциала страны. Также это большая благотворительная инициатива, она формирует равные возможности для всех слоев населения (социально исключенных и дезадаптированных) и стран мира. 2. Бизнес-активность – возможность дополнительного дохода и развития для коммерческих организаций, фрилансеров в сфере IT-технологий и новых маркетинговых концепций в сфере образования и не только. 3. Новое средство управления и контроля уровня конкуренции в сфере образования – для образовательных учреждений, участвующих в этом процессе это возможность контролировать свое монопольное положение и дополнительно зарабатывать деньги, которая формируется с помощью повышения собственной конкурентоспособности путем исследования особенностей мотивации в процессе обучения. А для пользователей образовательных услуг – это возможность получить более качественные образовательные продукты.

Література

1. Алфимов Д.В. Инновационная образовательная система высшей школы: пути возрождения // Педагогические инновации: идеи, реалии, перспективы: сб. науч. пр. / Ред. кол. Л.И. Даниленко и др. – М.: Логос, 2000. – С. 158-160. 2. Официальный сайт системы Moodle. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://moodle.com/https://moodle.org/>

ІНВЕСТУВАННЯ В ТВОРЧИЙ ПОТЕНЦІАЛ СПІВРОБІТНИКІВ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ СУЧАСНОГО МАРКЕТИНГУ

*Гончарук В. М., 5 курс, економічний факультет
ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Маріуполь.*

*Науковий керівник: к.е.н., доц. кафедри маркетингу і
бізнес – адміністрування, Заїка Ю.А.*

В сучасних умовах глобалізації ринку і конкуренції підприємств виникла гостра необхідність в підвищенні рівня конкурентоспроможності компаній та адаптації до постійних коливань ринкового середовища, що стало вагомою причиною впровадження системи розвитку творчого потенціалу кадрів в робочий процес. Формування даної концепції управління персоналом сприяє розвитку креативного мислення співробітників, вдосконаленню навичок розробки та реалізації унікальних стратегій, інноваційних ідей та нестандартних рішень на практиці. Таким чином, зростають вимоги до творчого ресурсу організацій, так як «творчий потенціал виконую роль головної функції у визначенні місця підприємства в інформаційному суспільстві» [1]. Інвестиції в людський капітал представляють собою цілеспрямований внесок коштів в галузі і сфери, які гарантують покращення якісних параметрів людини, в першу чергу його робочої сили, яка охоплює рівень освіченості, розвиток інтелекту, творчого потенціалу, фізичного і психічного здоров'я, системи мотивації, ціннісних установок і т. д.)

Виділяють два основних види інвестування в людський капітал: підвищення кваліфікації та нематеріальне заохочення. Запровадження регулярних інвестицій такого типу дозволяє збільшити рівень прибутковості і вартість бізнесу. Величина коштів бюджету, яка виділяється на інвестиції в людські ресурси, потребує ефективного їх використання. Важливим інструментом підвищення та збереження конкурентоспроможності компанії виступають постійні заняття для розширення нових горизонтів та розвитку вже набутих професійних навичок, а також надання ліцензій та сертифікатів [2]. На сучасному етапі мінливого ринкового середовища для досягнення успіху та отримання високої рентабельності, підприємства змушені виводити методи роботи на якісно новий рівень. Оскільки важливими характерними ознаками культури компанії є рівень освіти персоналу, його компетентність і вміння працювати в колективі, то професійна підготовка і перепідготовка кадрів набуває стратегічного значення.

Українські фахівці, переймаючи досвід західних колег, перебувають на початковій стадії успішної реалізації сучасних методів професійного навчання персоналу, до складу яких входять: модульне та дистанційне навчання, наставництво, навчання в робочих групах, навчання дією, метафорична гра, навчання за методом «secondment», «shadowing» і «buddying» [3].

Отже, в наш час будь-яка компанія може конвертувати творчий потенціал своїх співробітників в грошовий еквівалент. Нині бізнес розвивається завдяки новаторам. Тому ринок бурхливо реагує на вдалі ідеї, а роботодавці все частіше вимагають від своїх підлеглих креативного мислення.

Література

1. Батоврина Е.В. На пути к достижению эффективности управленца: способности как факторы успеха управленческой деятельности // Современные гуманитарные исследования. – 2006.
2. Энциклопедия маркетинга – Развитие творческого потенциала предприятия [Электронный ресурс] – Режим доступа к ресурсу: https://studme.org/49348/ekonomika/razvitie_tvorcheskogo_potentsiala_predpriyatiya
3. Современные методы обучения персонала [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.ngpc.ru/forum2010/Articles/Learning%20methods.pdf>

НАУКОВА СКЛАДОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

*Девятка О.В., магістр, економіко-гуманітарний факультет ДВНЗ «Донбаська національна академія будівництва і архітектури», м. Краматорськ.
Науковий керівник: к.н.держ.упр. Єфременко В.В.*

Сталий розвиток - це концепція стосовно необхідності встановлення балансу між задоволенням сучасних потреб людства і захистом інтересів майбутніх поколінь, включаючи їх потребу в безпечному і здоровому довкіллі. Ряд теоретиків і прихильників сталого розвитку вважають його найперспективнішою ідеологією 21 століття і навіть усього третього тисячоліття, яка, з поглибленням наукової обґрунтованості, витіснить усі наявні світоглядні ідеології, як такі, що є фрагментарними, неспроможними забезпечити збалансований розвиток цивілізації [1]. Як сформулювала визначення сталого розвитку у своїй доповіді Комісія Брундтланд, це «розвиток, який задовольняє потреби нинішнього покоління без шкоди для можливості майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби» [4]. Сталий розвиток суспільства у будь-якому вимірі – будь-то глобальному, національному чи місцевому виглядає сьогодні як одна з найважливіших, невідкладних і всеосяжних проблем. Здається вже людство наближається до того, щоб дати системні, детально прораховані, із точним передбаченням можливих наслідків відповіді на глобальні виклики епохи. Але – лише наближається. Поки що у людства є час, аби призупинити темпи подальших небезпечних змін, розібратися з їхніми причинами, визначити і реалізувати альтернативні варіанти суспільного розвитку [3]. Сталий розвиток не є теперішнім станом регіональної системи, чи навіть національної. Натомість сталий розвиток регіону є перспективою, пріоритетом, до якого необхідно прагнути. Комплекс заходів стимулюючого характеру сприятиме досягненню стану рівноважної регіональної системи і виходу із нерівноважного стану регіональної соціо-еколого-економічної (далі – СЕЕ) системи. Під цим розуміється, що об'єктом стимулювання є сталий розвиток регіонів. Слід пам'ятати, що саме стимулюючі інструменти впливають на прагнення системи досягти сталого розвитку регіону і вийти із теперішнього стану регіональної системи. Зрозуміло, що будь-яка регіональна система прагне не допустити стану нерівноваги, проте в силу дії різних факторів (зовнішніх та внутрішніх) починання по досягненню сталого розвитку регіону можуть бути зупинені ще на початку [2]. Тому стимулювати сталий розвиток необхідно на предмет: 1) досягнення сталого розвитку як стратегічної ме-

ти; 2) досягнення взаємозв'язку між соціальною, економічною та екологічною сферами регіону; 3) активізації потенційних можливостей регіону нарощувати та ефективно використовувати конкурентні переваги у соціальній, економічній та екологічній сферах регіону, тобто, досягнення конкурентоспроможності регіону; 4) досягнення здатності регіональної СЕЕ системи до самовідтворення та недопущення дії дестабілізуючих чинників, а саме досягнення безпеки сталого розвитку регіону тощо.

Література

1. Вільна енциклопедія «Вікіпедія»: Сталий розвиток // Електронний ресурс: режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/>
2. Герасимчук З. В. Стимулювання сталого розвитку регіону: теорія, методологія, практика: Монографія / Герасимчук З. В., Поліщук В. Г. - Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2011. - 516 с.
3. Садовенко А.П. Сталий розвиток суспільства: Навчальний посібник// А.П. Садовенко, В.І. Середа, Л. Ц. Масловська. – Київ, 2009. – 239 с.
4. Butlin, John (1989-04-01). Ourcommonfuture. ByWorld commission onenvironment and development. (London, OxfordUniversityPress, 1987, pp.383 £5.95.). Journal of International Development (en) 1 (2). с. 284–287. ISSN 1099-1328. doi:10.1002/jid.3380010208.

ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ «ТЕМНОГО» ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

*Дульцева І.І., асистент кафедри менеджменту,
ДВНЗ «Луганський національний університет імені
Т. Шевченка», м. Старобільськ.
Науковий керівник: д.е.н., проф. Драчук Ю.З.*

Туризм частина стилю життя сучасного людства. Соціально-економічні, національно-культурні та ментально-психологічні чинники формують індивідуальні туристичні потреби, але сьогодні до загальних факторів, що спонукають до використання туристичних послуг додалися: необхідність отримання нових знань, навичок, відчуттів: як фізичних так і емоційних. Цей попит потребує відповіді пропозицією: виникає багато нових екстремальних, епатажних, небезпечних, «темних» видів відпочинку, які формують інший ринковий простір в галузі туризму зі зміненими правилами конкурентної боротьби, створюючи нову вартість та джерела доходів [1]. З розвитком соціально-економічних, інформаційних відносин та глобалізації економіки змінюється профіль сучасного туриста – він потребує пропозиції нового туристичного продукту. Створюються нові епатажні види відпочинку, пов'язані перш за все з розвитком нового виду комунікації людства – спілкування в соціальних мережах. Підтвердити високий статок і соціальний статус можуть фото в соціальних мережах, наприклад: шикарного готелю під час відпочинку, незвичайних туристичних місць, а затвердити успіх особистості допоможе блог про екстремальну подорож. Тому розвиваючи і пропонуючи такі туристичні послуги туристична фірма усвідомлено формує додану економічну вартість в своїй діяльності у вигляді супутнього (пов'язаного) корисного продукту, який може розглядатися як послуга брендування статусу людини-туриста, а головніше може приносити додатковий дохід і збільшувати конкурентоздатність, формуючи новий нематеріальний актив в діяльності туристичного підприємства: позитивний імідж, патентовані інновації,

гудвіл в сфері туризму[2]. Розглянемо «темний» туризм, як сферу зосередження нових форм доходів від інноваційних напрямків туристичної діяльності. «Темний» туризм (чорний, похмурий, скорботний туризм, танатотуризм, туризм жорстокості та жаху) – різновид туризму, пов'язаний з відвідуванням місць і пам'яток історично пов'язаних зі смертю і трагедією [3].

Проаналізовані дані підтверджують великі можливості України для розвитку «темного» туризму, такі приклади існують давно, наприклад: тур в Чорнобиль пропонують багато туроператорів, вартість і сервіс коливається від 800 до 5000 грн. Пошук за допомогою статистичних баз Google та Yandex дає такі результати: за запитом «Тур в Прип'ять» – більше 400 запитів за місяць. В подальшому дослідженні розглянемо інші інформаційні ресурси пам'яток темного туризму України. Розвинена туристична інфраструктура – цевагомий чинник розвитку економіки регіону і країни в цілому через розвиток нових видів туристичних послуг, в тому числі і за рахунок «темних» турів.

Література

1. Drachyk Y. Z. World experience to create competitive adventures in tourism on the principles of social entrepreneurship / Y. Z. Drachyk., I. I. Dultseva // International Journal of Economics and Society. – Memphis, U.S. – 2015. – № 1.

2. Шильнікова З.М. Тенденції розвитку «темного» туризму та його мотиваційні аспекти / З.М. Шильнікова, І. Дульцева, М. В. Матушкіна // Електронне наукове видання «Глобальні та національні проблеми економіки». – 2018. – №22.

3. Темный туризм [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ru.wikipedia.org/wiki/>

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА: ПЕРЕВАГИ ТА ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

Кобаль М.В., канд. психол. наук, доц., ПВНЗ «Карпатський інститут підприємництва університет «Україна», м. Київ;

Жуков І.С., 4 курс, Гуманітарно-педагогічний коледж ДВНЗ «Мукачівський державний університет», м. Мукачеве.

Застосування комп'ютерних технологій в освіті вже мають певну історію. Після широкого застосування персональних комп'ютерів (у розвинених країнах більше 83% родин мають персональні комп'ютери), відбувся наступний етап розвитку й використання даних технологій. Найбільш новою формою в освіті є дистанційне навчання. Методологія й форми дистанційного навчання усе більше й більше залучають педагогічних працівників і відповідно розробників освітніх середовищ і технологій. Цьому сприяє активний розвиток технічного й програмного забезпечення комп'ютерів, засобів комунікації й зв'язку, локальних і глобальних мереж, поява нових методів подання даних і навчальних матеріалів в електронному вигляді (гіпертекстова розмітка документів, звук і відео убудовані в електронний документ, інтерактивність при роботі з даними). У сфері теорії та практики дистанційної освіти працюють багато вітчизняних вчених і фахівців, кожен з яких зробив у свій час внесок у пропаганду й організацію наукових досліджень, серед них: Ю.Н. Афанасьєв, А.А. Ахаян, А.М. Бурлак, А.В. Барабанщиків, Д.А. Богданова, В.В. Вержбицкий, Т.П. Вороніна, Я.А.

Ваграменко, Ю.Н. Дьомін та інші. Розглянемо характерні риси та переваги дистанційного навчання [1]. Для студентів: доступність одержання освіти для порівняно великої кількості бажаючих, місце проживання яких віддалене від місця розташування закладу освіти; достатня гнучкість у виборі закладу освіти, місця й часу навчання; реальна можливість реалізації прискореного варіанта одержання освіти у закладах вищої освіти, що в підсумку поєднано зі значною економією часу й коштів; дозволяє реалізувати для студента індивідуальну навчальну програму й індивідуальний навчальний план. Зокрема, можна самостійно вибирати послідовність вивчення дисциплін і темп їхнього вивчення; система оцінки знань об'єктивна й незалежна від викладача; відсутність проблем придбання навчальних матеріалів і посібників. Студент має доступ до комплексу необхідних навчальних матеріалів у сучасному електронному вигляді безпосередньо із програм навчального середовища; студент дистанційної форми навчання одержує ті ж самі знання, що й студент, що відвідує очні заняття.

Для викладачів суттєвими перевагами дистанційного навчання є: вільний графік, тому що аудиторні заняття зведені до мінімуму або повністю відсутні; можливість автоматизувати систему оцінки знань; одночасно проводити навчання з декількох дисциплін й у різних навчальних закладах; використання сучасних мультимедійних технологій у навчальних матеріалах, що не завжди можливо при аудиторних заняттях; синхронне або асинхронне спілкування студентів між собою й з викладачем. Синхронне спілкування може реалізовуватися за допомогою відеоконференцій, а асинхронне припускає електронну переписку. Таким чином, зберігається взаємодія викладача з аудиторією «слухачів» курсу. З'ясуємо проблеми, чому впровадження форм дистанційного навчання стримується або розвивається не досить швидко [2; 3] і розставимо їх за ступенем впливу на темпи росту. Проблема класифікації й розміщення пріоритетів неодноразово обговорювалося й дискутувалося на багатьох публічних форумах і конференціях. 1. Термінологічні проблеми. Дистанційне навчання це нова форма й система навчання, а не тільки технологія викладання або модифікація заочної освіти. Неоднозначність у термінології призводить до того, що часто передбачається фінансування саме технологічної й технічної частини розвитку дистанційного навчання, а педагогічна складова залишається без належного фінансування. 2. Юридичні. Відсутність або недостатність нормативної, законодавчої, правової й документальної бази. 3. Технічні проблеми. Недостатність технічної бази, відсутність або невелика швидкість Інтернет доступу, відсутність або висока вартість програмних засобів. 4. Методичні. Відсутність методик створення й використання дистанційних курсів в освітньому процесі на основі сучасних педагогічних, інформаційних і комунікаційних технологій. Дистанційне навчання, безумовно, є новою перспективною формою для здобуття освіти, постійного підвищення рівня кваліфікації й самоосвіти без відриву від основної діяльності. Проблеми розвитку й впровадження дистанційного навчання в Україні розкриті далеко не повністю. Кожна з розглянутих проблем і тим більше методи їх вирішення вимагають глибокого й всебічного вивчення та можуть бути перспективою подальшого дослідження.

Література

1. Концепция развития дистанц. образов. Украины, утвержд. Минобразования Украины от 20.12.2000.
2. Полат Е.С. Проблемы организации системы дистанционного обучения в Российской Федерации. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://udesc.ntu-kpi.kiev.ua>
3. Лавров О.А. Дистанционное обучение: Классификация проблем. Термины и определения. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://vio.fio.ru/vio_15/cd_site/Articles/art_2_4.htm.

ПІДГОТОВКА ФІНАНСОВИХ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ «BIG DATA»

Лактіонова О.Є., к.е.н., доц. кафедри «Фінанси і банківська справа» ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Маріуполь.

Питання застосування «Big Data» у фінансовому секторі є закономірністю наукового прогресу останніх десятиліть. Фінансистам належить працювати з великими обсягами інформації та з новими форматами даних. Обробка файлів «Big Data» допоможе фахівцям фінансистам приймати більш точні фінансові рішення, що буде сприяти підвищенню вартості підприємства, збільшення його інвестиційної привабливості, зменшення інвестиційного ризику, поліпшення фінансового стану, підвищення кредитоспроможності, конкурентоспроможності та інших показників [1]. У розвинених країнах необхідність обробки «Big Data» призвело до появи і розвитку нових напрямків у сфері навчання фінансових фахівців. Орієнтуючись на західні дослідження слід зазначити, що сучасний фінансист все більше впроваджується в середу технологій Big Data, для грамотного управління якими йому необхідні нові знання. Для цього важливі навички роботи з пошуковими програмами, застосування пошукових операторів, роботи з пошуковими роботами. Майбутній фінансист повинен вивчати фінансовий, стратегічний, статистичний, математичний, системний, стохастичний, імовірнісний та інші види аналізу «Big Data». Основне питання застосування технологій Big Data в фінансовому секторі полягає в тому, наскільки робота з ними дозволить збільшити продуктивність, уникнути ризиків, прогнозувати і розширювати можливості компаній. Насправді грамотне використання Big Data здатне змінити і вже змінює фінансову систему в цілому.

У цих умовах завданням університетів є навчання фахівців фінансистів навичкам роботи з масивами даних і можливостям застосування сучасних технологій. Головним питанням, крім розуміння аналізу і обробки даних, залишається розуміння, для чого фінансист працює з цими даними, якого результату він може досягти. Сучасний спеціаліст в галузі фінансів необхідно розуміти суть роботи технологій, коли мова йде про Big Data. Якщо в більш ранні періоди, обчислювальні машини застосовувалися головним чином для обробки великих обсягів інформації і вирішення завдань, які пов'язані з рутинними процесами, де основним принципом було автоматизація ручних методів обробки, то з моменту 1991 року, коли з'явився широкосмуговий Інтернет, з'явилася можливість збільшувати швидкість передачі даних, а також забезпечувати передачу одночасно декількох типів даних в один момент часу.

В сучасних умовах студенти повинні володіти знаннями про можливості

сучасних технологій Big Data і вміти їх застосовувати. Стандартні методи і алгоритми роботи на етапах збору, зберігання, інтерпретації, аналізу даних застаріли, оскільки вони працюють з даними старого типу. Для роботи з новими даними сьогодні пропонуються інші технології. Вони допомагають значно збільшити швидкість обробки даних. Крім цього, на відміну від звичних «пошукачів», які видають дуже обмежений перелік джерел інформації у відповідь на наш запит, нові технології здатні на основі аналізу безперервно оновлюються баз даних сформулювати рішення і надати його в відповідь на запит. Розробками таких технологій, займаються найбільші клієнт-орієнтовані корпорації, такі як IBM, Microsoft, Google та ін. Можна перерахувати багато систем: Microsoft Data, Yandex Data Factory, SAP HANA, Google Now і Siri, PROMT Analyser. Наприклад, компанія Citygroup працює з продуктом IBM Watson, який застосовується в фінансовому менеджменті для допомоги фінансистам в прийнятті бізнес-рішень.

Навчання сучасних фінансистів має орієнтуватися на дослідження західних бізнес-шкіл, на роботу найбільших і успішних компаній, має ґрунтуватися на роботі з актуальною інформацією, з вдосконаленими аналітичними методами, застосовуваними в різних видів аналізу.

Важливо, що сукупної роботою прикладних наук повинні бути навчання студентів ефективній роботі з даними, формування більш глибокого уявлення фінансових процесів і процесів інших галузей, які інтегрують їх в фінансовий сектор. Конкурентною перевагою грамотного фінансового фахівця повинні стати його знання і навички їх застосування. Нові ідеї, нові запити з використанням нових технологій зобов'язують випереджати час результативними фінансовими рішеннями.

Література

1. A. Bulgakov. Big Data in Finance. Department of finance, Faculty of Economics, HSE.

ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН ТА ЙОГО ВПЛИВ НА РІВЕНЬ ЕКОЛОГІЧНО ЗАЛЕЖНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ В УКРАЇНІ

Латишева О.В., к.е.н., ст. викладач кафедри економіки підприємства ДВНЗ «Донбаська державна машинобудівна академія», М. Краматорськ.

Несприятлива екологічна ситуація в Україні відбивається на рівні захворюваності та смертності населення. Так, приріст населення в країні у 3 рази нижчий, ніж у цілому по всім країнам СНД, дитяча смертність у 2-2,5 рази вища, ніж у розвинутих країнах, тривалість життя менш на 5-7 років [1]. За даними ВООЗ, похідною від екологічних та професійно-виробничих факторів у поєднанні зі стресовими, нервово-психічними перевантаженнями є більша частина хвороб – до 70-80%. [2, с.91-92; 5, с. 119; 6, с. 319]. Науковці в галузі медичної екології [4; 5] поділяють захворювання, що пов'язані з дією навколишнього середовища на дві групи: екологічно залежні та екологічно [4, с. 320; 2, с. 92]. У вітчизняній науковій літературі питання, присвячені впливу екологічних факторів на здоров'я людини, у т.ч. на рівень захворюваності ди-

тячого населення, розглядалося в низці публікацій таких науковців в галузі гігієни, токсикології, екології, епідеміології як В.Г. Бардов [6], Ю.В. Бардик, Е.М. Беліцька [6], О.О. Бобильова, О.В. Линчак [4], О.І. Тимченко [4], В.І. Федоренко [6], зокрема в окремих дослідженнях [2; 5] розглянуто питання екологічно залежних та екологічно зумовлених захворювань, визначено основні медико-екологічні проблеми та їх вплив на рівень захворюваності населення.

Високий рівень забруднення довкілля в країні, у т.ч. рівень забруднення повітря від стаціонарних джерел забруднення, істотно впливає на здоров'я людини та середовище її проживання (рис. 1, рис. 2).

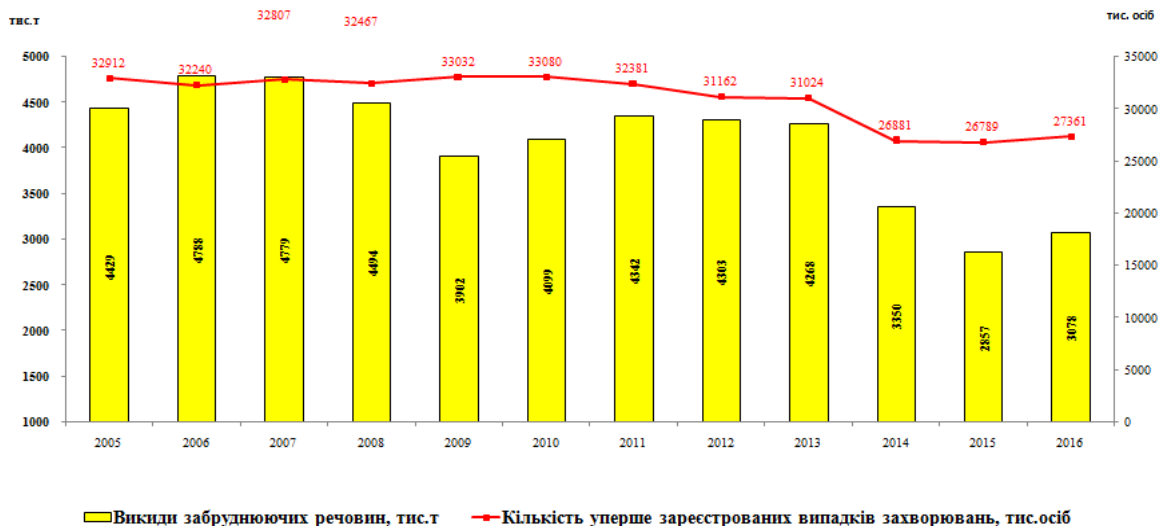

Рисунок 1- Динаміка обсягів викидів забруднюючих речовин і парникових газів у атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення та рівня захворюваності населення в Україні

*Джерело: побудовано автором на підставі опрацювання статистичних даних [3]**

На сьогодні погіршення стану навколишнього середовища призводить до виникнення нових екологічно зумовлених захворювань [2; 3]. За даними В.Г. Бардова, В. І. Федоренко, Е. М. Білецької [6], є тісний зв'язок між забрудненням довкілля і частотою недоношеності, вад розвитку в дітей і хромосомних захворювань, алергічною патологією, анеміями та ін. аномаліями у дітей. У дітей, які проживають в зонах екологічного лиха, виявляються вроджені вади розвитку, рецидивуючий бронхіт, алергічні захворювання, нефропатії, зниження коефіцієнту розумового розвитку (IQ), бронхіальна астма, імунодифіцитні стани, ендокринна патологія, нервово-психічні захворювання, онкопатологія тощо [6, с. 322; 2, с.94]. За результатами досліджень останніх років експерти визнали найбільш зловідомими для населення великих міст такі екологічні ризики: якість питної води (60-70% експертів); кліматичні особливості року (30-40%); безпека продуктів харчування (50-55%); санітарний стан району проживання (40-45%); стан водних ресурсів (ріки, озера) – 60-65%; забруднення повітря (65-70%); забруднення ґрунту (55-60%); підвищений рівень шуму (30-45%); естетичний стан навколишнього середовища місця проживання (40-50%) [5; 2; с.92].

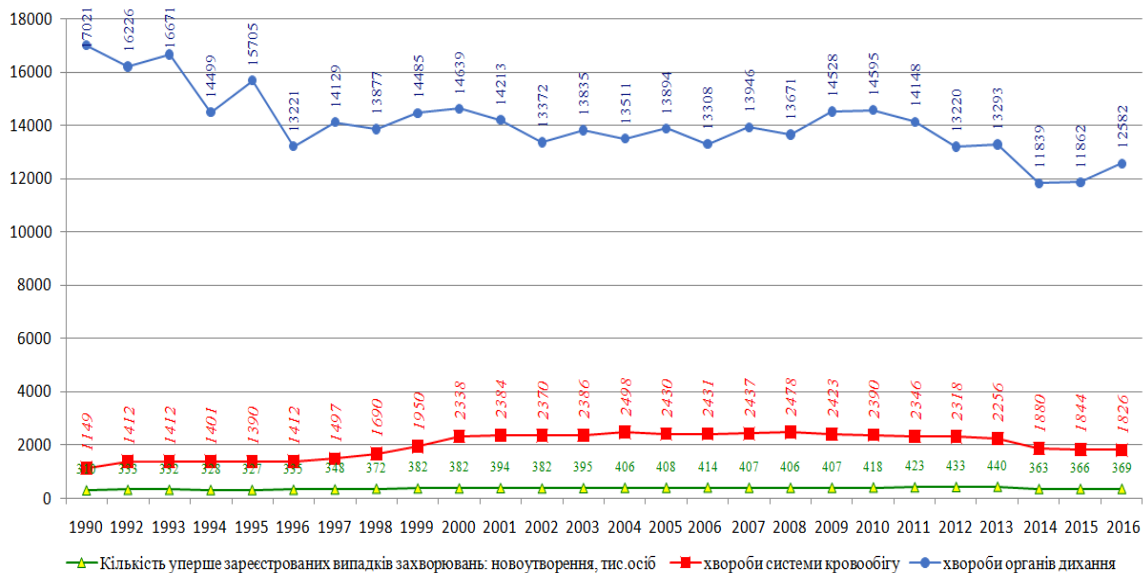

Рисунок 2 - Захворюваність населення в Україні

Джерело: побудовано автором на підставі опрацювання статистичних даних [3]*

* Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

Отже, варто констатувати, що людина може бути здоровою лише в здоровому довкіллі, толму вагоме місце серед шляхів усунення і попередження екологічних загроз і викликів посідають морально-етичні та екологічні парадигми здоров'я, згідно з якими свідомість людини має бути скерована на збереження довкілля і свого здоров'я, на контроль і відповідальність за власне здоров'я [2; с.93].

Література

1. Захворюваність на екологічні хвороби в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.povaecologia.org/voecos-704-1.html>
2. Коцур Н.І. Екологічні ризики і здоров'я людини: сучасні проблеми та шляхи розв'язання. Науковий журнал «Молодий вчений», вип. № 9.1 (36.1), вересень, 2016 р., С.91- 94
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Здоров'я населення України: вплив генетичних процесів / А. М. Сердюк, О. І. Тимченко, О. В. Линчак, В. В. Єлагін / Журнал АМН України. – 2007. – Т. 13, № 1. – С. 78-92.
5. Коцур Н. І. Валеологія: підручник / Н. І. Коцур, Л. С. Гармаш, І. О. Калиниченко, Л. П. Товкун. – Корсунь - Шевченківський, 2011. – 398 с.
6. Основи екології: підручник для студ. вищих навч. закладів / В. Г. Бардов, В. І. Федоренко, Е. М. Білецька та ін.; за ред. В. Г. Бардова, В. І. Федоренко. – Вінниця: Нова книга, 2013. – 424 с.

ЕКОЛОГІЧНА СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Майорова І.М., д.е.н., проф. ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Маріуполь.

В останні десятиріччя світове співтовариство почало активно вживати заходи, спрямовані на покращення екологічного стану навколишнього середовища, в тому числі й щодо контролю екологічних аспектів діяльності ТНК. Багато компаній стали самостійно приділяти більше уваги екологічним аспектам, розуміючи глобальність і небезпечність наслідків цієї проблеми. Крім того, вико-

ристання екологічно чистого виробництва підвищує конкурентоспроможність корпорацій за рахунок створення іміджу борця за чистоту довкілля, підвищення довіри споживачів до продукції тощо [1, с.115-121].

Найвідомішими заходами природоохоронної політики, які застосовують уряди країн у міжнародній торгівлі слід виділити такі: по-перше, природоохоронні стандарти можуть змінювати умови конкуренції. Виробники в країнах з більш жорсткими природоохоронними стандартами турбуються про вплив таких стандартів на їх витрати та їх здатність конкурувати на світових ринках; по-друге, виробники в країнах з менш суворими природоохоронними стандартами (в основному країни, що розвиваються, та країни з перехідною економікою) небезпідставно остерігаються, що їх продукція може підпадати під дію торговельних заходів на тій підставі, що вона була вироблена на підприємствах, які не відповідають високим стандартам щодо забруднення та викидів імпортуємих країн. Будь-який подібних захід у вигляді компенсуючого податку або повної заборони чи обмеження на імпорт буде прирівнюватися до одностороннього застосування законодавства щодо природоохоронної політики і пріоритетів інших країн; по-третє, зростає громадське занепокоєння з приводу загострення глобальних екологічних проблем (виснаження озонового шару, зміна клімату тощо) [1, с.130-132]. Крім відомої пари «виробник-споживач» на даний час з'являються інші економічні суб'єкти: держава, що регулює загальні питання функціонування територій, а саме: безпека, управління, соціальні проблеми; власник, що привласнює право використання засобів виробництва і природних факторів; посередник, що пов'язує виробника і споживача в тих випадках, коли такий контакт безпосередньо неможливий чи ускладнений через відстані, кордони, розбіжності культури чи інших умов. Чим більше взаємозв'язки господарюючих суб'єктів набували форм економічних відносин, тим більше економізувалися оцінки природних факторів та інструментів їх використання. Принцип «забруднювач сплачує» (PPP — polluterpaysprinciple). Суть принципу полягає в тому, що компенсацію екологічних витрат, викликаних впливом на природне середовище, повинен здійснювати економічний суб'єкт господарювання, який своєю діяльністю безпосередньо призвів до їх виникнення [2, с. 111]. Принцип «споживач сплачує» (UPP – userpaysprinciple. Суть принципу в тому, компенсацію екологічних витрат, викликаних впливом на довкілля, повинні здійснювати споживачі товарів, виробництво яких спричинило цей вплив [2, с. 111]. За думкою професора Бутинця Ф.Ф. «... екологічний облік можна визначити як систему збирання, реєстрації і узагальнення інформації про взаємодію підприємства і навколишнього середовища.» До основних завдань екологічного обліку слід віднести: формування повної достовірної інформації про діяльність організації в галузі природокористування і охорони навколишнього середовища; забезпечення необхідною інформацією всіх внутрішніх і зовнішніх користувачів; запобігання негативного впливу організації на навколишнє середовище і навколишнього середовища на господарську діяльність» [3, с. 9].

Література

1.Циганкова Т.М. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ. Монографія / Т.М. Циганкова. — Київ.: КНЕУ, 2003. — 660с.

2. Мельник Л.Г. Екологічна економіка. Підручник. /Л.Г. Мельник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2012. — 367с.

3. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник. / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. — Житомир: ПП «Рута», 2012. — 688с.

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Матвієвська О.О., 1 курс, Навчально-науковий інститут економіки та бізнесу, ДВНЗ «Луганський національний університет ім. Т. Шевченка», м. Старобільськ.

Науковий керівник: асистент кафедри менеджменту Дульцева І.І.

Соціальна політика держави спрямована на пом'якшення нерівності в розподілі доходів, суперечностей між учасниками ринкової економіки і запобіганню соціальних конфліктів на економічному ґрунті. Що ж дозволяє компенсувати подібні недоліки держави в тих країнах, які мають підстави пишатися станом своєї соціальної сфери? Це інтенсивна взаємодія державних органів з громадськими структурами при оцінці потреб, при виборі пріоритетних цілей і при визначенні раціональних шляхів їх досягнення [1]. В українському законодавчому просторі вже зустрічаються поняття соціального бізнесу. Але не має жодного нормативно-законодавчого підґрунтя. Крім цього негативно впливають на розвиток такого інноваційного для України явища як соціальне підприємство наступні чинники: недостатнє розуміння владою, бізнесом і громадськістю тих переваг, які надає розвиток соціального підприємства в більш якісному виконанні завдань з надання соціальних послуг населенню. Відсутність системного підходу до популяризації соціального підприємства, незв'язаність інформаційної мережі з питань діяльності пов'язаної з розвитком соціального підприємства [2]. Але соціальне підприємство в нашій країні не здається і стає реальним механізмом розв'язання проблем суспільства. Підприємство у соціальній сфері, бізнес із соціальною місією, або підприємницька діяльність благодійних та громадських організацій охоплює різні соціально вразливі верстви населення. Мета такого підприємства – трудотерапія, соціальна реабілітація, запровадження нових механізмів вирішення наявних соціальних проблем. В той же час щоб стати соціальним підприємством воно має бути і «доходним», інакше ми говоримо про благодійну або громадську діяльність [3]. Позитивного досвіду соціального підприємства у нашій державі не достачає, але вже багато соціальних ініціатив.

Можливо, і Україні слід йти шляхом визнання соціального підприємства як ефективного засобу досягнення сталого розвитку суспільства та економіки, а соціальних підприємців – як лідерів перетворень. Можливо, і нам потрібно шукати їх серед науковців, підприємців, свідомих громадян, які працюють на благо суспільства і нашого майбутнього? Потрібно надати підтримку з боку держави – фінансову, інформаційну, консультативну. Адже таланти людини по-

справжньому розкриваються й розвиваються тільки тоді, коли вони потрібні суспільству.

Література

1. Опыт США по развитию и поддержке социального предпринимательства. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL:<http://www.social-idea.ru/monthlyNews/Opыht-SSHА-po-razvitiyu-i-podderzhki-social-nogo-predprinimatel-stva-Obzor-4>

2. Соціальне підприємництво як чинник розвитку національної галузі туризму / Дульцева І. І. // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2014. – №2 (26). – С.26-29.

3. Дульцева І.І., Драчук Ю.З. Соціальне підприємництво в розвитку зеленого туризму промислового регіону / І. І. Дульцева, Ю. З. Драчук // Молодий вчений. – №2 (17). – лютий, 2015. – Частина 6. – С.1057-1061.

ЗМІНИ В ЗАЙНЯТОСТІ, ЯК РЕЗУЛЬТАТ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ПРАЦІ В УКРАЇНІ

*Мусіюк І.О., 3 курс, економічний факультет ДВНЗ
«Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна», м. Харків.*

Науковий керівник: к.е.н., доц. кафедри економ. теорії та економ. методів управління Нестеренко О.М.

Для всіх країн світу зайнятість займає провідне місце в системі соціальних та економічних проблем і разом з показниками рівня життя є важливим індикатором соціальних процесів. Більш повна і ефективна зайнятість досягається завдяки її державному регулюванню. Необхідність вирішення проблем ефективної зайнятості населення в сучасному світі набуває все більшої актуальності, в тому числі і в Україні [1].

Ефективність державного регулювання зайнятості в значній мірі залежить від співвідношення активних і пасивних методів впливу на рівень зайнятості. Першочергову роль в підвищенні рівня зайнятості та економічної активності населення грає активна політика зайнятості, яка належить до пріоритеті в соціально-економічній політики держави в розвинених країнах Заходу.

Активна політика заснована на тому, що людина розуміє свою відповідальність за матеріальне благополуччя сім'ї і завжди прагне до збереження зайнятості, а при її втраті – до активного пошуку роботи. У цьому випадку одне із завдань держави полягає в створенні умов забезпечення зайнятості трудоактивного населенню.

При пасивній політиці роль держави полягає в тому, щоб забезпечити робітникам збереження робочих місць, роботодавцям – підтримка попиту на продукцію, що випускається ними продукцію, а безробітним – виплату допомоги і допомогу в працевлаштуванні шляхом надання відповідної інформації. Зайнятість населення, що проживає на території України, забезпечується державою шляхом проведення державної політики зайнятості.

Відносини у сфері зайнятості населення регулюються Конституцією України, Законом України "Про зайнятість населення", Кодексом законів про працю України та ін. У період з 2010 р. по 2011 р рівень безробіття скоротився з 8,2% на 0,2%, далі знизився ще більше до рівня 7,3% у 2013р. Але не дивлячись

на такі зміни в 2014 р. рівень безробіття різко збільшився до 9,3%, залишаючись таким же і в 2016 р. Така тенденція склалася в зв'язку з різким погіршенням соціально-політичної ситуації в країні. У 2017 року рівень безробіття склав 10%. Однією з проблем українського ринку праці є проблема працевлаштування молоді. Високий рівень безробіття обумовлений тим, що значна частина молодих людей не має необхідних професійних навичок і досвіду роботи. Для молоді, яка звертається до державної служби зайнятості, здійснюються заходи сприяння зайнятості населення: надання інформаційних, консультаційних та профорієнтаційних послуг, виплата допомоги по безробіттю [2].

Таким чином, в умовах нестабільної економіки, занепаду промисловості та складної соціально-політичної ситуації в країні, спостерігається зниження рівня зайнятості населення.

Для запобігання цьому необхідно проводити систему заходів: розвиток розгалуженої системи державної служби зайнятості, професійної орієнтації, підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації кадрів; державну підтримку нетрадиційним сферам зайнятості (наприклад, домашні промисли); регулювання можливості працевлаштування за кордоном, приєднання України до міжнародного ринку праці, надання квот робочих місць для представників найбільш вразливою груп на ринку праці та інші заходи щодо зниження рівня безробіття.

Література

1. Кім М. Н. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навчальний посібник / М. Н. Кім. – Х.: Точка, 2015. – 308 с.

2. Основні показники ринку праці (2000 - 2016) // Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

ІНТЕНСИВНІСТЬ РУХУ ПЕРСОНАЛУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ, ЯК ЧИННИК ВПЛИВУ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРОЦЕСІВ ЙОГО ФОРМУВАННЯ

Придятько Е.М., викладач, Красноармійський індустріальний інститут ДВНЗ «Донецький технічний національний університет», м. Покровськ.

Науковий керівник: д.е.н., проф. ДВНЗ «Черкаський державний технологічний університет», м. Черкаси. Захарова О.В.

Процес формування персоналу промисловими підприємствами лежить у основі успішної трансформації соціально-економічної складової національної економіки через економічне зростання галузі, нагромадження людського капіталу та підвищення соціальної захищеності населення країни. На ефективність процесу формування персоналу впливає значна кількість зовнішніх і внутрішніх чинників, одним із найбільш визначальних з яких є обраний підприємством підхід до підбору персоналу. Встановити тенденцію впливу даного чинника можливо лише шляхом встановлення загальногалузевого аналізу на основі даних офіційної статистики.

Аналіз показників, що непрямо характеризують обраний промисловими

підприємствами підхід до підбору персоналу дозволяє здійснити висновок, що протягом 2010-2016 рр. спостерігалася стійка тенденція до скорочення чисельності персоналу, задіяного у промисловості України, про що свідчить щорічне перевищення значення коефіцієнта обороту робочої сили по звільненню над відповідним рівнем показника по прийому.

При цьому із часу загострення кризових явищ в українській економіці інтенсивність процесів вивільнення персоналу на промислових підприємствах значно посилилася (протягом 2013-2015 рр. питома вага звільнених працівників у структурі середньооблікової чисельності персоналу перевищувала 30%)[1], що є суттєвою загрозою для подальшої соціально-економічної стабільності в країні та ознакою скорочення їх виробничого потенціалу та людського капіталу.

Ситуація також погіршується через тенденцію падіння рівня і якості життя працівників промислових підприємств, що відбувається не зважаючи на щорічне зростання номінальної середньомісячної заробітної плати, рис. 1.

Також починаючи з 2014 р. в Україні відбулося різке падіння доларового еквівалента середньомісячної заробітної плати працівників промислових підприємств, що підтверджується аналогічною динамікою реальної заробітної плати. До того ж, спостерігалось суттєве зростання заборгованості із виплати заробітної плати працівникам промислових підприємств.

Отже, за таких умов залучити ззовні талановиту молодь і досвідчених працівників на промислові підприємства України є досить складно або навіть неможливо.

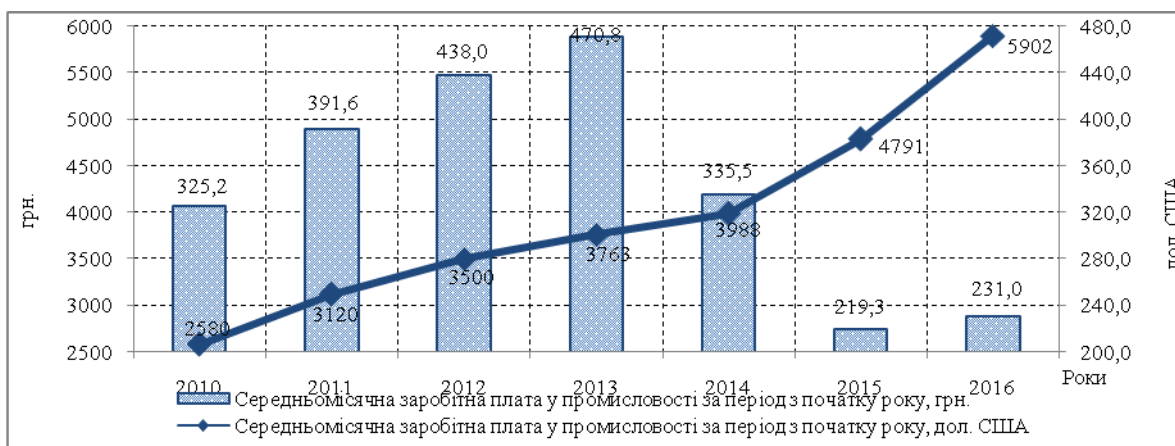

Рисунок 1 - Динаміка середньомісячної заробітної плати у промисловості України протягом 2010-2016 рр.*

* Розраховано та побудовано за даними: [2]

Тому доволі актуальним моментом сьогодні для промислових підприємств України є розробка конкретного плану заходів по стабілізації ситуації, мінімізації й запобігання ризиків соціально-трудової сфери.

Література

1. Осн. показники ринку праці (річні дані) [Ел. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

2. Середньомісячна заробітна плата за видами економічної діяльності за період з початку року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

ГЛОБАЛЬНІ ВИМІРИ ДЕМОГРАФІЧНОЇ ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВИРІШЕННЯ

Ребрик К.Я., 4 курс, факультет історії та міжнародних відносин ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород.

Науковий керівник: к.е.н., с.н.с., доц. Жуков С.А.

Світова демографічна проблема на міжнародному рівні розглядається й оцінюється у контексті найважливіших глобальних проблем людства, від комплексного вирішення яких значною мірою залежить забезпечення населення планети продовольством, достатньою кількістю та безпечними джерелами енергії, збереження природного середовища, забезпечення продуктивної зайнятості трудового активного населення, соціально-економічного і культурного розвитку регіонів світу. Демографічна проблема у глобальному масштабі, згідно з традиційним її тлумаченням, полягає у суперечливо швидкому зростанні чисельності населення Землі та диспропорціях його складу. Департамент з економічних і соціальних питань Секретаріату ООН оголосив, що наразі чисельність світового населення становить 7,6 мільярда осіб. Кількість жителів планети, незважаючи на низьку народжуваність, буде зростати в середньому на 83 мільйони на рік і відзначили, що вже до 2030 року у світі буде на мільярд осіб більше – 8,6 млрд. осіб, зокрема за рахунок збільшення середньої тривалості життя. Вчені прогнозують, що в 2050 році населення планети становитиме 9,8 мільярда, а в 2100 році – 11,2 мільярда осіб [1]. Деякі західні демографи (Д.-Дж. Буг, Д. Медоус, Я. Тінберген та ін.) зводять проблеми народонаселення до демографічного вибуху і єдиним засобом їх вирішення вважають досягнення нульового приросту населення до 2025-2050 рр. завдяки скороченню народжуваності в країнах, що розвиваються.

Прихильники цієї концепції твердять, що технологічними засобами контролю над народжуваністю можна регулювати демографічну ситуацію. На їхню думку, країни, що розвиваються, здатні проводити ефективну демографічну політику, залишаючись порівняно відсталими в економічному, соціальному й культурному відношеннях. Із критикою концепції нульового приросту виступило чимало вчених (А. Сові, К. Кларк, П. Куусі, Дж. Саймон та ін.), які відзначають, що стабілізація чисельності світового населення, як одна з умов вирішення проблем народонаселення, являє собою природно-історичний процес: нульовий ріст населення є не причиною, а наслідком його поступового переходу до стаціонарного стану.

При цьому країни, що розвиваються, можуть здійснити перехід від демографічного вибуху до простого відтворення населення або його помірному зростанню тільки в процесі одночасного економічного, соціального та культурного розвитку [3]. Для вирішення глобальних демографічних проблем слід встановити допустиму межу чисельності населення Землі (від 10 до 20 млрд осіб), визначити строки стабілізації загальної чисельності населення (близько 2110 р – 10,5 млрд. осіб, у тому числі в Азії – 57 %, в Африці – 19 % населення світу).

Амстердамська декларація ЮНФПА передбачає застосування заходів, спрямованих на зменшення показників народжуваності, підвищення рівнів освіти, здоров'я, грамотності населення, соціального статусу жінок, планування сім'ї тощо.

За Амстердамською декларацією передбачається скорочення природного приросту населення у тих країнах, де він загрозово великий, з 2,1 до 1,9 %. За такої незначної, здавалося б, різниці виявляється, що кожний долар, витрачений на дотримання положень декларації, заощадить 5-7 доларів США на вирішення інших глобальних проблем, насамперед природоохоронної та ресурсної.

Зважаючи на такий синергізм проблем, коли одна спричинює іншу, можна сподіватися на зворотний результат: вирішення однієї проблеми чи її пом'якшення сприятиме поліпшенню стану інших. У такому разі загальні витрати на вирішення глобальних проблем у комплексі можуть виявитися меншими, ніж сума витрат на подолання кожної з них окремо [2].

Література

1. Вечеровська О. Населення Землі становить 7,6 млрд. осіб – ООН / О. Вечеровська // Українські національні новини. – 2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unn.com.ua/uk/news/1672177-naselennya-zemli-stanovit-7-6-mlrd-osib-oon>.

2. Курило І. Глобальна демографічна проблема: Україна на тлі європейської та світової демографічної ситуації / І. Курило // 2011. – 2011. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://wcu-network.org.ua/ua/possessing-equal-rights/article>

3. Олійник Я.Б. Географія: навч. посіб. / Я.Б. Олійник, П.Г. Шищенко, А.В. Степаненко, П.О. Масляк. – Київ: Т-во «Знання», КОО, 2006. – 455 с.

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ВИРІШЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ

Тромбола В.В., 4 курс, факультет історії та міжнародних відносин ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород.

Науковий керівник: к.е.н., с.н.с., доц. Жуков С.А.

Протягом свого існування людство постійно контактує з природою шляхом цілеспрямованих антропогенних дій, які мають як позитивний, так і негативний вплив. Серед негативних наслідків останніх десятиліть, дедалі більшого розмаху набуває забруднення атмосфери, водойм, деградація ґрунтового покриву, знищення запасів біологічних ресурсів, порушення стабільності екологічних систем і багато інших. Ліквідація глобальної екологічної кризи є на сьогодні найважливішим завданням людства, якому слід зрозуміти, що ці проблеми є спільними для всього населення планети, тобто вони є глобальними. Одностороннє вирішення екологічних проблем будь-якою державою вже неспроможне істотно вплинути на підвищення рівня екологічної безпеки господарювання на планеті. Локальні та регіональні природоохоронні заходи сприяють поліпшенню екологічної ситуації, однак унаслідок глобального характеру екологічних проблем, насамперед забруднення повітряного і водного басейнів, ці заходи можна розглядати тільки як часткові. Ключову функцію в координації міжнародної діяльності в галузі охорони навколишнього середовища і раціонального використання природних ресурсів здійснює ЮНЕП (Міжнародна програма

ООН з навколишнього середовища), яка була прийнята на Стокгольмській конференції ООН у 1972 році. Вирішення міжнародних проблем екологічної безпеки ускладнюється рядом факторів, які зумовлені, насамперед, різним економічним розвитком країн світу, різним ступенем трансформації природних екосистем у них, зростанням взаємної залежності країн тощо.

По-перше значна різниця в економічному розвитку країн зумовлює різний вплив на довкілля, зокрема деякі країни відмовляються від міжнародних домовленостей щодо збереження довкілля, як це зробили США оголосивши 1 червня 2017 року про вихід з Паризької кліматичної угоди, яка передбачала механізм квотування шкідливих викидів. По-друге у різних країнах принципово відрізняються підходи до збереження та відтворення природного середовища, що значно ускладнює прийняття спільної програми дій. По-третє протягом останніх десятиліть стрімко зросла взаємоінтеграція країн світу, що зумовлено транскордонним транспортуванням забруднюючих речовин, спільним видобутком природних ресурсів та єдністю деяких компонентів біосфери. На думку фахівців, розвиток сучасного міжнародного права та економічних відносин повинні відбуватись з урахуванням концепцій сталого розвитку, ноосфери, фізичної економіки.

Найбільш узагальнено можна визначити наступні завдання для забезпечення міжнародної екологічної безпеки: дослідження глобальної енергетичної проблематики, зокрема, перспективи розвитку традиційної та альтернативної енергетики; розробка та запровадження систем спостережень і моніторингу на глобальному та локальному рівні; аналіз глобальних змін у біорізноманітті, зокрема пошук шляхів його збереження та виявлення нових видів; дослідження екологічних змін на основі синергетичного поєднання знань у різних галузях; розроблення і фінансова підтримка міжнародних проектів із захисту екології.

Література

- 1.Зеркалов Д.В. Проблеми екології сталого розвитку: Монографія / Д.В. Зеркалов. – К.: Основа, 2013. – 430 с.
- 2.Синякевич І. Екологізація розвитку: об'єктивна необхідність, методи, пріоритети / І. Синякевич // Економіка України. – 2004. – № 1. – С. 57-63.
- 3.Туниця Т.Ю. Міжнародні аспекти проблем екологізації економіки / Т.Ю. Туниця // Науковий вісник УкрДЛТУ: Екологізація економіки як інструмент сталого розвитку в умовах конкурентного середовища. – Львів: УкрДЛТУ. – 2005. – Вип. 15.6. – С. 238-241.

МІСЦЕ ЛЮДИНИ В СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ СИСТЕМІ

*Циганок А.Р., 3 курс, Навчально-науковий інститут економіки та бізнесу ДВНЗ «Луганський національний університет ім. Т. Шевченка», м. Старобільськ.
Науковий керівник: д.е.н., проф. Колосов А.М.*

Людина – надзвичайно складна істота. Сутнісні риси людини не є постійною даністю від народження, а вони формуються в процесі його життєдіяльності, через зв'язок із зовнішнім предметним світом. Якість людини, її здатності в загальному вимірі є результатом поєднання трьох чинників: біологічного (задачків), соціального (соціальне середовище і виховання) і психічного (внутрішнє

"Я" людини, його воля і тому подібне). У діалектичній взаємодії біологічної та соціальної сторін людини, можливості використовувати у своїй діяльності природні та економічні закони і полягає глибинна сутність людини як біосоціальної істоти.

В економічній системі людина виступає як виробник, як суб'єкт економічних відносин, як споживач, як носій кінцевої мети суспільного виробництва, але перш за все, як суб'єкт біологічної і соціального життя, як це демонструє схема на рис.1.

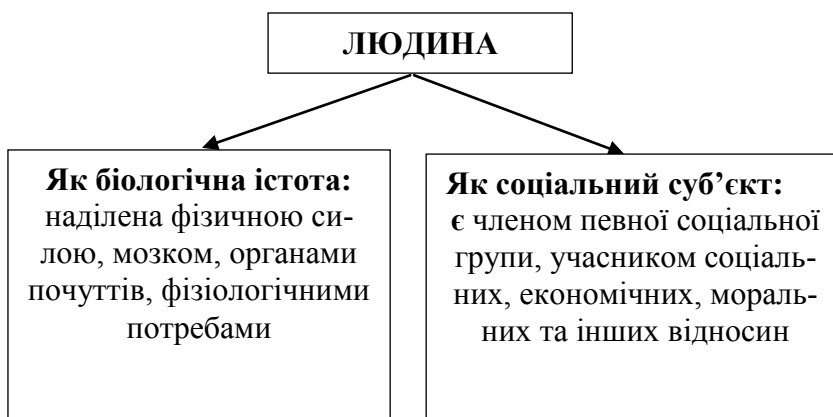

Рисунок1 - Схема відображення подвійної сутності людини

Саме подвійність суті людини як біологічної і одночасно соціальної істоти і створює певну подвійність поведінки людини в економічній діяльності суспільства. З одного боку, людина в будь-якому економічному середовищі виступає як індивід, що виконує певні роботи, операції, послуги, або управлінські дії. Вибір свого фаху, або роду діяльності людина вправі здійснювати відповідно до своїх власних уподобань, які здебільшого орієнтуються на його риси як біологічної істоти. З іншого боку, діяльність кожної особи в сучасній економічній системі є тісно пов'язаною з діяльністю інших осіб.

У такому разі вибір сфери діяльності людиною здійснюється більше під впливом таких рис, що формуються саме суспільством.

Отже, з одного боку, людина сама має право і можливість вибирати своє місце в економічній системі, але й сама економічна система формує певні вимоги до людини, що намагається зайняти в ній своє певне місце. І не завжди, а точніше, частіше, ці дві системи людських уподобань і суспільних вимог не співпадають. У практичному плані це породжує перед кожною людиною безліч колізій, в яких людині необхідно зробити певний вибір. Це може стосуватися, наприклад, рішення, чи вибирати підприємницький вид діяльності, чи ні, чи займати керівні позиції в економічній діяльності, чи залишатися в статусі підлеглого працівника, чи вибирати індивідуальну форму оплати своєї праці, чи, навпаки, намагатися отримувати оплату, яка здійснюється за колективною ознакою, наприклад, у складі бригади тощо. Вирішення кожної з таких колізій потребує певного інструментального підходу, використання якого допомагає уникнути помилок, які виявляються пізніше і можуть призвести до негативних наслідків.

Наприклад, у якості засновника підприємницької справи людина сам визначає мету й шляхи її розвитку, відповідає за невдачі й, у випадку успіху, самостійно розпоряджається прибутком. Для підприємця важливі такі особисті якості, як рішучість, витримка, розсудливість, виваженість, працездатність й активність, як і здатність опановувати спеціальні знання, проявляти такт у спілкуванні зі співробітниками, партнерами й клієнтами, здатність до планування й керівництва діяльністю підприємства тощо.

Отже, визначення здатності людини до ведення підприємницької діяльності потребує застосування спеціальних методів фахового і соціального характеру.

Література

1. Грішнова О.А. Новітні технології в економіці персоналу: нові можливості і нові виклики / О.А. Грішнова, О.С. Заїчко // Вісник економічної науки України. – 2016. – № 2. – С. 52-56.

2. Захарова О.В. Систематизація підходів до оцінки ступеня досягнення економікою країни стану економіки знань // О.В. Захарова, Н.О. Подлужна // Соціально-трудові відносини: теорія і практика. Зб. наук. праць. ДВНЗ «КНЕУ ім. В. Гетьмана». – К., 2016. – №2. – С.91-99.

3. Тищенко В.Ф. Економіка знань як актуальна основа сучасного розвитку України та її регіонів: монографія / В.Ф. Тищенко. – Х.: Вид. ХНЕУ, 2014. – 272 с.

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ МОТИВАЦІЇ ТА СТИМУЛЮВАННЯ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

*Чубар Т.С., 4 курс, економіко-гуманітарний факультет ДВНЗ «Донбаська національна академія будівництва і архітектури», м. Краматорськ.
Науковий керівник: к.е.н., доц. Точонов І.В.*

Необхідною умовою існування й розвитку суспільства є праця, як доцільна діяльність людей, що спрямована на задоволення їхніх життєвих потреб. Однією з складових праці є її мотивування на рівні учасників трудових відносин. Мотивація персоналу є надзвичайно актуальною і важливою проблемою, оскільки визначає успіх діяльності організації, розвиток економіки в країні, рівень добробуту людей. Саме мотивація праці покликана сприяти формуванню працівника нового типу: ініціативного, заповзятливого, орієнтованого на максимальні досягнення в праці, здатного до творчої інноваційної діяльності. Система мотивування працівників характеризує сукупність взаємопов'язаних заходів, які стимулюють трудовий колектив у цілому щодо досягнення індивідуальних і спільних цілей діяльності підприємства [2]. А саме вдосконалення системи мотивації та стимулювання праці є одним з найголовніших умов підвищення продуктивності праці робітників.

Значний внесок у розвиток теорії мотивації трудової діяльності зробили економісти-класики Р. Оуен і А. Сміт, які вважали гроші єдиним мотивуючим чинником. Згідно їх трактуванню, люди - чисто економічні істоти, які працюють лише для здобуття коштів, необхідних для придбання їжі, одягу, житла і так далі. Сучасні теорії мотивації, що ґрунтуються на результатах психологічних досліджень, доводять, що дійсні причини, які спонукають людину віддавати роботі всі сили, надзвичайно складні і багатообразні. М. Вебер і А. Маслоу

описують мотиваційний принцип західної людини [3]: 1) необхідно йти до своєї мети (цілеспрямованість); 2) необхідно покладатися тільки на свої сили - виявляти «ініціативу»; 3) потрібно діяти поетапно до досягнення своєї мети, поступово реалізуючи свої потреби (планування); 4) дії повинні бути раціональними, тобто індивід повинен чітко визначити, до чого він прагне і якими засобами.

Опрацьовуючи теоретичні і прикладні аспекти мотивації необхідно зосередитися на чинниках, які змушують людину діяти та активізувати її дії. До основних з них, що мають основоположний характер, слід віднести потреби, інтереси, мотиви і стимули. Жодні встановлені ззовні цілі не викликають зацікавленості людини в активізації своїх зусиль до тих пір, поки вони не перетворяться на його «внутрішню» мету і далі в його «внутрішній» план дії. Адже, вирішуючи питання зростання продуктивності праці, не можна не брати до уваги соціальні й духовні потреби робітників.

Отже, схилиємося до думки, що визначальними заходами щодо досягнення максимального ефекту підприємство повинно використовувати певні засоби, які можна вважати системою стимулювання та мотивації персоналу, а підсумки людської діяльності – результатом дії цієї системи.

До таких засобів можна віднести: матеріальне та нематеріальне стимулювання, можливість ініціативи, довіра керівництва, створення умов для професійного та кар'єрного росту працівників, преміювання та надання певних пільг, забезпечення сприятливих умов праці. Тому основним завданням будь-якого підприємства є створення системи мотивації і стимулювання, яка забезпечить дотримання балансу між потребами працівника і можливостями працедавця [1].

Література

1. Єгоршин А. П. Мотивація трудової діяльності: навч. посіб. / ред. А. П. Єгоршин. Н. Новгород: НІМБ, 2012. 320 с.
2. Травін В. В., Дятлов В. А. Основи кадрового менеджменту: монографія. Мінськ: Діло, 2010. 336 с.
3. Хекхаузен Х. Мотивація і діяльність. пер. з англ.: монографія. Мінськ: Педагогіка, 2011. 408с.

ЕКОНОМІЧНА НЕСТАБІЛЬНІСТЬ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

*Шевченко Ю.І., 3 курс, економічний факультет
ДВНЗ «Харківський національний університет ім.
В.Н. Каразіна», м. Харків.
Науковий керівник: к.е.н., доц. кафедри економ. теорії та економ. методів управління Нестеренко О.М.*

Макроекономічна нерівновага може бути властива економіці в будь-якій системі. Перехідна економіка в колишніх соціалістичних країнах, включаючи і Україну, є перехід від планової системи до ринкової, той самий вихідний стан перехідного процесу за критеріями ринкової економіки є стан макронерівноваги. Макроекономічна нерівновага - явище нормальне, звичайне і навіть необхідне, оскільки економічні процеси завжди розвиваються з певними коливаннями і реалізуються за показниками: попит-пропозиція, рух цін, безробіття і т. д. [1].

Особливістю функціонування ринкової економіки є її циклічний характер. Спад виробництва змінюється підйомом, підйом спадом. Час від однієї економічної кризи до іншої називається економічним циклом. Крім циклічності до прояву нестабільності функціонування ринкової економіки відносять такі соціально – економічні явища як інфляція і безробіття.

Безробіття – соціально-економічне явище, при якому бажаючі працювати не можуть знайти роботу при звичайній ставці заробітної плати, тобто частина працездатного населення не зайнята у процесі виробництва благ [3]. Рівень безробіття – процентне відношення незайнятих до робочої сили, до якої не належать студенти, пенсіонери, ув'язнені, а також юнаки та дівчата до 16 років. Загальний рівень безробіття – процентне відношення безробітних до загальної робочої сили, що включає осіб, зайнятих на дійсній військовій службі. Як економічне явище інфляція існує вже тривалий час.

Інфляція – це соціально-економічне явище, що породжується диспропорціями в різних сферах ринкового господарства країни, воно досі не висвітлено в повній мірі в науковому плані. Інфляція це найбільш гостра проблема сучасного розвитку економіки, тому вона вимагає, насамперед, уточнення як соціально-економічне поняття.

Інфляцію можна розглядати як прояв суперечностей, що відбуваються внаслідок зростання цін і знецінення грошових одиниць, з одного боку, між дійсним і грошовим, а, з іншого – між реальним і фіктивним капіталом. Іншими словами, виникають структурні диспропорції у відтворенні суспільного капіталу, які призводять зрештою до підвищення цін [2]. Безробіття призводить до втрати людьми впевненості та поваги до себе. Вона означає бездіяльність і може спричинити за собою деградацію особистості. Стрес, викликаний безробіттям, веде до погіршення здоров'я, виникнення різних захворювань, на лікування яких у безробітних часто не вистачає грошей. Якщо безробіття перевищить соціально-допустимий рівень можливе серйозне загострення соціальних конфліктів або навіть соціальний вибух [3].

Наслідки інфляції носять негативний характер. Вони позначаються на розвитку господарського процесу, соціальних умовах, різних сторонах суспільного життя. Одним з неминучих наслідків інфляції є перерозподіл доходів. Виграють ті, які беруть грошові позички під невеликий відсоток і повертають їх знеціненими в результаті інфляції грошима. Вигоду отримують учасники спекулятивних операцій, покупці фізичного капіталу, ресурсів за низькими цінами. Ускладнюються процеси управління економікою. Інфляція гальмує вирішення завдань, спрямованих на стабілізацію.

Література

1. Борисов Е.Ф. Экономическая теория: Учеб. пособие. –М.: ТК Велби, 2003.-329
2. Агапова Т.А., Серегина С.Ф. Макроэкономика. Учебник. –М.: Экономист, 2000.- 498с.
3. Онучин С. В. Факторы нестабильности в экономике // Проблемы современной экономики. - 2014 - № 3. С. 98-102.

РОЛЬ ЕМОЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ КЕРІВНИКІВ В УПРАВЛІННІ ТРУДОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

Яровенко О.М., 5 курс, факультет економіки та менеджменту;

Ровенська В.В., к.е.н., доц. ДВНЗ «Донбаська державна машинобудівна академія», м. Краматорськ.

При реформуванні економіки в Україні сформувалися нові суб'єкти: власник капіталу і власник праці, а так само менеджери-управлінці. Головною функцією підприємства стає забезпечення економічної ефективності на основі власного капіталу і ресурсів. До питань збільшення ефективності використання персоналу, як одного з головних ресурсів, що впливають на результативність роботи підприємства в цілому, в теперішній час проявляється підвищена увага. Одним із способів, що дозволяють вирішити цю задачу, є організація системні управління персоналом на основі компетенцій. У зв'язку з цим є актуальним є вивчення сутності компетенцій, їх місця і ролі в системі управління трудовим потенціалом. Комплексні методологічні та методичні дослідження із загальних проблем формування і розвитку трудового потенціалу здійснені такими українськими вченими, як В. Врублевський, М. Долішній, С. Злупко, М. Кім, Г. Купалова, В. Куценко, Е. Лібанова, М. Пітюлич, С. Пирожков, Т. Тітова, О. Хомра, В. Онікієнко, К. Якуба та багатьма іншими науковцями. Успішне функціонування підприємства в умовах конкурентного середовища забезпечується наявністю високо розвиненого потенціалу, елементом якого є трудовий потенціал. Одним з найсуттєвіших параметрів оцінки рівня розвитку трудового потенціалу, що відображає складову, здатну сприяти високій конкурентоспроможності підприємства є компетенції трудового потенціалу [1]. За визначенням психолога Дж. Равена [2], компетенція – це специфічна здібність, яка необхідна для ефективного виконання конкретної дії в конкретній предметній галузі і яка включає вузькоспеціальні знання, особливого роду предметні навички, способи мислення, а також розуміння відповідальності за власні дії. Модель компетенцій, що розробляється, для керівників повинна включати три види компетенцій [3]: Ключові (корпоративні) компетенції, що мають відношення до будь-якої посади організації. Ключові компетенції визначаються виходячи з цінностей організації, зафіксованих в корпоративній нормативній документації (корпоративна стратегія, етичний кодекс організації і ін.). Оптимальна кількість ключових компетенцій – від 5 до 7. Управлінські (менеджерські) компетенції, необхідні управлінському персоналу для успішної реалізації бізнес-цілей. Управлінські компетенції розробляються для працівників, зайнятих управлінським видом діяльності, і працівників, що мають, в лінійному або функціональному підпорядкуванні. Вони ідентичні для керівників в організаціях різних галузях. Результати досліджень по формуванню моделі компетенцій управлінського персоналу для організацій різних організаційно-правової форми, сфер діяльності переконливо показують, що серед всіх компетенцій керівника найважливіше місце займає емоційна компетентність. За даними дослідження Гарвардського

університету (Д. Макклелланд), лише 15 % ефективності керівника залежить від його інтелекту, і 85% – від емоційної компетентності. На сьогоднішній день існує безліч визначень емоційної компетентності. Наприклад, Д. Гоулман дав наступне визначення емоційної компетентності: це можливість зрозуміти власні і чужі відчуття, і на основі цього мотивувати себе і інших, а також використовувати в позитивному плані контроль над власними відчуттями в наших стосунках з іншими. Основна модель емоційної компетентності як здібності була запропонована Дж. Мейером, Д. Карузо і П. Селловеєм (рис.1).

Рисунок 1- Основні «інгредієнти» емоційної компетентності

Автори даної моделі розглядають емоційну компетентність у вигляді набору ієрархічно організованих здібностей, які пов'язані з переробкою інформації і об'єднані в 4 блоки. Таким чином, емоційна компетентність, передбачає цілісний та прогресивний розвиток емоційної сфери особистості і представляє собою набір знань, вмінь та навичок, які дозволяють адекватно діяти на основі обробки всієї емоційної інформації. Емоційна компетентність збагачує досвід особистості, сприяє швидкому аналізу емоціогенних ситуацій. Саме тому, емоційна компетентність може і повинна виступати аспектом спеціального тренування, адже орієнтація у власному емоційному світі, а відтак, і адекватна поведінка дозволяє гармонійно взаємодіяти з навколишнім світом.

Таким чином, підвищення якості прийнятих рішень і втілення їх в життя за рахунок високого рівня емоційної компетентності дозволить підвищити результативність роботи, що неодмінно позначитися на основні показники діяльності підприємства. Емоційна компетентність, як здатність людини до розуміння емоцій і управління ними, може розглядатися в якості одного з факторів успішного управління трудовим потенціалом підприємства.

Література

1. Недашківська Т. Професійна компетентність та компетенції державного службовця: об'єм термінологічного значення понять / Т. Недашківська // Вісник Національної академії державного управління при Президентіві України. – 2008. – № 1. – С. 73-81.
2. Равен Д. Компетентность в современном обществе: выявление, развитие и реализация [Текст] : пер. с англ. / Дж. Равен. – М.: Когито-центр, 2002.
3. Чуланова, О. Л. Розробка моделі компетенцій управлінського персоналу в організаціях галузі переробної галузі / О. Л. Чуланова // Кадровик. – 2014. – №10. – С. 107-115.

ЗНАЧЕННЯ ТА РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В АВТОМАТИЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

*Дудникова А.О., 5 курс, економічний факультет
ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Маріуполь.*

Науковий керівник: к.е.н, доц. Бессонова С.І.

В Україні стрімкими темпами розвиваються ринкові економічні відносини, невід'ємною частиною яких є інформаційне забезпечення, що є запорукою успіху і конкурентоспроможності підприємств. Організація управління бухгалтерського обліку на підприємстві сьогодні неможливі без застосування інформаційних технологій і ефективного їх використання [1]. Поширення інформаційних технологій в економіці та, зокрема, у бухгалтерському обліку, принесло із собою масштабні революційні зміни. Інформаційні системи почали змінювати звичну структуру управління. В умовах ринкової економіки саме бухгалтерія є основним органом формування масивів управлінської інформації, а облікова бухгалтерська система охоплює практично весь процес формування, опрацювання й передавання для потреб управління техніко – економічної інформації [2]. Використання інформаційних технологій бухгалтерського обліку передбачає вибір - або залишитися в межах звичного розуміння своєї кваліфікації або отримати нові знання та брати активну участь у реформуванні економічної системи управління підприємством. Автоматизована система обліку призначена для автоматизованого збору, реєстрації, обробки, зберігання, пошуку та видачі інформації за запитом управлінського персоналу. Метою функціонування інформаційної системи і технологій в бухгалтерському обліку підприємства є надання зацікавленим особам необхідної інформації для прийняття обґрунтованих управлінських рішень при виборі альтернативних варіантів використання наявних ресурсів [3]. Автоматизований облік будується на тих же методичних принципах, що і ручний облік, тим самим забезпечуючи єдність бухгалтерського обліку і звітності незалежно від використовуваної форми. Не дивлячись на це, автоматизоване ведення обліку має свої специфічні особливості, пов'язані з технологією реєстрації, накопичення і обробки облікових даних та формуванням бухгалтерської звітності. Отже, розвиток інформаційних технологій позитивно впливає на розвиток методології та технології бухгалтерського обліку на підприємстві. Застосування інформаційних технологій в обліковому процесі сприяє науковому обґрунтуванню даних бухгалтерського обліку в оцінці фінансово-господарської діяльності підприємств.

Окрім того, застосування інформаційних технологій посилює функцію контролю правильності, законності, а іноді й економічної доцільності бухгалтерських операцій. Сучасний розвиток інформаційних технологій, що застосовуються в бухгалтерському обліку сприяє інтеграції видів обліку і контролю в єдиному інформаційному просторі.

Література

1. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку [Електронний ресурс] - http://sophus.at.ua/publ/2012_12_11_12_kampodilsk/sekcija_4_2012_12_11_12
2. Івахненко С. В. Інформаційні технології в організації бухг. обліку та аудиту. – К., 2003. – 349 с.
3. Сучасні інформаційні технології в організації бухг. обліку [Електронний ресурс] - <http://uin.in.ua>

CRM-СИСТЕМЫ ДЛЯ ПОВЫШЕНИЯ ПОВТОРНЫХ ПРОДАЖ И ЛОЯЛЬНОСТИ КЛИЕНТОВ

*Жданова К.В., 5 курс, экономический факультет
ГВУЗ «Приазовский государственный технический
университет», г. Мариуполь.
Научный руководитель: к.э.н., доц. Заика Ю.А.*

В современных условиях конкуренции на рынке очень важную роль играет качество взаимодействия компании с клиентами, так как от этого зависит жизнеспособность компании. Если учесть тот факт, что стоимость привлечения нового клиента гораздо выше чем стоимость удержания существующего, очень важно в таком случае делать акцент на взаимоотношениях компании с потребителями. Эффективным инструментом для реализации такого способа поддержания отношений с клиентами является система CRM (CustomerRelationship-Management). Она представляют собой специальные программные средства, позволяющие усовершенствовать способы поддержания отношений с клиентами, автоматизировать задачи оперативного и управленческого учета, анализировать различные торговые операции. Наиболее актуальными областями применения CRM-систем можно назвать области услуг, производства, оптовой и розничной торговли, строительства, финансов.

Основным показателем потребности в применении данной системы является высокая конкуренция и зависимость успеха компании от качества предоставляемых услуг [1]. Можно выделить несколько преимуществ применения CRM [2]: обеспечение лучшего клиентского опыта; повышение количества клиентов; повышение результативности продаж; повышение лояльности клиентов; получение «прозрачной картины» работы компании с помощью автоматизации процессов.

CRM-система выполняет такие задачи, как: управление информацией о клиентах, планирование и контроль продаж, управление продажами, автоматизация маркетинга, автоматизация документооборота, управление бизнес-процессами, управление рабочим временем, оптимизация коммуникаций внутри компании. Выбирая подходящую CRM-систему необходимо определиться с типом, наиболее приемлемым для компании.

Существует 2 основных типа [3]: 1. SaaS (SoftwareAsAService). Основная особенность этого типа заключается в том, что все данные и программное обеспечение находится на сервере компании, предоставляющей услуги. Доступ предоставляется онлайн с помощью браузеров, программ-клиентов или мобильных приложений. 2. Standalone. Этот тип, в отличие от предыдущего, поз-

воляє отримати ліцензію на встановку програмного продукту. Це означає, що сервер знаходиться не в компанії, а безпосередньо в підприємстві замовника. В такому випадку CRM-систему можна допрацювати і повністю налаштувати під себе. Підводячи підсумок, можна сказати про те, що саме CRM-система є найбільш оптимальним засобом побудови правильних взаємовідносин між компанією і клієнтом, і з допомогою впровадження системи обліку ефективність ведення бізнесу значно зростає.

Література

1. Можливості і сфери застосування [Електронний ресурс] // CRM-системи – Режим доступу: <https://sites.google.com/site/crmsistemyop/korotko-o-srm/vozmoznosti-i-oblasti-primeneniya>.

2. Чому CRM система вашої компанії? [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.terrasoft.ua/software/crm/definition>.

3. Що таке CRM-системи і як їх правильно вибрати? [Електронний ресурс] // Хабрахабр. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <https://habrahabr.ru/company/trinion/blog/249633/>.

ІНТЕРНЕТ-МАРКЕТИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ

Золотар К.І., 6 курс, економічний факультет ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Маріуполь.

Науковий керівник: к.е.н, доц. Горохова Т.В.

Розвиток сучасних інформаційних технологій, серед яких однією з основних місць займає Інтернет, активна поява і зростання електронних комерційних систем стали фундаментом для появи нової галузі маркетингу - Інтернет-маркетингу. Незважаючи на це, багато організаційних аспектів Інтернет-маркетингу ще не отримали належного розвитку. Інтернет-маркетинг сьогодні є перспективним напрямом, що дозволяє комплексно підійти до питань просування компанії та її продукції в віртуальному просторі. Відмінною особливістю просування компаній в Інтернеті виступає повне вивільнення збуту продукції відносно географічних рамок [1]. Інтернет-маркетинг забезпечує величезні можливості в організації інформаційної взаємодії між компаніями, замовниками та партнерами, унікальне охоплення аудиторії та швидкість при просуванні і продажу товарів, зручність і доступність при організації сервісного обслуговування [2]. Високу ефективність за всіма цими напрямками вдалося продемонструвати як компаніям, що використовують Інтернет в якості доповнення власного традиційного бізнесу, так і компаніям, які повністю вибудували свій бізнес у Всесвітній мережі. В основі будь-яких дій, що здійснюються в Інтернеті лежить структурна одиниця мережі, тобто власне веб-сайт. Мистецтво подання віртуального проекту таким чином, щоб у ньому інформація досягла клієнта, мистецтво розкрутки сайту стає все більш затребуваним в міру збільшення числа користувачів Інтернету і числа конкурентів в бізнес-ніші. Ситуація вкрай ускладнюється тим фактом, що в усьому, що стосується маркетингу, більшість маркетологів традиційного бізнесу змушені покладатися на вузьких фахівців, що мають пряме відношення до написання і використання необхідних програм. Другий складний момент полягає у тому, що будь-який процес оптимізації не може бути, по суті, разовим і завершеним, навпаки, він повинен гнучко слідувати

всім змінам в віртуальному світі. Поступово Інтернет став перетворюватися з засобу листування та обміну файлами в комунікаційне середовище, яке, в свою чергу, ідеально підходить для комерційних процесів [3].

Таким чином, на сьогодні Інтернет-маркетинг забезпечений технологіями, які дають можливість визначити потрібний напрям в просуванні сайту та виборі переліку засобів для залучення на сайт величезної кількості клієнтів.

Література

1. Мозгова В.Г. Інструменти Internet-маркетингу та їх переваги для сучасних українських підприємств / В.Г. Мозгова // Ефективна економіка. – 2013.
2. Горохова Т.В. Вплив діджитал економіки на конкурентоспроможність підприємств / Т.В. Горохова // Актуальні проблеми економіки та управління в умовах системної кризи : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Львів, 28 листопада 2017 року. – Львів: Львівський інститут МАУП, 2017. – С. 256-259
3. Ілляшенко Н.С. Seo-оптимізація як сучасний інструмент Інтернет-маркетингу / Н.С. Ілляшенко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/sites/default/files/mmi2012_3_63_74.pdf.

ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ (ІТ) НА ПІДПРИЄМСТВАХ ГРУПИ «МЕТІНВЕСТ»

Каргін Б.Б., аспірант кафедри інноватики та управління ДНВЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Маріуполь.

Науковий керівник: д.е.н., проф. Логутова Т.Г.

Процеси розвитку і впровадження нових ІТ впливають на всі сфери життя суспільства і економіки в цілому. Трансформації, що відбуваються в економіці під впливом розвитку ІТ, дозволяють казати про властиві їм особливості. Система SAP ERP (стара назва SAP R3) розроблена німецькою корпорацією SAP AG і призначена для комплексної автоматизації великих підприємств. Комплексна автоматизація означає, що єдина інформаційна система на основі R3 повинна охоплювати всі сторони діяльності підприємства, як за сферами діяльності (планування, виробництво, збут, закупівля), так і за рівнями управлінської ієрархії підприємства, від введення даних на нижніх рівнях до підтримки прийняття управлінських рішень. Головною метою впровадження SAP ERP системи в гірничорудному дивізіоні групи «Метінвест», є підвищення ефективності роботи. В 2005 році на ММК «Азовсталь», а в 2014 році на «ММК ім. Ілліча» розпочато впровадження системи SAP ERP. На даний момент з використання системи працює близько 100 користувачів тендерних відділів підприємств «Метінвест». Одним з позитивних факторів впровадження системи є реальна оптимізація бізнес-процесів, створення нового менеджменту, нового стилю управління, нових моделей в бізнесі. У топ-менеджменті з'являється нове ставлення до виробництва, систематизуються професійні знання, зростає професійний рівень, а це дозволяє приймати правильні рішення з оптимізації бізнес-процесів. Перевагами ERP-системи є автоматизація функціональних завдань завдяки корпоративній інформаційній системі (КІС) на підприємствах був закладений механізм обліку вартості переділів, що раніше було відсутнє. Існує також

контроль за споживанням матеріалів і виникненням втрат. З'явилася можливість аналізувати фактичні витрати проектів. Виникла вагома аналітична складова в роботі служб, в тому числі логістичних [1,2]. Ефективність від впровадження ERP-системи дуже багато: тут не тільки оптимізуються і інтегруються багато процесів підприємства, а й змінюється виробничий менталітет. Аналіз показав, що чим більше приживаються процеси в новій якості після старту проекту, тим більше люди звикають думати новими категоріями, тим швидше зростає ефективність. Цю динаміку треба бачити в часі. Її можна простежити на прикладі ММК «Азовсталь» і «ММК ім. Ілліча», які запровадивши SAP-систему, стали лідерами серед підприємств «Метінвест». Висновки: 1. Встановлено, що оперативне отримання якісної, достовірної інформації про діяльність підприємства – один з найважливіших результатів впровадження системи SAP ERP. 2. Показано, що оцінка ефективності впровадження через ключові виробничі показники і оптимізацію бізнес-процесів є найбільш прийнятною.

Література

1. Внедрение SAP R/3. Руководство для менеджеров и инженеров: Кале Вивек. Пер. с англ. П.А.Панов – М.: Компания АйТи, 2006. – 511с.

2. Системное администрирование SAP R/3. Официальное руководство SAP. Лиане Вилл. Издательство «Лори», 2000г., 342с.

МОДЕЛЮВАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УПРАВЛІННІ ПРОМИСЛОВИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Піскульова І.В., аспірант кафедри «Фінанси і банківська справа» ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Маріуполь.

Моделювання бізнес-процесів в умовах модернізації економіки є актуальним напрямком, що сприяє оптимізації процесів діяльності підприємства та підвищенню ефективності бізнесу. За своєю суттю, бізнес-модель - це формалізований опис бізнес-процесів, що відображає реально існуючу або передбачувану діяльність підприємства. Метою такого типу моделювання є систематизація знань про підприємство та бізнес-процеси в наочній графічній формі з метою аналізу та вдосконалення [1]. На сучасному етапі для опису, моделювання та аналітичних процедур над бізнес-процесами використовуються кілька типів методологій. До числа найпоширеніших типів відносяться: моделювання бізнес-процесів (Business Process Modeling), опис потоків робіт (Work Flow Modeling); опис потоків даних (Data Flow Modeling).

Методології моделювання бізнес-процесів (Business Process Modeling). Найбільш широко використовується методологія опису бізнес-процесів – стандарт США IDEF0. Методологія надає аналітикові достатні можливості для опису бізнесу підприємства на верхньому рівні, приділяючи особливу увагу управлінню процесами. Дана нотація дозволяє відображати в моделі процесу зворотні зв'язки різного типу – за управлінням, інформацією, рухом матеріальних ресурсів. Моделі в нотації IDEF0 призначені для високорівневого опису бізнесу

компанії. Їхня основна перевага полягає в можливості описувати управління процесами підприємства. *Методології опису потоків робіт (Work Flow Modeling)*. Інша важлива методологія опису процесів – IDEF3, призначена для опису робочих процесів або, іншими словами, потоків робіт. Стандарт IDEF3 органічно доповнює традиційне моделювання з використанням IDEF0. Основу методології IDEF3 становить побудова моделей процесів за принципом послідовних робіт (функцій, операцій). Важливо, що дана методологія не має жорстких синтактичних або семантичних обмежень, які роблять незручним опис неповних та нецілісних систем. IDEF3 лежить в основі популярної на сьогодні методології ARIS eEPC. *Методології опису потоків даних (Data Flow Modeling)*. Ця група методологій, що активно використовуються на практиці, – нотації DFD (Data Flow Diagramming), призначені для опису потоків даних. Вони дозволяють відображати послідовність робіт і потоки інформації, що циркулюють між цими роботами. Крім того, нотація DFD надає можливість описувати потоки документів і матеріальних ресурсів (наприклад, рух матеріалів від однієї роботи до іншої). За допомогою схеми процесів в DFD виявляють основні потоки даних, що важливо для наступного створення моделей структури даних і розробки вимог до інформаційної системи підприємства [2,3].

Таким чином, застосування бізнес-моделювання дозволяє підвищити рівень управління підприємством, особливо при переході до використання інформаційних систем управління, та стандартизувати оцінки його діяльності з погляду процесного підходу до управління.

Література

1. Гадецька З.М. Моделювання бізнес-процесів діяльності підприємства / М.З. Гадецька, М.О. Холопова [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4950>
2. Дмитришин Л. І. Методологічні підходи до моделювання бізнес-процесів підприємства / Л. І. Дмитришин // Моделювання регіональної економіки. - 2011. - № 1. - С. 3-9. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Modre_2011_1_3
3. Пономаренко В. С. Теорія та практика моделювання бізнес-процесів : монографія / В. С. Пономаренко, С. В. Мінухін, С. В. Знахур. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. – 244 с.

ПЕРСПЕКТИВИ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Риженкова Є.В., 3 курс, Інститут економіки та бізнесу;

Чеботарьов Є.В., к.е.н., ст. викл., ДВНЗ «Луганський національний університет ім. Т. Шевченка», м.Старобільськ.

Підприємство представляє собою систему з перетворення потоків ресурсів (матеріальних, енергетичних та інформаційних) в кінцеві потоки продуктів та послуг. Економічні ресурси характеризуються значним обсягом, багаторазовим використанням, періодичним оновленням і перетворенням, застосуванням логічних операцій та виконанням математичних розрахунків. Впровадження сучасних інформаційних систем і технологій розширює склад та зміст інформаційної системи бухгалтерського обліку, яка детально відображає всі

процеси на підприємстві. Це дозволяє швидко, якісно і надійно отримувати, обробляти та зберігати інформацію, а також приймати на її основі рішення з метою управління підприємством.

Дану актуальну проблему ретельно вивчали такі вчені, як О.Павелчак-Данилюк, Ю.В.Синявіна [1; 2] та інші.

Проте, сьогодні, коли РНБО запровадило санкції щодо російського продукту – системи бухгалтерського обліку «1С», маємо досить невизначену ситуацію щодо переходу підприємств на альтернативні програмні продукти.

Майже всі бухгалтерські програми мають необхідний функціонал, що забезпечує достатні можливості для ведення обліку, складання фінансової й податкової звітності. Але багато компаній мають особливості у здійсненні господарської діяльності або керівництво потребує для ефективного управління більш розширеної інформації. Тоді програми потребують доопрацювань. У цьому плані продукти компанії «1С» були гнучкішими.

Внаслідок монопольного становища багато програмістів мали необхідні знання й досвід, щоб внести доповнення в програмний продукт, аби він відповідав вимогам замовника. Жоден інший програмний продукт не має відкритої платформи, а тому для доопрацювання треба звертатися до компанії-розробника, і це не обов'язково буде реалізовано.

З однієї сторони, ця заборона створює умови для розроблення вітчизняних продуктів, з'являться нові стартапи й учасники, які заявлять про власні програмні рішення. А з іншої, – перехід на новий програмний продукт пов'язаний з перебудовою системи роботи бухгалтерів, перенавчанням як бухгалтерів, такі фахівців відділу кадрів, закупівель, продажу тощо.

На підприємстві це може тривати кілька місяців, і доведеться паралельно працювати в обох програмних продуктах, що збільшить завантаженість працівників і підвищить ризики помилки. ERP-системи є досить дорогими адже проекти по їх впровадженню передбачають перегляд бізнес-процесів компанії, розробку нової моделі, настройку базової версії системи під конкретне підприємство, навчання співробітників. Але «1С» у найближчій перспективі із ринку не зникне, оскільки достойної альтернативи в Україні поки що немає.

Якщо для малих підприємств є багато вітчизняних програмних продуктів, які майже повністю задовольняють їх потреби: «Дебет Плюс», «Акцент», «АБ-Офіс», «Підприємець», Тгіа тощо, то для великих підприємств, високоякісні програмні продукти представлені іноземними виробниками (SAP, Oracle і Microsoft Dynamics), і часто нездатні забезпечити повне виконання вимог українського податкового законодавства. За приблизними розрахунками, витрати українського бізнесу на повну заміну «1С» на альтернативні продукти, сягне мільйони гривень, включаючи закупівлю програмного продукту та оплату послуг консультантів програмістів. Проте, це і приваблюватиме учасників даного ринку, які візьмуть участь у його перерозподілі.

Література

1. Павелчак-Данилюк О. Обґрунтування програмного забезпечення для автоматизації бухгалтерського обліку на підприємствах / О. Павелчак-Данилюк // Вісник ТНТУ. – 2014. – Том 73. – № 1. С 209-218.

РОЛЬ ОНЛАЙН-ТОРГІВЛІ В ЕКОНОМІЦІ

*Рябовол Д.А., 3 курс, економічний факультет ДВНЗ
«Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна», м. Харків.*

Науковий керівник: к.е.н., доц. Нестеренко О.М.

На сьогоднішній день Інтернет-магазин Amazon.com займає лідируюче місце в сфері торгівлі через онлайн з сотнями тисяч найменувань різних товарів, десятками категорій і навіть планами доставляти товари дронами. Щоб зрозуміти причину успіху цієї компанії, необхідно дізнатися алгоритм її роботи.

Спочатку засновники на чолі з Джеффом Безосом планували зайняти ринок звичайних книжкових магазинів, запровадивши новий спосіб продажу книг – через Інтернет, а заодно і витіснивши з цього ринку кілька мереж, які десятиліттями торгували книгами (Barnes&Noble). У перший час своєї діяльності група молодих підприємців мала намір користуватись своєю схемою торгівлі – не зберігати на складі всі найменування, несучи додаткові витрати, як це відбувається в офлайн магазинах, а роблячи закази у постачальників напряму клієнтові. Був створений сайт і спеціальна система онлайн-замовлення[1, с. 57-61].

Через 2 місяці після запуску, продажі становили близько \$20000 на тиждень, проте на перших порах було зовсім непросто. Стратегія віртуального складу виправдовувала себе. На що треба звернути увагу, компанія не ставила мети отримувати прибуток в перші як мінімум п'ять років, а зосередитися лише на зростанні.

Деякі інвестори були не на жарт схвильовані, однак, навіть при відсутності дивідендів, графік дорожчання ціни акції з тикером AMZN виглядає досить оптимістично. Починаючи з декількох доларів в 1997, у березні 2018 одна акція коштує більш ніж \$1500. На сьогодні деякими категоріями Amazon займається самостійно, а інші дозволяє заповнювати специфічними назвами товарів стороннім і дрібним постачальникам. Щоб проілюструвати ефективність такої стратегії для Amazon.com, слід зазначити, що в минулому році виручка цього онлайн-ритейлера склала \$135 млрд, показавши значне зростання.

В Україні деякі компанії теж використовують таку систему, коли товар виставляється на полицях, а прибуток відправляється постачальнику після продажу. Прикладом може служити мережа будівельних супермаркетів «Епіцентр» та магазини «АТБ».

Що стосується ще одного гіганта Інтернет-торгівлі, AlibabaGroup – це одна з найбільших в світі компаній, що працюють в сфері інтернет-комерції, власник B2B порталу Alibaba.com.

Основна географія діяльності – Китайська Народна Республіка. Компанія була заснована в 1999 році Джеком Ма, спільно з декількома партнерами, і незабаром був зареєстрований сайт Alibaba.com. Колишній викладач англійської

мови вирішив створити сайт, який відкрив би шлях для невеликих постачальників і виробників на великий Інтернет-ринок[2].

Таким чином, торгівля через Інтернет в умовах сьогодення має великий вплив на соціально-економічний розвиток країн які беруть активну участь у міжнародному руху товарів та послуг.

Література

- 1.Theeverythingstore: ДжеффБезос и эраAmazon / Бред Стоун; пер. с англ. Н. Ильиной. – М. : Азбука Бизнес, Азбука-Аттикус, 2014. – 416 с.
- 2.Business Insider // Режим доступу: <http://www.businessinsider.com>

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІ ЗМІНИ РИНКУ ПРАЦІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

*Світличний О.Б., 4 курс, економічний факультет
ДВНЗ «Харківський національний університет ім. В.Н.
Каразіна», м. Харків.*

*Науковий керівник: к.е.н., доц. кафедри економ. теорії
та економ. методів управління Нестеренко О.М.*

Глобалізація та інформатизація суспільства мають визначальний вплив на ринок праці. В інформаційній економіці змінюється зміст і характер праці, збільшується вагомість та цінність знань, що зумовлює появу та розвиток нових форм організації праці та зайнятості, зміну соціально-трудових відносин.

Формування глобального інформаційного середовища є об'єктивним процесом, в основі якого лежить активний розвиток інформаційно-комп'ютерних технологій та повсюдне проникнення їх у всі сфери суспільства. Інформаційна економіка трансформує зміст і характер праці. Особливості змісту праці в інформаційній економіці полягають в наступному: по-перше, підвищується рівень інтелектуалізації праці; по-друге, зменшується частка важкої, монотонної праці, стереотипних операцій; по-третє, результат праці все більше залежить від творчості, вміння приймати нестандартні рішення, орієнтуватися у значних інформаційних потоках, можливості продукувати інновації; по-четверте, творчість дає значні можливості для самореалізації.

Зміни у змісті праці визначають новий характер праці. Домінування працівників інтелектуальної праці радикально змінює характер праці, оскільки знання працівників виступають в якості нового ресурсу виробництва. Знання, спроможність продукувати інновації, унікальний особистий професійний досвід зменшують залежність носія людського капіталу від роботодавця. Саме знання виступають джерелом зростання продуктивності праці [1]. В сучасних умовах посилюється необхідність переходу від рекреаційної до інформаційної моделі зайнятості (з урахуванням структурних трансформацій ринку праці), оскільки поступово звужується демографічний базис функціонування ринку праці; відбуваються технологічні зміни, пов'язані з глобалізацією світового економічного та інформаційного простору; поширюються нестандартні форми зайнятості; збільшується зайнятість у сфері послуг [2]. Процес інформатизації суспільства висуває нові вимоги до ринку праці, спостерігається тенденція тра-

нформації простої праці до складної. Інформаційне суспільство потребує гуманного капіталу, який за сучасних умов надзорсткої конкурентної боротьби дає змогу створювати цінності та забезпечує конкурентоспроможність як окремим підприємствам, так і суспільству в цілому. У процесах побудови інформаційного суспільства держава має відігравати провідну роль. Адже одне з її завдань – створення максимально прозорої, ефективної, а головне – доступної та зрозумілої громадянам системи управління країною. І саме з огляду на масштабність і глибину необхідні зміни можна реалізувати лише за активного сприяння держави та її органів.

Література

1. Азьмук Н. А. Трансформація процесу праці в інформаційній економіці / Н. А. Азьмук // Соціально-трудова відносина: теорія та практика . - 2014. - № 2. - С. 217-222.

2. Лісогор Л. С. Трансформація ринку праці: можливості реалізації інноваційних змін в сучасних умовах / Л. С. Лісогор // Вісник Прикарпатського університету. Серія : Економіка. - 2015. - Вип. 11. - С. 177-183.

ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ПІДПРИЄМСТВА

Філімонов Р.О., магістр, факультет транспортних технологій ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Маріуполь.

Науковий керівник: д.е.н., проф. Майорова І.М.

Роль інформаційних систем і технологій в сучасному бізнесі є стратегічною – сприяти менеджменту, адекватно реагувати на динаміку ринку, підтримувати і заглиблювати конкурентну перевагу з метою досягнення максимальної вигоди. Метою дослідження є характеристика інформаційної системи для підвищення ефективності системи управління підприємством в цілому. Поняттю «інформаційні системи» присвячені праці, наукові публікації, повідомлення багатьох вчених-економістів, менеджерів, фахівців в галузі управління, економічних досліджень [1]. Технологічною основою інформаційних систем є системи обробки інформації в деякій предметній області. Інформаційні системи орієнтовані на предметну область діяльності підприємства, організації, установи. Виробниче підприємство – це дирекція, відділ маркетингу, планово-економічний відділ, виробничий відділ, виробничі цехи, відділ збуту, відділ матеріального технічного постачання, головна бухгалтерія, фінансовий відділ. Кожний фрагмент предметної області характеризується безліччю об'єктів і процесів, які використовують ці об'єкти, а також безліччю користувачів, які мають різні погляди на предметну область. Кожна складова предметної області описується сукупністю даних. Ці дані відображають динамічне внутрішнє й зовнішнє середовища підприємства [2].

Таким чином, інформаційні системи сучасного підприємства повинні охоплювати всі структурні підрозділи підприємства, які беруть участь в управлінні інформаційними потоками. Інформаційні системи підприємства відмінно вирішують завдання, що стоять перед сучасними підприємствами, яким необхідна можливість доступу до великих обсягів різнопланових даних, а також можливість їх автоматичної обробки. Рішення, які пропонують системи CRM

(Customer Relationship Management) і ERP (Enterprise Resource Planning), дають можливість підприємству зосередитися на глобальних і стратегічних завданнях, залишивши роботу із сортування та синхронізації даних систем автоматизації. Ці інформаційні системи надають керівництву інформацію для аналізу і прийняття обґрунтованих управлінських рішень, а також: контролюють управлінські дії на всіх рівнях, сприяють взаємодії з клієнтами, знижують трудомісткість різних процесів, пов'язаних з урахуванням витрат, платежів. Також сприяють оптимізації залишків матеріальної частини оборотних коштів, знижують втрати робочого часу, забезпечують об'єктивність розрахункових даних.

Отже, впровадження інформаційних систем на підприємствах дозволить знизити загальні витрати, поліпшити якість продукції і підвищити якість обслуговування покупців. Усунення надлишку або дефіциту інформації в процесі управління підприємством як системою сприяє використанню різних економіко-математичних методів обробки інформації (даних), впровадження комп'ютерних програм [4, с.85].

Література

1. Труфанов С.В. Інформаційні системи управління бізнес-процесами підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://online.rae.ru/466>
2. Информационные технологии в управлении [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.it-management.ru>.
3. Харченко В.А. Інформаційна система підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ea.donntu.edu.ua/bitstream/123456789/26181/1>
4. Жежніч П.І. Технології інформаційного менеджменту: навч. посібник / П.І. Жежніч. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2010. – 85 с.

РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ І ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

Шевчик Х.М., 1 курс, Інститут економіки і менеджменту ДВНЗ «Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів.

Науковий керівник: к.е.н., доц. Пушак Г.І.

Особливістю бізнесу на початку XXI ст. є те, що інформація стала одним з основних виробничих ресурсів. Сучасні комп'ютерні інформаційні системи і технології докорінним чином змінюють управління підприємством.

Інформаційна система (ІС) - організаційно-технічна система, яка призначена для виконання інформаційно-обчислювальних робіт або надання інформаційно-обчислювальних послуг, які задовольняють потреби системи управління та її користувачів - управлінського персоналу, зовнішніх користувачів (інвесторів, постачальників, покупців) шляхом використання та (або) створення інформаційних продуктів. Інформаційні системи існують в рамках системи управління і повністю підпорядковані цілям функціонування цих систем управління і повністю підпорядковані цілям функціонування цих систем. [1]. Основна мета ІС полягає в отриманні цілеспрямованих результатів перероблення інформації у зручну для користувача. Сфери застосування ІС різноманітні: банківська справа, страхування, медицина, транспорт, освіта, наука, будівництво тощо. Без ви-

користання сучасних автоматизованих ІС важко уявити ефективну роботу підприємства, банку, державної установи, навчального процесу в навчальних закладах, бібліотеках. Інформаційні системи функціонують, перш за все, для забезпечення інформацією процесів управління підприємством, а це пов'язано з методами і засобами виділення інформації із сукупності зафіксованих даних. При створенні ІС велику увагу зосереджують на техніці вводу інформації, що забезпечує зв'язок виробничого процесу з ІС. Головним завданням при обробці цієї взаємодії є аналіз того, яким чином вихідні дані ІС можуть забезпечувати ефективність функціонування системи управління.

Інформаційна технологія (ІТ) – система методів і способів збору, передачі, накопичення, обробки, зберігання, подання і використання інформації. Інформаційні технології реалізуються в автоматизованому і традиційному (паперовому) видах [2]. Інформаційні технології дають можливість підприємствам: значно збільшити швидкість обробки інформації; створювати різні види баз даних; оперативно приймати управлінські рішення; застосовувати сучасні методи проектування; робити складну інженерну продукцію більш високої якості і за нижчою ціною; поліпшити організацію управління персоналом підприємства; підвищити продуктивність праці інженернотехнічних працівників, ефективність роботи управлінців [3]. В економіці та бізнесі ІТ застосовуються для обробки, сортування та агрегування даних, для організації взаємодії учасників процесу та обчислювальної техніки, для задоволення інформаційних потреб, для оперативного зв'язку тощо. Кінець ХХ і початок ХХІ ст. – це період, коли інформаційні технології значно вдосконалились, розвинулись і набули широкого практичного значення в управлінні підприємствами.

Отже, роль інформаційних технологій і систем в управлінні підприємством безперечно велика. Використання сучасних програмних продуктів - шлях до ефективної діяльності підприємства та підвищення його конкурентоспроможності.

Література

1. Інформаційні системи і технології в економіці і управлінні. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://studme.com.ua/195704118782/informatika/informatsionnye_sistemy.htm
2. Гергенов А. С. Інформаційні технології в управлінні: Навчальний посібник / А.С. Гергенов // – Улан –Удэ: Изд –во ВСГТУ - 2005. – 72 с.
3. Ващекін Н. О. Про систему маркетингової інформації / Н. О. Ващекін // Маркетинг. – 2006. – № 1. – С. 27–34.

ЗМІСТ

Секція 1. Стратегія розвитку економіки в сучасному світі

<i>Francisco F.R. Ramos, Olena O.R. Ramos</i> The effects of globalization on the Ukrainian economy..	3
<i>Safonova K.S.</i> Marketing of educational services of higher educational institutions, its problems and prospects in Ukraine.....	6
<i>Алексеева А.Д.</i> Розвиток будівельно-монтажних підрозділів крупних корпорацій Донбасу у контексті модернізації локальних ринків будівельної продукції.....	7
<i>Берсуцька С.Я.</i> Особливості управління ресурсним потенціалом торговельних підприємств.....	8
<i>Буркацький Ю.Ю., Ровенська В.В.</i> Концептуальні основи реалізації принципів сталого розвитку в діяльності підприємства.....	10
<i>Вержбицький М.І.</i> Інвестиційна діяльність підприємств машинобудування в регіонах.....	12
<i>Волосюк В. В.</i> Професійний розвиток персоналу, як фактор забезпечення сталого розвитку підприємства.....	14
<i>Геворкян Т.Г.</i> Туризм як фактор стратегічного розвитку Луганської області.....	15
<i>Гейдаров С. К.</i> Аналіз індикаторів сталого розвитку регіонів України.....	17
<i>Гордіченко К.Д.</i> Розробка пропозицій з покращення результатів інвестиційної діяльності підприємства будівельної галузі.....	18
<i>Дикальчук Д.Г.</i> Роль інноваційної діяльності у процесі розвитку економіки країни	19
<i>Дрипка К.Р.</i> Вдосконалення процесів бізнес-планування, як важливого фактору ефективної діяльності підприємств в Україні.....	20
<i>Дудкевич Н.С.</i> Визначення основних пріоритетів та принципів сталого розвитку.....	21
<i>Желтогаряча І.М.</i> Стратегічні засади забезпечення сталого розвитку економіки України	23
<i>Жуков С.А., Малиношевская К.І.</i> Управління людським капіталом промислового підприємства в умовах активізації інноваційної діяльності.....	24
<i>Зайцев В.С.</i> Особливості побудови моделі ключових корпоративних вимог до компетенцій інженера-конструктора промислового підприємства.....	26
<i>Льченко Ю.Ю.</i> Обґрунтування розвитку туризму в Луганській області.....	28
<i>Камеєва А.С.</i> Наслідки військового конфлікту у Донецькій області.....	30
<i>Калінін О.В., Захарова А.О.</i> Управління персоналом в державних установах.....	31
<i>Козіс В.В.</i> Джерела фінансування інвестицій українських підприємств.....	33
<i>Козловська А.С.</i> Перспективи удосконалення збутової діяльності підприємств на регіональному ринку будівельних матеріалів.....	34
<i>Кононенко А.А.</i> Інноваційна діяльність фірми: стратегія та механізми реалізації.....	35
<i>Кулік Ю.Є.</i> Стратегія українських підприємств в умовах кризи.....	37
<i>Курбацька Д. С.</i> Зовнішня торгівля України: сучасні масштаби і тенденції.....	38
<i>Латишева О.В., Віхрова Є. П.</i> Аналіз стану міжнародних інвестицій.....	40
<i>Лисогор А.І.</i> Стратегічні підходи до інноваційно-інвестиційного розвитку національної економіки України.....	42
<i>Любченко І.В.</i> Перспективи розвитку франчайзингу в Україні.....	44
<i>Мальцев М. М.</i> Дослідження змін інноваційного потенціалу країни.....	45
<i>Маматова Л.Ш.</i> Проблеми та перспективи розвитку підприємництва в Україні....	46
<i>Маслокова Ю.О.</i> Особливості процесів формування економіки знань в Україні....	48
<i>Мірошниченко В.Ю.</i> Економічний аналіз діяльності підприємства.....	49
<i>Мусієнко К. І.</i> Аналіз існуючих підходів до трактування сутності сталого розвитку підприємства.....	51
<i>Олейник М.Ю.</i> Стратегія сталого розвитку промисловості України.....	52
<i>Онїщенко Л.В.</i> Використання форсайт-технологій в українській системі управління	54
<i>Опанасенко Ю.М.</i> Людський капітал: проблеми і перспективи розвитку в Україні...	56

<i>Пащенко С.Л.</i> Аналіз стану підприємств машинобудівної галузі України на зовнішніх та внутрішніх ринках.....	58
<i>Присяжна Г.А.</i> Стратегія соціально-економічного розвитку Донецької області.....	59
<i>Росла Ю.С.</i> Роль системи управління якістю в будівництві.....	61
<i>Ряска А.В., Булеза С.І.</i> Проблеми формування людського капіталу промислового підприємства.....	62
<i>Савіна К.О.</i> Управління витратами будівельно-монтажного підрозділу в умовах переходу до сучасних технологій будівництва у Донецькому регіоні.....	64
<i>Сафонова К.С.</i> Особливості застосування вірусного маркетингу в розвитку ринкової діяльності сучасних підприємств.....	65
<i>Семененко В. І.</i> Інноваційний розвиток України в умовах глобалізації.....	66
<i>Сидорченко Ю.М.</i> Інноваційна реконструкція промисловості України в умовах сталого розвитку.....	67
<i>Скочко І.Ю.</i> Доходи населення: види та джерела формування.....	69
<i>Супрун В.О.</i> Актуальність впровадження освітніх бізнес-інкубаторів.....	70
<i>Тімченко О.В., Хаджинова М.С.</i> Фінансовий стан підприємств як основа економічної безпеки країни.....	72
<i>Трушкіна Н.В.</i> Особливості розвитку логістичної діяльності підприємств у сучасних умовах.....	74
<i>Цеханович В.Б.</i> Формування регіональних кластерів як фактор євро регіонального розвитку регіонів.....	75
<i>Цуканова С.В.</i> Особливості формування цифрової економіки та її вплив на розвиток національної економіки.....	77
<i>Шведун Є.С.</i> Механізм управління прибутком підприємств.....	79
<i>Шетеля В.В.</i> Венчурне фінансування інноваційної діяльності в Україні.....	81
<i>Шишкова Н.С.</i> Системне управління сталим розвитком підприємств України в контексті глобальних викликів.....	82
<i>Штихан Н.В.</i> Будівельна галузь: досягнення та проблеми.....	83
<i>Яйленко К.О.</i> Питання оптимізації умов ведення малого бізнесу в Україні.....	85

Секція 2. Проблеми обліку, аналізу та аудиту підприємницької діяльності. Інноваційні технології обліку, аналізу і аудиту

<i>Андрусенко Г.М.</i> Логістичний аудит, як інструмент підвищення ефективності роботи підприємства.....	87
<i>Бессонова А.В.</i> Сучасні аспекти та проблеми розвитку аудиту в Україні.....	88
<i>Джелген В.І.</i> Аналіз діяльності недержавних пенсійних фондів України.....	89
<i>Колосова К.А.</i> Особливості обґрунтування бізнес-ідеї підприємництва в мікросередовищі.....	90
<i>Помазков М.В.</i> Аналіз енергоємності автотранспорту в системі металургічного холдинга.....	92
<i>Сарбаши В.Є., Лактіонова О.Є.</i> Закордонний досвід впровадження податкового моніторингу.....	93
<i>Симивол О.М.</i> Аналіз середньої кількості працівників за економічними видами діяльності в Україні за 2015-2017 рр.....	95
<i>Хаджинова Л.О.</i> Управління дебіторською заборгованістю на підприємстві у структурі холдингу.....	97

Секція 3. Розвиток фінансової системи у період виходу з кризи

<i>Балко О.Ю.</i> Вдосконалення управління місцевими фінансами в умовах децентралізації влади.....	98
--	----

<i>Берсуцька С.Я.</i> Роль і місце фінансової децентралізації в системі формування місцевих бюджетів.....	100
<i>Євдокімова А.І.</i> Чинники впливу на фінансову стійкість підприємства.....	102
<i>Зайцев В.С.</i> Економічні наслідки фінансової децентралізації для територіальних громад	103
<i>Калінін О.В., Присяжна Г.А.</i> Сучасні особливості маркетингу в фінансовій сфері.....	105
<i>Любченко І.В.</i> Особливості впровадження бюджетної децентралізації в Україні.....	106
<i>Матвейчук В. Е.</i> Финансовый кризис и меры по его устранению.....	108
<i>Сигай А.В.</i> Аутсорсинг как способ оптимизации деятельности предприятия.....	109
<i>Сущенко М.А.</i> Напрями оптимізації структури фінансових ресурсів підприємства (на прикладі ТОВ «Техмашстрой 2012», м. Маріуполь).....	111
<i>Усова К.В.</i> Повышение эффективности внешнеэкономической деятельности промышленных предприятий.....	112
<i>Федьків Л.Ю.</i> Фінансова стійкість як основа безпеки підприємства.....	113
<i>Шевандо О.А.</i> Основные направления повышения внешнеэкономического потенциала...	115

Секція 4. Удосконалення законодавства щодо підвищення його ефективності в сучасних умовах

<i>Бережна Л.В.</i> Інвестиційне законодавство України: проблеми та перспективи розвитку..	116
<i>Касьянюк С.В., Касьянюк А.С.</i> Правові інструменти державного регулювання економічної конкуренції в умовах сталого розвитку	117
<i>Оганесян М.М.</i> Державне регулювання доходів.....	119
<i>Савченко Г.Б.</i> Дослідження механізмів підвищення рівня довіри до правоохоронних органів в Україні в контексті євроінтеграційних процесів.....	120
<i>Трушкіна Н.В.</i> Щодо вдосконалення законодавства в сфері електронної комерції.....	122
<i>Шпотаковська Н.О.</i> Правові чинники зростання рівня екологічної відповідальності в Україні.....	123

Секція 5. Соціально-гуманітарні та еколого-економічні аспекти трансформації суспільства

<i>Безпала Є. О., Дягилева А.Ю., Ткаченко В.Ю.</i> Соціальне підприємництво як чинник розвитку туристичного потенціалу Старобільщини.....	124
<i>Белозорова А.А.</i> Закономірності та основні риси перехідної економіки.....	125
<i>Буртак М.М.</i> Инновационные аспекты управления образованием.....	127
<i>Гончарук В.М.</i> Інвестування в творчий потенціал співробітників як ефективний інструмент сучасного маркетингу.....	128
<i>Девятка О.В.</i> Наукова складова сталого розвитку на регіональному рівні.....	129
<i>Дульцева І.І.</i> Тенденції розвитку «темного» туризму в Україні.....	130
<i>Кобаль М.В., Жуков І.С.</i> Дистанційна освіта: переваги та проблеми впровадження в освітній процес.....	131
<i>Лактіонова О.Є.</i> Підготовка фінансових фахівців в умовах «Big Data».....	133
<i>Латишева О.В.</i> Екологічний стан та його вплив на рівень екологічно залежних захворювань в Україні.....	134
<i>Майорова І.М.</i> Екологічна складова економічної безпеки промислового підприємства..	136
<i>Матвієвська О.О.</i> Проблеми розвитку соціального підприємництва в Україні.....	138
<i>Мусіюк І.О.</i> Зміни в зайнятості, як результат функціонування ринку праці в Україні ...	139
<i>Придятько Е.М.</i> Інтенсивність руху персоналу промислових підприємств, як чинник впливу на ефективність процесів його формування.....	140

Ребрик К.Я. Глобальні виміри демографічної проблеми та шляхи її вирішення.....	142
Тромбола В.В. Міжнародні економічні та глобалізаційні аспекти вирішення екологічних проблем.....	143
Циганок А.Р. Місце людини в сучасній економічній системі.....	144
Чубар Т.С. Напрями вдосконалення системи мотивації та стимулювання праці на підприємстві.....	146
Шевченко Ю.І. Економічна нестабільність ринкової економіки.....	147
Яровенко О.М., Ровенська В.В. Роль емоційної компетенції керівників в управлінні трудовим потенціалом підприємства.....	149

Секція 6. Інформаційні системи і технології в економіці підприємств

Дудникова А.О. Значення та роль інформаційних технологій в автоматизації бухгалтерського обліку.....	151
Жданова К.В. CRM-системи для підвищення повторних продаж и лояльності клієнтів.....	152
Золотар К.І. Інтернет-маркетинг як інструмент ведення бізнесу.....	153
Каргін Б.Б. Оцінка економічної ефективності впровадження інформаційних технологій (ІТ) на підприємствах групи «МЕТІНВЕСТ».....	154
Піскульова І.В. Моделювання бізнес-процесів в управлінні промисловими підприємствами.....	155
Риженкова Є.В., Чеботарьов Є.В. Перспективи програмного забезпечення бухгалтерського обліку.....	156
Рябовол Д.А. Роль онлайн-торгівлі в економіці.....	158
Світличний О.Б. Основні тенденції зміни ринку праці в умовах сучасних інформаційних технологій.....	159
Філімонов Р.О. Інформаційні системи підприємства.....	160
Шевчик Х.М. Роль інформаційних систем і технологій в управлінні підприємством...	161

Наукове видання

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ
ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Матеріали

XXII Всеукраїнської науково-практичної конференції
студентів, аспірантів і молодих вчених

17 травня 2018 року

Комп'ютерна верстка: *О.О. Каменська*
Технічний редактор: *Л.К. Лук'янова*

Підписано до друку 12.05.2018. Формат 60x84/16
Папір ксероксний. Гарнітура «Times New Roman»
Ум.-друк. арк. 10,27. Обл.-вид. арк. 10,91
Тираж 300 прим. Зам. №

Оригінал-макет підготовлено в редакційно-видавничій лабораторії
Донецького університету економіки та права
84500, м. Бахмут, вул. Некрасова, 1
E-mail: ril@ukrpost.ua